EHL-İ SÜNNET, ŞİA VE SELEFÎLİK

EHL-İ SÜNNET, ŞİA VE SELEFÎLİK

Dr. Seyfi SAY

GÖKPINAR KİTAPLARI

İSTANBUL 2023

Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.

Elhamdülillâhi Rabbi’l-‘âlemîn.

Ve’s-salâtü ve’s-selâmu ‘alâ Rasûlinâ Muhammedin ve ‘alâ âlihî ve sahbihî ecma’în.

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: EHL-İ SÜNNET VE AKIL

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: MEZHEB VE MEZHEPÇİLİK

BEŞİNCİ BÖLÜM: ŞİÎLEŞEN SÜNNÎLİK

BİRİNCİ BÖLÜM:

EHL-İ SÜNNET: SÜNNET EHLİ OLMAK

EHL-İ SÜNNET VE'L-CEMAAT'TEN OLMANIN TEMEL ÖLÇÜTÜ

Said Ramazan el-Bûtî'ye göre, fırka-i naciyeden, bir başka deyişle **Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat**'ten olmanın temel ölçütü, nassları anlamada "**usûl**"e bağlılıktır.

Usûl kaidelerinin bazıları kesindir, bazıları da ictihadî niteliktedir ve kesin değildir.

Usûle bağlı kalınmak şartıyla ortaya çıkan **ictihadî ihtilafları** tabiî kabul etmek gerekir.

Nassların anlaşılmasında **usûlün terk** edilmesi, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat şemsiyesinin altından çıkmak anlamına gelmektedir.

el-Bûtî konuyu şöyle açıklamaktadır:

> "… Bu ümmetin kitap ve sünneti anlamadaki ölçüsü tektir. Ona uyan, hidayete erenlerden, Allah'ın fazlı ve ihsanı ile **Ehl-i sünnet ve cemaat** dairesine girenlerden olur; o ölçüden veya onun bir kısmından ayrılan da **sapıtmış** ve bu daireden çıkmış olur….
>
> "Bu metodun bazı kuralları **içtihat**la ilgili olabilir….
>
> "Bu meselelerdeki kapalılıktan dolayı muhtelif ve dağınık halde olan içtihat ile ilgili görüşler, Allah'ın fazlı ve keremi ile bu **küllî ölçü**ye göre **geniş bir çerçeve**de ortaya çıkmışlardır…. İçtihat sahiplerinin, kendi görüşlerinin doğruluğunda mutmain olmaları doğal haklarıdır. Fakat kendi görüşüne

uymayan içtihat'ta bulunanların **sapıttıklarını** veya hidayet çizgisinden çıktıklarını iddia etme hakkına sahip değildirler. Eğer öyle olsaydı, içtihat konusu meseleler **açık seçik** olur ve içtihada gerek olmazdı. **İttifak** ve icma'ya engel olacak kapalılığın (hafâ) bulunduğu meseleler **içtihat** alanına girmektedirler…. İçtihat ile ilgili bir konuda, herhangi bir müçtehidin bir başka müçtehide fikrini **dikte** ettirmesinin doğru olmadığı şüphe götürmeyen bir gerçektir….

"Müçtehid, kendi görüşünde olmayan başka bir müçtehidi **sapıklık**, yoldan çıkma ve bid'atçılıkla itham edemez. Çünkü Selef'e tabi olmak, bu **metod**a uymakla olur. Metot içerisindeki farklı görüşler, zaten **metodun kendisinde** vardır….

"İfade edildiği gibi, Allah'ın kitabını, Resulullah'ın sünnetini anlamak için selefin edindiği metot, bugünkü ismi ile **Fıkıh Usûlü**, bütün Müslümanların İslamî uygulamalarda kullandıkları metotlarıdır."

(el-Bûtî, ***Selefiye***, İstanbul 2009, s. 17-18)

*

Bu ifadelerden anlaşılabileceği gibi, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten olmak demek, **Fıkıh Usûlü**'ne bağlı kalmak demektir. Burada Fıkıh kavramını, İmam-ı Azam'ın itikadî mevzuları **fıkh-ı ekber** olarak adlandırmasında ve **tasavvuf** kavramı ortaya çıkmadan önce onun yerine **fıkh-ı batın** kavramının kullanılmasında görüldüğü şekilde, geniş manada almak gerekir.

Kim ki, nassları anlamada bu **usûl**e bağlı kalıyorsa, o, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat dairesi içindedir.

Bu da, iki şekilde gerçekleşebilir: Ya kişinin kendisi dinî ilimlerde **ictihat** yapabilecek seviyede derinleşir, ya da böylesi bir **müctehid**e tabi olur. Bir başka deyişle, bir müctehidin **mezheb**ini (gittiği yolu) takip eder.

Bunun üçüncüsü yoktur.

*

Günümüzde artık, **müstakil bir mezhep** kuracak seviyede âlim yetişmediği gibi, buna gerek de yoktur.

Ancak, her **mezhep mensubu** âlimlerin, **yeni** ortaya çıkan konularda, kendi mezhepleri çerçevesinde çözüm üretmek için **ictihat**ta bulunmaları gerekebilir.

Bununla birlikte, böylesi ictihatlarda bulunanların, hem genel olarak **İslâmî ilimlere yeterli düzeyde** vakıf olmaları, hem **fıkıh usûlü**nü çok iyi bilmeleri (bilmek değil, çok iyi bilmek), hem de, ictihat konusu haline gelen mevzuda geçmişte ulemanın neler söylemiş bulunduklarını enine boyuna araştırmaları gerekir.

Yeterli müktesebatı bulunmayan, **Kitap** ve **Sünnet**'i öğrenmeye bile gerek duymayan, **ulemanın eserleri**ni okuma zahmetine bile katlanmayan kişilerin yeni konularla ilgili olarak kafadan fetva vermeleri, **mezhepsizlik**tir. Aynı zamanda, **usûl-ü fıkh**ı terk etmektir.

Böyleleri, el-Bûtî'nin belirttiği gibi**, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat** dairesinden çıkmış olurlar.

Buna karşılık, yeterli **ilmî** derinliğe sahip bulunan, ictihat konusu olan mevzuda ***Kur'an*** ve **Sünnet**'in içerdiği hususları bilen, konu ile ilgili olarak eskiden ulemanın söylediklerini araştırıp öğrenen âlimler, **fıkıh usûlü** ilkelerine bağlı kalarak ictihatta bulunduklarında ve **farklı** sonuçlara vardıklarında, bunun doğal karşılanması gerekir.

Kafadan fetva verenlerin aksine, bunların hiçbiri, **Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat** dairesinden çıkmış olmakla suçlanamazlar.

*

Konuyu **müşahhas** bir örnekle açıklamak, daha anlaşılır hale gelmesini sağlayabilir.

Mesela, **hilafet/imamet** mevzuunda birilerinin yeni görüşler ortaya attıklarını görmekteyiz. Bunun nedeni, şu anda Müslümanlar'ın bir halifesinin/imamının bulunmaması.

Doğal olarak, konuyla ilgili olarak günümüz Müslümanları'nın **sorumluluğunun** ne olduğu hususu, insanların kafasını kurcalamaktadır.

İşte böylesi **yeni** sorunlar hakkında âlimlerin gerekli araştırmayı enine boyuna yaparak **usûl-ü fıkıh çerçevesinde** görüşler üretmesi ya da ictihatta bulunması belki doğal karşılanabilir. İctihat, bir konuda **gücünün son sınırına kadar** "cehd" eden, araştırma yapan ve kafa yoran bir **âlim** için caiz olabilir. İşte bu, **fıkıh usûlü**ne bağlı kalmak demektir; ve böylesi bir cehdin sonunda belirli bir kanaate varan bir âlimi hiç kimse **sapıklık**la vs. suçlayamaz.

Ancak bu âlimin, vardığı kanaatini delillere dayandırabilmesi, fıkıh usûlü çerçevesinde izah edebilmesi gerekir.

*****

Günümüzde ise, **Arapça**'yı bilmeyen, İslamî ilimler alanında **tahsil** görmediği ve **uzmanlaşmadığı** gibi **ilmî** eserleri de okumamış bulunan birtakım eli kalem tutan tiplerin, konuyla ilgili **ictihat**ta bulunduklarını görüyoruz. Üstelik, Fıkıh Usûlü'nün "f"sinden bile habersiz oldukları halde..

Mesela bunlardan biri (Mehmet Şevket Eygi), **Katolikler**'e özendiği için bir "**ruhanî** imam" teranesi tutturmuş gidiyor.

Kimse de buna, **“Böyle yapmakla Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ in dışına çıkmış oluyorsun. Çünkü sen Fıkıh Usûlü’nü ne biliyorsun, ne de dikkate alıyorsun. Kendi kafandan fetva veriyor, müctehitlik taslıyorsun”** demiyor.

Vatandaş konuyla ilgli hiçbir **araştırma** yapma ihtiyacı duymadığı gibi, kendisine, *“Kardeş, bak her biri birer* ***deha*** *olan âlimlerimiz bu konuyla ilgili olarak şunları yazmış durumdalar. Hadîsleri böyle* ***kafadan atarak*** *yanlış yorumlama hakkına sahip değilsin”* denildiğinde, *“Ne!.. Bana cahil mi diyorsunuz! Ben size gösteririm”* diye mukabelede bulunuyor.

Ardından da oturuyor, günümüzde **ictihat** yapmanın zararlarını, **mezhepsizliğin** âfetlerini anlatıyor. Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’e yönelen tehditlerin **liste**sini çıkarıyor.

Ancak, bu listenin en başına, bizzat kendisinin “**kafadan**, **bilgisizce fetva verme**” alışkanlığının konulması gerektiğini bir türlü fark edemiyor.

EHL-İ SÜNNET VE’L-CEMAAT’İ SAVUNMAK

Önce, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***’inden aşağıdaki bölümleri okuyalım:

“O (Resulullah s.a.s.), Tirmizî ve diğerlerinin rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte mealen şöyle buyurur:

“ ‘İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Benim ümmetim ise yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bir fırka hariç, onların hepsi cehennemdedir. Ashab-ı kiram: 'O kurtulanlar kimlerdir?' diye sordular. Hz. Peygamber s.a.s. ‘**Bana ve ashabıma uyanlardır**’ diye buyurdu.

“Ahmed bin Hanbel ve Ebu Davud’un Hz. Muaviye’den rivayet ettiği hadiste ise, ‘(Ümmetimin fırkalarının) yetmiş ikisi cehennemdedir, biri cennettedir. Cennette olanlar ehl-i sünnet ve’l-cemaattir’ buyurmuştur. Yani müslümanların çoğunluğunu teşkil eden büyük topluluktur. Muhammed Rasulullah’ın ümmetinin dalalet üzere birleşemeyeceğine dair hadis-i şerif de varid olmuştur. Diğer bir rivayette ise ‘Size gereken İslam cemaatinin çoğunluğuna uymaktır’ diye buyurmuştur.

“Süfyan rh. a.’den rivayet edilmiştir ki, ‘Eğer dağ başında bir tek fakih bile bulunsa, o, cemaati temsil eder’....

“İbn-i Abbas r. a., ‘**Allahu Teala, Kur’an-ı Kerim’i okuyup onunla amel eden kimseyi, dünyada sapıtmayacağını ve ahirette de kendisini şakîlerden kılmayacağını tekeffül etmiştir**’ dedi ve ‘**Kim benim hidayetime uyarsa o sapmaz ve bedbaht olmaz**’ ayet-i celilesini okudu....

“Bütün müslümanlara gerekli olan; daha önce geçen peygamberlerin akidelerine muvafık ve Kur’an-ı Kerim ile açıklananın aynı olan, peygamberler efendisi Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemin

sözüne (sünnete) tâbi olmaktır. Şani yüce, noksan sıfatlardan münezzeh olan Allahu Teala kendi nefsine yemin ederek şöyle beyan buyurmuştur:

“ ‘**Rabbin hakkı için, onlar, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükümden nefisleri hiçbir darlık duymadan tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe, iman etmiş olmazlar**.’

“Allahu Teala bu ayet-i celile ile haber veriyor ki; münafıklar Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemden başkasının huzurunda muhakemeleşmek isterler, Allah’ın ve Resulullah’ın hükmünden yüz çevirip şiddetle uzaklaşırlar.... Nitekim kendilerini ibadet edenlerden sayan bid’at ehlinden çoğu diyorlar ki:

“ ‘Biz ancak tarikat ve hakikat ile şeriatın arasındaki gerçeği bulup, iman ile itkanı bir araya toplayıp, iyilik yapmak istiyoruz’ derler. Bu sözleri ile de hulul, ittihad, birleşme ve ayrılma, mutlak vücud davası ve mevcudatın tümünün Cenab-ı Hakk’ın aynı olması batıl görüşlerindeki hileleri şeriatın içinde gizlemek isterler. Onlar birleştirici makamda olduklarını tevehhüm ederler. Halbuki kendileri, tefrika ve zındıkların sapıklığı içinde bulunmaktadırlar....

“Kim ki, Nebiyy-i Muhterem sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği ve ondan sabit olan hususların gayri ile din işlerinden bir şeye hüküm vermek ister ve bunun şeriatta güzel görüldüğünü, dolayısıyla Peygamber aleyhisselamın getirdiği (Kitab ve sünnet) ile ona muhalif düşen aklî meseleleri (akıl yürütmeleri) birleştireceğini zannederse, onun sapıklıktan nasibi vardır ve onun Hz. Peygamber’in getirdiği sünnete yükselmesi haramdır.

“Peygamber s.a.s.’in sünneti de bize Kur’an-ı Kerim’in delalet ettiği hususları açıklamaktadır. **Rabbimiz bizi, dinimizin esaslarında falanın zevkine (zevke yani hal olarak yaşanıp tatma yoluyla edinilen bilgiye),**

filanın görüşü ve buluşuna muhtaç kılmamıştır. Bunun içindir ki, Kitab ve sünnete muhalif hareket edenleri, ihtilaf ve zorluklar içinde buluruz. Bilakis Allahu Teala, '**Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip ondan razı oldum'** buyuruyor. Biz dinimizin kemale ermesi için Kitab yani Kur'an ve hadis-i şeriften başka birşeye muhtaç değiliz. [Müçtehitler ancak bu ikisine dayanarak içtihatta bulunabilir, bunun dışında birşeye istinat edemezler. "Benim yaşadığım manevî hal vs." türünden şeyler delil olmaz.]"

(İmam-ı Azam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şerh: Aliyyü'l-Kârî, çev. Hüseyin S. Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., 1977, s. 12, 22-24, 28.)

*

Bazılarının şöyle konuştuğunu görüyoruz: "Selefî değilim, Selef-i Salihîn'in yolundayım."

Böylece, bilerek veya bilmeyerek yalan söylemiş oluyorlar. Hiç değilse, "Selef-i Salihîn'in yolundan yürümeye çalışıyorum" dese, belki söylediğinde bir doğruluk ihtimali bulunacak.

Bir defa, itikadî konuları kelâm kitapları çerçevesinde kabul ettiğinizde, Selef'in yolundan ayrılmış olursunuz. Bu, sapıtmanız anlamına gelmeyebilir, fakat Selef'in yöntemi bu değildir. Mesela Sabunî'nin "***Matüridiyye Akaidi***" kitabını açıp baktığınızda, hemen "cevher" ve "araz" gibi kavramlarla karşılaşırsınız. Bu kavramlar ise, Eski Yunan düşüncesinden geçmiştir.

Bununla birlikte, her selefî olduğunu söyleyen de, Selef'in yolunu izliyor demek değildir. Mesela İbn Teymiyye, itikadî konularda yaptığı bazı tartışmalarla aslında Selef'in yolundan ayrılmıştır. Selef'in yolu, bu tür tartışmalara girmemektir.

Bir insanın itikaden selefî olması, İmam-ı Azam gibi Selef'ten zatların ***Fıkh-ı Ekber*** türünden itikadî kitapları çerçevesinde bir itikada sahip olması anlamına geliyorsa, bunda kınanacak birşey yoktur. Amelî mezhepler açısından bakıldığında da, selefî olmak, İmam-ı Azam ve İmam Malik gibi Selef alimlerine tâbi olmak anlamına gelir. Ancak, nasıl birçokları ehl-i sünnetten olmayı paylaşamıyor, birbirlerini ehl-i sünnet dışı olmakla suçluyorlarsa, selefî olduklarını söyleyenlerin selefîlikten anladıkları da farklı olabilir.

Böyle olmakla birlikte, isimlendirmeler üzerinden yapılan tartışmaların gerçekte fazla bir anlamı yoktur. Bugün Matüridî ya da Eş'arî olduklarını söyleyenlerin belki de yüzde 90'ı, hatta yüzde 99'u, Matürîdilik ile Eş'arîlik arasındaki görüş ayrılıklarını bilmemektedir. Dolayısıyla bunlar ismen Matüridîdir, gerçekte değildir. Hatta bunların kimi konularda mesela Mutezile gibi düşündükleri de görülebilmektedir. Yani, neyi savunduklarını aslında bilmemektedirler. İşin tuhaf tarafı, bazen bu insanların mezhep kavgası verdikleri de görülmektedir. Yani, gerçekte Matüridî olmadığı halde, herhangi bir kimse, Matüridîlik mücadelesi verebilmektedir. Matüridî olduğunu söyleyen çoğu kişinin, İmam Matüridî'nin kim olduğunu, nerede ve ne zaman yaşamış bulunduğunu bile bilmediği görülmektedir.

Ne yazık ki burada, dinî kitaplarda yer alan her ifadenin sanki ***Kur'an*** ve Sünnet'e dayanıyormuş gibi kabul edilmesinden kaynaklanan ciddi hatalar ortaya çıkmaktadır. Mesela medreselerde yüzyıllar boyunca okutulan ***Şerh-i Mevakıf***'ı alalım. Daha ilk sayfalarda "garîzî akıl", "müstefad akıl" ve "heyulanî akıl" kavramlarını görürüz. Bilmeyen biri, bu kavramların vazgeçilmez dinî bilgiler olduğunu zanneder. Halbuki bunlar, Eski Yunan kitaplarının tercüme edilmesi sonucu kelâm literatürüne girmiştir. Tercüme eden hristiyan şahıs, bu adları verdiği için, bu terimler böyle kalmıştır. Heyula kelimesi bile, Yunanca "hyle"nin Arapçalaştırılmış şeklidir. Mütercim, uygun bir karşılık bulamadığı için onu Arapça'ya bu şekilde uyarlamıştır. Benzer şekilde, bir kimse Erzurumlu rh. a.'in ***Marifetname***'sini okurken insan nefsi ile ilgili "müfekkire, hayal, hiss-i müşterek, hafıza ve vahime" gibi kuvvetlerden söz edildiğini görür. Bunlar da aynı şekilde

Yunan düşüncesinden tercümeler yoluyla geçmiştir ve Eski Yunan'a özgü "psikoloji" anlayışıdır.

Ancak sıradan okuyucu bunu bilmez; ya ayet ve hadislere dayandığını, ya da Erzurumlu rh. a. gibi "evliya"nın keşif ya da buluşu olduğunu düşünür. Bu yüzden, asıl sorun, bu Yunan mirasına bir tür kutsiyet atfedilmesidir ve asıl tehlikeli olan budur. Günümüzde beyinle vs. ile ilgili olarak yapılan araştırmalar neticesinde, Erzurumlu rh. a.'in aktardığı bu eski kavramsal çerçeveyi aynen sürdürmek, makul bir tercih olmaktan da çıkmıştır. Fakat, **Fethullah Gülen** de dahil olmak üzere, eski kitaplara bağlı kalan isimlerin, bunları aynen aktarmaya devam ettikleri görülmektedir. Oysa, illa da bu konulardan bahsedeceklerse, artık çağdaş bilimsel verileri de gözönünde bulundurmaları gerekir.

Batı'da olduğu gibi bizde de, klasik kitaplarda savunulan görüşlerin tarihsel kökenlerini ve kaynaklarını gösteren bilimsel çalışmaların yapılması gerekmektedir. Ancak Batı dünyası skolastik mirası aşmayı başardığı halde, bizde o miras, geleneksel dinî kitaplar üzerinden bir ölçüde hegemonyasını sürdürmektedir.

*****

Üstelik de bu ehl-i Sünnet olmak ile ehl-i Yunan olmayı bazen birbirine karıştıran kişiler, saf ve pür haliyle Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akidesini ya da düşüncesini savunduklarını zannedebilmektedirler.

Oysa bunlara, kendi akıl yürütüşleri çerçevesinde şunu demek mümkündür: "Sünnet'e tâbi ol ve müslümanların cemaatinden ayrılıp evrensellik hikâyeleri okuma! İslâm'ı savun; evrensel değerler adı altında İslâm dışı görüşleri değil!. Sünnet'e tâbi olmak, ehl-i Sünnet olmaktır; ehl-i Sünnetçilik yapmak ise bir ideolojidir. Bu ideolojinin kökü de kısmen Eski Yunan'a dayanmaktadır."

Evet, kendi mantıkları çerçevesinde bu tür insanlara bunları söylemek mümkün, fakat onlara, "Sünnet'i savunun, Sünnet dışındaki hurafeleri Sünnet diye

yutturmaya çalışmaktan utanın, Allah’tan korkun” demekten başka birşey söylemek, ideoloji edebiyatına başvurmak; onlar gibi mugalata ve demagoji yapmak anlamına gelebilir.

Merhum Elmalılı M. Hamdi Yazır gibi müdekkik alimlerin, hem kendi çağlarının hem de İslâmî bilgi birikiminin imkân ve sorunlarının farkında olduğunu görüyoruz. Nitekim Elmalılı, medreselerin vazgeçilmezi olan ***Şerh-i Mevakıf***’ın kısır kaldığını ve bazı zorluklara yol açtığını söylemektedir.

Bu konuları iyi bilmeyen insanların biraz insaflı olması gerekiyor. “Ben, matematiksel doğrular gibi herkesin bildiği şeyleri yazıyorum” diye demagoji yapmakla sorumluluk ortadan kalkmaz. Herkesin bildiği şeyleri bu şekilde yazmanın son tahlilde fazla bir anlamı yoksa da, bu belki yine bir ölçüde anlayışla karşılanabilir. Ama bir insan çarpım tablosunu yanlış ezberlemişse ve bunu sürekli tekrarlıyorsa, sonra da, “Herkesin bildiklerini söylüyorum, ne var bunda” diyorsa, durup düşünmek gerekir.

İnsanın fikir ayrılığı içinde olması doğal karşılanabilir. Fakat bilmeden tartışması üzücüdür.

*

Bu tür Sünnet’i bilmeyen ve yazılarında Sünnet’e dair fazla bir şey bulunmayan tuhaf ehl-i Sünnet müdafîlerinin en gediklisinin (Özel Harb ajanı Mehmet Şevket Eygi), ehl-i Sünnet olmanın ne anlama geldiğini tam bilmemenin yanı sıra, eleştirdiği kesimleri de tam tanımadığı görülmektedir.

Mesela, aklınca Vehhabîleri eleştirerek şöyle diyordu:

> “Osmanlı devlet-i islamiyesine isyan ederek Hilafetin yıkılmasına sebep oldunuz. Kurduğunuz dünyevî nizam ideal ve örnek bir İslam nizamı değil.”

İdeal ve örnek İslam nizamını kuramadıkları doğrudur, çok kusurları var, fakat birtakım sefihlerin onların şehirlerinde "Kahrolsun Şeriat" diye bağırmalarının mümkün olmadığı da doğrudur.

Siyasetçi ve bürokratları, irtica'dan, 1400 yıl öncesinin çöl kanunlarından vs. de söz edemezler.

Anayasasında laiklik de yer almaz.

Öte yandan, gedikli yazarın hayalî tarih bilgisinin aksine, Osmanlı'ya isyan eden, Şerif Hüseyin ve şürekası idi, Vehhabîler değil. Yıkılışta onların rolü yok. Onların isyanı çok daha önce. Yani her sakallıyı deden, her Arabı da Vehhabî zannetmeyeceksin.

*

İkincisi, Osmanlı'ya bir bütün halinde devlet-i İslamiye deyip de, bayrağına kelime-i tevhidi yazan ve ***Kur'an*** ve Sünnet'i anayasa kabul eden bir devlete, açık ve kesin deliller göstermeksizin küfür ya da dalalet devleti suçlamasında bulunmak uygun düşmez. Bu, Vehhabî aşırılığının tersyüz edilmiş şeklinden başka birşey değildir.

Öte yandan, sözü edilen devletin dünya müslümanlarını küfre nisbet ettiğini iddia etmek de, göz göre göre yalan söylemektir. Çünkü, halkı müslüman olan devletlerin halklarına, müslüman olmaları hasebiyle, hac ve umre izni vermektedirler. Bilindiği gibi kâfirlerin Harem'e girmesine müsaade edilmez.

Eleştirmek iyidir, ama göz göre göre yalan söylemek ve iftira atmak anlamına gelen bir tavır sergilemek çirkindir. Evet, bu devlete atılan iftiralar bunlarla da sınırlı değil. Onlara yöneltilen haklı eleştiriler bulunmakla birlikte, iftiraların da haddi hesabı yok.

Mesela, çoğumuzun okuduğu ve etkilendiği, Vehhabîler'e diş gıcırdatmamıza sebep olan ***Mr. Hempher'in/Hampher'in Hatıraları*** adlı kitabın da uydurma olduğu anlaşılıyor. Çünkü bu kitabın tercümelerini basıp dağıtanlar, otantik aslını gösteremiyorlar. Ayrıca içinde gerçek dışı bilgiler var.

Mesela, Hempher'in Basra'ya 1712'de gittiği ve orada, Arapça'nın yanı sıra Farsça ve Türkçe'yi de konuşan talebe Muhammed bin Abdulvehhab ile buluştuğu belirtiliyor. Oysa, o tarihte İbn Abdulvehhab henüz dokuz yaşında bir çocuktu ve Basra'da değildi, Necd'deydi. 1722 yılına kadar da Necd'i terk etmedi.

Kitapta, sonradan yazıldığını gösteren ifadeler de bulunuyor. Mesela İngiltere'nin, üzerinde güneş batmayan imparatorluk olduğu ifade ediliyor. Halbuki, bunun söylenmesi için en az yüz yıl daha geçmesi gerekiyordu.

Öyle anlaşılıyor ki, minareye kılıf uyduranlar biraz özensiz davranmışlar. Gedikli yazarın Osmanlı'nın yıkılışını Vehhabîler'e bağlaması gibi olmuş. (Bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Memoirs_Of_Mr._Hempher,_The_British_Spy_To_The_Middle_East)

Vehhabîler'in hataları tartışılmalı ve dile getirilmelidir.

Fakat bu, yalan üretmek ve iftira atmak şeklindeki bir ahlâksızlığa dönüşmemelidir.

Ehl-i Sünnet itikadını, Sünnet'e uygun bir şekilde, "peygamberî üslup"la savunmak gerekir.

EHL-İ SÜNNET VE’L-CEMAAT’TEN OLMAK VE “MÜSLÜMAN MİLLİYETÇİLİĞİ”

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ten olmak, Hz. Peygamber s.a.s.’in (ve ashabın) sünnetine uymak ve cemaatten olmaktır.

Buradaki cemaat, “hak üzere olan genel İslâm toplumu ya da müslümanlar topluluğu” demektir.

Türkiye gibi ülkelerde cemaat olarak adlandırılmakta olan grupları fırka olarak adlandırmak daha doğru olur. Bunların, “Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat” tabirinde geçen cemaat kavramı ile bir ilgisi yoktur. Söz konusu cemaatlerinin mensuplarının da, “Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat”ten olmaya ihtiyaçları vardır.

Sünnet’e ve Cemaat’e bağlılık önem taşır. “Müslüman milliyetçiliği” şeklinde bir kavram üretmek ve buna yüklenen olumsuz anlam üzerinden “Cemaat’e/ümmete bağlılık” nosyonunu itibarsızlaştırmaya çalışmak, uygun bir tavır olamaz.

Ayrıca, “müslüman milliyetçiliği” olarak sıralanan olumsuz isnatlardan haklı olanları tenkit konusu yapmak yerinde bir tutum olsa da, o olumsuzlukları “müslüman milliyetçiliği” olarak adlandırmak iyi niyetli bir tepki olarak görülemez.

Fıkh-ı Ekber Şerhi’inde yer alan şu ifadeler önem taşımaktadır:

> “O (Resulullah s.a.s.), Tirmizî ve diğerlerinin rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte mealen şöyle buyurur:
>
> “ ‘İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Benim ümmetim ise yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bir fırka hariç, onların hepsi cehennemdedir. Ashab-ı

kiram: ‘O kurtulanlar kimlerdir?’ diye sordular. Hz. Peygamber s.a.s. ‘**Bana ve ashabıma uyanlardır**’ diye buyurdu.

“Ahmed bin Hanbel ve Ebu Davud’un Hz. Muaviye’den rivayet ettiği hadiste ise, ‘(Ümmetimin fırkalarının) yetmiş ikisi cehennemdedir, biri cennettedir. Cennette olanlar ehl-i sünnet ve’l-cemaattir’ buyurmuştur. Yani müslümanların çoğunluğunu teşkil eden büyük topluluktur. Muhammed Rasulullah’ın ümmetinin dalalet üzere birleşemeyeceğine dair hadis-i şerif de varid olmuştur. Diğer bir rivayette ise ‘Size gereken İslam cemaatinin çoğunluğuna uymaktır’ diye buyurmuştur. [Belirli bir belde ya da ülkedeki çoğunluk değil, bütün bir müslüman kitlenin çoğunluğu… Mesela, İran’da Şiîlerin çoğunlukta olmaları, orada yaşayanların Şiî olmalarını haklı hale getirmez. Ya da Türkiye’de İslam ile Türk milliyetçiliğini, devletçiliğini ve “son kale Türkiye” edebiyatını birleştirmeye çalışanların çoğalması, bu düşünceyi savunmayı meşrulaştırmaya yetmez. Çünkü bu tür anlayışlar, mesela Endonezya, Afganistan, Arap Yarımadası, Nijerya vs. gibi ülkelerdeki müslümanlar için hiçbir önem taşımaz. Önemli olan, bölge, ırk vs. farkı geçerli olmaksızın genel İslâm topluluğunun çoğunluğudur. Bu çoğunluğun yanında mesela şimdilerde Türkiye devletçiliği yapan eski İslamcıların “yeni” anlayışı, azınlık görüşünden ibarettir.]

“Süfyan rh. a.’den rivayet edilmiştir ki, ‘**Eğer dağ başında bir tek fakih bile bulunsa, o, cemaati temsil eder**’….

“İbn-i Abbas r. a., ‘**Allahu Teala, Kur’an-ı Kerim’i okuyup onunla amel eden kimseyi, dünyada sapıtmayacağını ve ahirette de kendisini şakîlerden kılmayacağını tekeffül etmiştir**’ dedi ve ‘**Kim benim hidayetime uyarsa o sapmaz ve bedbaht olmaz**’ ayet-i celilesini okudu….

“Bütün müslümanlara gerekli olan; daha önce geçen peygamberlerin akidelerine muvafık ve Kur’an-ı Kerim ile açıklananın aynı olan, peygamberler efendisi Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemin sözüne (sünnete) tâbi olmaktır. Şani yüce, noksan sıfatlardan münezzeh olan Allahu Teala kendi nefsine yemin ederek şöyle beyan buyurmuştur:

“ ‘**Rabbin hakkı için, onlar, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükümden nefisleri hiçbir darlık duymadan tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe, iman etmiş olmazlar**.’

“Allahu Teala bu ayet-i celile ile haber veriyor ki; münafıklar Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemden başkasının huzurunda muhakemeleşmek isterler, Allah’ın ve Resulullah’ın hükmünden yüz çevirip şiddetle uzaklaşırlar…. Nitekim kendilerini ibadet edenlerden sayan bid’at ehlinden çoğu diyorlar ki:

“ ‘Biz ancak tarikat ve hakikat ile şeriatın arasındaki gerçeği bulup, iman ile itkanı bir araya toplayıp, iyilik yapmak istiyoruz’ derler. Bu sözleri ile de hulul, ittihad, birleşme ve ayrılma, mutlak vücud davası ve mevcudatın tümünün Cenab-ı Hakk’ın aynı olması batıl görüşlerindeki hileleri şeriatın içinde gizlemek isterler. Onlar birleştirici makamda olduklarını tevehhüm ederler. Halbuki kendileri, tefrika ve zındıkların sapıklığı içinde bulunmaktadırlar….

“Kim ki, Nebiyy-i Muhterem sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği ve ondan sabit olan hususların gayri ile din işlerinden bir şeye hüküm vermek ister ve bunun şeriatta güzel görüldüğünü, dolayısıyla Peygamber aleyhisselamın getirdiği (Kitab ve sünnet) ile ona muhalif düşen aklî meseleleri (akıl yürütmeleri) birleştireceğini zannederse, onun sapıklıktan nasibi vardır ve onun Hz. Peygamber’in getirdiği sünnete yükselmesi haramdır.

“Peygamber s.a.s.’in sünneti de bize Kur’an-ı Kerim’in delalet ettiği hususları açıklamaktadır. **Rabbimiz bizi, dinimizin esaslarında falanın zevkine (zevke yani hal olarak yaşanıp tatma yoluyla edinilen bilgiye), filanın görüşü ve buluşuna muhtaç kılmamıştır.** Bunun içindir ki, Kitab ve sünnete muhalif hareket edenleri, ihtilaf ve zorluklar içinde buluruz. Bilakis Allahu Teala, ‘**Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam’ı seçip ondan razı oldum’** buyuruyor. Biz dinimizin kemale ermesi için Kitab yani Kur’an ve hadis-i şeriften başka birşeye muhtaç değiliz. [Müçtehitler ancak bu ikisine dayanarak içtihatta bulunabilir, bunun dışında birşeye istinat edemezler. “Benim yaşadığım manevî hal vs.” türünden şeyler delil olmaz.]*”*

(İmam-ı Azam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şerh: Aliyyü’l-Kârî, çev. Hüseyin S. Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., 1977, s. 12, 22-24, 28.)

Yukarıdaki ifadelerin gösterdiği gibi, abrakabadra ya da hokkabazlık olarak yorumlanabilecek bir gözboyamacılık ile Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat anlayışı ile, (Şeriat’e uygun-aykırı ayrımı yapmaksızın bütün bir) tasavvufu özdeşleştirmek, gerçekte Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat anlayışının içini boşaltmak anlamına gelir.

Ayrıca, itikat alanında Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ten olmayı salt Matüridî ve Eş’arî olmaya indirgemek, selefî olduğunu söyleyen herkesi Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat dışı ilan etmek, ya cehaletten ya da kötü niyetten kaynaklanıyor olabilir. Bu, bir tür “tekfircilik” olarak kabul edilebilir.

Unutmamak gerekir ki, Nakşbendiyye’nin en önemli isimlerinden Halid-i Bağdadî (k. s.) ve onun birçok talebesi de, kendilerinin selefî olduklarını söyleyebilmişlerdir.

Ne mutasavvıf/sufî, ne de selefî olduklarını söyleyenler yekpare bir kitledir.

Bir tarikate intisap etmiş herkes gerçek sufî sayılamayacağı gibi, her selefî olduğunu söyleyen de, Selef'in yolunu izliyor demek değildir. Mesela İbn Teymiyye, itikadî konularda yaptığı bazı tartışmalarla aslında Selef'in yolundan ayrılmıştır. Selef'in yolu, bu tür tartışmalara girmemektir.

Bir insanın itikaden selefî olması, İmam-ı Azam gibi Selef'ten zatların **Fıkh-ı Ekber** türünden itikadî kitapları çerçevesinde bir itikada sahip olması anlamına geliyorsa, bunda kınanacak birşey yoktur. Amelî mezhepler açısından bakıldığında da, selefî olmak, İmam-ı Azam ve İmam Malik gibi Selef alimlerine (mevcut dört mezhepten birine) tâbi olmak anlamına gelir.

Böyle olmakla birlikte, isimlendirmeler üzerinden yapılan tartışmaların gerçekte fazla bir anlamı yoktur. Bugün Matüridî ya da Eş'arî olduklarını söyleyenlerin belki de yüzde 90'ı, hatta yüzde 99'u, Matürîdilik ile Eş'arîlik arasındaki görüş ayrılıklarını bilmemektedir. Dolayısıyla bunlar ismen Matüridîdir, gerçekte değildir. Hatta bunların kimi konularda mesela Mutezile gibi düşündükleri de görülebilmektedir. Yani, neyi savunduklarını aslında bilmemektedirler. İşin tuhaf tarafı, bazen bu insanların mezhep kavgası verdikleri de görülmektedir. Yani, gerçekte Matüridî olmadığı halde, herhangi bir kimse, Matüridîlik mücadelesi verebilmektedir.

EHL-İ SÜNNET VE EHL-İ BİD'AT

Bid'at; i'tikad, amel ve söz ile Sünnet'e muhalefet etmek demektir. Âlimlerin târifi şöyledir: Peygamberimiz (s.a.v.) zamanında olmayan bir şeyi [*dinde*] ihdas etmektir.

Herevî şöyle demiştir: Bid'at, Kitap ve Sünnet'te gizli veyahut da âşikâre mesnedi olmayan şeydir.

Bid'at-ı hasene ise, Kitap ve Sünnet'te gizli veya âşikâre mesnedi olan demektir.

En çirkin bid'atler on adettir denilmiştir.

1. ***Kur'an-ı Kerim*** okumayı, zikir, dua, namaz, tesbîh v.b. şeyleri para ile yapmak.
2. Ölü yemeği yapmak ve yemek [*Türkiye'de bugün bu yaygınlaştı*], kabir üzerine mum yakmak, gelin ve cenaze önünde âşikâre zikir yapmak, kabir üzerine bina yapmak, o binayı süslemek ve orada yatmak [*Türkiye'de Sünnet ve bid'at anlayışı o kadar bozuldu ki, bugün birçokları, kabir üzerine bina yapmayı savunmayı Ehl-i Sünnet'ten olma olarak görmeye başladı. Bunlara ant-i Vehhabî denilebilir, fakat Ehl-i Sünnet denilemez. Kabir üzerine bina yapanları veya usulüne uygun kabir ziyaretinde bulunanları tekfir etmenin yanlış olması, bir bid'ati sözde Ehl-i Sünnet adına savunmayı gerektirmez*].
3. Nafile namazları cemaatle kılmak… Regâib, Kadir, Berat, Tesbîh v.b. gibi.
4. Tâ'dil-i erkânı terk etmek. Karganın gagasını yere vuruşu gibi namaz kılmak.
5. Namazda imamı geçmek ve ona muhalefet etmek.
6. Safları düzeltmemek. (Safları düzeltmek namazın kemâlindendir.)
7. Türkü dinlemek. ***Kur'an-ı Kerîm*** okuyuştaki ve zikirdeki teganni de buna dahildir. Raks (dans) etmek ve sağa sola sallanmak. [*İmam Gazalî ve Âliyyülkârî*

gibi âlimlerin açıklamasına göre, ilahileri ***çalgı*** *ile söylemek ve dinlemek, türkü dinlemekten daha kötüdür.*]

8. Hutbe okunurken salât ü selam getirmek, radiyallahu anh demek, âmin demek v.b. sözleri söylemek.

9. İsraf eden kimseye sadaka vermek, mescidde dilenmek, oynamak, dans (raks) için yemek tertib etmek. [*Türkiye'deki derinlerin ürettiği Aczmendiler tam da bunu yapıyordu.*]

10. Kadınların yabancı bir evde, taziye veya tebrik için toplanmaları, cehren (sesli) tevhîd getirmeleri, mevlid-i şerîfi erkeklerin işiteceği şekilde açık okumaları.

(Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî, ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı***, çev. A. Kabakçı ve F. Günel, İstanbul: Bedir Y., 2011, s. 179-80, dn. 201.)

NAKLİ BIRAKIP, KENDİ AKLI (AKILSIZLIĞI) İLE EHL-İ SÜNNET İÇİN ÖLÇÜ KOYMAK

Günümüzde bazılarının, “**Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Bid’at’in ihtilaf ettiği konuların tamamında Ehl-i Sünnet haklıdır**” dediklerini görüyoruz.

Bu, boş bir laftır.

Ayrıca sahibinin, hem bilgi bakımından çok çok yetersiz, hem de zekâvet, fehim ve idrak bakımından zayıf olduğunu gösterir.

Bunu hakaret olsun diye söylemiyorum. Söylemek zorunda kaldığım için, bir gerçeğin ifadesi olarak söylüyorum.

Çünkü, bu tür kişilerin ortaya çıkıp langur lungur konuşuyor, din adına ahkâm kesiyor olmaları, insana, gerçekten büyük bir acı veriyor.

Fazla bir İslâmî bilgiye, ilimde derinliğe sahip olmasa bile, yeterli düzeyde kıvrak bir zekâya sahip olan bir kimse, böylesi bir ifadenin boş gevezelik olmaktan başka bir anlam taşımayacağını anlar.

Çünkü, “Sağlıklı insan ile hasta insandan sağlıklı olan, ilkidir” demek gibi birşeydir.

Tahsîl-i hâsıldır, yani hâsılı tahsîl..

Bu tür ifadelere Batılılar “totoloji” diyorlar.

Tanım gereği, Sünnet doğru yoldur, bid’at de dalalettir.

Mesele, senin savunduğun görüşlerin Sünnet’te müşahhas bir dayanağının bulunup bulunmadığıdır. Senin kendini soyut bir biçimde Sünnet’e nisbet etmen değil..

*

Yine, mezhepler söz konusu olduğunda, Ehl-i Sünnet'i bugün yaygın biçimde benimsenen mezheplere inhisar ettirmek de, gerçekte **Ehl-i Sünnet anlayışına aykırıdır**.

Mesela, itikaden Ehl-i Sünnet'ten olmayı **salt** Eş'arî ya da Matüridî olmaya bağlamak, **Ehl-i Sünnet olmaktan çıkmak** anlamına gelir.

Çünkü, İmam Eş'arî ve İmam Matüridî dünyaya gelmeden önce Ehl-i Sünnet anlayışı bulunmuyor değildi.

Bu tür sözler, şu açıdan da sakıncalıdır: Peygamber Efendimiz s.a.s., **fırka-ı naciyeden olmanın şartı** olarak "kendisinin ve ashabının yolundan gitmeyi" göstermiştir.

Ehl-i Sünnet'ten olmayı Eş'arîlik ve Matüridîliğe **indirgeyenler** ise, Peygamber Efendimiz s.a.s.'in açıklamasını, "**nakil**"i terk etmekte, **kendi kafalarından, kendi akıl(sızlık)larıyla *yeni* bir kıstas** getirmektedirler.

Yani, "Peygamber Efendimiz s.a.s. ile ashabının yolundan olma"nın **yerine**, "Eş'arî ile Matüridî'nin yolunda olma"yı oturtmaktadırlar.

Böylece, Eş'arî ile Matüridî'yi "**masum imam**" haline getirmekte, gerçekte, bilerek veya bilmeyerek Ehl-i Sünnet yolundan ayrılıp, **Şia'nın "masum imam" anlayışını** benimsemiş olmaktadırlar.

Bunların anlayışına göre, Ehl-i Sünnet'ten olmak Hz. Peygamber s.a.s. ile ashabının yoluna uyma olmaktan çıkmakta, Eş'arî ile Matüridî'nin yolundan olma haline gelmektedir.

*

“Eş’arîler ve Matüridîler, Resulullah’ın ve ashabının **yolunu takip** ediyorlar” demek başka birşey, “Resulullah’ın ve ashabının yolu, Eş’arîlik ve Matüridîlik’ten **ibaret**tir” demek başka birşeydir. Bu ikinci ifade, İmam Eş’arî ve İmam Matüridî’den önce yaşamış **tabiîn ve tebe-i tabiîni bile sapıklıkla suçlamak** anlamına gelebilir.

Aslında bu anlayış, en hafif bir tabirle ***itikadî* bir bid’at**tir. **Ehl-i Sünnet’ten olmaktan çıkmak** demektir.

Böylece, herhangi bir şahıs ya da topluluk hakkında hüküm verirken, “Bunlar Hz. Peygamber s.a.s.’in ve ashabının yolundan ayrılmış durumdalar, çünkü şu şu inançları Sünnet’le çelişiyor” demek yerine, “Ehl-i Sünnet’ten değiller, çünkü Eş’arî ya da Matüridî değiller” demektedirler.

Mesela, Selefî olduklarını söyleyenleri, **neyi savunduklarına bakmaksızın**, toptan hedef almakta, hepsini de, sırf Eş’arî ya da Matüridî olmadıkları için, sapıklıkla suçlamaktadırlar.

Hatta, tipik “ham yobaz kaba softa” tavrıyla ölçüyü iyice kaçırıp, onları müslüman saymayanların, tekfir edenlerin bile çıktığını görüyoruz.

Böylece, onların anlayışına göre, **itikatta Selefîliği benimsemiş olan Halid-i Bağdadî k. s.** bile, dalâlet ehli ya da kâfir olmaktadır.

Eş’ariyye ve Matüridiyye, Ehl-i Sünnet itikadî mezheplerdir. Fakat bugün Eş’arî ve Matüridî olduklarını **iddia** edenlerin önemli bir bölümü, gerçekte Ehl-i Sünnet yolundan ayrılmış, ehl-i bid’at haline gelmişlerdir. Selefîler de aynı durumdadır, içlerinde Ehl-i Sünnet de, ehl-i bid’at de vardır.

*

Kısacası, Ehl-i Sünnet’ten olmanın ölçüsünü, bizzat **Sünnet**‘in (naklin) kendisi belirlemiştir. Bu, hadîste açıklanmıştır: “Resulullah’ın s.a.s. ve ashabının yolundan gitmek.”

Ehl-i Sünnet’ten olmanın **ölçü**sü, Eş’arî ya da Matüridî olmak değildir. Böyle olmayı “**ölçü**” haline getirdiğinizde sapıtmış oluyorsunuz.

Eş’ariyye ve Matüridiyye, itikad alanında hak ile batılı ayıran **ölçü** değildirler, tam aksine, hak ya da batıl olup olmadıkları **aslî ölçüye vurularak** anlaşılabilecek mezheplerdir.

*

Eş’arîler ile Matüridîler arasında da (ictihadî nitelikteki) bazı konularda ihtilaf vardır, ve ihtilaf ettikleri konularda, en azından bir tarafın hata içinde bulunduğu kesindir.

Hatta, Matüridîler ve Eş’arîler’in kendi içlerinde de bazı meselelerde görüş ayrılıkları mevcuttur. Mesela, İmam Matüridî’ye göre, peygamberler büyük günah değilse de, küçük günah işleyebilirler, fakat bu küçük günahlar, insan şeref ve haysiyetine leke sürecek cinsten olmaz. Fakat Matüridîler’in büyük çoğunluğu bu görüşte değildir, peygamberlerdeki zellenin küçük günah sayılmayacağını düşünmektedirler.

Ne yazık ki Ehl-i Sünnet anlayışını savunduğunu öne süren bazıları, bilerek veya bilmeyerek, kendi akıl(sızlık)larıyla, ehl-i bidat indî anlayışlarına Ehl-i Sünnet unvanını vermekte ve sonra da “din yolunun eşkıyası ve haramîsi” olarak “fikrî terör” estirmektedirler.

TUZAK BİR SORU: MÜSLÜMAN MIYIZ, EHL-İ SÜNNET Mİ?

Bu, tuzak bir sorudur.

İkisi arasında zımnî bir karşıtlık ilişkisi kurmaktır.

Böylesi bir karşıtlık ilişkisini fark ettirmeden ve sezdirmeden bir ön kabul olarak tartışmanın zemini haline getirmektir.

Gerçekte anlamsız ve mantıksız olduğu halde böylesi bir karşıtlık ilişkisinin bulunduğu ön kabulünü bir defa onayladığınızda, sorunun cevabının ne olacağı bellidir.

*

Benzer mantıkla "Canlı mıyız, insan mıyız?" sorusunu da soruyor musun?

Canlı olman insan olmana, insan olman canlı olmana engel mi?!

(Ancak bu itirazımız, Ehl-i Sünnet'i savunma maskesi altında hurafe ve bid'at davetçiliği yapan boşboğaz ve cahil "kitap yüklü" mahlukların saçmalıklarını tasvip etmemiz anlamına gelmiyor.)

*

Söz konusu soruyu soranlardan biri, ***Yeni Şafak***'ta köşe yazarlığı yapmış olan Prof. **Faruk Beşer**.

1 Mayıs 2016 tarihli yazısının başlığı buydu: "**Müslüman mıyız Ehlisünnet mi?**"

Şu cümle o yazısından:

> Müslüman Allah'a inanıp teslim olan, yani sadece iman etmekle kalmayıp O'nun emir ve yasaklarına uyan, en azından uymayı kabul eden kimsedir. …

Bunu demişken şu soruya da cevap verseydi iyi olurdu: Sosyal hayat, kamusal alan ve devlet işleri söz konusu olduğunda Allah'ın emir ve yasaklarına uymaya gerek bulunmadığını, bu noktada bütün dinlere eşit mesafede durulmasının iyi olacağını, mesela öküze tapmakla Allahu Teala'ya teslim olmak arasında fark görmemek icap ettiğini savunan kişilerin durumu, bu tanım çerçevesinde nedir?

Şu ifadeler de aynı yazıdan:

> Ehlisünnet ise Müslümanı tanımlamak için Kur'an-ı Kerim'de ya da sünnette geçen bir kavram değildir. Resulüllah'ın ashabına öğretip yaşadığı İslam'a uymayan inanç ve davranış gösterenlere karşı böyle olan Müslümanların bir konum belirlemesidir. …*farklı anlamalar içerisindeki konumunuzu* kast ediyorsanız ben Ehlisünnetim demenizde de bir sakınca yok. Ama asıl kimliğinizi belirlerken doğru olan, ben Ehlisünnetim demek değil, ben Müslümanım demek olmalıdır. …
> Nitekim şu ayeti kerime bu tartışmalara hiç mahal bırakmaz: "Allah'a çağıran, salih amel yapan ve ben Müslümanım, diyen birisinden daha güzel sözlü kim olabilir?" (Fussılet 41/33).

Demek ki, tek başına "Müslümanım" demek yetmiyor.

Ancak putlara, putlaştırılmış nesnelere ve kurumlara değil, Allah'a çağıran ve bununla beraber salih (yani meşru, Sünnet'e uygun, ihlaslı) amel işleyen kişilerin "Ben müslümanım" demesinin bir değeri olabilir.

Türkiye'de ise "Ben müslümanım" diyen kimi sahtekârların şöyle konuştuklarını görüyoruz: "Ben müslümanım, İslamcı değilim".

Bunlar, İslamcı olmadıkları için, insanları Allah'a değil, "devlet"lerine çağırıyorlar. Salih amelle ise araları pek hoş değil.

En küçük bir amellerini bile hemen insanlara duyurmaya çalışmaları, bunları bir gösteriş ve başa kakma vesilesi yapmaları, ihlassız olduklarını ve amellerinin salih kabul edilemeyeceğini ortaya koyuyor.

Beşer, sözlerini şöyle sürdürüyor:

> 'Salih amel', her müminin bulunduğu hal ve şartta Allah'ın rızasına en uygun ve en öncelikli iştir. Demek ki, hedefi Allah'a davet etmek olan ve yapması gerekenleri yapan bir mümin, kendisini 'ben Müslümanım' diye tanımlar. Bunu bizzat Allah söylüyor.
>
> Peki adam Şeriat yerine laikliğe çağırıyorsa, bu kişi "Allah'a çağıran" biri olarak görülebilir mi?!
>
> Bağlılık yemini ettikleri anayasaları muvacehesinde Allah'a değil de falan adamın ilke ve inkılaplarına çağıran bir yönetici grubun durumu ne olur?
>
> Devlet yöneticileri olarak insanları "Ben müslümanım" demeye çağırmayı laiklik yüzünden yanlış birşey olarak görüyorsanız, konumunuz nedir?
>
> İnsanları Allah'a değil de, "Devlet ayrı, rejim ayrıdır" diyerek her halükârda devlete (pratikte, kâfir bile olsalar mevcut egemenlere) itaate çağıran, yüzüne tükürmeniz bile onlar için ulaşılmaz bir şeref anlamına gelecek "beyinsiz"lerin durumu ne olur?

Şu sözler de aynı yazıdan:

> Resulüllah (sa) de buyuruyor ki: *"Her kim bizim namazımızı kılar, kıblemize döner, boğazladığımızı helal sayarsa işte o Müslümandır,*

> *Allah'ın ve Resulünün zimmetindedir/garantisindedir. O halde Allah'ın zimmetini bozmayın"* (Buhari). Tekfirin ölçüsü de budur.

Müslümanlığın ve tekfirin ölçüsü buysa, **ancak beş vakit "namazımız"ı kılan müslümandır**. Kılmayan, Allah'ın ve Resulü'nün zimmetinden çıkmış, kâfir olmuş demektir. (Hanbelî mezhebinin görüşü budur.)

Beşer, şunu da söylüyor:

> Kaldı ki, özellikle günümüzde 'Ehlisünnet' ismine sürekli vurgu yapıp, kendi düşüncelerine bununla meşruiyet arayan pek çok kişi ya da grup, Ehlisünnetten**,** yani İslam'ı Resulüllah'ın ve onun ashabının yaşama biçiminden, en az Şia kadar uzaktırlar.

Bunda haklı..

Müktesebatı yarım yamalak broşürlere dayanan, Yahudiler gibi "kitap yüklü mahluk" tabiriyle anılmayı hak ettiği için, okuduğu değil de istiflediği kitapların sayısı ile övünen akılsız tiplerin Ehl-i Sünnet kavramının ardına saklanarak hurafe ve bid'atleri çılgınca, ağızlarından salyalar akarak deli danalar gibi savunduklarını görüyoruz.

Ancak, mesele sadece bu tipler değil. Faruk Beşer gibi konuşmak gerekirse, şunu demek de mümkün olabilir: "Günümüzde 'Müslüman' ismine sürekli vurgu yapıp, kendi düşüncelerine bununla meşruiyet arayan pek çok kişi ya da grup, Müslümanlık'tan, yani Allah'a çağırma ve salih amel işlemekten, en az Hristiyanlar kadar uzaktır."

Beşer, şunu da diyor:

> Hatta günümüzdeki tarikatların çoğu Ehlisünnet değildir, batınî tarikatlardır.

Bunda da haklı.

Haklı olduğu bir başka cümlesi:

> Ehlisünnet kalkanına sığınıp başkalarına vuranlara; baîd/uçuk yorumlara tutunmadan, söylediklerinize Kitaptan, Resulüllah'tan ve onun ashabından delil getirin bakalım diye söylemek lazım.

Haklı! Bunlar basmakalıp üç beş cümleyi bozuk plak gibi milyonlarca kez tekrar etmekten başka birşey bilmeyen robotlaşmış, kafası uyuşmuş, "arkadan kurulu" tiplerdir.

Beşer, şunu da diyor:

> Tıpkı Allah'ın buyurduğu gibi: "De ki, eğer doğru söylüyorsanız burhanınızı getirin bakalım". Resulüllah'ın ve onun eğittiği sahabenin hayatında bulunmayan bir kabul ya da bir ibadet nasıl ehlisünnet olabilir?

Aynı şekilde, "Ben İslamcı değilim, müslümanım" diyen şarlatanların Allah'a değil, laikliğe ve "devlet" putuna çağırmaları, salih amelden mahrum riyakârlıkları, cihadı terörizm saymaları, Amerikan projesi IŞİD'i bahane ederek cihad kavramına vurmaları nasıl müslümanlık olabilir ki?!

EHL-İ SÜNNET Mİ, EHL-İ OSMANLI YA DA EHL-İ ECDAD (EHL-İ ATALAR) MI?

***Yeni Şafak* gazetesi**nin haddini bilmez boşboğazlarından **İsmail Kılıçarslan**, 21 Haziran 2016 tarihli yazısında, Nurettin Yıldız'ı bahane edip, şirretlik ve çenebazlığına güvenerek millete din dersi vermeye kalkışmıştı..

Daha doğrusu, Ankara'daki yüksek rakımlı tepelerden esen görünmez rüzgârın etkisiyle Yıldız'ı dövmeye yeltenmişti.

Yazısı şöyleydi:

> **Yazık oluyor bize hocam**
>
> Nurettin Yıldız Hoca'nın Itri hakkında verdiği vaazı dinlerken aklıma Selahattin Yusuf'un o cümleleri geldi. Osmanlı kültür ve medeniyetini konuştuğumuz bir televizyon programında tam tamına şöyle cümleler kurmuştu Selahattin: 'Allah göstermesin, Süleymaniye Camii yıkılsa ve geriye hiçbir planı kalmasa biz bu mabedi Itri'nin Tekbir bestesinden ve Yahya Kemal'in 'Süleymaniye'de Bayram Sabahı' şiirinden hareketle yeniden, mükemmelen inşa edebiliriz.'
>
> Söz konusu vaaza Nurettin Hoca, bence nefis bir Türk-İslam geleneği olan Enderun Teravihi'ni yerden yere vurarak başlıyor. Hocaya göre bu teravih, Osmanlı padişahları ve şehzadeleri üşenmesin de teravih kılsın diye icat edilmiş. Üstelik müziğin makamlarına da 'fonksiyon' diyor hoca, ama bu bahs-i diğer. Bunu söyledikten hemen sonra hoca bu kez de Itri'nin bestelediği salavata 'bidat' diyor. Yine hocaya göre 'müziğin katılmadığı yere şeytan destek vermiyor.'

Bu aşamadan sonra hoca, Efendimiz (sav)'in ashabına sadece bir kere cemaatle teravih kıldırmasının gerekçesini de 'o muhteşem ibadetin heyecanını, o meleklerle baş başa secde ediş anını ashabıyla bile paylaşmak istemedi. Dayanamazsınız, kaldıramazsınız diye korktu' cümlesiyle izah ediyor. Sonra da altın vuruşu yapıyor: '1400 sene sonra ümmeti geldi, müzik notalarıyla teravihi eğlenceye döndürdüler. Bir de Müslümanlara bunu izzet-i ikram olarak sunuyorlar şimdi. Kimin nesiymiş bu? İmam-ı Azam mı böyle teravih kılmış da ritüel uygulamayı yeniden başlatmışsın sen? İmam Ebu Yusuf'u mu böyle gördün sen kılarken? Halid bin Velid'i böyle namaz kılarken mi duymuştun? Hayır efendim. Hilafet makamını hak etmediği halde işgal eden Osmanlı'nın son yeteneksiz padişahlarının zevk-i sefasını ibadet diye bana sunuyorsun. Bu kıldığı, ritüel dediği teravih yüzünden o devletin çöktüğünü niye hatırlatmıyorsun? Sarayında fısk-ı fücurdan vakit bulmuş da uyduruk eğlence iki rekat namaz kılmış diye Osmanlı Sarayı, peygamber sarayı mı? Sen bunu Dolmabahçe Sarayı'nda balo salonunda kılınmış namazdan alıntıladın.'

Şimdi burada, dini ilmi benden fersah fersah ileride bir hoca ile 'müziğin helalliği, haramlığı' tartışmasına girmeyeceğim. Sadece, 'Efendimiz(sav) Medine'yi teşrif ederken Medine halkının çalıp söylediği 'Talaal bedru aleyna' isimli kaside müzik midir değil midir? Müzik değilse nedir? Müzikse Efendimiz(sav) bunun çalınıp söylenmesine niçin müsaade etmiştir?' diye soracağım. Ya da 'ertesi gün Uhud Savaşı'nda şehit olacak Hanzala'nın düğününde Efendimiz(sav), tef eşliğinde kılıç oyunu oynayan ashabına niçin müdahale etmedi?' diye soracağım. Ya da, Efendimiz(sav), Hz. Aişe'nin isteği doğrultusunda ona müzikli bir eğlenceyi mübarek omuzlarında izlettirmiş midir, izlettirmemiş midir?' diye soracağım… Elbette Nurettin Yıldız Hoca, bütün bu soruların cevabını usulünce, gereğince verecektir bana. Bundan hiç şüphem yok.

İzninizle bir mantık yürütmede bulunacağım. Hoca, ilgili vaazı verirken, genel kanaate göre Fransızların icat ettiği, iki yakası olan, bu yakaları birbirlerine tutturmak için bir düğmesi bulunan beyaz, güzel bir gömlek giyiyordu. Şimdi hocanın cümleleri ile sorayım: 'Hocam. Silsile-i meratıb ile bağlı olduğunuzu bildiğim İmam-ı Azam'ı böyle gömlek giyerken gördünüz? İmam Ebu Yusuf'u mu böyle gömlek giyerken gördünüz siz? Halid bin Velid'in böyle bir gömleği olduğunu mu duymuştunuz?'

Soruların kulak tırmaladığını biliyorum. Hatta kimileriniz 'böyle soru mu olur' bile demişsinizdir ki bunda da haklı olursunuz. Lakin ben de aynısını hocamıza soruyorum bu noktada: Itri'nin beste haline getirdiği salavatı şerifeyi 'çalgısız' olarak terennüm etmenin nasıl bir zararı var? Teravihte, 4 rekat arasında yine çalgısız olarak Allah sevgisinden, Resulullah aşkından söz eden bir ilahi dinlemenin dine, giydiğiniz gömlekten daha mı çok zararı var? Bu ilahiyi dinleyerek kafirlere mi benziyoruz mesela? Elbette sizin malumunuzdur, gömlek ve pantolon giyerek kafirlere benzediğimiz yönünde çok sayıda fetva verilmiş geçmişte. Nasıl yapacağız sevgili hocam?

Vallahi derdim ne Nurettin Yıldız Hoca'yı yıpratmak, ne de bir çeşit fitne çıkarmak. Derdim, bu 'verili din dili'nin bizi götürdüğü tuhaf yeri işaret etmeye çalışmak.

Geçenlerde yine yazmıştım. Dinin ürettiği kültürü 'dinin cüzü' sayamayacağımızı elbette biliyorum. Ancak, bütünüyle kültürden arındırılmış bir din ihdas etmenin bizi götüreceği yerin katının katısı bir katolisizm olacağını da biliyorum.

Nurettin Yıldız gibi toplumu ve toplulukları etkileme gücü yüksek isimlerin bu meselelere biraz daha kafa yorması gerekmez mi?

Gerekir. Niçin gerekir biliyor musunuz? Sosyal medyada ‘Nurettin Yıldız’ın askerleriyiz’ kampanyası yapan (ki isimlendirmeye katılmasam da çok doğru, amacı çok güzel bir kampanya idi) delikanlıların pek çoğunu şahsen tanıyorum. Playlistlerinde aynı anda Nurettin Yıldız vaazı ile Sagopa şarkıları var. Video paylaşım sitelerinde Nurettin Yıldız vaazı izledikten hemen sonra Arif’in Manchester’a attığı golü yahut Rihanna’nın son klipini izliyorlar. Yani dini Nurettin Hoca’dan, eğlenceyi ve neşeyi seküler alandan devşiriyorlar.

Oysa her zaman söylediğim gibi, İslam kendi içerisinde bağlısına yetecek eğlenceyi de, bundan daha önemli olarak neşeyi de sağlama kabiliyetinde olan bir dindir. Yeter ki kılıç oyunu, Talaal bedru aleyna, Itri, Enderun Teravihi falan elimizden alınmasın. Yoksa sonuç belli: Arama motoruna ‘the funniest fails’ yazıyoruz. Yazık oluyor bize hocam.

*

Öncelikle, Nurettin Yıldız’ın **Osmanlı** padişahlarıyla ilgili ifadelerinin bir ölçüde haksızlık içerdiğini belirtmek gerekiyor. Padişahlar ve şehzadelerin bir bölümü (Avcı Mehmet gibi) her ne kadar **zevk u sefa**dan da nasip almış olsalar da, genelde **sıkıntılı ve çileli** bir hayat yaşadıklarını (şehzadelerin öldürülme, padişahların tahttan indirilip katledilme korkusu) unutmamak gerekiyor. Pekçoğunun da gerçekten dindar ve iyi insanlar olduklarını kabul etmek durumundayız. Osmanlı padişahları ve şehzadelerini hayırla anmak daha isabetli olur.

Ancak bu, dinî konularda referans olma özelliğini onlara kazandırmaz. Osmanlı tatbikatı **şer’î delil** mahiyeti taşımaz. Kusurdan hali de değillerdir.

Gelelim yukarıdaki yazıda yer alan saçmalık ve hatalara..

Birincisi, Selahattin Yusuf denilen arkadaşı palavra üretmeyi çok iyi beceriyormuş. Süleymaniye inşa edildiğinde ne Itrî'nin bestesi, ne de Yahya Kemal'in şiiri vardı. Bunlar ortaya çıktıktan sonra ikinci bir Süleymaniye de inşa edilemedi. Söz yaldızlı ve parlak, fakat saçmalığın daniskası..

İkincisi, Enderun teravihi denilen şeyin padişahlar ve şehzadeler için üretildiği doğrudur.. Adı üstünde, Enderun.. Bu teravih şekli Mekke ya da Medine'de, ashab, tabiîn ya da tebe-i tabiîn zamanında ortaya çıkmadı.

Üçüncüsü, müziğin camilerdeki ağırlığının artması, Müslümanlar'ın Hristiyanlar'ı taklidiyle ilişkilidir. Hristiyanlar kiliselerinde önce birtakım ilahiler falan söylemeye başladılar, 16. yüzyıldan itibaren de org gibi çalgı aletlerini kullanır oldular.

*

Dördüncüsü, her ne kadar **Kur'an**'ın ve ezanın kendisine özgü bir ahengi, bir musıkisi varsa da, bu boyutun fazla öne çıkarılması bid'attir, günahtır.

Nitekim, Osmanlı'nın son dönem müderris ve meşayihinden Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî rh. a., "**en çirkin bid'atler**" olarak 10 hususu saymakta ve bu çerçevede şunu söylemektedir:

> "Türkü dinlemek. ***Kur'an-ı Kerîm*** okuyuştaki ve zikirdeki teganni de buna dâhildir. Raks (dans) etmek ve sağa sola sallanmak."
>
> (Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî, ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı***, çev. A. Kabakçı ve F. Günel, İstanbul: Bedir Y., 2011, s. 179-80, dn. 201.)

İmam Şatıbî, bid'at konusunu tartıştığı ***el-i'tisam*** adlı hacimli kitabında meseleyi enine boyuna ele almaktadır. Aslında türkü söylemek, ibadetle ilişkilendirildiği zaman bid'at haline gelir. Burada türkü kavramını "müzik parçası" olarak anlamak gerekir. İlahiler de sonuçta müzik parçasıdır.

Görüldüğü gibi, Gümüşhanevî rh. a., ***Kur'an*** ve zikirdeki teganniyi, yani bunların adeta musıki parçası gibi okunup söylenmesini "en çirkin bid'at"lerden biri olarak saymaktadır. İmam Gazalî'nin ***İhya***'da, Allame Aliyyü'l-Kârî'nin de ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***'nde belirttiği gibi, çalgılar eşliğinde zikir yapılması ve salavat okunması, içeriği dinî olmayan şarkı-türkü sözlerinin söylenmesinden çok daha büyük günahtır. Bugün bu, ne yazık ki, yaygınlaşmış bulunmaktadır.

*

Beşincisi, ***Yeni Şafak*** yazarı "Talea'l-bedru aleyna" (Ay doğdu üzerimize) şiiri için, *"'Talaal bedru aleyna' isimli kaside müzik midir değil midir? Müzik değilse nedir? Müzikse Efendimiz(sav) bunun çalınıp söylenmesine niçin müsaade etmiştir?"* derken, olayı "söylenmek"ten çıkarıp "çalınıp söylenme" haline getirerek konuyu çarpıtmaktadır.

Altıncısı, tef eşliğinde oynanan kılıç-kalkan oyunu, bir "düğün"ün parçasıdır, "teravih" gibi bir ibadetin değil. Söz konusu yazarın Nurettin Yıldız'ı anlaması için önce dinî bilgisini biraz geliştirmesi gerekiyor. Bu konuları Selahattin Yusuf gibilerin palavralarından öğrenemez.

Yedincisi, "Hocam senin de gömleğinin düğmesi var" lafı, Hoca'nın belki amelinin sözüyle çeliştiğini gösterebilir, fakat sözlerinin yanlış olduğunu göstermek için delil olarak kullanılamaz. Üstelik, bu düğmenin Fransızlarla bir ilgisinin bulunduğundan Nurettin Yıldız'ın belki haberi bile bulunmuyordur.

*

Sekizincisi, *"Teravihte, 4 rekat arasında yine çalgısız olarak Allah sevgisinden, Resulullah aşkından söz eden bir ilahi dinlemenin dine, giydiğiniz gömlekten daha mı çok zararı var?"* şeklindeki soruya, Gümüşhanevî'nin "en çirkin bid'atler" sıralaması çerçevesinde cevap aramak gerekir.

Giyilen gömlek, kişinin şahsıyla alâkalıdır, zararı dinin bizzat kendisi değil, giyen kişinin dindarlığı için varit olabilir. Camide, namazlar arasında okunan ilahiler ise, teganniye boğulmaları itibariyle bid'at oldukları gibi, camilerde ibadetlerin ifasına ilişkin olarak ihdas edilmiş eklemeler olmaları itibariyle de bid'attir.

Dokuzuncusu, *"Bu ilahiyi dinleyerek kafirlere mi benziyoruz mesela?"* şeklindeki soru için de, "**Evet, en azından Hristiyanlara benziyor, onların izinden gidiyorsun**" demek gerekmektedir.

Onuncusu, bu sorunun ardından *"Elbette sizin malumunuzdur, gömlek ve pantolon giyerek kafirlere benzediğimiz yönünde çok sayıda fetva verilmiş geçmişte."* diyerek, yaptığınız şeyi aklayamazsınız. Bir insanın kâfirlere benzeyip benzemediğinin anlaşılması aslında fetvaya bağlı değildir.

Mesela, şimdi sen fanatik Yahudiler gibi saçlarını örüp fötr şapka giyer ve onlar gibi giyinirsen, kâfirlere benzemiş olursun. Bunun için fetva sorup istemek, ahmaklıktır. Fetva ancak, bu benzemenin "hükmü" konusunda istenir. Burada fetva istenecek husus, kâfirlere benzeme değil (Çünkü görünen köy kılavuz istemez), "benzemenin hükmü"dür.

*

Evet, Osmanlı'nın Ehl-i Sünnet anlayışından söz eden ahir zaman alametleri de türemeye başladı.

Emevîler'in, Abbasîler'in, Selçuklu'nun, Osmanlı'nın, Karamanlı'nın, Dulkadirli'nin vs. Ehl-i Sünnet anlayışı diye bir şey olmaz.

Osmanlı mezhebi diye bir hak mezheb yoktur.

Ehl-i Sünnet olmak, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellam ile ashabının yolunu takip takip etmek demektir. Osmanlı da, bu yolda olduğu kadarıyla ehl-i Sünnet'tir.

Fakat, yüzde yüz o yolda mıydı?

Merhum Abdürreşid İbrahim şöyle diyor:

> "… Hattâ İstanbul'da bugüne kadar **mezar** kandilleri, camilerde müezzinlerin bağırıp çağırmaları**, Ortodokslarla** beraber gelmiş ve İslâmiyete mal olmuştur."
>
> *(Abdürreşid İbrahim,* ***Âlem-i İslâm****,* haz. Mehmed Paksu, 2. b., İstanbul: Nesil, 2013, s. 670.)

Daha büyük bir facia, birilerinin bu tür bid'atleri savunmayı Ehl-i Sünnet müdafaası zannetmesidir.

Cahil dostun olacağına akıllı düşmanın olsun demişler. Aslında müezzinlerin ezan ve kamet dışındaki icraatları bid'attir. İsmail Çetin hocanın ifadesiyle, "… **şu anda camilerimizde yapılan tesbih âdet olarak hiçbir mezhebe uymamaktadır**". (İsmail Çetin, **Şuur**, 2. b., Isparta: Dil-ârâ Y., 1992, s. 45.)

Aslında bir mezhebe uyuyor, Ortodoksluk mezhebine…

Yine onun ifadesiyle, "zamanımızda âdet olan camilerde **toplu olarak** tesbih yapmaları sünnete uygun değildir". (s. 46..)

Hz. Peygamber s.a.s.'in sünnetine uygun değilmiş, ne gam! Osmanlı sünnetine uygun ya!..

Merhum Abdürreşid İbrahim şunu da söylüyor:

> "… halk bunları dinî emir yerinde telakki ederek adeta 'İslamiyet şudur' demeye kadar gidiyor…. İstanbul'da hatiplerin … minber üzerinde **uşşak, hicaz, bayati makamlarında terennümleri** gibi." (***Âlem-i İslâm****,* s. 678.)

Ne yazık ki Müslümanlar sadece âdetlerinde değil, ibadetlerinde de Yahudi ve Hristiyanlıktan etkilenmektedir. Bu anlamda Müslümanların protestanlaşmasından değil de, yahudileşme ve hristiyanlaşmasından söz etmek daha doğru olur. Çünkü taklit edilenler sadece protestan hristiyanlar değildir.

*

Geveze İsmail'in son cümleleri şöyle:

> "… İslam kendi içerisinde bağlısına yetecek eğlenceyi de, bundan daha önemli olarak neşeyi de sağlama kabiliyetinde olan bir dindir. Yeter ki kılıç oyunu, Talaal bedru aleyna, Itri, Enderun Teravihi falan elimizden alınmasın."

Kılıç oyununu elinden alan yok.. Fakat bunu getirip teravih namazının arasına yerleştirip, "Müslümanlar biraz da eğlensin, zaten Peygamberimiz s.a.s. zamanında da vardı" diyerek savunamazsın.

"Talea…"yı elinden alan yok, fakat bunun yetmiş çeşit çalgı aletiyle icra edilmesini mazur gösteremezsin.

Itrî'yi elinden alan yok, fakat "Teganniyi Itrî yaptığında bid'at olmaktan çıkar" diyemezsin.

Enderun teravihini de elinden alan yok, fakat "Enderun teravihi"ni değil, "Sünnet'in teravihini" savunmadıkça Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatten olamazsın.

Kısacası, eğlenceni elinden alan yok, fakat dini eğlence haline getiremezsin.

*

"Dinlerini bir oyuncak ve bir eğlence edinen ve dünya hayatının aldattığı kimseleri (bir tarafa) bırak! Kazandıkları sebebiyle hiçbir nefsin felâkete dûçar olmaması için Kur'an ile nasihat et. O nefis için Allah'tan başka ne dost vardır,

ne de şefaatçı. O, bütün varını fidye olarak verse, yine de ondan kabul edilmez. Onlar kazandıkları (günahlar) yüzünden helâke sürüklenmiş kimselerdir. İnkâr ettiklerinden dolayı onlar için kaynar sudan ibaret bir içecek ve elem verici bir azap vardır."

(En'am, 6/70)

EHL-İ SÜNNETÇİLİK YAPIYOR AMA EHL-İ SÜNNET DEĞİL

Ülkemizdeki Ehl-i Sünnet'ten olma iddiası taşıyan birey ve toplulukları iki gruba ayırmak mümkündür. Bunlardan ilki, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten olmanın ne anlama geldiğini bilmekte, iddialarıyla görüşleri birbirini tamamlamakta ve doğrulamaktadır.

İkinci kısım ise, Ehl-i Sünnet'i savunma iddiasında bulunmakta, fakat gerçekte Ehl-i Sünnet'ten olmanın ne anlama geldiğini bile bilmedikleri için Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akidesine aykırı inanışları savunmakta, gerçekte Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat mezhebinin dışında oldukları halde, deyim yerindeyse Ehl-i Sünnetçilik yapmaktadırlar.

"Ehl-i Sünnet" tabirini ilk kullananın Hasan-ı Basrî rh. a. olduğu bilinmektedir. Ehl-i Sünnet akaidinin formüle edilmesinde en büyük rolü ise İmam-ı Azam'ın üstlendiği herkesin malumu. Diğer mezhep imamları da benzer bir görevi üstlenmişlerdir. Kelâm ekollerinin (Eş'ariyye ve Matürîdiyye) ortaya çıkışı ise, hicrî III. asırda Eski Yunan eserlerinin tercüme edilmesinin yol açtığı zihin karışıklığına cevap verme ihtiyacından doğmuştur.

Bu iki ekol, hicrî IV. yüzyıldan itibaren müslümanların büyük çoğunluğu tarafından benimsenmiştir. İnanç konusunda akla çok fazla önem vermeyen Eş'arîlik, İmam Eş'arî'nin, "ehl-i hadîsin, özellikle de Ahmed bin Hanbel rh. a.'in itikadını benimsediğini" söylemesinin gösterdiği gibi, büyük ölçüde Ahmed bin Hanbel rh. a.'in izinden gitmiştir. Ancak, İmam Gazâlî'den sonra Eş'arîler, felsefe ve tasavvufa ilgi duyarak Ahmed bin Hanbel çizgisinden bir ölçüde uzaklaşmışlardır. Buna karşılık Matürîdiyye, akla verdiği rol itibariyle, rey ehli olarak bilinen İmam-ı Azam'ı izlemiştir.

*

Kimin Ehl-i Sünnet'i temsil ettiği meselesine gelince, bu konuda günümüzde kesin bir mutabakat bulunmadığı gibi, geçmişte de yoktu. Ancak konu, tarihî miras hakkında fazla birşey bilmeyen ve mâziyi idealize edenler için hiç de karmaşık ve karışık değildir. Onlar için, Ehl-i Sünnet olmanın ne anlama geldiği gayet açıktır ve geçmişte de bu böyleydi.

Ancak, Hanbelî bir sûfî olan Abdülkadir Geylanî rh. a.'in, İmam-ı Azam rh. a. gibi büyük bir müçtehidi dalaletle suçladığından habersizdirler (Kaynağını merak edenler Süleyman Uludağ'ın Dergâh Yayınları neşri olan "***İslâm Düşüncesinin Yapısı***" adlı kitabını okuma zahmetine katlansınlar).

Yine, fazla birşey bilmedikleri için kafalarının karışması mümkün olmayan bu konforlu zihin sahipleri, Matürîdiyye'nin en güçlü temsilcileri olan Pezdevî ile Nesefî'nin, Eş'arîliği Ehl-i Sünnet dışı kabul ettiklerinden de habersizdirler.

Bir başka deyişle, Matüridî olduklarını ileri sürerler fakat bu mezhepten olmanın ne anlama geldiğinden bile habersizdirler. Pek fazla uzun olmadığı halde ***Nesefî Akaidi***'ini okuma zahmetine katlanmadıkları gibi, ***Pezdevî Akaidi***'nden de bîhaberdirler. Bu yüzden, Pezdevî'nin, itikadî konuları tartışırken, "Bu konuda Mutezile şöyle dedi, Eş'arîler böyle dedi, Ehl-i Hak (Hak ehli, yani Matürîdiyye) ise şunu söyledi" diye yazdığından gafildirler.

Çünkü okumak, bu beyefendilerin zihnine zarar verir. Sadece okuma edebiyatı yapmayı ve kitap satın alıp biriktirmeyi severler. Sloganik metin mütefekkiri ve broşür allâmesi oldukları için, meselelerin derinliğinden ve çetrefilliğinden habersiz olmanın verdiği bir rahatlığa sahiptirler.

*

Genel olarak bugün biz, Eş'arîliğin ve Matürîdiliğin "hak itikadî mezhepler" olduğunu söylüyoruz. Matürîdiliğin ne olduğundan habersiz günümüzün sözde Matürîdîleri ise, her ne kadar İmam Pezdevî gibi alim değillerse de, içtihat

yapmada ondan geri kalmazlar; onların içtihadına göre, Eş'arîlik hak mezheptir, kelâm ekolleri öncesi selef akîdesini benimseyenler (mesela ***Fıkh-ı Ekber***'le veya ***Tahavî Akaidi*** ile yetinenler) ise, hak mezhep olmaktan çıkmışlardır.

Onların inancında hak olmayan ne bulunduğunu göstermeye ise tenezzül etmezler (daha doğrusu, bu konuda da zihin konforları bozulmasın diye bilgisizliği tercih ederler). Madem ki Eş'arî ya da Matürîdî değillerdir, otomatikman Ehl-i Sünnet dışıdırlar. Bunlar, Pezdevî'nin Eş'arîlere karşı olan tutumuna benzer şekilde, Seyyid Şerif Cürcânî'nin de Matürîdîliğin sözünü bile etmeye gerek duymadığını, buna karşılık Selefîliğe Ehl-i Sünnet saflarında yer açtığını da bilmezler.

*

O halde, Ehl-i Sünnet'ten olmayı, etiket ve isimleri benimsemekten ziyade, Kur'an ve Sünnet karşısındaki tutuma göre ele almak daha doğru olur.

Ehl-i Sünnet'ten olmak, mesela kıyamet günündeki şefaati ve kabir azabının varlığını kabul etmeyi gerektirir diyebiliriz.

Yine, Ehl-i Sünnet'ten olmak, fasık da olsa bir imamın arkasında namaz kılmayı caiz görmek, günahlarından dolayı insanları tekfir etmemek anlamına gelir.

Benzer şekilde, kerametin hak olduğuna inanmak da, Ehl-i Sünnet'ten olmanın gereklerinden birini oluşturur.

Şu sözler İmam-ı Azam'ın ***el-Fıkhu'l-Ebsât*** adlı kitabında yer almaktadır:

> " '**Kabir azabını bilmem' diyen** kimse, helake uğrayan Cehmiyye'dendir. Çünkü o, Allah'ın 'Biz onları iki defa azaplandıracağız' (et-Tevbe, 1001), ki burada kabir azabı kastolunmaktadır, ve 'Zâlimler, bundan başka azaba uğrayacaklar' (et-Tur, 47), yani kabir azabına çarptırılacaklardır âyetlerini inkâr etmiş olur. Eğer 'Ben âyete inanıyorum, fakat tefsir ve te'viline inanmıyorum' derse de kâfir olur. Çünkü ***Kur'ân***'da, te'vili

tenzilinin (lafzının) aynı olan âyetler vardır. Eğer bunu inkâr ederse kâfir olur."

Ehl-i Sünnet'den olma şamatası yapan, Ehl-i Sünnet'ten olmanın ne anlama geldiğini bilmeden Ehl-i Sünnetçilik taslayan, günümüzün birtakım ilahiyatçılarına karşı İmam-ı Azam propagandası yapmayı marifet bilen tipler, mesela İbnü'l-Arabî'nin cehennem azabıyla ilgili ifadelerini İmam-ı Azam'ın bu sözleri ışığında değerlendirmeyi başarabilirlerse, onların günümüz ilahiyatçılarına "gıcık vermek" için İmam-ı Azamcılık yapmadıklarını, samimi bir şekilde İmam-ı Azam'ın mezhebini benimsediklerini düşünebiliriz.

SÜNNETSİZ EHL-İ SÜNNETÇİLİK

Günümüzde "**Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Bid'at'in ihtilaf ettiği konuların tamamında Ehl-i Sünnet haklıdır**" diyene bile rastlanıyor.

Bu, boş bir laftır.

Ayrıca sahibinin, hem bilgi bakımından çok çok yetersiz, hem de **zekâvet, fehim ve idrak bakımından zayıf** olduğunu gösterir.

Bunu hakaret olsun diye söylemiyorum. Söylemek zorunda kaldığım için, bir gerçeğin ifadesi olarak söylüyorum.

Çünkü, bu tür kişilerin ortaya çıkıp langur lungur konuşuyor, din adına ahkâm kesiyor olmaları, insana, gerçekten büyük bir acı veriyor.

Fazla bir İslâmî bilgiye, ilimde derinliğe sahip olmasa bile, yeterli düzeyde kıvrak bir zekâya sahip olan bir kimse, böylesi bir ifadenin boş gevezelik olmaktan başka bir anlam taşımayacağını anlar.

Çünkü, "Sağlıklı insan ile hasta insandan sağlıklı olan, ilkidir" demek gibi birşeydir.

Tahsîl-i hâsıldır, yani hâsılı tahsîl..

Bu tür ifadelere Batılılar "totoloji" diyorlar.

Tanım gereği, Sünnet doğru yoldur, bid'at de dalalettir.

Mesele, senin savunduğun görüşlerin Sünnet'te müşahhas bir dayanağının bulunup bulunmadığıdır. Senin kendini soyut bir biçimde Sünnet'e nisbet etmen değil..

“**Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Bid’at’in ihtilaf ettiği konuların tamamında Ehl-i Sünnet haklıdır**” şeklindeki sözün sahibine gelince..

Mehmet Şevket Eygi idi.

*

Yine, mezhepler söz konusu olduğunda, Ehl-i Sünnet’i bugün yaygın biçimde benimsenen mezheplere inhisar ettirmek de, gerçekte **Ehl-i Sünnet anlayışına aykırıdır**.

Mesela, itikaden Ehl-i Sünnet’ten olmayı **salt** Eş’arî ya da Matüridî olmaya bağlamak, **Ehl-i Sünnet olmaktan çıkmak** anlamına gelir.

Çünkü, İmam Eş’arî ve İmam Matüridî dünyaya gelmeden önce Ehl-i Sünnet anlayışı bulunmuyor değildi.

Bu tür sözler, şu açıdan da sakıncalıdır: Peygamber Efendimiz s.a.s., **fırka-ı naciyeden olmanın şartı** olarak “kendisinin ve ashabının yolundan gitmeyi” göstermiştir.

Ehl-i Sünnet’ten olmayı Eş’arîlik ve Matüridîliğe **indirgeyenler** ise, Peygamber Efendimiz s.a.s.’in açıklamasını, “**nakil**“i terk etmekte, **kendi kafalarından, kendi akıl(sızlık)larıyla *yeni* bir kıstas** getirmektedirler.

Yani, “Peygamber Efendimiz s.a.s. ile ashabının yolundan olma”nın **yerine**, “Eş’arî ile Matüridî’nin yolunda olma”yı oturtmaktadırlar.

Böylece, Eş’arî ile Matüridî’yi “**masum imam**” haline getirmekte, gerçekte, bilerek veya bilmeyerek Ehl-i Sünnet yolundan ayrılıp, **Şia’nın “masum imam” anlayışını** benimsemiş olmaktadırlar.

Bunların anlayışına göre, Ehl-i Sünnet'ten olmak Hz. Peygamber s.a.s. ile ashabının yoluna uyma olmaktan çıkmakta, Eş'arî ile Matüridî'nin yolundan olma haline gelmektedir.

"Eş'arîler ve Matüridîler, Resulullah'ın ve ashabının **yolunu takip** ediyorlar" demek başka birşey, "Resulullah'ın ve ashabının yolu, Eş'arîlik ve Matüridîlik'ten **ibaret**tir" demek başka birşeydir. Bu ikinci ifade, İmam Eş'arî ve İmam Matüridî'den önce yaşamış **tabiîn ve tebe-i tabiîni bile sapıklıkla suçlamak** anlamına gelebilir.

Aslında bu anlayış, en hafif bir tabirle ***itikadî* bir bid'at**tir. **Ehl-i Sünnet'ten olmaktan çıkmak** demektir.

Böylece, herhangi bir şahıs ya da topluluk hakkında hüküm verirken, "Bunlar Hz. Peygamber s.a.s.'in ve ashabının yolundan ayrılmış durumdalar, çünkü şu şu inançları Sünnet'le çelişiyor" demek yerine, "Ehl-i Sünnet'ten değiller, çünkü Eş'arî ya da Matüridî değiller" demektedirler.

Mesela, Selefî olduklarını söyleyenleri, **neyi savunduklarına bakmaksızın**, toptan hedef almakta, hepsini de, sırf Eş'arî ya da Matüridî olmadıkları için, sapıklıkla suçlamaktadırlar.

Hatta, tipik "ham yobaz kaba softa" tavrıyla ölçüyü iyice kaçırıp, onları müslüman saymayanların, tekfir edenlerin bile çıktığını görüyoruz.

Böylece, onların anlayışına göre, **itikatta Selefîliği benimsemiş olan Halid-i Bağdadî k. s.** bile, dalâlet ehli ya da kâfir olmaktadır.

Eş'ariyye ve Matüridiyye, Ehl-i Sünnet itikadî mezheplerdir. Fakat bugün Eş'arî ve Matüridî olduklarını **iddia** edenlerin önemli bir bölümü, gerçekte Ehl-i Sünnet yolundan ayrılmış, ehl-i bid'at haline gelmişlerdir. Selefîler de aynı durumdadır, içlerinde Ehl-i Sünnet de, ehl-i bid'at de vardır.

*

Kısacası, Ehl-i Sünnet'ten olmanın ölçüsünü, bizzat **Sünnet**'in (naklin) kendisi belirlemiştir. Bu, hadîste açıklanmıştır: **"Resulullah'ın s.a.s. ve ashabının yolundan gitmek."**

Ehl-i Sünnet'ten olmanın **ölçü**sü, Eş'arî ya da Matüridî olmak değildir. Böyle olmayı "**ölçü**" haline getirdiğinizde sapıtmış oluyorsunuz.

Eş'ariyye ve Matüridiyye, itikad alanında hak ile batılı ayıran **ölçü** değildirler, tam aksine, hak ya da batıl olup olmadıkları **aslî ölçüye vurularak** anlaşılabilecek mezheplerdir.

*

Eş'arîler ile Matüridîler arasında da (ictihadî nitelikteki) bazı konularda ihtilaf vardır, ve ihtilaf ettikleri konularda, en azından bir tarafın hata içinde bulunduğu kesindir.

Hatta, Matüridîler ve Eş'arîler'in kendi içlerinde de bazı meselelerde görüş ayrılıkları mevcuttur. Mesela, İmam Matüridî'ye göre, peygamberler büyük günah değilse de, küçük günah işleyebilirler, fakat bu küçük günahlar, **insan şeref ve haysiyetine leke sürecek cinsten** olmaz. Mesela Yunus a.s.'ın vahiy gelmeden öfke ve üzüntüyle kavmini terk edip gitmesi belki bu türden bir günah kabul edilebilir. Fakat Matüridîler'in büyük çoğunluğu bu görüşte değildir, peygamberlerdeki zellenin küçük günah sayılmayacağını düşünmektedirler. [Peygamberlerin en azından büyük günahlardan korunmuş olduklarını kabul etmezsek, onların ilahî mesajı doğru aktarmış olduklarından şüpheye düşmenin kapısı açılır.]

Ne yazık ki Ehl-i Sünnet anlayışını savunduğunu öne süren bazıları, bilerek veya bilmeyerek, kendi akıl(sızlık)larıyla, ehl-i bidat indî anlayışlarına Ehl-i Sünnet

unvanını vermekte ve sonra da “din yolunun eşkıyası ve haramîsi” olarak “fikrî terör” estirmektedirler.

ALLAHU TEALA'YA SANATKÂR DEMEK CAİZ MİDİR?

Yıllar önce bir hüsn-ü hat sergisi açılışına katılan zamanın **Diyanet İşleri Başkanı** Mehmet Görmez, "**Sanat en büyük sanatkâra ulaşma aracıdır**" diye konuşmuştu.

"Mahlukattaki sanat üzerinde **tefekkür**de bulunmak, Allahu Teala'ya ulaşma aracıdır" demiş olsaydı, doğru birşey söylemiş olabilirdi.

Ancak, sanatı Allahu Teala'ya **ulaşma** aracı (O'na manen yaklaşmanın vesilesi) olarak görmesi, sözleri üzerinde çok fazla düşünmediğini, **modaya uyarak** basmakalıp fikirleri tekrarlayabildiğini gösteriyor.

*

Gerçekten de, **"sanat" edebiyatı**, zamanımızın adeta **putlaştırılmış** bir tutkusu haline gelmiş durumda. En başarılı **sanatkâr**ların da genelde **putperestler** arasından çıktığı görülüyor. Bunlar, muhteşem **heykeller** yontuyor, gözalıcı **resim**ler yapıyor, mimarî harikası **puthaneler** inşa ediyor, her türlü sanatı maharetle sergiliyorlar. Fakat, bunu yaparken Allahu Teala'ya yaklaşmak bir tarafa, O'ndan uzaklaşıp duruyorlar.

Allahu Teala'ya ulaşmayı, **meşru** ibadetler (**bid'at** olarak icat edilenler değil) sağlar. Şayet sanatın böyle bir işlevi bulunsaydı, sanatlarda en çok maharet kesbedenlerin Allahu Teala'ya en yakın kimseler olmaları gerekirdi. Ve birçok ülkede görüldüğü gibi, sanatçı taifesi, halkın geneli tarafından, insanların en çok **tefessüh** etmiş kesimi olarak tanınmazdı (Her sanatkâra sanatçı denilmiyorsa da, her sanatçı sanatkâr kabul ediliyor).

Ancak, zamanımızda bir **sanat ve sanatçı "yalakalığı"** almış başını gidiyor. Çünkü sanattan, sanatçının değerinden bahsettiğiniz zaman size "ince, sanattan anlayan

adam, gönül adamı" vs. diyorlar. Böylece, birileri "Körler sağırlar birbirlerini ağırlar" babından kendi aralarında "yalakalık" yapıp duruyorlar.

*

Diyanet İşleri Başkanı'nın ifadeleri çerçevesinde karşımıza şöyle bir soru çıkmaktadır: "Allahu Teala için **sanatkâr ya da sanatçı** tabirini kullanmak **caiz** midir?"

Âlimlerin çoğuna göre, Allahu Teala'nın isimleri **tevkîfî**dir ve ***Kur'an*** ve Sünnet'te geçen isimler dışındaki adların kullanılması caiz değildir. Bazı âlimlere göre ise, Allahu Teala'ya **yakışan** başka isimlerin kullanılması caizdir. (Ayrıntılı bilgi için bkz. http://www.dinimizislam.com/detay.asp?Aid=3859)

Bununla birlikte, özellikle **Osmanlı** geleneğinde bu konuda cevaz tarafına yapışıldığı görülmektedir.

Allahu Teala'yı sanatkâr diye isimlerdirme konusuna gelince, bunu merhum **Bediüzzaman**'ın sık yaptığı, Allahu Teala'yı sıkça **Sâni-i Hakîm** ya da Sâni-i Zülcelâl olarak adlandırdığı görülmektedir.

Uygun olan, ihtiyatlı davranmak, Allahu Teala'yı isimlendime konusunda ***Kur'an*** ve Sünnet'te geçen isimlerle iktifa etmektir. Ancak, genelde Selefîler'den ve **Vehhabîler**'den beklenen şekilde, bu konuda hiç **tevil** yoluna gitmeden, Allahu Teala'yı **En Büyük Sanatkâr** diye isimlendiren bir insanı **tekfir** etmek de uygun olmaz.

Böylesi bir tutumu, Diyanet İşleri Başkanı Görmez'in sözünün geçtiği bir habere internette **yorum** yazmış birinin ifadelerinde görüyoruz. Şöyle diyor:

> Pardon, GÖRMEZ Baş, **Tanrısının** "en büyük san'atkar!" olduğunu cihana yani ins ü cinne tebliğ ediyor?

Ne tanrısı bu Bay Baş?

Sanatkar olduğuna göre, hat mı, ses mi, resim mi, bale mi, heykel mi, biblo mu, piyano mu, kânun mu, ut mu, kayak mı, kıyak mı, ne san'atkarı?. Şaşırdım, özür dilerim evlat!. Sanata tutkum ve nutkum ziyadedir de….

San'atkar…

Nobel ödülü falan da alabilecek mi?.

San'atkar diyen, hem de "en büyük san'ankar!" diyen sensin, ben demedim, inan ki ben demedim. Kellemi kessen ben, **benim tanrım** olan ALLAH AZZE'ye "**san'atçı** manatçı!" demem, diyemem…

Bu ifadeleri kullanan kişinin, kendi tanrısı ile Görmez'in tanrısının **farklı** olduğunu açıklamış bulunduğu görülüyor. Buradan çıkan sonuç, Görmez'i **tekfir** etmesi, onu Allahu Teala'ya değil de sahte bir tanrıya inanmakla suçlaması olabilir. Şayet yorumcunun, Görmez'in Allahu Teala'ya iman etmeye devam ettiğini kabul ettiğini **varsayarsak**, bu durumda da, "Görmez'in tanrısı" ifadesi çerçevesinde Allahu Teala'yı **tahkir** ettiğini kabul etmek zorunda kalırız ki, bu, açık bir küfür olur.

Söz konusu yorumu yapan kişinin düşüncesini **onaylamaları** durumunda, site yöneticilerinin de, her ne kadar **Ehl-i Sünnet**'e bağlılık hassasiyetine sahip bulunduklarını vurguluyor olsalar da, genelde **Vehhabîler**'e izafe edilen bir aşırılığı benimsemiş olacakları açıktır.

ALLAH HAKKINDA BİLMEDEN KONUŞMAK

SORU: Sizden, şu ifadeler hakkında ne düşündüğünüzü söylemenizi istiyoruz:

"Arşa istivâ âyeti, Kur'an'da nâzil olmasaydı, biz böyle bir âyetin varlığından haberdar olmasaydık, bu âyet-i kerîmedeki aynı ifâdeleri Meselâ ***Hallac veya Bayezid veya Şeyhi Ekber veya Mevlânâ*** *veya adı sanı bilinmemiş bir kişi zikretseydi,* ***Tunahan veya Nursî ve İbn Teymiye****, bu ifâdeyi duysaydı, bu ifâde sâhibini,* ***zındıklık, sapıklık, ehl-i sünnet ve cemâat dışılık****, hattâ müşriklik ile suçlarlardı. Şimdi nerde kaldı bunların âlimliği, bunların veliliği, vah müddeiler vah, vah müteşeyyihler vah! Bu gibi irfâna taalluk eden mevzûları çözmek,* ***zâhir âlimlerinin*** *ve ehliyetsiz mürşîdlerin işi değildir, kendini ârif ve evliyâdan akıllı zanneden bu zevâtın sayısız yanlışı vardır."*

Bu ifadeler sizce doğru mudur?"

CEVAP: Her ne kadar soruda ifade edilmemişse de, söz konusu deli saçması düşünceleri çok beğenerek zekîce bir "argüman"mış gibi dile getirenlerin kimler olduğunu biliyorum.

Aktarılan ifadelerdeki tek doğruyu, ***Kur'an***'da istivâ ayetinin yer alıyor olması oluşturuyor. Diğer ifadeler ise külliyen yanlış. Dolayısıyla, "soru"nun yanlış kurgulandığını belirtmek gerekiyor. Bu tür sözler için "Bu ifadeler sizce doğru mu?" sorusunu yöneltmek hatadır, "Bu ifadelerde sizce doğru bir yan var mı?" diye sormak daha uygun olur.

Gelelim hatalara:

1. *"Arşa istivâ âyeti* ***Kur'an****'da olmasaydı, aynı ifâdeleri başka bir kişi zikretseydi, başkaları bu ifâde sâhibini, zındıklık, sapıklık, ehl-i sünnet ve cemâat dışılık, hattâ*

müşriklik ile suçlarlardı” şeklindeki bir akıl yürütme ile zımnen savunulmaya çalışılan düşünce, tamamen yanlıştır.

Böylece şu denilmek isteniyor: Bazı kişiler, Allahu Teala hakkında, ***Kur’an***’da yer almayan düşünceleri dile getirdiklerinde, onları sapıklıkla **suçlamamak gerekir**.

Bu mantık, birkaç açıdan deli saçması sayılmayı hak etmektedir:

a) Öncelikle, “Şöyle olmasaydı, böyle olurdu” şeklindeki öncüllere dayandırılan akıl yürütmeler mantıken geçersizdir ve genellikle doğru sonuçlar vermezler.

Böylesi akıl yürütmeler, hele **itikadî konularda** hiç değer taşımaz.

Hz. Ali, “İlim bir nokta idi, onu cahiller çoğalttı” diyor. Fehm ve idrak sahipleri için bu açıklamalar yeterli olmakla birlikte, zihnî melekelerini yormaktan kaçınanlar için daha fazlasını söylemek gerekiyor.

Şöyle bir teşbihle konuyu onlar açısından daha anlaşılır ve somut hale getirmek mümkündür: Mesela, diyelim ki şimdi birisi çıkıp, tek böbrekli ve sigortasız bir işçi olduğunu söyleyen Ali Aytaç Şenol kod adlı kişinin **Antalya’da bir köşkünün** bulunduğunu söyledi.. “Bu iddia iftiradır, yakışıksızdır, yanlıştır” diyen kişiye şu şekilde itiraz edilemez: *“İyi ama, Ali Aytaç Şenol ismini kullanan kişi Ankara’nın Yenimahalle ilçesinin Çayyolu semtindeki güzide bir sitede yer alan müstakil dubleks evde oturduğunu açıklamasaydı, bunu söyleyen kişi için de, ‘Bu iddiası iftiradır, yakışıksızdır, yanlıştır’ denilecekti. Bu tür konuları çözmek* ***‘derin’lik yoksunu zahir ehlinin ve ehliyetsiz kişilerin*** *harcı değildir.”*

Böylesi bir akıl yürütmenin çarpıtma, demagoji ve mugalata olduğu, doğruluktan uzak bulunduğu açıktır. Ali Aytaç’ın Ankara’da müstakil dubleks dairede zevk ü sefa sürüyor olması, Antalya’da da köşkünün bulunduğu iddiasının doğru kabul edilmesini gerektirmez.

b) “Arşa istivâ âyeti ***Kur’an***’da olmasaydı…” şeklindeki bir öncülden hareketle yapılan akıl yürütmeler, Arş’a istiva ayeti ***Kur’an***’da yer aldığı için geçersizdir. “***Kur’an***’da olmasaydı…” demek, durumu değiştirmiyor ki!.. Var işte!..

c) ***Kur’an***, Allah kelamıdır. Allahu Teala’yı ancak, O’nun bize kendisini tanıttığı şekilde tanıyabiliriz. Yukarıdaki ifade ise, **birtakım kişilere hâşâ Allahu Teala gibi insanlar için iman esası getirme *hakkı*** tanımaktadır. Bu, böylesi kişileri **tanrılaştırmak**tan başka birşey değildir. Açıkçası, şirktir, küfürdür.

Bu hususu da yine, yukarıdaki gibi bir benzetme ile şöyle açabiliriz: Mesela Ali Aytaç Şenol adını kullanan kişi için birisi çıkıp *“O adam aslında Bakırköy Tımarhanesi’nde ikamet ediyor”* dediğinde bir başkası, *“Bu, uydurma birşey.. Ali Aytaç Şenol’un böyle bir bildirimi yok ki..”* diye karşılık verdi diyelim. Ona şu denilemez:

“Bildiriminin bulunması şart mıdır?!.. Ali Aytaç Şenol adlı sigortasız ve tek böbrekli işçi, *‘Ben Ankara’da Yenimahalle ilçesinde, Çayyolu semtinde güvenli bir sitede yer alan müstakil dubleks villada oturuyorum’* demese ve birisi çıkıp *‘O aslında böyle bir yerde oturuyor’* deseydi, onun için de, *‘Bu, uydurma birşey.. Onun böyle bir bildirimi yok ki..’* denilecekti. Demek ki Ali Aytaç Şenol adını kullanan kişinin Bakırköy Tımarhanesi’nde ikamet ettiği söylenebilir.
Böylesi **‘derin’ mevzuları zahir ehlinin bakış açısıyla** çözmek mümkün değildir. Bu işler senin gibi **ehliyetsiz** kişilerin boyunu aşar. Sen kendini, bu işleri bilenlerden daha mı akıllı sanıyorsun?!.. Onlar *‘Ali Aytaç Şenol ismini kullanan kişi Bakırköy Tımarhanesi’nde oturuyor’* diyorsa, öyledir.”

Bu akıl yürütüş biçiminin yanlış olduğu açıktır. Ali Aytaç Şenol ismini kullanan kişinin **kendi beyanına bakmak** gerekir. Bakırköy Tımarhanesi’nde değil de Ankara’da lüks villada yaşadığını söylüyorsa ve bunu da belgeyle ibraz ediyorsa, bunu doğru kabul etmek durumundayız. Bir başkasının onun Bakırköy Tımarhanesi’ndeki ikâmetiyle ilgili belgesiz “**keşf**”i hiçbir “aklî” ve “hukukî”

değere sahip değildir. Onun Bakırköy Tımarhanesi'nde ikamet ettiğini ileri sürmek, tımarhanelik bir kafaya sahip olmaktır. Aynı durum, soruda geçen itikadî konuyla ilgili akıl yürütüş biçimi için de geçerlidir.

2. *"Arşa istivâ âyeti **Kur'an**'da olmasaydı, aynı ifâdeleri başka bir kişi zikretseydi, başkaları bu ifâde sâhibini, zındıklık, sapıklık, ehl-i sünnet ve cemâat dışılık, hattâ müşriklik ile suçlarlardı"* şeklinde akıl yürütmede bulunan kişi, böylesi suçlamaların nedenini anlamak zorundadır. **Hristiyanlar** da benzer bir akıl yürütmeyle şöyle diyebilirler: *"Arşa istivâ âyeti **Kur'an**'da olmasaydı, aynı ifâdeleri başka bir kişi zikretseydi, başkaları bu ifâde sâhibini, zındıklık, sapıklık, ehl-i sünnet ve cemâat dışılık, hattâ müşriklik ile suçlarlardı. İsa efendimizin Allah'ın oğlu olduğu **Kur'an**'da yazılı değil diye bu gerçeği reddetmeniz de böyledir."* Buna karşı, *"Ama **Kur'an**'da Hz. İsa'nın Allah'ın oğlu olmadığı açıkça belirtiliyor. Allahu Teala çocuk sahibi olmaktan münezzehtir"* dediğinizde de şu cevabı verebilirler: *"Tamam, öyle. Ama **Kur'an**'da cehennemin ebedî olduğu, orada azabın hafifletilmeyeceği de yazılı. Fakat **Şeyh-i Ekber** Muhiddin-i Arabî efendiniz hazretleri keşf ü kerametiyle bunun böyle olmadığını anlamış ve size öğretmiş bulunuyor. Böylesi **'derin' mevzuları zahir alimleri** ve **ehliyetsiz** mürşidler anlayamazlar. Bunları ancak bizim din bilginlerimiz ve rahiplerimiz gibi irfan ehli Allah dostları anlar. Demek ki İsa efendimiz Allah'ın oğlu.. Gördüğünüz gibi size bu gerçeği tam da sizin akıl yürütüş biçiminizle kesin bir şekilde kanıtlamış bulunuyoruz."*

Buradan çıkaracağımız sonuç şudur: **İslâm'ı içinden yıkmaya ve tahrif etmeye çalışan sapıklar**la **İncil**'in mesajından halihazırdaki sapık Hristiyanlığı üretmiş olanların akıl yürütüş biçimi birbiriyle uyumludur. Sapıklar değişir, bir sapık gider yenisi gelir, fakat sapıklık değişmez.

3. İfadeleri tekrar hatırlayalım: *"Arşa istivâ âyeti **Kur'an**'da olmasaydı, aynı ifâdeleri **Şeyhi Ekber veya Hallac** gibi başka bir kişi zikretseydi, **Tunahan, Nursî ve İbn Teymiyye** gibiler bu ifâde sâhibini zındıklık, sapıklık, ehl-i sünnet ve cemâat*

dışılık, hattâ müşriklik ile suçlarlardı. Şimdi nerde kaldı bunların âlimliği, bunların veliliği, vah müddeiler vah, vah müteşeyyihler vah!”

Bu iddialar, birkaç açıdan tam bir akılsızlık abidesi:

a) İbn Arabî’yi ve Hallâc’ı suçlayanlar, ***Kur’an*’da olmayan** ifadelerinden dolayı değil, ***Kur’an*’a aykırı** ifadelerinden dolayı itham ediyorlar. Yoksa, özellikle İbn Arabî’nin kitapları, ***Kur’an***’da olmayan fakat Yunan filozoflarının kitaplarında yer alan ifadelerle doludur. En basiti, bir anasır-ı erbaa diye tutturup gitmiştir. Kimden almıştır?. Eski Yunan’dan.. Peki bu ifadeyi aktarmasından dolayı onu tekfir eden olmuş mudur?.. Hayır!.. Ama sen tutup ***Kur’an***’daki anlamı açık ifadeleri insanlarla alay edercesine tam aksi şekilde tevil etmeye uğraşır veya “Ene’l-hak” diye ortaya çıkarsan, birileri seni tekfir eder. Ali Aytaç Şenol ismini kullanan şahıs gibilerin “Ene eşşek” diyerek eşşekler ile eşşeklik konusunda rekabete girişmeleri **itikadî** bir sorun değildir. Yerine göre tevazu olarak bile değerlendirilebilir. Ama “Ene’l-hak” diyerek kendi şahsını Allahu Teala’ya ortak koşanlara kimse, “Ente’l-hak” demek zorunda değildir. (Hallâc da uyanık tabiî, başkasına “Ente’l-hak” demiyor, kendisi için “Ene’l-hak” diyor. İki ifade arasında küfür olma bakımından fark yoksa da, “enaniyet” bakımından var. “Ene’l-hak” lafını kendisi alıyor, “Ente’l-hak”ı ise idraksiz izleyicilerine bırakıyor.)

b) “*Şimdi nerde kaldı bunların âlimliği, bunların veliliği, vah müddeiler vah, vah müteşeyyihler vah!*” şeklindeki bir çıkarımda bulunan kişinin akıl yürütüş biçimi ve yöntemi, **Yahudi ve Hristiyanlar’ın** Hz. Peygamber s.a.s.’in peygamberliğini sorgulama tarzının kopyasıdır. Bir kimsenin alimliği ve velîliği konusunda böylesi bir yaklaşımla hüküm verilemez.

c) Söz konusu isimlerin **velîlik** iddiasında bulundukları söylenemez. Müddeî, söz konusu isimler değil, onları suçlayan kişidir.

d) Söz konusu isimlerin **müteşeyyih** olmadığı, şeyhlik iddiasında bulunmadıkları da biliniyor. Bu da açık bir iftiradır.

4. *“İrfâna taalluk eden mevzûları çözmek,* ***zâhir âlimlerinin ve ehliyetsiz*** *mürşîdlerin işi değildir, kendini ârif ve evliyâdan akıllı zanneden bu zevâtın sayısız yanlışı vardır”* şeklindeki ifadeye gelince:

a) ***Kur’an***’da irfan sahiplerinden bahsedilmez, **ulema** (alimler) övülür.

b) Gerçek ilm ü irfan sahipleri peygamberlerdir.

c) Ulema (alimler), peygamberlerin varisleridir. Bu hususta “irfan sahipleri” diye bir topluluktan söz edilmemektedir.

d) Bu ümmetin en büyük “irfan” sahipleri Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali r. a. gibi zatlardır. İbn Arabî gibi herzevekillerin (saçma söz sahiplerinin), o zatlardan altı asır sonra ortaya çıkıp kendilerini onlardan akıllı zannetmeleri gerçekte sapıklıktır. (Ki bunu İbn Arabî yapmış, Hz. Ebu Bekir’in *“Allahu Teala’nın zatını idrak edemeyeceğini idrak etmek de bir idraktir”* şeklindeki sözünü, *“Durum bizim beyinsizimizin söylediği gibi değildir”* diyerek aktarabilmiştir. Bunu İmam-ı Rabbanî, ***Mektubat***’ın ikinci cildinde aktarmaktadır. Doğal olarak, asıl **beyinsiz** olan, Hz. Ebu Bekir r. a. gibi bir zat için bu ifadeleri kullanan kişidir. Keşke tek sorunu beyinsizliği olsaydı..)

5. İstiva ayeti, **müteşabih** ayetlerdendir. İmam Malik rh. a., “İstiva (İstiva ile ilgili ayette belirtilen istiva hususu) malum, **keyfiyeti meçhul**dür. Bu konuda soru sormak da **bid’at**tir” demiştir.

Fıkıhta zaman içinde genişleme olabilir ve yeni **içtihat**lara ihtiyaç duyulabilir. Mesela kutuplarda ya da uçakta namaz konusu için içtihatta bulunmak gerekebilir. Buna karşılık **itikadî hususlarda artış ya da eksilme olmaz**. Yani birileri çıkıp, “Bize şöyle keşfolundu, buna da inanacaksınız vs.” diyemez. Böyle diyenler, **İslâm’ı tahrif** etmeye çalışanlardır. Değil bunu yapmak, **müteşabih** ayetler konusunda ileri geri konuşmak, bunlarla ilgili sorular sormak bile caiz değildir.

Sapıklara göre ise, irfan ehli, sözlerinin zahir alimleri tarafından anlaşılmasından münezzehtir. Allahu Teala'yı, sözlerinin anlaşılması bakımından **tenzih** etmezler, fakat putlaştırmaya çalıştıkları İbnü'l-Arabî gibi **şahısları tenzih** ederler.

*

İmam Gazzâlî'nin konuyla ilişkili olduğu görülen şu ifadelerini de burada aktarmak yararlı olabilir:

> … Allah'ın buna dair bir delil[inin] olması fakat bizim bunun farkına varamayışımız ve bazı havassın veya bazı peygamberlerin ve kendilerine **altıncı bir duyu** ve başka bir **zevk** verilenlerin bunu farkedebilmeleri mümkündür. Hatta kesin olan şudur ki; peygamberler bizim idrak edemediğimiz işleri idrak edebilirler; Allah'ın makduratı arasında, bilinmesi beşer kuvveti dahilinde olmayan işler vardır. Allah tealanın, mevcut duyularla ve bu akıl ile idrak edilemeyen, aksine, altıncı veya yedinci bir duyu ile idrak edilebilen birtakım sıfatlarının bulunması **mümkün**dür. Dahası, (bazı ayetlerde Allah'a nisbet edilen) el ve yüzün, bizim anlayamadığımız ve hakkında da bir delil bulunmayan sıfatlardan ibaret olması imkânsız değildir. Şayet sem' [işitilerek öğrenilen vahiy] bunu getirmiş olmasaydı bile, bunların bulunmadığını söylemek (*nefy*) yanlış olurdu. Belki de bu kabilden olup, sem'in açıklamadığı ve bizde de idrak kuvveti bulunmayan bazı sıfatlar vardır. Dahası, şayet bizim için işitme yaratılmış olmasaydı, biz sesleri algılayamaz ve inkâr ederdik; bizim için şiir zevki yaratılmış olmasaydı, aruz sahibinin vezinli ve vezinsiz arasında yaptığı ayrımı inkâr ederdik. Biz, Allah'ın kudreti dahilinde hangi duyu türlerinin bulunduğunu nasıl bilebiliriz? Öyle duyu türleri ki, şayet Allah bunları yaratmış olsaydı, şu anda nefyetmekte olduğumuz birçok şeyi idrak edebilecektik. İşte, bu duyu türleri olmadığı için yaptığımız bu nefyetme, cehlaletle yapılmış bir inkâr ve körükörüne bir tahmindir.

(***Mustasfâ – İslâm Hukuk Metodolojisi***, C. 1, çev. Yunus Apaydın, İstanbul: Klasik Y., 2006, s. 343.)

Bu ifadeler çerçevesinde düşünüldüğünde, kâfirlerin şu anda nefyetmekte olduğu meleklerin ve cinlerin varlığı, kabir azabının mevcudiyeti gibi birçok şey, şayet bunları idrake elverişli duyularımız bulunsaydı bizim için varlığı inkâr edilemez **hissedilir** gerçekler haline gelecekti. Kısacası, kâfirlerdeki bu hususlara yönelik nefy, "cehaletle yapılmış bir inkâr ve körükörüne bir tahmindir".

Buna karşılık, ***Kur'an*** ve Sünnet'te bildirilmemiş, hakkında **kesin delil** bulunmayan (Allahu Teala'ya ortak koşulması, putların şefaatçi olacakları inancı ya da Hz. İsa'nın haşa Allah'ın oğlu olduğunun iddia edilmesi gibi) birtakım hususların, *nefy*in tam karşıtı olarak "var oldukları"nın öne sürülmesi, başka tür "bir inkâr ve **körükörüne bir tahmin**" olmaktan öteye gitmez..

"Kendilerine gelmiş **kesin bir delil** olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında münakaşa edenler var ya, hiç şüphe yok ki, onların kalplerinde, asla yetişemeyecekleri bir büyüklük hevesinden başka bir şey yoktur. Sen Allah'a sığın. Kuşkusuz O, işiten ve görendir." (Mü'min, 40/56).

"Muhakkak (Şeytan) size kötülüğü, hayasızlığı, **Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi** emreder." (Bakara, 2/169)

ŞERİAT İSTEMEYEN "MÜSLÜMAN"LAR

Önce bir haber:

> ABD merkezli Pew araştırma kuruluşunun 39 ülkeden 38 bin kişiyle görüşerek yaptığı ankete göre dünyadaki Müslümanların büyük kısmı şeriatın ülkelerinde yasa olarak uygulanmasını istiyor. **Türkiye'de şeriatın uygulanmasını isteyenlerde oran yüzde 12 olurken** Afganistan'da bu oran yüzde 99'u buluyor. İşte anketten öne çıkan detaylar:
>
> Şeriatın gelmesini en az isteyen ülke yüzde 8 ile Azerbaycan. Nijerya'nın yüzde 71'i, Endonezya'nın yüzde 72'si, Mısır'ın yüzde 74'ü şeriatın gelmesini istiyor. Rusya'daki Müslümanların yüzde 42'si şeriatın gelmesini isterken Irak'ta bu oran yüzde 91, Lübnan'da yüzde 29, Tunus'ta yüzde 56, Ürdün'de ise yüzde 71.
>
> Pakistan'da, şeriat isteyen ancak şeriatın diğer dinlere mensup olan kişiler için de uygulanmasını istemeyenlerin oranı yüzde 65, **Türkiye'de ise bu oran şeriat isteyen yüzde 12'lik kesim içinde yüzde 50 olarak belirlendi**. Irak'ta şeriat isteyenlerin yüzde 59'u diğer dinlerin şeriattan muaf tutulması gerektiğini savunuyor. Rusya'da şeriat isteyen Müslümanlarda bu oran yüzde 70 iken Mısır'da yüzde 25, Lübnan'da yüzde 51, Ürdün'de ise yüzde 41.
>
> **Türkiye'de şeriatın gelmesini isteyenlerin yüzde 35'i suça karşı bedensel ceza** yani kırbaçlama, dağlama ve sakat bırakma gibi cezalar uygulanmasını savunuyor. Pakistan'da bu oran yüzde 88, Ürdün'de yüzde 57, Irak'ta yüzde 56, Lübnan'da yüzde 50, Afganistan'da ise yüzde 81. **Türkiye'de şeriat isteyenlerin yüzde 29'u ise zinanın cezasının recm olması gerektiğini savunuyor**. Taşlananarak öldürülme anlamına gelen recmi en fazla savunanlar ise yüzde 84 ile Filistinliler.

Türkiye'de şeriat isteyenlerin yüzde 17'si İslam dininden ayrılanların idamla cezalandırılması gerektiğini savunuyor. Bu oran en fazla yüzde 86 ile Mısır'da görülüyor.

Türkiye'nin şeriat devleti olmasını isteyenlerin yüzde 48'i aile içi sorunların ya da mülk sorunlarının din adamları tarafından çözülmesi gerektiğini savunuyor. Birinci sıradaki Mısır'da bu oran yüzde 95.

(http://dunya.milliyet.com.tr/turkiye-de-yuzde-12-seriat-istiyor/dunya/detay/1701923/default.htm)

*

Pew Araştırma Merkezi'nin (Pew Research Center) söz konusu araştırmasının (bkz. http://www.pewforum.org/Muslim/the-worlds-muslims-religion-politics-society-exec.aspx) Türkiye için verdiği sonuçlar, geçmiş yıllarda farklı kuruluşlar tarafından yapılmış bulunan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşüyor.

Her ne kadar araştırmaya göre Türkiye'de Şeriat isteyenlerin oranı **yüzde 12** olarak görünüyorsa da, bunu **sahih** (**Ehl-i Sünnet** inancına uygun, **modernist** yorumlara itibar etmeyen) Şeriat anlayışı çerçevesinde düşündüğümüzde, **Milliyet** gazetesinin yukarıya aldığımız haberinin de ortaya koyduğu gibi, oranın **yüzde 2**'ye, bilemedin yüzde 3'e kadar gerilediğini kabul etmek gerekiyor.

Evet, Türkiye'de, **Ehl-i Sünnet**'in (geleneksel, **modernize edilmemiş**) İslam anlayışı çerçevesinde Şeriat isteyenlerin oranının yüzde 2 ya da 3 olduğunu kabul etmemiz gerekiyor.

*

Şeriat istemeyen müslüman olmak ne anlama gelmektedir?

Bu, esas itibariyle, **Atatürk ilke ve inkılaplarını istemeyen,** tam karşıtı uygulamaları savunan **Atatürkçüler**'in varlığı gibi birşeydir.

Atatürkçülerin, böylesi bir Atatürkçülük yorumunu kabul ettiklerine henüz şahit olamadık. Atatürkçülük konusunda **tutarlı**lar.

Bırakın böylesi bir Atatürkçülük yorumunu savunmayı, Atatürkçü uygulamalara karşı çıkmamakla birlikte, onlarla çelişen en küçük bir uygulamayı çağdaşlık, demokrasi ya da inanç hürriyeti bahanesiyle savunanlara bile, "takiyyeci, gizli rejim düşmanı, **gizli gündem**ci vs." suçlamalarını yöneltebiliyorlar.

Evet, Türkiye'de, Atatürkçü olduklarını söyleyenlerin yüzde kaçı "**Atatürk ilke ve inkılaplarının uygulanmasına lüzum yoktur, bunların çağı geçmiştir**" diye düşünüyor, bilmiyorum. Ama, Türkiye "müslüman"larının en azından yüzde 88'i Şeriat için **açıkça** böyle düşünüyor.

Sonra da bu yüzde 88, kimi zaman, geriye kalan yüzde 12'yi "aşırı dinci, **İslamcı,** fanatik, radikal, vs." diye damgalıyor. Sanki **İslamcı** olmamak bir meziyetmiş gibi.. Bazıları daha usturuplu ve **kurnazca** yaftalar uyduruyor: Haricî vs…

*

Peki, Şeriat istemeyen insanların müslümanlığının hükmü İslam'a göre nedir?..

Bu sorunun cevabını ben vermeyeyim.. **Diyanet İşleri Başkanlığı**'nın vazifesi ne?!..

Belki akla şöyle bir soru gelebilir: Bu insanlar **Şeriat**'in ne olduğunu gerçekten biliyorlar mı?..

İsteyip istemediklerine **karar** verebildiklerine göre, bildiklerini kabul etmek zorundayız.

Türkiye'de yaşayan bir müslüman olup da Şeriat'in ne olduğunu bilmemek, bu ülkede yaşayıp da Atatürk'ün kim olduğunu bilmemekten farksızdır. (Burada Şeriat'in ne olduğunu anlatmak için **ayet** yazmayalım. "**Laik**" bir kaynağa, T.C. Başbakanlık Türk Dil Kurumu'nun ***Türkçe Sözlük***'üne başvuralım: ***Kur'an*'daki ayetlere, Hz. Muhammed'in sözlerine dayanan İslam kanunu, İslam hukuku**.)

Adam hem müslüman, hem de ***Kur'an***'daki ayetlere, Hz. Peygamber s.a.s.'in sözlerine, yani Sünnet'e dayanan İslam hukukunu istemiyor.

Evet, Türkiye "müslüman"larının büyük çoğunluğu bu durumda..

*

Birileri de, Türkiye'de **Ehl-i Sünnet'i savunacağım** diye Şeddadî türbelere methiye düzmeyi İslam'a hizmet zannediyor.

Şu işe bakın!.. Asıl mesele ne, bu adamların derdi ne!.. Ehl-i Sünnet inancını savunmak bu mudur?!.. Böyle mi olmalıdır?!..

Adam Şeriat'i (***Kur'an*** ve Sünnet'in hükümlerini) istemeyecek, ve bu görmezden gelinecek, nakış nakış işlenmiş sandukası, yaldızlı kubbesiyle türbeyi ziyaret edince "Ehl-i Sünnet müslümanı" haline gelmiş olacak..

Evet, bugün Türkiye "müslüman"larının irşad edilmeye, Şeriat'e (***Kur'an***'daki ayetlere, hadîs-i şerîflere) davet edilmeye ihtiyacı vardır.

Onların İslam'ı **dolaylı ifadelerle inkâr** etme, ***Kur'an***'a ve Sünnet'e **dolambaçlı laflarla karşı çıkma** anlamına gelen tutumlardan uzak durmaya çağırılmaları gerekmektedir.

Bunu kim yapacacaktır?..

Diyanet İşleri Başkanlığı mı?..

*

Diyanet İşleri Başkanlığı herşeyi **hutbe** konusu yapar, Şeriat hariç..

Herşeyi anlatırlar, fakat hiçbir hutbede şunu söylemezler (ya da söyleyemezler): “Şeriat, İslam demektir. Şeriat’e karşı olmak, İslam nazarında **sapıklık**tır. Sevmemek, nifaktır. Şeriat’i sevemeyen, isteyemeyen bir kalp ya **ölmüştür** ya da **hastadır**. ‘Allah ve Resûlü bir işe hüküm verdiği zaman, imanlı bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Resûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.’ Ahzab, 33/36.”

Şu yaşa geldim, nice hutbe dinledim, henüz Şeriat’in ne olduğunu açıkça dile getiren bir hutbeye rastlamak nasip olmadı..

*

Diyanet’in durumu bu… Peki ya **cemaatler**?..

Onların da, **“özel” diyanet işleri başkanlıkları** olarak üç aşağı beş yukarı aynı yolda yürüdükleri görülüyor.

Bunlar, “**sivil**” oldukları için, “**resmî**” Diyanet kadar bile mazur görülemezler.

Bir sürü dergi mergi, ıvır zıvır yayınlarlar, mantıklı mantıksız, önemli önemsiz demeden her meseleyi **yayınlarında** gündeme getirirler, “dosya” ve “kapak” konusu yaparlar, fakat Şeriat’e bağlılık **genelde** bir türlü ele alınmaz. Sanki böyle bir sorun varid değildir.

Hatta bazı cemaatlerin **açıkça laikliği savunmaya** başladıklarına bile şahit olduk. Evet, rüyada görsek inanmayacağımız şeyleri zaman geliyor fiilen yaşayabiliyoruz. Dünya gözüyle görebiliyoruz.

“Olmaz olmaz deme, ‘olmaz’ olmaz.”

SİFİL’İN BAYINDIR ELEŞTİRİSİNDEKİ ÜSLUP HATASI

Ebubekir Sifil’in, ***Rıhle Dergisi***’nin 16’ncı sayısında (Temmuz-Eylül 2013) “Allah Teâlâ Geleceği Bilmez mi?” başlıklı bir yazı ile, Prof. Dr. Abdülaziz Bayındır’a cevap verdiği görülüyor.

Sifil’in eleştiri ve uyarıları haklı olmakla birlikte, vahim bir üslup hatası içeriyor. Bayındır’ın Allah inancını şöyle vasfediyor:

> “… Bizimki ise … cahil, … zalim bir tanrıya inanıyor.” (s. 99)
>
> “Abdülaziz Bayındır’ın, tanrısının cehaleti konusundaki keşfine, …” (s. 99)
>
> “Abdülaziz … öyle bir tanrıya inanmaya çağırıyor ki, o tanrı, … cahil ve zavallı.” (s. 102)
>
> “… o da tıpkı tanrısı gibi cahildir ve ….” (s. 102)

Bayındır’ın Allah inancının hatalı olduğunda şüphe yoktur. Ancak, onun inancını bu üslupla tenkit konusu yapmak da doğru değildir.

Mesela Hristiyanlar, Allahu Teala’ya hâşâ oğul isnat etmekdedirler. Buna karşı ***Kur’an***’da şöyle buyurulmuştur:

> “**Rahman’a çocuk isnat etmelerinden dolayı** neredeyse gökler parçalanacak, yer yarılacak, dağlar yıkılıp çökecektir!” (Meryem Suresi, 19/90-91)

“Hristiyanların tanrısı”nın evlenip çoluk çocuğa karıştığı söylenmemiş, onların Allahu Teala’ya yakışıksız isnatlarda bulundukları belirtilmiştir.

Benzer şekilde, Yahudiler için de şöyle buyurulmuştur:

> “**Allah’ın kadrini gereği gibi bilemediler**. Çünkü, ‘Allah, hiç kimseye hiçbir şey indirmedi’ dediler. De ki: ‘Mûsâ’nın insanlara bir nur ve hidayet olarak getirdiği, parça parça kâğıtlar hâline koyup ortaya çıkardığınız, pek çoğunu ise gizlediğiniz; (kendisiyle) sizin de, babalarınızın da bilmediği şeylerin size öğretildiği Kitab’ı kim indirdi?’ ‘Allah (indirdi)’ de, sonra bırak onları, içine daldıkları batakta oynayadursunlar.” (En’am, 6/91)

Görüldüğü gibi, “Yahudiler’in tanrısı hiçbir şey indirmemişmiş” denilmiyor, Allah’ın kadrini gereği gibi bilemedikleri bildiriliyor.

Abdülaziz Bayındır da, benzer şekilde, Allahu Teala’nın kadrini gereği gibi takdir edemiyor. Bunu söylemek gereklidir, fakat “Bayındır’ın tanrısı” şeklindeki bir üslup, kaş yapayım derken göz çıkartmaktan başka bir anlama gelmez. (Maalesef bu hatalı tutum sadece Sifil’e özgü de değil. Bir başka “**Ehl-i Sünnet müdafîsi**” de, Diyanet İşleri Başkanı Görmez’in “tanrısı” ile alay ediyordu. La havle ve la kuvvete illa billah!)

*

Bayındır’ın Sifil tarafından eleştirilen görüşlerini bir yazımızda tenkid etmiştik.

Söz konusu yazımıza karşı internette birisi şöyle bir itirazda bulunmuştu:

> “sayın dr. seyfi say,allahın bilmesiyle ilgili **imamı azamın 5 eseri** kitabının 57. sayfasında, **el fıkhul ekber** bölümünde aynen şöyle diyor;allah,kullarının hiç birini iman ve küfre zorlamamış,onları mümin veya kafir olarak yaratmamıştır.fakat onları şahıs olarak yaratmıştır.iman ve küfür kulların fiilleridir.allah küfre sapanı küfrü esnasında kafir olarak bilir.o kimse daha sonra iman ederse,imani halinde mümin olarak bilir.ilmi ve sıfatı değişmeksizin onu sever. ‘allah ne zaman bilir miş?”

Bu şahıs, böylece güya bizi ilzam etmiş oluyor.

Birincisi, tartışma yöntemi yanlış. Şayet İmam-ı Azam'a atıfta bulunuyorsa, onun beyanını delil kabul ediyorsa, İmam'ın başka ifadelerine de bakmalı ve o ifadeler çerçevesinde Bayındır'ı da sorgulamalıdır.

İkincisi, İmam'ın ifadelerini istismar etmeye değil, anlamaya çaba sarfetmelidir. Kafayı kullanmadan okumak gibi bir icat çıkarmaya çalışmamalıdır.

İmam'ın, "Allah küfre sapanı küfrü esnasında kâfir olarak bilir" demesi, Allahu Teala'nın, daha sonra onun mümin olacağını bilemeyeceğini ileri sürmesi anlamına gelmez. Nitekim İmam, "**ilmi ve sıfatı değişmeksizin**" kaydını eklemektedir.

Şayet itirazcı kişi, "Allah ne zaman bilirmiş?" diye bilgiçlik taslayacağına, "Allah'ın ilminin ve sıfatının değişmemesi"nin ne anlama geldiği üzerinde düşünseydi, belki meseleyi anlamaya başlayabilirdi.

Allahu Teala'nın ilmi, bizim ilmimize benzemez. Allahu Teala zaman ve mekândan münezzehtir ve ilmi de zaman ve mekânla kayıtlı değildir.

İmam-ı Azam'ın söz konusu ifadelerini Âliyyü'l-Kârî şu şekilde şerh etmektedir:

> "… Kulun imanı ve küfründeki değişmesiyle Allah'ın ilminde ve sıfatında hiçbir değişiklik olmaz. Allah'ın ilmi değişmediği gibi, iman ve küfre tealluk eden rıza ve gazab gibi ezelî sıfatları da değişmez. Değişiklik ancak zamanın ihtilafıyla onların tealluk ettikleri hususlarda vuku bulur. Hatta Allahu Teala, dünya âlemine gelmeden evvel iman edenlerin imanını ve küfredenlerin küfrünü biliyordu." (***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, çev. Hüseyin S. Erdoğan, s. 136.)

Mağnisevî ise, İmam'ın sözlerini şu şekilde açıklamaktadır:

> "İman ve küfür ile ilgili olarak Allah'ın bilgisi değişmez. Çünkü her değişen şey, sonradan yaratılmıştır. Sonradan var olan şey muhtar, alîm, kadîr ve hayy olan bir var ediciye muhtaçtır. Allah'ın bilgisi değişecek olsa,

sonradan var edilmiş bulunması ve Allah Teala'nın yaratıkların bir mahalli olması gerekirdi. Allah Teala böyle olmaktan son derece uzaktır." (İmam-ı Azam, ***Fıkh-ı Ekber***, çev. Y. Vehbi Yavuz, İstanbul: Bayrak Y., 1992, s. 129.)

Mağnisevî, Allahu Teala'nın sıfatları hakkında şu uyarıyı da yapmaktadır:

"… Ancak bunlar, müteşabih sıfatlardandır; tevilini Allah'tan başka kimse bilmez. Vasıfları mechul olup, ictihad yolu ile aklın bunları anlaması mümkün değildir. Allah'a ait diğer bütün sıfatlar da böyledir. Çünkü Allah'ın sıfatları, yaratıkların sıfatlarına benzemez." (***A.g.e.***, s. 125.)

"Allah'ın, kitabında zikrettiği bu sıfatlar, keyfiyetsiz sıfatlar olup, aslı bilinmekte, vasfı bilinmemektedir. Bilinen asıl, teşabüh ve vasfını anlamaktan aciz olmak sebebiyle batıl olmaz. Bu konuda Ahmed b. Hanbel'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: Bu sıfatların keyfiyeti mechul olup, onların nasıl olduklarından bahsetmek ise bid'attir." (***A.g.e***., s. 120.)

Doğal olarak, Bayındır'ın yaklaşımının esasını, kaderi inkâr oluşturmaktadır. İmam Matüridî'nin şu ifadeleri bu hususta yeterince aydınlatıcıdır:

"Mutezile ile Kaderiye'nin … düşüncesine cevap olarak deriz ki: … siz, yaratılmışların iradesini, Yaratan'ın iradesi üzerine galip kılmış oluyorsunuz…. Allah'ın iradesi galip ve O'nun dilemesi geçerlidir. O'nun iradesinin taalluku sebebiyle günah işleyen kimsenin günahı, kâfirin küfrü caiz demek değildir. Çünkü Allah Teala kullarına hidayet ve sapıklık yollarını açıklamıştır…. Kullar ise aslında iradenin **hakikatinin ne olduğunu bilecek olsalardı**, Allah'ın eşi ve **benzeri olmaları gerekirdi**." (***A.g.e***., s. 24.)

Bu açıklama, önemlidir. Kullar, Allahu Teala'nın sıfatlarının ve Allah'ın iradesinin (kaderin) hakikatini anlamaktan acizdir.

Benzer şekilde Âliyyü'l-Kârî şöyle demektedir:

> "Meşîet, yani kaza ve kadere tealluk eden irade, Allahu Teala'nın ezelde keyfiyetsiz, yani o, amel için vasıfsız, ezelî bir sıfattır. Bu sıfat Kitap ve Sünnetle sabittir; ancak ne var ki o sıfatın müteşabihi olup keyfiyeti mechuldür. Çünkü O'nun **hakikati** mahlukat tarafından **bilinemez**; Mümin üzerine, buna iman etmesi, **aklın onu vasfedemeyeceğine inanması vaciptir**." (***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, çev. Hüseyin S. Erdoğan, s. 115.)

Öte yandan, bazıları, kaderi insan aklını aşan bir sır olarak değil de, basit bir mesele olarak görüyor.

Bunlara göre, kader, yarın Güneş'in şu saatte doğacağının takvimlere yazılması gibi birşeydir. Takvime öyle yazıldığı için Güneş o vakitte doğmamaktadır, Güneş o vakitte doğacağı için takvime öyle yazılmıştır ve kader bundan ibarettir.

Böylesi bir kader inancı, Ehl-i Sünnet itikadına aykırıdır.

Tahavî Akaidi'nde mesele şöyle anlatılmaktadır:

> Muhakkak Allahu Teala ezelde, cennete gireceklerin ve cehenneme gireceklerin adedini bir anda, toptan bildi. Sonradan bu sayıda, artma ve eksilme olmaz. Kulların yapacağı işlerde de durum böyledir. Herkes kendisi için yaratılana imkan bulur.
>
> Amellerde itibar neticelerinedir. Cennetlik olan, Allah'ın hükmü ile cennetliktir. Cehennemlik olan da Allah'ın hükmü iledir.
>
> **Kaderin aslı Allah'ın mahlukatında gizlediği sırrıdır**. **Bu sırra ne en yakın bir melek, ne de gönderilen bir peygamber muttali olabilir.** Bu meselede derine daldırmak, akıl ve fikir yürütmek, mahrumiyete vesiledir, mahrumiyet merdivenidir, azgınlık derecesidir. Bu kader meselesinden, akıl ve fikir yürütmek, vesveseye düşmek bakımından şiddetle sakın.

Çünkü **Allahu Teala, mahlukatından kaderi bilmeyi gizledi** ve kullarını, **kendi maksadını anlamaktan nehyetti**. Kur'an-ı Kerim'de Enbiya Suresinde 21. ayette buyurduğu gibi "Allah, yaptıklarından sorulmaz. Halbuki kullar mes'uldurlar."

Kim "Niçin böyle yaptı?" diye sorarsa, muhakkak o Kitab'ın hükmünü reddetmiştir. Kim Kitab'ın hükmünü reddederse, kâfirlerden olur.

Şu açıklamalar, Allah dostlarından kalbi nurlu olan kişinin ihtiyaç duyduğu şeyin özüdür. Bu, ilimde derinleşmiş alimlerin derecesidir. Çünkü ilim ikidir: Mahlukatta bulunan ilim, mahlukatta bulunmayan ilim. Mahlukatta bulunan ilmi inkâr küfürdür. Mahlukatta bulunmayan ilmi bildiğini iddia etmek de küfürdür. İman ancak, mevcud ilmi kabul, mahlukatta olmayan ilmi talep etmeyi terk ile sabit olur.

Levh-i mahfuz'a, kalem'e ve levh-i mahfuz'da yazılanların tamamına iman ederiz. Bütün mahlukat, Allah'ın levh-i mahfuzda olacağını yazdığı şeyi değiştirmek için, olmaması için toplansalar, buna güç yetiremezler; şayet Allah'ın levh'a olmayacaktır diye yazdığı şeyi yapmak için bütün mahlukat toplansa, buna da kadir olamazlar.

Kalem kıyamete kadar olacakları yazdı. Kuldan sapan şey kula isabet etmez, kula isabet eden şey kuldan sapmaz.

Kul üzerine; Allah'ın ilminin, mahlukundan olacak herşey bilmekle ezelde geçtiğini bilmesi vacibtir ve her şeyi sağlam, muhkem bir ölçü ile takdir ettiğini de. Bu hususta yerlerde ve göklerde mahlukatından hiçbir bozup atan, geri bırakan, yok eden, değiştirici, tahvil eden, noksanlaştıran ve ziyadeleştiren, yoktur.

İşte bu durum, iman bağında, marifet asıllarında, Allahın vahdaniyyetini ve rububiyyetini itiraftan dolayıdır. Allah'ın şu ayetinde olduğu gibi "Allah

herseyi yarattı ve bir ölçü üzere onu takdir etti" (Furkan Suresi Ayet 2) "Allahın emri, takdir edilmiş bir kaderdir." (Azhab suresi ayet 38)

Yazıklar olsun o kimseye ki, kader meselesinde Allah'a düşman oldu, görüşünü hazır ederek kader meselesinde hasta bir kalp hazırladı. Muhakkak gaybı araştırmada vehmiyle çok gizli, tamamen örtülü sırları araştırmaya girişti ve bu hususta iftiracı günahkâra döndü.

LAİKLİĞİN UNUT(TUR)ULMAK İSTENEN FIKHÎ-İTİKADÎ HÜKMÜ

Birçoklarının **dinler arası diyalog** gibi faaliyetlere oldukça sert tepki verdikleri görülmektedir. Bunda haksız da sayılmazlar.

Ancak aynı hassasiyeti, “**devletçi**” bakış açıları yüzünden, **laiklik** konusunda göstermedikleri görülmektedir.

Bu tavır, İslâmî olmadığı gibi, gerçek anlamda laik bir tutum da değildir. Çünkü, söz konusu tavır, laikliğin tanımının gösterdiği durumun aksine, din ile devletin birbirinden ayrılması değil, **dinin devlete tâbi kılınması** anlamına gelmektedir.

Türkiye’de bugün laiklik geçerli olduğu için, yasalar hazırlanırken dinî hükümlere uygunluk gözetilmemektedir. Mevcut durumda en temel kriter, Avrupa Birliği’nin hukukî düzenlemelerine uygunluktan ibarettir.

Böylece, Batıcı ve laik bir devlet olmanın gerekleri yerine getirilmektedir.

Müslüman fertlere gelince, onların da kişisel olarak müslümanlıklarını devam ettirmek ve Müslümanlığın gereğini yerine getirmek gibi bir hassasiyetleri varsa eğer, laiklik gibi uygulamalarla ilgili İslâmî bakış açısını yitirmemeleri gerekir.

Bu konularda devletçi bir çizgiyi benimsemek, **resmî ideoloji**ye paralel söylemleri dillendirmek, dinin devlete tâbi kılınması anlamına gelir. Bu, laikliğin gereğine göre hareket etmek de değildir, **laiklikten beter** bir durumdur.

*

Böyle olmakla birlikte, **birtakım çevrelerde, dinler arası diyalog gibi konularda gösterilen hassasiyetin yüzde, hatta binde birini bile, laiklik konusunda göremiyoruz.**

Dahası, **laikliği açıkça savunanlar** bile var.

Bazılarının da dolaylı biçimde savundukları söylenebilir. Mesela diyorlar ki, "*Biz müslümanlar olarak teokratik bir düzenin anayasada yer almasını istemiyoruz. Sadece evrensel hukuk ilkelerinin yer almasını istiyoruz.*" (Mehmet Şevket Eygi böyle yazmıştı.)

Doğal olarak bu, boş laflarla insanları veya kendini aldatmaya çalışmaktan başka birşey değil. Çünkü mevcut hukuk sistemi zaten evrensel hukuk ilkelerine dayanma iddiasında.. Pratikte laiklik bundan başka birşey değil..

Bu laiklik konusu, müslümanlar için, dinler arası diyalog meselesinden çok daha önemli, ciddi ve köklü bir sorundur.

Çünkü, dinler arası diyalog meselesinde, bütün olumsuzluklarına rağmen, sizin **farklı bir dini**n mensubu olarak dikkate alınmanız durumu söz konusudur. Laiklik ise, ibadet alanı geçilip konu hukukî, ekonomik ve siyasal alanlara geldiğinde, **dini tümden yok saymaktadır**.

*

Bunu da, şu şekilde formüle ediyorlar: Müslüman ol, İslâmcı olma!

İlk anda kulağa hoş ve makul gelen bu ifadelerin içinde bir **tuzak** gizli.

Laikliğe göre din, "yok" hükmündedir. Kaale alınmaz.

İslâm'a göre laiklik nedir peki?..

İslâm'a göre de laiklik, İslâm dışı ve din dışı olmaktır.

Laiklik de zaten kendisinin "din içi" gösterilmesini kabul etmez.

O yüzden, Muhammed Zahid el-Kevserî, laiklik hakkında şu fetvayı vermiştir:

“***Kur’an*** ve Sünnet nassları, İslâm dininin hem dünya hem de ahiret maslahatlarını câmi olduğuna ve bunların ahkâmına açık bir şekilde delalet etmektedir. Bu itibarla, **dini devletten ayırmaya çalışmak açıkça küfürdür.**”

(Zâhid el-Kevserî, ***Makalât***, s. 453; Ebubekir Sifil, “**Makâlâtu’l-Kevserî**’nin Değerlendirilmesi”, ***Muhammed Zahid el-Kevserî: Hayatı – Eserleri – Tesirleri – Sempozyum Bildirileri*** içinde, İstanbul: Seha N., 1996, s. 167.)

Şeyhüslam Mustafa Sabri Efendi de şöyle demektedir:

“Eğer ümmet böyle (lâik) bir hükümeti seçip hoşnutlukla kabullenirse, bana göre **kesinlikle dinden çıkar. Bundan [dinden çıkıldığından] şüphe eden de dinden çıkar.** Tevbe edip, dinî hüküm ve dinî yönetime dönmedikleri [dönmek gerektiğini kesin olarak kabul etmedikleri] sürece **müslüman sayılmazlar**.”

(Şeyhu’l-İslam Mustafa Sabri Efendi, ***Hilafetin İlgasının Arka Planı***, çev. Oktay Yılmaz, İstanbul: İnsan Y., 2010, s. 176.)

*

Bu noktada söz konusu alimlere şöyle bir itiraz gelebilir: “*Biz görüyoruz ki, bazı insanlar hem laikliği savunuyorlar, hem de ibadetlerini aksatmıyorlar, başkalarını da ibadete teşvik ediyorlar. Onlar nasıl müslüman sayılmazlar!*”

Böylesi bir itiraz, **Yahudi ve Hristiyanların dindarları**nı akla getirmektedir.

Rahiplerin çokça ibadet ettikleri, görünüşte de olsa dünyayı terk etmiş bulundukları, kendilerini ***İncil*** okumaya vermiş oldukları vs. görülmektedir. Bu rahiplerden istenen şey çok basit, Hz. Muhammed s.a.s.’in Allah’ın resulü olduğunu tasdik edecekler.

Laiklik konusu da aynı şekilde çok basit. Laiklik kelimesinin anlamını bile doğru dürüst bilmeyen bir Anadolu köylüsü için durum karışık olabilir, fakat dünyaya nizamat vermeye kalkışanlar için mesele son derece açık ve basittir:

> "Zira, **nice müslüman isimlerini taşıyan dinsizler vardır ki, sayılarını bilmek de mümkün değildir.** Çünkü Çin ve Rus gibi kâfirler malumdurlar. Fakat Ali, Veli gibi isimleri olan kâfirleri bilmek pek de kolay değildir. **Bunlar bazen camiye de gelir, namaz da kılarlar.** Ama ne abdestleri vardır, ne de niyetleri. Yalnız gösteriş olarak veya görmek için gelirler. Yine **bunlar arasında vaaz eden, hutbe okuyan, dualar yapan hilekârlar da yok değildir.**"
>
> (Mehmed Zahid Kotku, ***Nefsin Terbiyesi***, İstanbul: Seha Neşriyat, s. 180.)

Laiklik konusunda bilgisizlik ya da dikkatsizlik sonucu yalan yanlış ifadeler serdetmiş olanların, konuyu anlar anlamaz ifadelerini düzeltmeleri, yaptıkları **hatayı telafi eden** açıklamalarda bulunmaları gerekir.

Aksi takdirde **mazur görülemezler.**

Bir organizasyonun üyeleri veya sözcüleri böylesi açıklamalarda bulunduklarında, **onları yönetme mevkiinde olanlar ses çıkarmıyorlarsa, o beyanların altına imza atmış sayılırlar.**

Nitekim Şemsüleimme İmam Serahsî, İmam Muhammed'in ***Siyer-i Kebîr***'ine yazdığı şerhte, bir topluluğun üyelerinin beyanlarına müdahale yetkisi bulunanların, onların kişisel olmayıp bütün topluluğu bağlayan açıklamalarına karışmamaları durumunda, **onaylamanın da ötesinde, bizzat o yönde emir vermiş sayılacaklarını** söylemektedir.

Bu laik sistemde bile, herhangi bir parti, tüzüğünde ve programında açıkça laiklik vurgusu yaptığı, İslâm'ın adını bile ağzına almadığı halde, üyelerinden birkaç kişi

din vurgusu yaptığı veya Başbakanlık'ta iftar yemeği verildiği için kapatılabilmektedir.

Yöneticileri "**laikliğin kâfirleri ya da mürtedleri**" olarak siyaset yapma yasağı ile cezalandırılabilmektedir.

Tıpkı, şer'î düzende müslüman olmayanların siyaset yapamaması gibi. Ancak **şer'î düzen, laik rejim gibi müsamahasız ve acımasız değildir; açık ve dürüsttür, sahte özgürlükçülük yapmaz.**

Bir topluluk tüzük ya da program türünden resmî metinlerinde müslüman olduklarını belirttiklerinde, içlerinden birkaçının bazı hatalı laflar sarfetmeleri ya da amelî kusur sergilemelerinden dolayı bunlar topluca tekfir edilmezler ve cezalandırılmazlar.

*

"Bir de 'Allah'a ve Resulüne inandık ve itaat ettik' diyorlar da, sonra bunun arkasından yan çiziyorlar; bunlar mümin değillerdir.

"Aralarında hükmetmesi için Allah'a ve Resulü'ne çağrıldıkları zaman, bakarsın ki, içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.

"Ama, eğer (Allah ve Resulü'nün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise, ona, gönülden bağlı olarak saygı ile gelirler.

"Kalplerinde bir hastalık mı var? Yoksa şüphe ve tereddüt içinde midirler? Yoksa Allah ve Resulü'nün kendilerine haksızlık ve zulüm edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, asıl zalimler kendileridir!

"Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resulü'ne davet edildiklerinde müminlerin sözü ancak 'İşittik ve itaat ettik' demeleridir. İşte bunlar kurtuluşa erenlerdir."

(Nur, 24/47-51)

MATÜRİDÎLİĞİ BİLMEDEN ONA DAİR KİTAP YAZMAK

Türkiye'de birçoklarının, Ehl-i Sünnet topluluğundan olmanın ne anlama geldiğini bilmeden Ehl-i Sünnetçilik yaptıkları bilinen bir husus.. Bundan daha tuhaf olan nokta ise, böylelerinin bir de kalkıp yığınla makale ve kitap yazıyor olmaları..

Mesela birisi kalkıp, "***Emâlî Şerhi: Mâturidî Akaidi (İslâm'da İnanç Esasları) ve İslâm'da Sapkın Mezhebler***" adıyla tam üç ciltlik bir kitap kaleme almış. Sadece üçüncü cildi, evet tek bir cilt bile 716 sayfa..

Biraz şu kitaptan, biraz bu kitaptan, bazen kaynak gösterilerek, bazen gösterilmeden yapılan alıntılardan oluşan kitapta yazarın kimi zaman kendi kafasından görüşler ortaya atma cesareti de gösterdiği ve böylece alıntılar artı yanlış ya da malumu ilam kabilinden yorumlardan oluşan bir derlemenin ortaya çıktığı görülüyor. Yazarın (Şahver Çelikoğlu) ifadeleri, Kelâm ilminin "k"sinden bile habersiz olduğunu açıkça gösteriyor.

Ne var ki, kitabın yazarının tam da aksi yönde büyük bir iddia ile ortaya çıktığı görülüyor:

> "Burada işlediğimiz İslâm akîdesini, bölümlerinin tamamında kat'î burhan ve delillerle izah ettik. Bunlar tarihin hangi devresinden gelirse gelsinler ve hangi dilden öbürüne nakledilirse edilsinler, herhangi bir değişiklik arzetmeyen saf bilimsel değerleri ifade ederler." (C. III, s. 13.)

Tek başına, "saf bilimsel değerler"den söz edebilmesi bile, yazarın bu konulardaki durumunu ve seviyesini ehlinin anlaması için yeterli.. Yazarın en temel konuları bile gerçekte kavrayamamış olduğu görülüyor. Şu ifadelerini aktarmak, konulara olan vukûfunun düzeyini, anlayış seviyesini ve müktesebatının boyutlarını anlamak için kâfidir:

> “Ömer Nesefî (r.a.); ‘İslâm’a göre, eşyanın varlığı bir realitedir (gözümüzle gördüğümüz şeydir). Ve ilim bu eşyâ (şey’ler) realitesine nüfûz eder’ der.” (C. III, s. 185.)

İmam Nesefî’nin ifadelerinin aslı ise şöyle: *“Hakâiku’l-eşyâi sâbitetün, ve’l-‘ilmü bihâ mütehakkikun hilâfen li’s-Sûfestâiyye.”* Yani: Eşyanın (şeylerin) gerçeklikleri (gerçekliği) sabittir (haktır, mevcuttur), ve onlarla ilgili ilim (bilgi), Sofistlerin görüşlerinin aksine, tahakkuk etmiştir (gerçekleşmiştir, gerçektir, doğrudur).

Kitabın yazarına göre ise, İmam Nesefî “**realite**”den söz ediyor ve bu kavramla, “**gözümüzle gördüğümüz şey** olma” durumunu kast etmiş oluyor. Oysa, gerçeklik/realite bundan başka birşeydir. Sofistler, yazarın zannının aksine, “gözle görülen şeyler”in de gerçek olmayabileceğini, zihnimizde oluşan görüntülerin, bir rüya gibi, hakîkatte mevcut olmayan şeyler olabileceğini ileri sürebilmişlerdir. Onlara göre, duyularımıza dayanan algılarımızın, bize gerçekliği tam olarak gösterdiğinden emin olamayız. Dolayısıyla onlar hakkındaki bilgimizin doğruluğu kesin değildir. Buna karşılık İslâm alimleri, İmam Nesefî gibi, akaid kitaplarının en başında bu konuya yer vermiş, eşyanın gerçekliğinin sabit olduğunu belirtmiş, Sofistlere muhalefet etmişlerdir.

İmam Nesefî’yi yanlış anlayan yazarın, İmam Matüridî’yi ise hiç anlamadığı görülmektedir. Şu sözler ona ait:

> “Matüridî (r.a.), Kur’an-ı Kerim’de geçen bazı ayetlere dayanarak, küllî iradenin Allah’a aid olduğunu, cüz’î iradenin de insana verildiğini söyler.” (C. III, s. 227.)

Böyle kafadan uydurup yazabildiğine göre, bu yazardan iyi romancı olurmuş, fakat akaid gibi hassas bir konuda kitap yazmasının haddini bilmezlik olduğunu söylemek gerekiyor. Zararı sadece Kelâm sahasıyla sınırlı değil, onun roman yazmayı bırakıp akaid kitabı yazmaya kalkışması, Türk edebiyatının yetenekli bir romancıyı kaybetmiş olması anlamına da geliyor. Ancak, romancılığını akaid

alanında sergileyerek, İmam Matüridî'ye hiç söylemediği sözleri atfediyor. Bari İmam Matüridî'nin hangi ayetlere dayandığını da yazsaydı da öğrenseydik. Küllî irade Allahu Teala'ya aitmişmiş de, cüz'î irade ise insana verilmişmiş..

Bu yazar bilmiyor ki, irade konusunda yapılan küllî-cüz'î ayrımı, Kelâm ilmine Aristo mantığından geçmiştir. Aristo'nun düşüncelerini Kelâm sahasına taşıyan bozuk fırkalarla tartışırken Ehl-i Sünnet kelâmcılar (daha doğrusu Matüridîler) onların kavramlarını kullanarak cevap vermek zorunda kalmışlar, böylece bu tür kavramlar itikat kitaplarında yer almaya başlamıştır. Aristo'nun mantık kitabında yer alan tümel (küllî) ve tikel (cüz'î) ayrımına göre, küllî kavramlar gerçek âlemde mevcut olmayan soyutlamalardır. Tikeller ise müşahhas (somut) şekilde evrende yer alırlar. Mesela zihnimizdeki "at" kavramı, küllî bir kavramdır ve gelecekte var olacak atları da ifade etmek için kullanılır. Bu, bir soyutlamadır. Buna karşılık, şu anda mevcut olan herhangi bir at, genel at kavramına nisbetle cüz'î fakat müşahhas bir varlıktır.

İrade konusunda da durum böyledir. Gerçekte, küllî irade - cüz'î irade ayrımını yapan kelâmcılar, her iki irade türünü de insan için kullanmışlardır. Yani Allahu Teala ile insan arasında, küllî iradenin Allahu Teala'ya, cüz'î iradenin ise insana ait olması şeklinde bir irade paylaşımı yoktur. Nitekim, Prof. Dr. A. Saim Kılavuz konuyu şu şekilde açıklamaktadır:

> "[Matüridîler'e göre] İnsanda mümkün olan fiillerin meydana gelmesinde etkin olan bir kudret vardır. Ayrıca insanda iki türlü irade mevcuttur. Bunlardan küllî irade Allah tarafından kula verilmiş olan, yapma veya yapmamayı tercihte aracı kabul edilen seçme yeteneğidir. Cüz'î irade ise bu küllî iradenin iki taraftan birine (fiil ve terk) aktif biçimde (bilfiil) yönelmesinden ibarettir."
>
> (***Anahatlarıyla İslâm Akâidi ve Kelâm'a Giriş***, 15. b., İstanbul: Ensar Neşriyat, 2010, s. 170.)

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi ise konuyu çok daha geniş biçimde açıklamaktadır. Yazdıklarından kısa bir bölümü aktarmak yeterli:

> "Küllî iradenin özelliği, yapmak ve terketmek gibi iki taraftan muayyen olmayan bir tarafa taalluk etmesi ve muayyen bir tarafa taalluk etmeyen bu gibi bir iradenin hariçte bulunmamasıdır. Nitekim iki tarafa da taalluk eden irade yoktur. Dış dünyada varlığı tahakkuk eden irade ise, muayyen bir tarafa taalluk eden ve cüz'î irade denilen iradedir. Cüz'îlik ona, belirlenmek suretiyle şahıslanmaktan; varlık da belirlenmekten ve şahıslanmaktan gelir. Cüz'î olanın, şahıslanma bakımından küllî olandan fazlalığı vardır ve küllîden hiçbir noksanlığı yoktur. Bu yüzden mantıkta küllî olan insan [kavramı] hayvan-ı nâtık (konuşan canlı) olarak bilinir. Cüz'î olan da hayvan-ı nâtığın şahıslanmış halidir.... İradenin fertleri olan bu cüziyattan çıkarılan küllîlik sadece zihinlerde tahakkuk eder. Bazı muhakkik kelâmcılar, cüz'î iradedeki cüz'înin mantık'ta öğrendiğimiz cüz'î olduğunu; cüz'îliğin de mütaallakının belirlenip şahıslandığını vurgulamayı ihmal etmedilerse de...."
>
> (***İnsan ve Kader***, çev. İsa Doğan, İstanbul: Kültür Basın Yayın Birliği, 1989, s. 95-96.)

Bütün bu bilgiler ışığında söz konusu yazarın ifadelerine tekrar bakalım:

> "Matüridî (r.a.), Kur'an-ı Kerim'de geçen bazı ayetlere dayanarak, küllî iradenin Allah'a aid olduğunu, cüz'î iradenin de insana verildiğini söyler."

Yazara fazla birşey söylemeye gerek yok. Sadece şu soruları yöneltmek yeterli:

Sen ne yazdığının farkında mısın?!.. Kelâm ilmini roman ve hikâye gibi kafadan uydurma laflarla edebiyat yapılabilecek bir alan mı sanıyorsun?!

BİR DÜZELTME VE ÖZÜR

“ ‘İslam bir ideoloji değildir’ diyenlerin gerçek derdi ne?” başlıklı yazımızda şunu da söylemiştik:

> “.. Ehl-i Sünnet olmak, adı üstünde, **Sünnet’e riayet etmekle**, Sünnet’e ittiba ile ilgilidir. Halbuki günümüzde Ehl-i Sünnet olmak artık, mesela, “**Ben amelde Hanefî, itikadda Matüridîyim**” demeye indirgenmiş durumdadır. Bunu söyleyen bir adam beş vakit namazı kılmasa, zekâtı vermese, hatta birtakım günahları alenen işlese bile, kimse ona, “**Sen Ehl-i Sünnet olmayı ideolojik söyleme indirgiyorsun**” demiyor.
>
> “Üstelik, böylelerinin genelde, İmam Matüridî ile ilişkisinin, “**Ben de Matüridîyim**” demekten ibaret kaldığı, **onun neyi savunmuş olduğundan haberlerinin bile bulunmadığı** görülmektedir.
>
> Bununla birlikte, bir insanın, (şayet **samimiyse**) “**Ben amelde Hanefî, itikadda Matüridîyim**” demesinin yine de bir değeri vardır.”

Bu ifadelerimizi düzeltmemiz gerekiyor.

Önce, merhum Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî’nin (k. s.) ***Ehl-i Sünnet İ’tikadı*** adlı eserinden bir alıntı (Çev. A Kabakçı ve F. Günel, 7. b., İstanbul: Bedir Y., 1996, s. 37):

> “Allah (c.c.)’ı ve Allah’ın sıfatlarını bilmek, ilimlerin en yücesi, en büyüğü, en faydalısı, en mükemmeli, en şereflisi, en parlağı, ruha en fazla tesir edenidir…. İşte bunun içindir ki bu ilmi, Peygamber (s.a.v.) ilmin başı olarak vasfetmiştir. Bu ilmi, aklî ve naklî delilleri ile bilemeyen bir kimsenin [başkalarını] taklide başvurmaktan [ve onlara uymaktan] başka

> çaresi yoktur. Taklid, Mâtüridî mezhebine göre câizdir. [Caiz olmak, farz veya vacip olmak anlamına gelmez.]
>
> "Mutezile ulemasına göre taklid câiz değildir. Hatta Ebu Haşim, taklid edenin kâfir olacağını söylemiştir. Şüphesiz ki doğru olan, bizim mezhebimizin görüşüdür. Bununla beraber taklid yapan kimse günahkârdır. [Bu nedenle, taklid için mutlak olarak caizdir denemez, aklî ve naklî delilleri öğrenme imkânı bulamayan ya da durumu buna müsait olmayanlar için caizdir.]
>
> "Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle bir hadîs-i şerîfin rivayet olunduğu ileri sürülmüştür: 'İhtiyarların dinini taklid edin.' Halbuki bu, hadîs-i şerîf değildir. Süfyân-ı Sevrî'nin sözüdür…."

Buradan anlaşılabileceği gibi, İmam Matüridî ile ilişkisi "**Ben de Matüridîyim**" demekten ibaret kalan, **onun neyi savunmuş olduğundan haberleri bile bulunmayan kişilerin,** samimiyetleri bulunsa bile, "**Ben itikadda Matüridîyim**" demelerinin bir değeri olamaz.

“MÜSLÜMAN İSEVÎ” NE DEMEK?

Merhum Bediüzzaman’ın şöyle dediği görülüyor:

> “Hem âlem-i insaniyette inkâr-ı ulûhiyet niyetiyle medeniyet ve mukaddesât-ı beşeriyeyi zîr ü zeber eden Deccal komitesini, Hazret-i İsâ Aleyhisselâmın din-i hakikîsini İslâmiyetin hakikatiyle birleştirmeye çalışan hamiyetkâr ve fedakâr bir İsevî cemaati namı altında ve ‘Müslüman İsevîleri’ ünvanına lâyık bir cemiyet, o Deccal komitesini, Hazret-i İsâ Aleyhisselâmın riyaseti altında öldürecek ve dağıtacak, beşeri inkâr-ı ulûhiyetten kurtaracak.”
>
> (***Mektubat***, Yirmi Dokuzuncu Mektup)

Bu ifadelerden şunlar anlaşılmaktadır:

1. Kıyamete yakın zamanda Hazret-i İsâ aleyhisselâmın gerçek dinini İslâmiyet’in hakikatiyle birleştirmeye çalışan bir İsevî (hristiyan) topluluk ortaya çıkacaktır. (Burada “İslâmiyet” yerine “İslâmiyet’in hakikati” denilmesi önemli bir nüans. Bu “hakikat”ten neyin kastedildiği anlaşılmıyor; salt tevhîd inancı mı, yoksa Peygamber Efendimiz s.a.s.’in risaleti mi?. Uğraşacakları şey “inkâr-ı ulûhiyet” olduğuna göre herhalde tevhîd inancı olmalı.)
2. Allahu Teala’nın varlığının inkâr edilmesi için çabalayan bir Deccal komitesi vardır.
3. “Müslüman İsevîleri” ünvanına lâyık söz konusu İsevî topluluk , o Deccal komitesini, Hazret-i İsâ aleyhisselâmın liderliği altında öldürecek ve dağıtacak, insanlığı inkâr-ı ulûhiyetten kurtaracak.

Bediüzzaman’ın buradaki iddiasının nasslara dayalı herhangi bir delili yok. Zaten kendisi de herhangi bir delil gösteremiyor. Ancak, kendisine hüsnüzanda bulunanlar bunu keşf ü keramet kabilinden dikkate alınmaya değer bir tespit olarak

görebilirler. Fakat **dinî konularda edille-i şeriye dışındaki kaynaklara itibar edilmez**. Keşf ü keramet, edille-i şeriyeden değildir. Burada Bediüzzaman'a müçtehitlik payesi verilip, onun konu hakkında **içtihat**ta bulunduğu da ileri sürülemez. Çünkü **kıyas**ın delili olur ve kıyas geleceğe ilişkin keşf kabilinden ihbar içermez. İlgili hadîslere baktığımızda, Hz. İsa a.s.'ın hristiyanlar ya da İsevîler arasında değil, daima müslümanlar, yani ümmet-i Muhammed s.a.s. arasında bulunacağı ve Deccal'i de onların arasındayken öldüreceği açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Hz. İsa yeryüzüne inince bir İsevî ayinine değil, ümmet-i Muhammed'in s.a.s. sabah namazına katılacak, inişi Roma'ya değil, Şam'a olacaktır.

Öte yandan, büyük evliyaya özgü **keşf ü keramet** olarak anlatılan birçok iddianın ya edille-i şeriye ya da bizzat olaylar tarafından yalanlandığı da sıkça görülmektedir. (Mesela, İbn Haldun'un ***Mukaddime***'de, Mehdî konusunu ele aldığı bölümde aktardığı gibi, İbn Arabî Mehdî'nin miladî 1200'lü yıllarda ortaya çıkacağını ileri sürmüş, kesin tarih vermiş ve laflarına toz kondurmayanların, kendisi ölüp gittikten sonra mahcup olmasına neden olmuştur.)

Bazen salih insanların geleceğe ilişkin keşf ü keramet kabilinden sözleri doğru çıkabilir. Ancak onların –hemen reddedilmeleri gerekmemekle birlikte–, vuku bulmadıkça kesin bir gerçek gibi tasdik edilmeleri yanlış olur. Fakat bu sözler, şayet **nasslar ile çelişiyorsa**, onların vukuu beklenmez, hemen reddedilirler. (Bu tür iddialar doğru çıkmış gibi görünseler bile gerçekte doğrulanmamış olarak kalırlar. Mesela bugün Batı'da "Müslüman İsevîler" adı altında bir grup türese ve Deccal'le ilgili hadîsleri tevil edip kafalarına göre yorumlayarak Deccal'i öldürdüklerini ileri sürseler bile, onlar asla tasdik edilemezler. Batılılar bu tür durumlara "kendini doğrulayan kehanet" adını vermektedir.)

"Müslüman İsevî" diye birşey olmaz. Müslüman müslümandır, İsevî de İsevî.

Konuyla ilgili olarak büyük müçtehid İmam Muhammed rh. a., "***Siyer-i Kebîr***" adlı eserinde şöyle demektedir:

> *"... Mani dinine mensup olanlarla iki ilah olduğunu iddia edenler de bu durumdadır. Bunlardan biri 'La ilâhe illallah' derse, bu, onların İslâm'ı kabul ettiğine delildir. Ama yahudilerle hristiyanların durumu böyle değildir. Onların 'La ilâhe illallah' demesi, İslâm'a girmiş olmalarına delil sayılamaz. Rasulullah s.a.s. döneminde onun peygamberliğine inanmıyorlardı. Onun için 'Muhammedün Rasulullah' demeleri de gerekiyor."*
>
> (İmam Muhammed, ***Siyer-i Kebîr – İslâm Devletler Hukuku***, şerh: İmam Serahsî, çev. M. Said Şimşek ve İbrahim Sarmış, İstanbul: Evs Y., 1980, s. 164.)

İmam Muhammed sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "… İslâm'a girebilmesi için kendi dininden tamamen uzaklaşması gerekiyor. Hatta yahudi yahut hristiyan olan bir kimse, 'Ben müslümanım yahut müslüman oldum' derse yine İslâm'ı kabul ettiğine hükmolunmaz. Çünkü batıl dinlerine İslâm ismini verirler. 'Müslüman, Hakka teslim olan kimsedir. Biz de Hakka teslim olmuş kimseleriz' derler. Onun için sadece bu sözü söylemeleri, onları müslüman kabul etmemizi gerektirmez. Mutlaka, tâbi oldukları dini de terk etmeleri gerekiyor." (***A.g.e.***, s. 165.)

Şemsüleimme İmam Serahsî burada şöyle bir şerh yapıyor:

> "Alimlerimizin bazısı der ki: Şayet 'İslâm'a girdim' derse, daha önce üzerinde bulunduğu dinden berî olduğunu söylemese de, İslâm'ı kabul ettiğine hükmolunur. Çünkü söylediği sözden, İslâm'a yeni girdiği anlaşılmaktadır ki, bu, daha önce üzerinde olduğu dinin dışındadır ve bu söz eski dininden teberrîyi de içine alır." (***A.y.***)

Bu yorumun makul olduğu açıktır. Ancak, merhum Bediüzzaman'ın "müslüman İsevî" tabiri, böyle bir teberrînin (uzaklaşmanın) bulunmadığını gösteriyor. Bu durumda söz konusu kişi, İslâm'a girmemiştir ve asla müslüman değildir.

Kısacası, "müslüman İsevî" diye birşey olmaz. Müslümanlık varsa hristiyanlık (İsevîlik) ortadan kalkar, İsevîlik varsa ortada müslümanlık kalmaz. İki zıt biraraya gelmez.

Müslüman İsevîlerden söz etmek, kapitalist komünistlerden ya da komünist kapitalistlerden söz etmek gibi birşeydir. Ya da bu, mesela, "dürüst sahtekâr"dan vs. bahsetmek anlamına gelir. Akla, mantığa ve realiteye aykırıdır.

Bediüzzaman'ı sever, ilmini ve zühdünü takdir ederiz. Fakat, onun da belirttiği gibi, "**Hakkın hatırı âlîdir, hiçbir hatıra feda edilmez**".

DİYANET İŞLERİ, HAYRETTİN KARAMAN VE İMSAK VAKTİ

“Bir gün talebesi Veyiszâde Hacı Mustafa Efendi ile bir yere gidiyordu. O sırada Hacı Mustafa Efendiyi tanıyan bir kadın gelip; “Hocam bahçemizdeki kuyuya tavuk düşmüş, ölmüş. Fakat şişmeden çıkardık. Kuyuyu temizlemek için ne yapalım?” diye sorunca, Hacı Mustafa Efendi; “Kırk kova su çekmek lazımdır. Elli yâhut altmış kova çıkarılırsa daha iyi olur.” dedi. Kadın tekrar; “Hocam suyu kendi kovası ile mi yoksa başka kovayla mı çıkaralım?” diye sorunca; “Kovayla.” cevâbını verdi. Hanımın içi rahat etmediğinden bâzı suâller sormak için hazırlanırken Fahri Efendi söze karışarak; “Hanım! Kırk kova çek, rahatına bak. Kuyu temiz olur. Hatta bir bardak su getir ben de içeyim.” dedi. Kadın gittikten sonra talebesine dönerek; “Mustafa, Mustafa! Halkı zora sokmamak, gönlünde ukde bırakmamak, işleri zorlaştırmamak lâzımdır.” diye tenbihte bulundu.”

Yukarıdaki anekdot, Konyalı Fahri Kulu Efendi (ö. 1950) ile ilgili..

Vesvese ile takvayı birbirine karıştırmamak gerekir.

Ayrıca, dinî emirler neyse odur, eksiltme yapmak da, fazlalaştırmak da doğru değildir.

Bid’atler, fazlalaştırma şeklinde ortaya çıkar. İnsanın ibadet zannıyla dinde olmayan bir şeyi yapmaya başlaması, bunun da ötesinde o yaptığı fazlalığı dinden sayması, dinin tahrifi sonucunu verir.

Bu yüzden, fetva verilirken, takva olsun diye ihtiyattan, temkinden vs. bahsetmek aslında doğru değildir.

*

Bunları yazmamızın nedeni, Prof. Hayrettin Karaman'ın ***Yeni Şafak***'ta yayınlanan 12 Haziran 2016 tarihli "Sahur ve İmsak" başlıklı yazısı..

Karaman, şunları söylüyor:

> Sahur Ramazan gecesinde, oruç tutmak niyetiyle kalkıp yenilen ve içilen şeylerdir; bu maksatla kalkmaya, yiyip içmeye de sahur denilmektedir. Hadîs'te "Sahura kalkın, çünkü onda bereket vardır" buyurulmuştur. İmsak ise yiyip içmeye son vermek, oruca fiilen başlamaktır.
>
> Sahurun başlangıcı, iftar yemeğinden sonra kişinin yeniden yiyip içecek hale gelmesi ile gerçekleşir, bunun için belli bir saat yoktur; ancak tutulacak oruca medar olsun, oruçlunun açlık ve susuzluk çekeceği zaman asgarîye insin diye sahurun mümkün olduğu kadar geciktirilmesi, iftarın ise vakit girer girmez yapılması tavsiye edilmiştir. Sahurun son vakti tan yerinin ağarmaya başlamasıdır ki buna eski dilimizde "fecr-i sâdık" denilmektedir. Sahur bitince başlayan zaman imsaktir, şu halde sahurun bittiği zaman aynı zamanda imsakin gerçekleştiği, devreye girdiği zaman olmaktadır.
>
> Allah Teâlâ kitabında, "Tan yeri ağarması sebebiyle tarafınızdan siyah ip beyaz ipten iyice ayırt edilinceye kadar yiyin ve için…" (Bakara: 2/187) buyurmaktadır. Burada geçen siyah ipten gecenin karanlığı, beyaz ipten de, doğu ufku boyunca önce beyaz bir ip gibi başlayan, sonra kalınlaşarak yayılan tan ışığı kastedilmiştir. Günümüzde tan olayının başlaması; yani sahurun sona erme ve imsakin başlama vakti hesapla daha önceden belirlenmekte, takvimlere yazılmaktadır. Eskiden ise bu da gözlenerek, doğu ufkuna bakılarak tesbit edilirdi. İlgili âyet "iyice ayırt edilinceye kadar" diyor; bu da ya şüphesiz olarak tan olayının başlamasını veya siyahın beyazdan şüphesiz olarak ayırt edilmesini ifade eder. Hesaplamada imsaki dakika olarak ifade etmek mümkündür, fakat asırlarca süren gözle

> tesbitte belli bir dakika değil, doğu ufkunda ağarmanın açıkça görülmesi esas alınmıştır. Buradan hareketle şunu söylemek mümkündür: **Normal hallerde takvimde yazılı saat ve dakikaya uyulmalıdır. Geç uyanma gibi hallerde ise daha beş on dakika yemek ve içmek mümkündür.** Sabah namazını kılmak için de on dakika civarında beklemek uygun olur.

Bu ifadelerin kafa karıştırıcı ve tutarsız olduğu açıktır.

Şayet “normal hallerde” takvimde yazılı saat ve dakikaya uymak gerekiyorsa, geç uyanma durumunda da buna riayet etmek gerekir.

Çünkü, sahurun kaçırılmış olması mazeret teşkil etmez.

Zaten, sünnete aykırı olmakla birlikte, sahur yapmadan oruç tutan insanlar da mevcuttur.

Eğer geç uyanma durumunda beş-on dakika daha yemek yenilebiliyorsa, gerçek imsak vaktinin, takvimlerde yazılandan beş-on dakika sonra olduğu sonucuna varmak gerekir.

Öyle anlaşılıyor ki, Karaman bu kanaatte..

*

Durum buysa, ve siz takvimdeki saatten söz ediyorsanız, iki türlü mahzur ortaya çıkar:

Birincisi, birçokları, takvaya riayet etme adına, yiyip içebilecekken yiyip içemez.

Yiyip içememesi çok önemsenmeyebilir. Ama diyelim ki, yorgunluk veya tembellik sebebiyle yatsı namazını geciktirdi, sizin takviminizdeki imsak vakti yüzünden, bu kişi yatsının vaktinin çıktığını düşünüp namazı terk edebilir.

Dolayısıyla, ihtiyattır, temkindir vs. dememek, durum neyse onu söylemek gerekir.

Bir tarafı yapacağım derken bir başka tarafı yıkmak, iş değildir.

Diyanet İşleri'nin tutup lüzumsuz "bayramda birlik" arayışlarına girmek yerine, bu konuya açıklık getirmesi daha uygun olur.

Öyle görünüyor ki, Hayrettin Karaman'ı bile ikna edememişler.

*

Evet, yeni hilal ayda bir görülüyor, ama imsak vakti konusunda gözlem yapmak, havanın açık olduğu zamanlarda her gece mümkün. Özellikle kırsal alanlarda hava kirliliği gibi engeller de bulunmadığı için, takvimlerde verilen saatleri tepelere çıkıp gözlemle teyit etmek mümkün.

Diyelim ki, fıkıhçılardan ve astronomi uzmanlarından oluşan bir heyet böylesi bir çalışma yaptılar ve takvimlerde verilen zamandan bir veya iki dakika sonra fecr-i sadıkı gözlemlediler. Bu durumda takvimlerin güvenilir olduğu anlaşılır. Ama, 10 dakikalık bir fark makul karşılanamaz.

Diyanet İşleri'ni başka konularda eleştiren, Avrupa Birliği normlarına göre hadîsleri ayıkladıklarını söyleyerek yerden yere vuranların, bu konuda onu yanılmaz merci kabul etmeleri tutarlı ve mantıklı bir tutum olmaz.

Diyanet İşleri, lüzumsuz bayram birliği saçmalıklarını bırakıp bu konuda üstüne düşeni yapmalıdır.

Bunun için dünyanın masrafını yapıp uluslararası kongreler düzenlemesi de gerekmiyor.

*

Abdülaziz Bayındır'ın geçmiş yıllarda fecr-i sadıkı birlikte gözlemlemek için birilerini sahura davet ettiğini biliyoruz. Ali Rıza Demircan da bu isimler arasında yer alıyordu.

Diyanet İşleri ise, bildiğimiz kadarıyla, seyretmekle yetiniyor.

Diyanet, bu konuda da sadra şifa bir açıklama yapmayacaksa, hangi konuda yapacak?

Yaptıysa, demek ki, sadece ben değil, Hayrettin Karaman da bundan habersiz kalmış..

Evet, Diyanet bu konuda ikna edici bir çalışma yaptıysa, Hayrettin Karaman'ı uyarmalıdır. Çünkü, onun fetvasına göre amel edildiğinde, sahur için geç uyananlar, aslında oruç yemiş olacaklardır.

İKİNCİ BÖLÜM:

LAİK REJİMİN SÜNNÎLİK İSTİSMARI: MATÜRİDÎSİZ MATÜRİDÎLİK

AHLÂKSIZ 'DERİN'LİĞİN EHL-İ SÜNNET VE DİN İSTİSMARI

Yeni Şafak gazetesi yazarlarından İsmail Kılıçarslan, bir yazısında Matüridîliğe de el atmış bulunuyordu..

Şunu diyordu:

> Derdim, Allah biliyor ya, böyle deve dişi gibi meselelerde üstelik kısıtlı bilgim ve kısıtlı yerimle söz alıp artislik etmek değildir. Derdim, **sorunlarımızla yüzleşecek cesarete**, meselelerimizi halledecek dürüstlüğe başta kendim olmak üzere herkesi çağırmaktır. Yani inancımın bir işe yaramasını sağlamaktır. Bir gram fazlası değil.

O halde, bu çağrıya uyalım…

Yüzleşelim…

*

Yazar, konuyla ilgili ilk yazısında şunu diyordu:

> … bugün hocalarımız ve alimlerimiz sadece '**yasaklar ve sınırlar**' alanıyla ilgileniyorlar ve/veya ilgilenmek zorunda kalıyorlar…. Hoca ve alimlerimiz dini maalesef sadece **'fetvalar'** alanına sıkıştırmak zorunda kaldıkları bir dönemi yaşıyorlar…. Ve bugün içinde bulunduğumuz şartlar insanlara 'Maturidi zihin nasıl bir zihindir?' sorusunu değil, 'sakız çiğnemek orucu bozar mı?' sorusunu sordurtuyor.

Bu bakış açısı biraz, **Mahmut Erol Kılıç**'ın "Din şeriate (hukuk kurallarına) indirgeniyor, hakikat ve marifet ıskalanıyor" demesine benziyor.

Nedense birilerinin derdi hep şeriatle, fetvalarla..

Yasaklar ve sınırlarla (hudutlarla)…

Halbuki, Allahu Teala şöyle buyuruyor:

> … Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Onları (çiğneyip) geçmeyin. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir. (Bakara, 2/229)

*

Matüridî zihin nasıl bir zihindir sorusu, aslında sadece, Kelam ilminde derinleşmiş olanları ilgilendirir.

Bu tür konularla uğraşmak, farz-ı kifaye kapsamında yer alır.

İlahiyat fakültelerinin kelam bölümleri bu vazifeyi yerine getirmelidirler.

"Sakız çiğnemek orucu bozar mı?" sorusu ise, farz-ı ayn olan bir meseleyle alâkalıdır.

Bütün müslümanları ilgilendirir.

Bunun da ötesinde, aslında kelam ilminin ince meselelerinin halka anlatılması onlara fayda vermez, belki zarar verir.

Onlara iman esaslarının kafa karıştırmayacak şekilde anlatılması gerekir.

*

Yazar şunları da söylüyor:

Hilmi Demir ve Muzaffer Tan hocalardan ise İmam Maturidi'nin bilgi kaynaklarını öğrenelim: 'Duyular, haber, Resulün haberi (vahiy), mütevatir hadisler ve ahad hadisler.'

İmama göre duyular, haber (yani diller, sanat, eczacılık, tekonoloji v.b tüm insanlığın birikimi), vahiy ve mütevatir hadisler kesin bilgi kaynaklarıdır. Ahad hadisler ise itikaden (yani iman bakımından) bilgi kaynağı olamazlar. Sadece nassa yani vahye uygunsalar amelde (davranışta, eyleyişte) bilgi kaynaklarıdırlar. Yani İmam Maturidi, mütevatir olmayan; yani Efendimiz(sav)'den geldiğine yüzde yüz emin olunamayan hadisleri bir itikat meselesi haline getirip neredeyse birbirlerini boğazlama noktasına gelen Müslümanlara kesinlikle izin vermemektedir. Daha doğrusu **'ben Maturidiyim' dediğinizde mütevatir hadisler dışındaki hadisler yüzünden insanlarla nizalaşamaz, onlarla mücadele edemezsiniz**.

Baştan başlayalım..

Bir defa, duyular mutlak olarak bilgi kaynağı değildir, **"sağlam duyular" (havass-ı selîme)** bilgi kaynağıdır.

İkincisi, bilgi kaynağı olarak haber, "haber ve Resulün haberi" diye ikiye ayrılmaz. Tek başına "haber"den söz edilir.

Üçüncüsü, haber de, mutlak olarak bilgi kaynağı değildir, **"haber-i sadık" (doğru haber)** bilgi kaynağıdır.

Dördüncüsü, mütevatir hadîsler ile ahad hadîsler de, vahiy gibi "Resul'ün haberi" durumundadır.

Beşincisi, burada sadece iki bilgi kaynağı ya da vasıtasından (sağlam duyular ve doğru haber) söz edilmekte, **"akıl"** atlanmaktadır.

*

Altıncısı, *"İmama göre duyular, haber (yani diller, sanat, eczacılık, tekonoloji v.b tüm insanlığın birikimi), vahiy ve mütevatir hadisler kesin bilgi kaynaklarıdır"* şeklindeki cümle yanlıştır.

Vahiy de aslında kesin bilgi kaynağı olmasını mütevatir rivayet oluşuna borçludur.

Haber (rivayet), en genelde mütevatir ve ahad olarak ikiye ayrılabilir.

Mütevatir haber, yalan üzerine birleşmesi düşünülemeyecek olan bir topluluğun verdiği haberdir. Mesela, İstanbul'u Fatih Sultan Mehmet'in fethetmiş olması, bizim için böyle bir mütevatir haber durumundadır. Bu tür haberler, kesin bilgi kaynağıdır. Bu tür haberlerin doğruluğunu inkâr edenler ya "resmen" delidirler ya da deli numarası yapıyorlardır.

Ahad haber ise, mütevatir derecesine ulaşmayan haberdir. Ahad haberlere, ravilerinin (haberi aktaranların) güvenilir ve hafızası sağlam kişiler olması durumunda itibar edilir, gereğiyle amel edilir. Fakat bunlar yine de, itikad/inanç noktasından kesinlik taşımazlar.

*

Şöyle demiştik: *Altıncısı, "İmama göre duyular, haber (yani diller, sanat, eczacılık, tekonoloji v.b tüm insanlığın birikimi), vahiy ve mütevatir hadisler kesin bilgi kaynaklarıdır" şeklindeki cümle yanlıştır.*

Eczacılık gibi uğraşılar, bir bütün halinde "kesin" bilgi kaynağı olarak görülemez. Onun "kesin" olan ve olmayan kısımları vardır.

Tüm insanlığın birikimi ise, neye karşılık geldiği belirsiz boş bir laftır.

Yedincisi, *"Ahad hadisler ise itikaden (yani iman bakımından) bilgi kaynağı olamazlar"* sözü, eksik olması itibariyle yanlıştır. Bilgi kaynağı olamazlar değil, "kesin" bilgi kaynağı olamazlar.

Bilgi kaynağıdırlar fakat üzerinden zan şaibesi kalkmamıştır (ravîlerin, kasten olmasa bile, yanlış hatırlama gibi nedenlerle hata etmiş olmaları ihtimali mevcut bulunduğu için).

“İmam Maturidi, mütevatir olmayan; yani Efendimiz(sav)’den geldiğine yüzde yüz emin olunamayan hadisleri bir itikat meselesi haline getirip neredeyse birbirlerini boğazlama noktasına gelen Müslümanlara kesinlikle izin vermemektedir” sözü, aslında İmam Eş’arî için de geçerlidir.

Salt İmam Matüridî’nin benimsediği bir yaklaşım değildir.

*

Ve aslında ahad haberler de itikat meselesi durumundadır. Fakat, mütevatir rivayetlerden farklı olarak, ahad rivayetleri reddedenler **tekfir** edilmezler. Bununla birlikte, hadîs ilmi çerçevesinde **“sahih”** kategorisine giren “hadîsleri” reddedenlerin **bid’atçi vs.** oldukları söylenir.

Kısacası yazar, İmam Matüridî’ye, “kesinlikle izin vermemektedir” diyerek, savunmadığı birşeyi izafe etmektedir.

Elbette İmam Matüridî, “Gidip ahad rivayetleri kabul etmeyenleri boğazlayabilirsiniz” demiyor, ama onların hiçbir şekilde itikat meselesi olmadığını da söylemiyor.

İmam Matüridî’nin ***Kitabü’t-Tevhîd***‘inin de sonuçta ahad haber statüsünde olduğunu unutmayalım. Bu kitap bize, mütevatir rivayet olarak ulaşmış değil. Birileri çıkıp, aşırı şüpheciliğinden, ahmaklığından ya da kötü niyetinden dolayı, “O kitap belki de başkasına ait” de diyebilir.

*

Sekizincisi, yazarın şu “fetva”sı da yanlıştır:

> "… 'ben Maturidiyim' dediğinizde mütevatir hadisler dışındaki hadisler yüzünden insanlarla nizalaşamaz, onlarla mücadele edemezsiniz."

(Bu kadar büyük yalanı söyleyebilmek için insanın sadece **cahil cesaretine** değil, aynı zamanda **'derin' bir misyona** sahip olması gerekir. İmam'ın bizzat kendisi itikadi meselelerde mütevatir olmayan hadisleri delil olarak kullanıyor.)

Bununla, çok ustaca bir manevra ile Matüridîlik*, laik Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin laikliğe göre din hizmeti verme heveslisi birtakım "din görevlileri"nin* **AB normlarına ya da resmî ideolojiye ve Kemalizm'e göre hadîsleri ayıklama "operasyonu"na** alet edilmek istenmiyorsa, ne yapılmak isteniyor?

Mütevatir hadîsler toplamda kaç tanedir?

Diyanet'teki bazı "görevliler" kendilerine verilen lanetli görevi ifa edecek, Haçlı AB'nin ya da Kemalist/Atatürkçü taifenin hoşuna gitmeyen hadîsleri kaldırıp atacaklar, reddedecekler, biz de, **Matüridî olduğumuz için onlarla "nizalaşmayacak, mücadele etmeyecek"mişiz.**

*****

Adamlar tezgâhı iyi kurmuşlar.. Bir yandan Diyanet'te birilerini görevlendiriyor, diğer yandan da ağzı laf yapan başka birilerine "Nasıl Matüridî olunacağını" (ve böylece hadîsler gözardı edilerek **dinde reform** yapılmasına neden lakayt kalınması gerektiğini) olağanüstü bir **suret-i haktan gelme "düzen"bazlığıyla** anlattırıyorlar.

Bir tarafa "Yürüyün! Söyletmen vurun!" diyorlar, diğer tarafa da, "Sen Matüridîsin kardeş, sakın elini kaldırıp da karşılık verme, diğer yanağını çevir, bir tokat da ona aşketsin!" diye akıl veriyorlar.

*

Yazarın, konuyla ilgili ikinci yazısında, **"Matüridî zihin"** bağlamında şunu söylediği görülüyor:

> 'Açık ilişki' ise bir başka ilkeyle, yani 'liyakat' ilkesiyle gelişir. **Bir işi yapanın kim olduğuyla değil, işi yapma biçimiyle ilgilenmek. İşin sırrı buradadır.** Böyle olunca çeviri ofisinin başına bir **Yahudi**'yi, hazine yönetiminin başına bir **Hıristiyan**'ı, tıp okulunun başına bir **Nasturi**'yi, yaptıracağı camiin mimarbaşılığına bir **Ermeni**'yi getirmekte hiçbir beis görmez. Zira bilir ki 'eylerken' asıl mesele eyleyenin kim olduğu değil, nasıl eylediğidir.

Böylece Matüridî zihin, **"pratik"**te *"laik kozmopolit zihin"* olarak arz-ı endam ediyor.

Ortada bir tek müslüman yok..

*

Aslında İmam Matüridî bu tür "liyakat" meselelerine falan özel olarak girmemiştir. Belki tefsirinde değinmiş olabilir.

Yazarın kendi saçmasapan "liyakat" teorisini tutup Matüridîliğe yamaması sadece gereksiz bir köylü kurnazlığı değil, aynı zamanda "bilgi" meselesine ilişkin ahlâkî bir arıza kabul edilebilir.

"Bir işi yapanın kim olduğuyla değil, işi yapma biçimiyle ilgilenmek." Yazara göre, "işin sırrı" buradaymış.

Gerçekten de, işin sırrı burada..

Yani ***Matüridîliğin istismarı işi*****nin sırrı** bundan ibaret..

Bir işi yapanın kim olduğu neden önemsiz olsun ki?..

Ayet-i kerîmede ***“Sizden olan* ulu’l-emre itaat edin”** buyuruluyor.

İşte burada, yönetenin “kim” olduğu meselesi öne çıkıyor.

Yönetici öncelikle “bizden” olacak..

Liyakat meselesi ondan sonraki konu..

*

İmam Matüridî değil fakat “siyasetname” türü kitaplar kaleme alan ulema bu liyakat meselesini ele almış bulunmaktadır.

Mesela **İbn Teymiyye**, ***Siyasetname***‘sinde liyakatin iki boyutunun bulunduğunu söyler: **Ehliyet** (işinin ehli olma) ve **emanet** (emin/güvenilir olma, dürüstlük).

Aynı hususu **İbn Haldun** da ***Mukaddime***‘de dile getirmektedir.

Bu iki isme göre de, hem güvenilir hem de işinin ehli insanları bulup çalıştırmak kolay değildir. Ancak, işinin ehli insanlardan güvenilir olanlar bulunamadığında, güvenilir olmasa da ehil olanı çalıştırmak, fakat çok iyi denetleyip kontrol etmek gerekir.

Ehliyetsiz kişiler, salt güvenilir (ya da sadakat gösteren) insanlar oldukları için istihdam edilmemelidir.

Benzer şekilde Bediüzzaman da **maharet** (ehliyet) ve **salahat** (emanet, güvenilirlik) kavramlarını kullanmakta, tercih noktasında kalındığında mahir insanların salih insanlara tercih edilebileceklerini söylemektedir. Mesela, onun verdiği örnekle konuşmak gerekirse, saatinizi tamir ettirmek istediğinizde, bu işin tecrübeli ustasını, güvenilir fakat iş bilmez, acemi elemana tercih etmek gerekir.

Batılılar da aynı şeyleri söylemektedirler. Mesela, “***Etkili İnsanların Yedi Alışkanlığı***” kitabıyla tanınan **Stephen Covey**, “***Önemli İşlere Öncelik***” (ehemmi

mühimme tercih) adlı kitabında, çalıştırılacak insanda iki hasletin aranması gerektiğini söylüyor: **Teknik yeterlilik** (ehliyet, maharet) ve **kişisel bütünlük** (dürüstlük, salahat, emanet).

Yazarın abra kadabra ve el çabukluğu ile İmam Matüridî'ye getirip yamadığı "Matüridî zihin"e (ya da kendisini Matüridî gösteren kafasızlığa) göre ise, liyakat, sadece işi iyi yapabilmeden ibarettir.

İşi yapanın **kim** olduğu, nasıl bir karaktere sahip bulunduğu hiç önemli değil.

*

Hz. Ömer, bir valisinin gayrimüslim birini muhasebe işinde kullandığını öğrendiğinde, **"Onu ölmüş kabul et, o durumda ne yapacaksan onu yap"** şeklinde bir emir vermiştir.

Ancak, bu Matüridî zihin edebiyatçıları ashab-ı güzînden söz etmekten hoşlanmazlar. Onlara illa da **Selçuklu** ya da **Osmanlı**'dan bahsetmek gerekir.

Osman Gazi rh. a., **Orhan Gazi**'ye nasihatlerinde şöyle demektedir:

> Ey oğul! **Her işten önce din işlerine dikkat et.** Zira farizaya (farzlara) dikkat, din ve devletin güçlenmesine sebeptir. Din işlerini; dikkatli olmayan, **itikadı bozuk** ve doğru yoldan ayrılmaya yönelen, **büyük günahlardan kaçınmayan, helala harama dikkat etmeyen sefihlere** ve ayrıca tecrübesiz kişilere bırakma, **devlet idaresinde bu gibi kişilere iş verme!**.. Zira Yaratan'dan korkmayan, yaratılandan hiç korkmaz. **Büyük günah işleyen ve bunu devam ettiren kimsede sadakat olmaz. Böyle kişilerin sadakati olsa ümmeti olduğu Peygamber-i Zişan'ın sadık tebligatı üzere hareket eder de şer'-i şerîfin (şerefli Şeriat'in) dışına çıkmazdı.**

*

Yazar, konuyla ilgili ikinci yazısına şöyle başlamış durumda:

> Geçtiğimiz Cumartesi günkü yazımda Maturidi zihin hakkında yazmaya çabalamıştım. Yani dünyaya Selçuklu ve Osmanlı başta olmak üzere pek çok önemli siyasi ve kültürel ada armağan eden düşünsel gelenekten bahis açmıştım.

Evet, yazar, utanmadan bunları yazabilmiş..

Kafalarından birşeyler uyduruyor, sonra da uydurdukları masalları, eşi bulunmaz inciler gibi ortaya döküyorlar..

İmam Matüridî'ye, onun söylemediği şeyleri izafe ediyorlar..

Osmanlı'ya, onun savunmadığı, onun ilkelerine taban tabana zıt bir anlayışı yamıyorlar.

Hakkı iptal etmek için, çok sinsice hareket ediyor, **hakkı batıla karıştırıyor**, daha sonra da bu karışımdan **batıl olan kısımları öne çıkarıyorlar**.

Osman Gazi şayet bu "Matüridî zihin" etiketi altında "yutturulmaya" çalışılan beyinsizliğe göre hareket etseydi, Söğüt'ü bile alamazdı.

Ne yazık ki bugün, korkunç, iğrenç, **en ahlâksızca bir "din istismarı"** ile karşı karşıyayız..

Bu din istismarı, geri plandaki dinsizlik/laikçilik tarafından planlanıp programlanıyor ve ağzı laf yapan birtakım kullanışlı kişiler eliyle tedavüle konuluyor.

MATÜRİDÎ'SİZ MATÜRÎDİYYE

Sözde Ehl-i Sünnetçilik yaparak Ehl-i Sünnet itikadını "içeriden" yıkmaya çalışanlar var.

Bunlar, "zamanın ruhu" gibi yaldızlı kavramlar altında zamanenin 'düzen'perestliğini Matüridiyye'ye yamamaya çalışıyorlar.

Böylelerini perde arkasından idare edenlerin aynı zamanda tarihselci reformistleri, Şeriat'siz tasavvuf holiganlarını vs. de kullandıkları biliniyor.

Çalgılar çengiler, hanende ve sazendeler ayrı ve birbirine benzemez olsa da orkestra şefi ve seslendirilen notalar aynı.

Aynı rezil "uzun hava"yı seslendiriyorlar.

*

Yeni Şafak gazetesinin Abdullah Muradoğlu adlı yazarı, "Maturidî savunma sistemi…" başlıklı (31 Temmuz 2016 tarihli) yazısında şöyle diyordu:

> *"İslam'ın sahih akîdesiyle bağlantılı olmayan dinî/kültürel ortamın artık ciddiyetle ele alınıp sapkın ve marazî düşüncelerden arındırılması gerekiyor. Unutmayalım, bu şebeke bu kirli havuzdan beslenerek büyüdü. Gerçekte İslam akidesi içinde yer almayan inanışlar, şahsi temayüller, şaibeli atıflar ince ince işlenerek, allanıp pullanarak itikad haline getiriliyor. '***Mehdilik'** *şaibeli ve tartışmalı mevzulardan sadece birisi. Oysa 'Mehdilik', bizim bağlı olduğumuz, aklı, nakli ve '***zamanın ruhu***'nu bir araya getiren "***Hanefî-Maturidî okul"***un itikad edilmesini zorunlu saydığı başlıklar içerisinde yer almıyor."*

Bu ifadeler, aslında, en az Fethullahçılık kadar tehlikeli, zararlı ve yanlış bir bakış açısını yansıtıyor.

Kirli havuz olmak bakımından, müteveffa **Zaman** gazetesi ile **Yeni Şafak** arasında ne kadar fark bulunduğunu da aslında tartışmak gerekir.

Hanefî-Maturidî okul ya da mezhebin akıl ile nakli (Kitap ve Sünnet'i) bir araya getirmiş olduğu doğrudur. Fakat bu terkipte, ne yazdığının farkında olmadığı görülen bu boşboğaz yazarın dile getirdiği "**zamanın ruhu**" yer almamaktadır.

*

Zamanın ruhu kavramı, aslında Alman felsefeci **Hegel**'e ait.. Kelimenin aslı "**Zeitgeist**".. **Zeit**, zaman; **Geist** da ruh demek…

Hegel, materyalizme/maddeciliğe karşıtlık anlamında **idealis**t, yani idea'yı öne çıkaran bir filozof olarak bilinir.

Zamanın ruhu kavramının zeminini oluşturan felsefî idealizm ile siyasal idealizmi birbirine karıştırmamak gerekir.

Felsefî idealizm, bir hurafeler yığınıdır. Kafadan uydurulmuş bir **metafizik** öğretidir.

Merhum Elmalılı, Bakara Suresi'nde geçen **ümniyye** kavramına "vehim ve kuruntu" karşılığını verir ve bunun felsefedeki yansımasının **idealizm** cereyanı olduğuna dikkat çeker.

İdealizm, aslında, gaybı taşlamak, kafadan metafizik icat etmektir.

Sapıklığın ve cehaletin ta kendisidir.

Şimdi, Maturîdilik'ten söz eden bir ahir zaman alâmetinin aklın ve naklin (Kitap ve Sünnet'in) yanına, kendi kafasından "**zamanın ruhu**"nu eklediğini görüyoruz.

Aslında bu, “zamanın ruhu” adı verilen şeyi Kitap ve Sünnet’e denk tutarak İslam itikadını bozmaktan, Allahu Teala’ya bilerek veya bilmeyerek şirk koşmaktan başka birşey değildir.

*

Wahrig Deutsches Wörterbuch, Zeitgeist’ı şöyle tanımlıyor: “Bir zaman dilimini karakterize eden manevî tutum”. (Münih: Mosaik Verlag, 1989, s. 1458.)

TDK Almanca-Türkçe Sözlük’ü ise şu karşılığı veriyor: “Çağın zihniyeti, çağın anlayışı; çağın olguları içinde ortaya çıkan zihinsel tutum.” (Ankara, 1993, s. 1336.)

Görüyor musunuz, heva ve hevesinden itikad icat eden bir niyeti bozuğun kaleminden, “çağın zihniyeti” ya da “içinde yaşanılan zaman dilimini karakterize eden manevî tutum”, nasıl da “itikad” haline geliyor.

Bu kadar açık bir saptırma, sapıklık çağrısı ve Maturîdiliği tahrif ameliyesi olabilir mi?

Oluyormuş..

*

Bu kafasız yazara göre, çağın zihniyeti sapıklık ise, ve içinde yaşadığımız zaman dilimini karakterize eden manevî tutum azgınlık ise, Maturîdilik de, en azından üçte bir oranında sapıklık ve azgınlık olmalıymış.

Yazdığı saçmalığın mantıkî sonucu bundan başka birşey değil.

Asıl niyetinin de, “çağımıza özgü”, yani mevcut “düzen”lerin savunduğu sapıklığı ve azgınlığı Maturîdiliğe yamayarak yutturmak olduğu anlaşılıyor.

Önce, alâkasız bir bağlamda **Tahavî Akaidi** ile **Sevad-ı Azam** adlı itikat kitaplarına atıfta bulunuyor, sonra da şunları söylüyor:

> *"Günümüzde de itikadî kafa karışıklığına yol açan birçok meselenin* **zamanın ruhuna uygun olarak yeni** *bir dil ve üslupla ele alınması şart."*

Bu yeni dil ve üslubun, itikatta **yenilik** (reform) vaadettiği görülüyor.

Temel kıstas ise, zamanın ruhu denilen konformizm ve eyyamcılık. "Düzen"perestlik..

Bir de bunu "sahih İslam" diye yutturmaya çalışmaları yok mu!…

Aslında itikad, hiçbir şekilde yenilik, değişiklik, ekleme ve çıkarma kabul etmez. Dinin zaman ve zemine göre asla değişiklik kabul etmeyen kesin bir sabitesidir.

Yeni Şafak yazarının savunduğu bu **sapık, müşrikçe anlayış**, kesinlikle Fethullahçılıktan daha az zararlı ve tehlikeli değildir.

Hatta, çok daha kötüdür.

*

Adam, ***Tahavî Akaidi***'ni ve ***Sevâdü'l-Azam***'ı referans gösteriyordu, fakat, bu kitapları okumuş olduğunu sanmıyorum.

Okumuşsa bile, anlamamıştır.

Çünkü, bu kitapları kavrayan bir kişi, "zamanın ruhu"nu itikadımıza bulaştırmak gibi ahmakça (ya da sahtekârca) bir zırvayı seslendiremez.

Sevâdü'l-Azam adlı eserin hemen başında, senet zinciri de verilerek, şu hadîs-i şerîf aktarılmaktadır:

> “İsrail oğulları yetmiş bir fırkaya bölündüler…. Benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya bölünecektir. Hepsi de sapıklık (dalalet) davetçileri ve fitne öncüleridir (rüesa, reisler). Onların hepsi, “(Asıl doğru) iş, benim işimdir” der. Bunların hepsi sapıktır (dâllun), saptırıcıdır (mudıllun), Cehennem’e sevkedicidir. **Büyük Karaltı (es-sevâdü’l-azam)** hariç. Siz ona sarılın/uyun.”

Günümüzde, yine, Batı’nın “liberal” ya da “**muhafazakâr demokrasisi**“ni benimseyip içselleştirmiş sapık birilerinin, hadîste geçen “**büyük karaltı**”yı, bu zamanın kalabalık kitleleri olarak göstermeye çalıştıklarına sıkça şahit oluyoruz.

Onlara göre, doğru yol, çoğunluğun yoludur.

Böyle düşünüyor olmalarının anlaşılır nedenleri de var. Çoğunluğun yolu her zaman daha “emniyetli ve risksiz” görünür. Eyyamcılık ve konformizm, böylece, göğsüne “doğruluk” nişanını da otomatikman takmış olur.

Bu sapık tipler, yarım akıllarıyla delil de getirir, “**Ümmetim dalalette birleşmez**” anlamına gelen hadîsi de tekrarlarlar.

Ancak, zihinleri, bu hadîsin, **“Azınlıkta bile kalsalar, dalalete sapmayanlar mutlaka olur”** anlamına geldiğini idrak edemez.

Bunlar, “**Ümmetimin çoğunluğu dalalette birleşmez**” ile “**Ümmetim dalalette birleşmez**” ifadeleri arasındaki farkı anlayamayacak kadar aklî melekeleri dumura uğramış itikat teröristleridir.

Üstelik, 73 fırkanın sapık olduğu dikkate alınırsa, doğru yolda olanların 72’ye 1 nisbetinde azınlık konumunda kaldıklarını düşünmek bile mümkündür.

Daha kötüsü, bunlar, söz konusu hadîsin devamını da dikkate almazlar. Görmezden gelirler.

Çünkü, Resulullah s.a.s., “**Büyük Karaltı nedir?**” diye sorulduğunda, “Onlar, ümmetimin çoğunluğu teşkil eden kısmıdır” dememiştir.

Şöyle buyurmuştur: **“Benim ve ashabımın üzerinde olduğumuz şey üzerinde olandır” (Ellezî alâ mâ ene aleyhi ve eshâbî.)**

Ey sözde Matüridiyye’yi ve Ehl-i Sünnet’i savunan kalemşor, varsa eğer bir “zamanın ruhu”, itikatta sadece **Asr-ı Saadet zamanının ruhu** geçerli olabilir!

Ey akılsız, Kemalist-laik Türkiye’ye, ve BM güdümlü Dünya’ya ait “zamanın ruhu”nu Ehl-i Sünnet yolu ve Matüridiyye ekolü olarak “yutturma”ya Allahu Teala’nın izniyle muvaffak olamayacaksınız.

Bu şahıs bilmez ki, Matüridiyye’ye göre, “Her mü’minin imanı eşittir” (Söz konusu kitapta 49. mesele başlığı altında aktarılan inanç esası).

”Zamanın ruhu”na endeksli farklı bir iman yoktur!

Ve, “İman artmaz ve eksilmez” (58. mesele).

“Zamanın ruhu”na iman eden sapıklık davetçileri, insanları sadece Cehennem’e çağırıyorlar.

MATÜRİDÎLİK BU DEĞİLDİR (YA DA RÜYA İLE AMEL)

Birilerinin, kendi şahsî ya da indî görüşlerini (itikat sahasındaki) büyük müçtehit İmam Matüridî'ye (rh. a.) mal etmekten kaçınmaları gerekiyor.

Bir ***Yeni Şafak*** gazetesi yazarının, bir yazısında, *"İmam Maturidi, bilgi edinme yolunu duyu, haber ve akıl olarak belirler. 'Maturidi'ye göre, bilgi vehbi olamaz; kesbî'dir.' "* dediği görülüyor.

Bu ifade kısmen eksik, kısmen de yanlıştır.

Salt duyu değil, "sağlam" duyular (*havâss-ı selîme*) bilgi kaynağıdır. Aynı şekilde, mutlak biçimde haber değil, "doğru" haber (*haber-i sadık*) bilgi kaynağıdır.

Eğer haber mutlak biçimde bilgi kaynağı olsaydı, **keşf ve rüya** "haber"leri de bilgi kaynağı olurdu.

"Doğru" haberin kendisine özgü şartları vardır.

'Maturidi'ye göre, bilgi vehbi olamaz; kesbî'dir' şeklindeki söz ise, tamamen yanlıştır.

Akıl da bilgi kaynağıdır ve akıl vehbîdir.

*

Yazar, İmam Matüridî'ye mal ederek, *"Yani, insan bilgiyi yaradılıştan elde etmez. Sonradan öğrenerek elde eder"* yorumunda da bulunuyor.

Bazı bilgiler, insana, akıl aracılığıyla yaratılıştan verilir. Mesela insanın, birşeyin aynı anda hem var hem de yok olamayacağını ya da parçanın bütünden büyük olamayacağını bilmesi bu türden bilgidir.

Yazar, **FETÖ** bağlamında şunu da diyor:

> "Elebaşının **rüya ve mukaşefe** ile bilginin kaynağına ulaştığına inanıyorlar. (Oysa genel kabul; ehli sünnete göre, rüya ile amel edilemez ve keşif kişinin kendini bağlar!)"

FETÖ'nün rüya ve keşf hikâyelerinin büyük bölümünün baştan beri uydurma olduğu kanaatini taşıyorum, fakat, "Ehl-i Sünnet'e göre rüya ile amel edilemez" diye birşey yoktur.

Hz. Yusuf a.s., (kendi rüyası değil) Mısır hükümdarının rüyası ile amel etmiştir.

Rüya ile, Şeriat'e aykırı olması durumunda amel edilemez.

Şeriat'e uygun olması durumunda da, ilke olarak, amel etme zorunluluğu yoktur.

Çünkü her rüya "sadık" olmayabilir. Ancak, Şeriat'e aykırı olmayan hususlarda, istihare vs. sonucu, sadık olduğu kanaatine varılırsa, rüya ile amel edilebilir. Bunda bir mahzur yoktur.

*

Eyüp Sabri Paşa, Medine-i Münevvere tarihi ile ilgili kitabında, salih hükümdarlardan **Nureddin Mahmud Zengî**'nin rüyasını anlatmaktadır.

Hz. Peygamber s.a.s., birkaç kişiyi göstererek, kendisini onlardan kurtarmasını istemiş, Nureddin Mahmud Zengî de o kişileri bulmak için Medine'ye gitmiştir.. Olay uzun, teferruatına girmeyelim.. Siz burada, Nureddin Mahmud Zengî'ye, "Rüya ile amel edilmez!" diyemezsiniz.

Mesela, **Barbaros Hayrettin Paşa**'nın hatıratı, doğru çıkan birçok müjdeli rüya örneği içermektedir.

Bu, Babür İmparatorluğu'nun kurucusu **Babür Şah**'ın hatıratı için de geçerlidir.

Evet, keşf, kesin bilgi kaynağı değildir, çünkü keşfte yanılma olması mümkündür, fakat bazen doğru bilgi verebilir.

Mesela **Akşemseddin**, İstanbul'u Sultan Mehmed'in fethedeceğini keşfen söylemiştir.

*

Fethullah Gülen'in karizmasının, geniş malumat ve etkili hitabet yeteneğinin yanı sıra uydurma rüya ve keşf hikâyeleriyle oluşturulduğunu kabul etmek gerekiyor. Fakat bu rüya ve keşf hikâyeleri yeni başlamadı, baştan beri vardı.

Öyle görünüyor ki, Fethullah Gülen'i uzun zaman önce "bu ülke"de "istihdam" edenler, **ona rüya ve keşf olgusundan yararlanması gerektiğini de söylemişlerdi**.

*

Ne yazık ki rüya uydurmak, özellikle **istihbaratçıların, gizli servis çalışanlarının** çokça yaptığı birşey.

Burada önem taşıyan husus, muhatabınızın neye önem verdiğidir.

Fal ve kehanete inanıyorsa, adama oradan yaklaşırlar. Eski **MİT'çi Yavuz Ataç** bunun bir örneğini **anlatıyor**.

Şayet muhatap mistik konulara meraklıysa ve rüyalara önem veriyorsa, rüya uydurulur.

Ancak, nasıl sahte peygamberlerin varlığı, geçmişte hiç gerçek peygamber gelmemiş olduğunu göstermezse, birtakım uydurma rüyaların tedavüle konulması da, bazı insanların hiç sadık rüya görmediklerini iddia etme imkânı vermez.

*

İtikadî mezhebleri (Matüridiyye, Eş’ariyye, Selefiyye vs.) delilini bilmeden savunmak veya benimsemek günahtır.

Delilini bilmeden savunmayı helal kabul etmek, helal kabul etmenin de ötesinde bunu dine hizmet olarak görmek, itikaden tehlikelidir.

İtikadî hususlarda mezhepçilik yapılamaz, Sadece, mezhebin dayandığı aklî ve naklî deliller öne çıkarılabilir.

ZAMANE YÖNETİCİLERİ VE "SÜNNÎ KOD"

Ehl-i Sünnet müslümanlar, itikad sahasında genelde iki büyük imama tâbidirler: İmam Matüridî ve İmam Hasan el-Eş'arî.

İmam Matüridî **Türk** olduğu için, ırkçılık damarı kuvvetli bazı tiplerin Matüridiyye'ye dinî değil de ırkî gerekçelerle sempati duydukları da görülmektedir.

Ancak, **Şeriat** hassasiyeti bakımından sıkça sınıfta kaldıkları görülen bu tipler, İmam Matüridî'nin kendilerine değil Hasan el-Eş'arî'ye yakın olduğunu öğrenmeliler.

İmam Matüridî, böylesi tipler gibi, **devlet**e ve devletle özdeşleştirilen hanedanlara ve/veya devlet başkanlarına perestiş etmemiş, tapmamıştır.

Tam aksine onların hepsinin istisnasız zalim olduklarını söylemiştir.

Nedeni, **Şeriat**'i tam uygulamamalarıdır.

Ehl-i Sünnet itikadı açısından adalet demek Şeriat demektir. Yani, Şeriat eşittir adalet..

Bir başka deyişle, zulüm eşittir Şeriat yokluğu..

Evet, "sünnî kod" edebiyatı yaparak Ehl-i Sünnet inancını istismar edebileceğini zanneden "devletçi" tipler, üretip kullanmaya çalıştıkları sahte Ehl-i Sünnetçiliğin tutmayacağını anlayacaklardır.

*

Bu İngilizî sünnî koda ya da ehlî sünnetçiliğe göre, önemli olan devletin bekasıdır, Şeriat değil.

Devletten kasıtları İslam devleti olsa, önemsedikleri asıl unsurun Şeriat olduğunu düşünmek mümkün olacak, fakat değil.

Laik (siyasal dinsiz) devletleri onlar için vazgeçilmez nitelikte, Şeriat ise önemsiz.

Kur'an, ölüler için mezarlıklarda, cenaze törenlerinde okunan bir ağıt, acıklı bir musıkî parçası..

Yaşayanların hayatını tanzim eden, onlar için yasalar getiren "değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez, kaldırılamaz, kaldırılması teklif dahi edilemez" anayasa değil.

*

Gümüşhanevî rh. a. şöyle diyor:

"Şeriatı ve şeriattaki mühim meseleleri hafife alan kâfirdir." (Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevî, ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı***, çev. A. Kabakçı ve F. Günel, 7. b., İstanbul: Bedir Y., 1996, s. 151.)

Dünya genelindeki bu ulus-devlet çağının devletperest, yani devlete tapan insanlarının, uyruğu oldukları devleti hafife almamak ve yüceltmek için Şeriat'i hafife aldıkları sıkça görülen bir durumdur.

Dinden olduğu zarurî olarak bilinen, yani zarurat-ı diniye diye adlandırılan konuları küçümseyen kâfir olur.

Kur'an'ın açık emirleri böyledir.

Ancak, bu emirler konusundaki hassasiyeti birileri "zahir ulemasınun takıntısı" gibi gösterebilmekte veya güncellenmesi/değiştirilmesi gereken emirler olarak gösterebilmektedir.

Güncellenmesi gerektiğini düşünmek, devri geçmiş hükümsüz (son kullanma tarihi geride kalmış bayat, bozulmuş) nesneler olarak görmek demektir.

Bu da, hafife almanın ta kendisidir.

*

Gümüşhanevî rh. a. şunu da söylemektedir:

> “**Bir kimse küfür lafzını kullanırken ne demek olduğunu bilir, fakat [küfür söze] inanmazsa en doğru görüşe göre kâfirdir.** Çünkü iman, [kalben] tasdik ve [sözlü] ikrarın birleşmesi ile tamamlanır. Küfredince [sözlü] ikrar ortadan kalkmış olur. Şayet küfreder de, manasının ne olduğunu *bilmezse* **Kadıhan**’a göre kâfir olmaz. Diğer bir görüşe göre kâfirdir. Lakin doğru olan evvelkidir.
>
> “**Küfrü icab ettiren bir lafzı herhangi bir zorlama** [o anda tehditlerini ifaya *muktedir* olanların, o sözü söylememesi durumunda ölümle, ölüme neden olabilecek işkenceyle veya el ve ayak gibi organlarını kesmekle tehdit etmesi] **olmadığı halde *bilerek* kullanırsa**, **bütün alimlerce kâfirdir**. *Bilmeyerek* kullanırsa *ekseriyete* göre kâfir, bazılarına göre değildir.” (***A.g.e.***, s. 109.)

Yine, şunları da söylemektedir:

> ***Bezzâziyye***’de şöyle denilmiştir: Zalime adil diyen kimse kâfirdir. Zamanımızdaki zalimlere de adil diyenler kâfirdirler. Çünkü bunların adaletsizliği yakînen bilinmektedir. Zulmü, adalet diye isimlendiren kimse kâfirdir.
>
> İmam Ebu Mansur Matüridî şöyle demiştir: “Zamanımızın sultanı adildir” diyen kimse kâfir olur. Çünkü bunların zulmünde şüphe yoktur. Zulmün

haram olduğu ise kesindir. **Yakînen haram olan bir şeye helal veya adalet demek küfürdür**. (s. 159.)

Adalet, cüz'î bir [kaç] meselede tatbik edilmekle yerine getirilmiş sayılmaz. **Şeriatı halk üzerinde tatbike devam etmek sureti ile ancak adalet yerini bulur.** Onun için geçmişteki âlimler, halifelerine zalimler demişlerdir. Bu hususta Süfyan-ı Sevrî ile Harunu'r-Reşîd arasında geçen hadise şöyledir: Bir gün Harunu'r-Reşîd'den Süfyan-ı Sevrî'ye tazim (saygı, yüceltme) ve tekrim (ikramda bulunma) ifade eden bir mektup gelir. Talebelerine, '*Cevabını aynı mektubun arkasına yazın*' diye emreder. Ona, '*Bu, halifedir; temiz bir kâğıda yazsak*' dediklerinde şöyle demiştir: '*O zalimin mektubunun arkasına yazın, eğer o kâğıdı helal para ile kazanmışsa mükâfatını görür. Haramla kazanmışsa onunla beraber Cehennem'de yanacaktır. Ben yanımda zalimin elinin değdiği bir şeyi bırakmam. Çünkü dinime halel gelir.*' '*Ona ne yazalım?*' denildiğinde, '*Şöyle yazın*' demiştir: '*… Benim yanımda sevgin, muhabbetin, yerin kalmadı. Beni beytülmaldeki haksız tasarruflarına, yazdığın mektupla şahit tutmak istiyorsun. Fakat ben ve mektubunu okuyan arkadaşlarım,* ***kıyamette Allah'ın huzurunda senin aleyhine şahitlik edeceğiz****…. Senin ruhundan ilim, zühd, Kur'an-ı Kerîm ve iyilerle beraber oturmanın tadı silinmiş, zalim olmuşsun ve zalimlere lider olmayı seçmişsin…. Allah'ın huzuruna çıktığınızda … daralacak ve boğulacak hale geleceksin, fakat kimse seni kurtaramayacak…. Şunu iyi bil ki,* ***hilafet bir gün elinden gidecektir. Dünya zaten böyledir. İnsanlar devamlı olarak yok olup giderler.*** *İyi azıklanan faydalanır. Kötüler ise dünya ve ahiretini kaybeder. Ben seni, her ikisini de kaybetmiş görüyorum. Sakın bana bir daha mektup yazma. Cevap vermem. Selam.'* " (s. 159-161 dn. 185.)

İşte, Harun Reşid gibi **Şeriat'e karşı laikliği savunma türünden cinayetleri** işlemekten uzak olan biri hakkında bile söylenenler bunlar..

Bu zamanın insanlarına gelince, doğrudan ya da dolaylı olarak ulufelerine nail oldukları zalimleri adalet güneşi ilan eder, bu arada da **şeytanca mugalata, demagoji, çarpıtma, fasit kıyaslar ve yanlış benzetmelerle Şeriat nosyonunu aşağılar**, insanların gözünden düşürmeye çalışırlar.

Zamanımızdaki (Şeriat'i gereksiz gören) laik yöneticilere adil diyenler kâfir olurlar, çünkü, **adalet eşittir Şeriat'tir**.

Şeriat, mahza adalettir.

Şeriat'in uygulanmaması ise katıksız zulümdür.

Şeriat'in uygulanmasını gereksiz ya da önemsiz görmek ise **küfür**dür.

Hür iradeleriyle Şeriat'e karşı laikliği uygulama durumunda olanlar, şu üçünden biri, ikisi ya da hepsi olmaktan kurtulamazlar: Kâfir, zalim, fasık.

*

Bu tür konularda dünyevî refah ve demokrasi edebiyatının kıymeti yoktur.

Mesela, Hz. Musa döneminde bazılarının şu şekilde düşünüyor olduklarını tahmin etmek zor değildir: "*Bakın Firavun efendimiz sayesinde memleket bolluk içinde.. Dünyaya hakimiz. **Ekonomimiz muhteşem, her yandan zenginlik akıyor. Hazine ağzına kadar dolu. Teknolojide çağ atlamışız.** Bir de etrafa bakın, mesela Afganistan'a gidin de insanların nasıl ilkel bir hayat yaşadıklarını, nasıl açlıktan 'geberdiklerini' görün. Bir de Mısır'a bakın.. Zenginlik, ihtişam, bolluk, ilerleme, yükselme, sanat, ilim.. Ne desen var.. Daha ne istiyor bu Musa?.. Tutturmuş bir Şeriat, tutturmuş bir Allah'ın emirleri.. Zaten o **millî** de değil.. Bir ara memleketten kaçıp gitmiş, senelerce izini kaybettirmişti. Millîlikle, yerlilikle bir ilgisi yok. Musa bize dünyevî olarak ne getirdi? Hiçbir şey.. Bir de akıl ve zekâ küpü Firavun efendimize bakın, Mısır'ı nasıl da zenginleştirdi. Nasıl da dünya hakimi yaptı, **küresel güç** haline getirdi..*"

İşte, her devirde dünyaperestlerin akıl yürütüş biçimleri buna benzer bir şey olmuştur.

EHL-İ SÜNNETÇİLİK PROTESTANLIĞI

Batı'da **laiklik**, devletin tahakkümüne karşı bireyin özgürlüklerini korumak için geliştirilmiştir.

Çünkü, din adına devleti yönetenler, kendilerine muhalefet edilmesini sadece "pozitif (mevcut) hukuk" çerçevesinde **suç** değil, aynı zamanda Tanrı'ya başkaldırma ve affedilmeyecek bir **günah** olarak gösteriyorlardı.

Din ise, gerek Katolikler gerekse Protestanlar tarafından kendi heva ve heveslerine göre şekillendirilip **tahrif** edildiği için, dini yorumlama, daha doğrusu tahrif etme tekelini ya da gücünü elinde bulunduranlar, her halükârda haklı çıkıyordu.

Böylece, Allahu Teala'nın ***Kur'an***'da açıkladığı gibi (Tevbe Suresi, 31'inci ayet), hristiyan Batı toplumlarında **papazlar "rabler"** haline getirilmekte, halk da o rablere kulluk eden **putperestlere** dönüşmekteydi.

*

Batı'da laiklik, işte bu zulme son verilmesi için icat edildi. Batılı düşünürler, "**toplumsal sözleşme**" diye bir teori ortaya attılar. Buna göre, devlet yöneticilerinin toplumu yönetme yetki ya da hakları **tanrısal** bir nitelik taşımıyordu. Bir siyasal otoritenin bulunmadığı (ki buna "doğa hali" diyorlardı) bir ortamda "**anarşi**" ve "**kaos**" ortaya çıkacağı, güçlüler zayıfları ezeceği için, halk, aralarında "adalet"i sağlaması ve bireysel hak ve hürriyetlerini koruması için, özgürlüklerinden bir kısmını, yönetimi üstlenen kişilere devretmekte ve aralarındaki bu "**toplumsal sözleşme**" çerçevesinde onlara itaat etmekteydiler.

Bu "sözleşme" çerçevesinde ortaya çıkmış siyasal bütüne, "devlet" adı veriliyordu. Sadece yöneticiler değil, halk da, devletin bir parçasıydı. Ve devletin herhangi bir **kutsallığı** bulunmuyordu.

Bir başka deyişle, devlet, **meşruiyet**ini bu sözleşmeden alıyordu, Tanrı'dan değil. Ve bu sözleşmeyi çiğnediğinde meşruiyetini, yönetme hakkını kaybediyordu. Aynı şekilde halk da, bu sözleşmeyi çiğneyip yönetime itaat etmediğinde suçlu hale geliyordu.

Yöneticilerle yönetenler arasında, bu sözleşmeden doğan "karşılıklı hak ve sorumluluklar" bulunuyordu.

Bu düşünce Batı'da, 30 Yıl Savaşları'na son veren 1648 tarihli Vestfalya Anlaşması'ndan sonra giderek güç kazanmış ve zamanla bu "toplumsal sözleşme" fikrini temel alan "**anayasa**"lar meydana getirilmiştir.

*

Ancak Batı'da, devleti Tanrısal nitelikten soyutlamakla birlikte, ona **"laik" bir kutsallık** ve yücelik atfedenler de ortaya çıkmıştır.

Bunun en uç örneği **Faşizm**'dir. Faşizme göre, devlet en yüce ve kutsal değerdir. Birey, her halükârda devlete itaat etmelidir.

İslam'a gelince… İslam, insanın şahsiyetini, hak ve hürriyetlerini en kâmil manada teminat altına aldığı için, daha baştan, yönetme hakkını ve itaat sorumluluğunu "sözleşme"ye bağlamıştır.

Biat (bey'at) budur.

*

Biat eden kişi, yöneticiye, adil olması, kendi heva ve hevesine değil, Allahu Teala'nın hem kendisi hem de yönetilenler için koyduğu kurallara (şerîate) uyması şartıyla biat eder.

Yönetici de, yönetilenin canını, malını, ırzını ve namusunu korumayı taahhüt ederek, ayrıca Allah'a isyan anlamına gelen taleplerde bulunmamak şartıyla, emirlerine itaat edilmesi hakkını kazanır.

İslam'da, yönetici (devlet) ile yönetilen arasındaki "sözleşme", farazî bir sözleşme değil, gerçek bir sözleşmedir.

Bu gerçek sözleşmenin ortaya çıkma şartları ortadan kalktığı için, hadîs-i şerîfte belirtildiği gibi, hilafet Resulullah s.a.s.'den sonra sadece 30 yıl devam etmiştir. Ondan sonrası "ısırıcı **meliklik**" ve ardından gelen "cebâbire/zorbalar" dönemleridir.

O 30 yıldan sonra da, yöneticilere her ne kadar **halife** denilmiş idiyse de, gerçekte onlar, **saltanat** sahibi hükümdarlardı.

*

İslam açısından bakıldığında, bugünün **demokrasi**leri de gerçekte saltanattan ibarettir (Birçok Batılı siyaset bilimciye göre de durum budur. Prof. Maurice Duverger'nin bir kitabı "***Seçimle Gelen Krallar***" başlığını taşır). Hatta hadîs-i şerîf çerçevesinde düşünüldüğünde bunlar **despot ve zorba (cebrde/zorlamada bulunan) rejimlerdir (cebâbire)**.

Bugünün demokrasilerinde siyasal iktidarlar bir şekilde yönetimi ele geçirdiğinde, muhaliflerine söz hakkı tanımaz. Onların, itaat borcu karşısında herhangi bir hak talebinde bulunmasına veya şart öne sürmesine de izin vermez.

*

Türkiye'ye gelince.. Ne yazık ki toplumumuzda büyük ölçüde faşist bir devlet anlayışı hâkim durumdadır.

Bu çerçevede "devletten yana olma" diye birşeyden söz ediyorlar.

Devletten (Ki pratikte **bürokratlar** demektir) yana olma diye bir şey olmaz.. Haktan ve adaletten yana olunur.

Devlet haklıysa, devletten yana olursun. Haksızsa, devletten yana olmazsın.

Mesela, **Ergenekon** davasından hapis yatmış olanlar, sonradan devleti mahkemeye verdiler ve tazminat aldılar. Ve pek çok kişi, devletin onlara haksızlık etmiş bulunduğunu söylediler. (Tazminat devlet hazinesinden ödeniyor, birilerinin kişisel servetinden değil.)

Bu noktada Sünnet'e aykırı bir **Ehl-i Sünnetçilik Protestanlığı**nın da devreye konulduğu görülüyor.

Ehl-i Sünnet'in, daha büyük zararlar ortaya çıkar diye ehven-i şer kabilinden bazen devlet zulmü karşısında isyan etmemeyi tercih etmesi, yapılanları makul ve meşru kabul etmesi anlamına gelmez.

Böyle bir anlayışın Ehl-i Sünnet'le bir ilgisi yoktur.

*

"Meşru otorite" nasıl bir otoritedir, bir otorite hangi şartları taşırsa meşru olur; bunun da cevaplandırılması gerekir.

Meşru kelimesi şerîatle aynı kökten gelmektedir ve "**şerîate uygun olan**" demektir.

Tanım gereği, Ehl-i Sünnet, "meşrû" (şerîate uygun) otoriteye itaati onaylar.

Ama eğer siz, "dinler ve ideolojiler arasında tarafsız kaldığını, laik olduğunu" söyleyen, ancak bu sözünde de durmayıp, İslam'a aykırı ideolojilerin ve dünya görüşlerinin taleplerini hukuka uygun bulurken, "meşrû" (şerîate uygun) bir yönetim talebini ise resmî ideolojiye aykırılık gerekçesiyle asla yüksek sesle

söylenmemesi gereken birşey olarak gören rejimi Ehl-i Sünnet indinde meşru otorite olarak gösterirseniz, bunun adı sadece **Ehl-i Sünnetçilik Protestanlığı** olur.

*

Yönetimin laik **anayasa**nız çerçevesinde **pozitif hukuka uygu**n olması başka birşey, Ehl-i Sünnet (Şerîat) indinde "meşru otorite" olması başka birşeydir. Elmalarla armutlar toplanmaz.

Şerîat'e karşısınız, fakat bunda da çifte standart sergiliyor, "meşru (şerîate uygun) olma" durumunu kaşla göz arasında cebinize atıyor, gasb ediyorsunuz.

Polisinizin, askerinizin yaşarken "**mücahid**" olmasını kabul etmezken,
ölünce ateist olanını bile "**şehid**" ilan etmeniz gibi birşey..

Ehl-i Sünnet olmak bu değildir.

İslam'a (ve onun usûlüne uygun yorumu Ehl-i Sünnet'e göre) Halık'a isyan olan yerde kula itaat edilmez. İtaat ancak maruftadır (şer'an ve aklen iyi olan hususlardadır).

Değil zulmetmek, zalime meyletmek bile, ayet-i kerîmede belirtildiği gibi, ateşe girme sebebidir.

*

Kötülük kimden gelirse gelsin, güç yetiyorsa elle, yoksa dille düzeltilir, o da yapılamıyorsa kalple buğz ve muhalefet gerekir. Ki bu da, (**Ebu Davud**'da yer alan) hadîs-i şerîfe göre, imanın (tezahür bakımından) en zayıf derecesidir.

Gücünüz yetiyor, fakat bir kötülüğü sadece seyrediyorsunuz.

Veya elinizle düzeltme gücünüz yok da dilinizle karşı çıkmak kudretiniz dahilinde, fakat bunu yapmıyorsunuz.

Yahut konuşmanıza da müsaade etmiyorlar, fakat kalbinizle karşı çıkmıyor, “Bana ne, bana değmeyen yılan bin yaşasın. Bana niye dokunmuyorlar, demek ki çok da kötü değiller, hak ediyorlar ki yapılıyor” diye düşünüyorsunuz. Faşist zihniyetle “Devlet ne yaparsa iyidir. Devlet yöneticileri masum peygamberler gibidir, asla haksızlık etmezler. Onlar kutsaldır” anlayışını benimsiyorsunuz.

Yapılanın **şer’an** caiz olup olmadığı umurunuzda bile olmuyor.

Sadece kendi keyfinizi düşünüyorsunuz.

İşlerin laik/beşerî (insan yapımı) yasalar çerçevesinde kılıfına uydurulması, size göre “meşru” olmaları için yetiyor. Yani, Allahu Teala’yı değil, kulları “şerîat koyucu” hale getiriyor, onları meşruiyetin kaynağı kabul ediyorsunuz. Sonra da buna, Ehl-i Sünnet müslüman olma adını takıyorsunuz.

*

Oysa, kulları şerîat koyucu hale getirmek, Allahu Teala’ya şirk koşmaktır. İşte, Tevbe Suresi’nin 31’inci ayetinde anlatılan budur. Nitekim, merhum **Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır** hoca, ***Hak Dini Kur’an Dil***i’nde ilgili ayeti tefsir ederken, **şimdi artık papazlar yerine parlamenterlerin “rab” edinildiğini söylemektedir.**

Evet, laik bir devlette yaşadığınız için rızanız olmadığı halde bu yasaların hükmüne tabi olmak başka birşey, onları “**meşru otorite**“nin emirleri telakki edip itaate layık görmek, onlara isteyerek, benimseyerek ve **gönüllü** biçimde uymak başka birşeydir.

İlki mazur görülebilir, fakat ikincisi, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır hocanın fetvası çerçevesinde şirktir, müşrikliktir, küfürdür.

Bunu böyle bilmeyecek, tutacak faşist ideolojinin laik Türkiye tipi bir versiyonuna Sünnîlik, Ehl-i Sünnet müslüman olma adını takacaksınız..

Hayır, bu, izansızlıktır, zulmün, Allahu Teala’ya isyan ve tuğyanın ta kendisidir.

Bu, Ehl-i Sünnetçilik Protestanlığıdır.

Devletçi olmak istiyorsanız sizin bileceğiniz birşeydir. Fakat Ehl-i Sünnet’ten elinizi çekmelisiniz!

EHL-İ SÜNNET'TEN Mİ OLMAK, ARKADAN KURULMUŞ EHL-İ SÜNNETÇİLİK Mİ YAPMAK?

Ehl-i Sünnet ulemasının kitaplarında yer alan her ifadeyi, Ehl-i Sünnet itikadını savunma adına **mutlak doğru** kabul etmek yanlış bir tutumdur.

Mesela (Ehl-i Sünnet inancının kalesi olan) medreselerde yüzyıllar boyunca okutulan ***Şerh-i Mevakıf***'ı alalım. Daha ilk sayfalarda "**garîzî akıl**", "**müstefad akıl**" ve "**heyulanî akıl**" kavramlarını görürüz.

Bilmeyen biri, bu kavramların vazgeçilmez dinî bilgiler olduğunu zanneder.

Halbuki bunlar, **Eski Yunan** kitaplarının tercüme edilmesi sonucu kelâm literatürüne girmiştir. Tercüme eden hıristiyan şahıs, bu adları verdiği için, bu terimler böyle kalmıştır. **Heyula** kelimesi bile, Yunanca "**hyle**"nin Arapçalaştırılmış şeklidir. Mütercim, uygun bir karşılık bulamadığı için onu Arapça'ya bu şekilde uyarlamıştır.

Benzer şekilde, bir kimse Erzurumlu rh. a.'in **Marifetname**'sini okurken insan nefsi ile ilgili "**müfekkire, hayal, hiss-i müşterek, hafıza ve vahime**" gibi kuvvetlerden söz edildiğini görür. Bunlar da aynı şekilde Yunan düşüncesinden tercümeler yoluyla geçmiştir ve Eski Yunan'a özgü "psikoloji" anlayışıdır.

Ancak sıradan okuyucu bunu bilmez; ya âyet ve hadislere dayandığını, ya da Erzurumlu rh. a. gibi "evliya"nın **keşif** ya da buluşu olduğunu düşünür.

Bu yüzden, asıl sorun, bu Yunan mirasına (veya başka bir yabancı kalıntıya) bir tür kutsiyet atfedilmesidir ve asıl tehlikeli olan budur.

Günümüzde beyinle vs. ile ilgili olarak yapılan araştırmalar neticesinde, Erzurumlu rh. a.'in aktardığı bu eski kavramsal çerçeveyi aynen sürdürmek, makul bir tercih

olmaktan da çıkmıştır. Fakat, **Fethullah Gülen** de dâhil olmak üzere, eski kitaplara bağlı kalan isimlerin, bunları aynen aktarmaya devam ettikleri görülmektedir.

Batı'da olduğu gibi, bizde de, klasik kitaplarda savunulan görüşlerin **tarihsel kökenlerini ve kaynaklarını** gösteren bilimsel çalışmaların yapılması gerekmektedir. Ancak Batı dünyası **skolastik** (okulcu, okula mutlak doğruluk atfeden) mirası aşmayı başardığı halde, bizde o miras, geleneksel dinî kitaplar üzerinden bir ölçüde hegemonyasını sürdürmektedir.

Üstelik de bu ehl-i Sünnet olmak ile **ehl-i Yunan** olmayı bazen birbirine karıştıran kişiler, saf ve pür haliyle Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akidesini ya da düşüncesini savunduklarını zannedebilmektedirler.

Oysa (bir yandan da "İslam bir **ideoloji** değildir; **İslamcılık**, İslam'ı ideoloji haline getirmektir" diyen) bunlara, kendi akıl yürütüşleri çerçevesinde şunu demek mümkündür: "Sünnet'e tâbi ol ve müslümanların cemaatinden ayrılma! Sünnet'e tâbi olmak, ehl-i Sünnet (Sünnet ehli) olmaktır; kuru kuruya Ehl-i Sünnetçilik yapmak ise bir ideolojidir. Bu ideolojinin kökü de kısmen Eski Yunan'a dayanmaktadır."

Günümüzdeki Ehl-i Sünnetçiliğin temel sorunu, gerçekte "dinî hassasiyeti" bulunmayan **birtakım odakların**, bunu, müslümanları manipüle etmek için bir araç olarak kullanmak istiyor olmalarıdır.

Asıl amaçları, dinin doğru anlaşılmasını sağlamak değil. Birincisi, "**Türkiye'ye özgü**" bir Ehl-i Sünnetçilik taassubu ile, Türkiye müslümanlarının dünya müslümanları ile olan etkileşiminin önüne geçilmeye, **ümmet** bilinci pratikte işlevsiz hale getirilmeye çalışılmaktadır.

İkincisi de, Ehl-i Sünnet'i savunma adına, **ikinci derecede** önem taşıyan ya da önemsiz, veya (**kader** gibi) tartışılmakla bir sonuca varılamayacak konular

gündeme getiriliyor, buna karşılık, mesela ***Kur'an***'daki "**tağut**" gibi kavramlar ve çok daha önemli mevzular ve günümüz sorunları unutturuluyor.

FETHULLAH GÜLEN VE "SÜNNÎ İSLAM"

FETÖ ile mücadelenin kalelerinden ***Odatv***, 15 Temmuz darbe teşebbüsünden 15 gün önce, 1 Temmuz 2016 tarihinde şöyle bir haber yayınlamıştı:

> **The Guardian'dan dikkat çeken Cemaat ve Erdoğan analizi**
>
> ***The Guardian*** gazetesi, ***Reuters*** imzası ile yayınladığı makalede, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile Fethullah Gülen arasında süregelen çekişmeyi okurları için özetledi. Ancak kullanılan ifadelerde, Gülen hareketinin satır aralarında yüceltildiği görüldü.
>
> Makalede ayrıca Erdoğan'ın Uganda ve Kenya ziyaretlerinde bu iki ülkenin hükümetlerini Gülen Cemaati'ne karşı uyaracağı belirtiliyor:
>
> **"… Gülen**, kendi üzerine koyduğu sürgün kararı neticesinde 10 yıldan fazla zamandır ABD'de yaşıyor, dinler arası diyalog çağrısı yaptığı konuşmalarında **Sünni İslam'ı telkin ediyor.** Takipçileri ise kendilerini haksız şekilde uygulanan bir baskının kurbanları olarak tanıtıyorlar. Geçtiğimiz yıl, Türk hükümeti Gülen hareketine karşı uluslararası hukuk şirketleri ile anlaşarak Cemaat'in dünya genelinde hareketlerinin inceleme altına alınması için girişimlerde bulunmuştu."
>
> (http://odatv.com/the-guardiandan-dikkat-ceken-cemaat-ve-erdogan-analizi-0106161200.html)

Fethullah, Sünnî İslam'ı telkin ediyormuş..

Hep aynı numara.

ABD'nin "Sünnî İslam"ı, gerçekte Sünnîliğe (Ehl- Sünnet ve'l-Cemaat'e) en uzak İslam.

Onun istediği Sünnîlik "olimpiyatçı" Fethullah Gülen tipi bir "dinler arası Sünnîlik".

Adam aslında son dönemde "**Amerikan İslamı**"nı üretiyor ve anlatıyordu. Sünnîlik ise ambalaj ya da kamuflajdı..

Bunun için ***Financial Times***'e filan makaleler döşeniyordu.

*

Paketleme ve ambalajlama, ürünün içine katkı maddeleri sokuşturma konusunda gayet tecrübeli ve mahirdi..

Çünkü daha önce uzun yıllar "**yerli milli Türk İslamı**"nı (Türk derin devlet İslamı'nı) anlatarak staj yapmış, bu konularda maharet kazanmıştı.

Türkiye Cumhuriyeti hesabına "Devlet-i Ebed Müddet" diye şiirler döşenmişti.

Sonra direksiyonu "**Amerikan İslamı**"na doğru kırdı.

Bu, aslında sorun değildi, çünkü Amerikan İslamı ile "yerli milli Türk İslamı" arasında özde hiçbir fark yoktu. Fark isimlendirmeden ibaretti..

Sorun, Fethullah'ın yerli milli derin devletin kontrolünden çıkıp CIA'in kontrolüne girmesiydi.

Böylece "yerli milli Türk İslamı" mutfağı, büyük aşçısını kaybetmiş oluyordu.

Anrcak, onun ABD'de **"güncellenmiş İslam" lokantası** açması, Türkiye'de yerinin boş kalmasına yol açmadı.

Yeri hemen en az onun kadar yamuk tipler tarafından dolduruldu.

*

Mesela, yağın ölçüsünü kaçırıp işi abartarak Atatürk'ü seyyid ve hafız, kutbu'l-aktab ilan eden Haydar Baş belası..

İşte "derin Türkiye" için sorun da buydu, Fethullah'ın yerine ikame etmeye çalıştıkları kişiler tencerenin altındaki ateşi iyi ayarlayamıyor ve malzemeyi yakıyorlardı.

Devreye konulan bir başka tip, İsmailağa Cemaati'nin başına geçmesi umulan Cübbeli tuluat sanatçısıydı.

Haydar Baş fiyaskosundan ders alanlar, onun Atatürkçülüğünü ayarında tutmaya çalıştılar.

Fakat adam, Fethullah'ın aksine, insanları duygulandırıp ağlatamıyor, sadece komedi filmi seyretmişlermiş gibi güldürebiliyordu.

Fethullah'ın yeri doldurulmuştu fakat verim alınamıyordu.

ABD işini biliyordu, zekâsı, ilmî birikimi, hitabet yeteneği, liderlik vasfı, teşkilatçılık kabiliyeti olan adamı almış, düşük zekâlı ve sakar tipleri "yerli milli düzen"bazlığa bırakmıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

EHL-İ SÜNNET VE AKIL

EHL-İ SÜNNET AKIL DÜŞMANLIĞI YAPMAZ

Bediüzzaman Said-i Nursî rh. a., ***Muhakemat***’ta şöyle diyor:

> **Dördüncü belâ ki, ehl-i zahiri** (sözü yüzeysel anlayanları, zihin bakımından) **teşviş eder** (kafa karışıklığına sürükler); **imkân-ı vehmîyi** (mümkün olma kuruntusunu), **imkân-ı aklî** (var olmasa bile, varlığı aklen mümkün olan) **ile iltibas ettikleridir** (karıştırmalarıdır). **Halbuki, imkân-ı vehmî, esassız olan ırk-ı taklitten** (taklit kökünden) **tevellüdle** (doğup) **safsatayı tevlid ettiğinden** (yanlış akıl yürütmelere yol açtığından), **delilsiz olarak herbiri bedihiyatta** (aklen doğruluğu ve gerçekliği açık olan hususlarda bile) **bir “belki,” bir “İhtimal,” bir “şekke”** (şüpheli diyerek kuşku ve tereddüte) **yol açar. Bu imkân-ı vehmî, galiben** (çoğunlukla) **muhakemesizlikten** (iyi düşünememekten, aklıyla doğru hüküm verememekten), **kalbin zaaf-ı âsâbından** (kalbin asab bakımından zayıflığından) **ve aklın sinir hastalığından ve mevzu ve mahmulün adem-i tasavvurundan ileri gelir.**

Burada araya girelim.

Mantıksız düşünmenin nedeni, mevzu (konu) ile mahmul (yüklem) arasındaki ilişkiyi anlayamamaktır.

Mesela "İnsan canlıdır" ifadesinde "insan" kelimesi mevzu/konu, yani vaz' olunup konulmuş öğe, "canlı" kelimesi de mahmul, yani yüklenilmiş olan şey, yüklemdir.

Akıl yürütmelerde konu ve yüklem olarak konulan kavramlar arasındaki ilişkinin kavranamayıp tasavvur edilememesi, mantıksız düşünmeye yol açar.

Bediüzzaman'ın sözlerinin devamı şöyle:

> **Halbuki, imkân-ı aklî ise, vâcib** (aklen zorunlu) **ve mümteni** (aklen imkânsız) **olmayan bir maddede**, **vücut** (var oluş) **ve ademe** (yokluğa) **bir delil-i kat'îye** (kesin kanıta) **dest-res olmayan** (gücü yetmeyen) **bir emirde** (işte, konuda) tereddüt **etmektir**. **Eğer delilden neş'et etmişse** (doğmuşsa) **makbuldür; yoksa muteber değildir** (dikkate alınmaz).

Mesela, bir şeyin varlığının ya kendisinden olması, ya da başka birşeyden kaynaklanıyor olması, aklen vaciptir/gereklidir/zorunludur.

Varlığı kendisinden olan, yani varlığı zâtının gereği olan, Allahu Teala'dır.

Diğer varlıkların varlığı ise, Allahu Teala'nın yaratmasına bağlıdır. Bu iki şekil dışında var oluştan söz edilemez.

İnsanlar, bir anne ve baba vasıtasıyla var olmaya başladıkları için, varlıklarının kendi zatlarından kaynaklanıyor olması, aklen mümtenîdir/imkânsızdır.

Buna karşılık, mesela uzayda başka canlıların bulunuyor olması, aklen mümkündür; ne vaciptir, ne de mümtenidir.

Fakat, onların varlığını gösteren, mesela gözlem türünden "kesin" bir delil gerekir.

Böylesi bir delil varsa, makbuldür, değilse muteber değildir.

“Kesin delil” konusu da ayrıca önem taşımaktadır.

Kesin delilin varlığı için iki şart mevcuttur. Birincisi, delilin “varlığının” kesin olması, zan ve tahmine dayanmamasıdır.

İkincisi, delilden “çıkan sonucun” zanna ve tahmine dayanmaması, kesin olmasıdır.

Mesela, Evrim Teorisi’nin makbul ve muteber olması için, birincisi, delil olarak ortaya konulan kemiklerin ve fosillerin uydurma ve düzmece olmadığının “kesin” olarak bilinmesi gerekir.

İkinci olarak da, bu kemik ve fosillerin evrime kesin olarak işaret ya da delalet ediyor olması gerekir.

Mesela, o kemiklerin, insandan önce ortaya çıkıp nesli tükenmiş ayrı bir tür olmadıklarının kesin olarak bilinmesi lâzım gelir.

O yüzden, aslında Evrim Teorisi, “kesin” delilden yoksundur ve en iyi ihtimalle zan veya tahmin olmaktan öteye gitmez; teorinin “bugün için gözlenen” bir konu olmamasından dolayı da, ispatlan**ma**mış olarak kalması kaçınılmazdır.

Bediüzzaman sözlerini şöyle sürdürüyor:

> **Bu imkân-ı vehmînin ahkâmındandır ki, bazı vehhamlar** (aşırı vehimliler) **diyor: “Muhtemeldir** (Olabilir ki)**, burhanın** (aklî delilin) **gösterdiği gibi olmasın. Zira akıl herbir şeyi derk edemez** (idrak edemez)**. Aklımız da buna ihtimal verir.” Evet, yok; belki ihtimal veren vehminizdir. Aklın şe’ni** (durumu) **burhan** (delil) **üzerine gitmektir. Evet, akıl herbir şeyi tartamaz; fakat böyle maddiyatı ve en küçük hâdimi** (hizmetçisi) **olan basarın** (gözün) **kabzasından** (tutmasından) **kurtulmayan bir emri** (işi, konuyu) **tartar. Faraza tartmaz ise, biz de o meselede** (aklı olgunlaşmamış) **çocuk gibi mükellef değiliz.**

PEYGAMBERLİK VE AKIL

Prof. Dr. Ekrem Demirli, "Nedensellik, adet ve harikulade" başlıklı bir yazı kaleme almış.

Yanlışlarla ve yanlış anlamalarla dolu bir yazı.

Demirli gayretli, çalışkan ve üretken bir arkadaş, sorun şurada ki, yanlış şeyler üretiyor.

İbn Arabî'den yaptığı lüzumsuz, faydasız (ve hatta yerine göre zararlı) tercümelerle **"hâl"den mahrum "kâl" ehlinin** gevezelik sermayesine önemli katkılarda bulunduğu yetmiyormuş gibi bu son yazısıyla **İmam Matüridî**'ye de el atmış.. Anlamaksızın.

İbn Arabî'yi anlamaması sorun değil, anlamasıyla anlamaması arasında fazla bir fark yok, fakat İmam'ın yazdıklarını anlamadan yaptığı yorumlar, gerçeği ters yüz ediyor.

*

İmdi, İmam Matüridî için bilgi edinmenin yolları şu üç şeyden ibarettir: Akıl (aklî istidlal, akıl yürütme), sağlam duyular (havass-ı selîme, duyusal algılar), doğru haber (haber-i sadık):

> “Aslında nesne ve olayların meşru oluşu veya olmayışı, kötü fiillerle iyi fiiller, bütün bunlar hakkında **duyular**ın algılayışı ve **haber**lerin [naklin/vahyin] gelişinden sonra bile –şayet algı ve haber her yönüyle irdelenecekse- elde edilebilecek **nihaî bilgi sadece akıl çerçevesindedir** ve bir de [algılanan şeylere ve alınan haberlere ek olarak] sadece tefekkür ve

istidlalle [*et-teemmul ve'n-nazar*] ulaşılabilecek hususların ortaya çıkarılmasıyla mümkündür.”

(Ebû Mansûr el-Matüridî, ***Kitabü’t-Tevhîd***, çev. Bekir Topaloğlu, 7. b., İstanbul: İSAM, 2015, s. 51; Arapça tahkikli neşir, s. 74.))

Evet, **nihaî bilgi** sadece akıl çerçevesindedir.

Çünkü, peygamberlerin getirdiği haberin doğruluğu, ondan da önce peygamberim diyen kişinin peygamber olup olmadığı, akıl sayesinde anlaşılır.

Peygamberlerin peygamberliğinin delili mucizedir, ve mucizeyi mucize olarak bilmemizi sağlayan şey akıl yürütmedir.

*

Demirli'ye gelince.. Söz konusu yazısında şöyle diyor:

İmam Matüridî nübüvvetin (peygamberliğin) gerekliliğinden söz ederken **bütün nihai bilgiler**in nübüvvet kaynaklı olduğunu söyler.

İmam Matüridî böyle mi diyor?

Böyle bir ifadesi var mı?

Hayır!

Şayet böyle deseydi, onun cahil ve kafası çalışmayan bir adam olduğunu kabul etmemiz gerekirdi.

Fakat, tam aksine, İmam Matüridî, eşine az rastlanan bir dâhidir.

Dehanın ta kendisidir.

Sorun İmam Matüridî'de değil, Ekrem'de..

*

Daha önce de yazmıştık, üniversite sınavlarına hazırlanan öğrencilere şöyle tüyolar verilir: İçinde "asla, kesinlikle, bütün" gibi kelimeler geçen ifadeler genellikle yanlıştır.

"Bütün" nihaî bilgiler nasıl nübüvvet kaynaklı olabilir?!

Evet, bazı bilgiler nübüvvet kaynaklıdır, fakat bütün bilgiler nübüvvet kaynaklı olabilir mi?!

Eğer öyle olsaydı, peygamberlerin insan bilgisi namına ne varsa hepsini anlatmış olmaları gerekirdi.

Oysa böyle birşey söz konusu değil.

Ayrıca o durumda, sadece peygamberlerin verdiği haberlerin "nihaî bilgi" kabul edilmesi, peygamberlerden duyulmamış şeylerin de (öyle denilebilirse) "nihaî olmayan bilgi" sayılması gerekirdi.

*

Evet, nihaî bilgi akıl çerçevesindedir.

Ancak bu, "**saf/salt akl**"ın, herşeyi (sağlam duyuların ve/veya doğru haberin) yardımı olmaksızın bilebilmesi anlamına gelmez.

Mesela yetişkin bir şahısla daha yeni tanıştığınızı düşünelim, akıl yürütmeyle bunun bir ana ve babasının bulunduğunu bilirsiniz, fakat çocuğu bulunup bulunmadığını aklınız size bildiremez, bunun için "doğru haber"e ihtiyaç vardır.

Bu, aklın yetersizliği değildir.

*

Evet, İmam'a göre nihaî bilgiye akıl ile ulaşılır.

Onun izinden giden Ehl-i Sünnet uleması (ki Eş'arîler de buna dahildir), "akl"a böylesi bir konumu layık görürken, **keşf, ilham ve rüya**yı "**kesin bilgi**" kaynağı kabul etmemişlerdir.

Bunlarla hiç bilgi edinilmez değildir, fakat **kesinlik**ten yoksundurlar.

Buna karşılık "aklî istidlal (delillendirme)" kesinlik taşır. (Bu, aklî istidlal ile ulaşılan her sonucun kesin olması anlamına gelmez. Bazen delilin delaleti **kesin/kat'i** değil **zannî/ihtimalli** olur. Fakat bu da yine akıl yürütme ile anlaşılır. Nitekim İmam Matüridî şöyle demektedir:

> "Belirtmeliyiz ki akıl yürütmeyi inkâr eden kimsenin elinde onu reddetmek için akıl yürütmekten başka bir kanıt yoktur. Bu da istidlalin gerekliliğinin bir delili olmuştur, demek ki kendisini bertaraf etmenin yolu yine kendisidir." (***A.g.e.***, s. 50))

Vehimlerini "akıl yürütme" zanneden **çağdaş akılsız akılcıların** kuruntuları bahsimizin dışında.

*

Bakara Suresi'nin birinci (***Kur'an***'ın ikinci) sayfasında "yakîn" kavramı fiil olarak geçer (yûkinûn) (Bakara, 2/4):

Yine onlar ki, sana indirilene (***Kur'ân'***a) ve senden önce indirilenlere (diğer kitablara) inanırlar. Onlar, âhirete de **kat'î olarak îmân** ederler.

Beydâvî, tefsirinde "yakîn"i, "**nazar**" (teorik düşünce) ve "**istidlal**" (delil getirerek akıl yürütme) ile şek ve şüpheyi ortadan kaldırarak doğru bilgiye ulaşma olarak tanımlamaktadır. (***Envârü't-Tenzîl ve Esrârü't-Teʾvîl***, C. 1, Beyrut: Daru İhyai't-Turasi'l-Arabî, 1998, s. 40.*)*

Demek ki Allahu Teala burada ilhamdan değil "doğru akıl yürütme"den söz ediyor.

Nitekim, akletme ile ilgili pekçok ayet-i kerime mevcut.

*

Aklın, akıl yürütmenin durumu böyle. Buna karşılık, keşf, ilham ve rüya, Ehl-i Sünnet'e göre, kesin bilgi kaynağı değildir. (Dediğimiz gibi, bilgi vermez değiller, fakat yanlış olabilirler, hele de akıl ve nakil ile çelişiyorlarsa hiç kıymet taşımazlar.)

Demirli'nin kitaplarını çevirdiği İbn Arabî ise, Ehl-i Sünnet dışı bir "irfanfuruş" boşboğaz olduğu için, (yine Ekrem'in çevirdiği) bir kitabında şöyle diyor (Aktaran ***Yeni Şafak*** yazarı Ömer Lekesiz): "Nazari bilgiler, ilham kaynaklı ilimler nezdinde vehimlerden ibarettir." (XVII: 252)

Gerçek ise tam tersi, "kat'î/kesin" nazarî bilgiler ile çelişen ilhamlar vehimden ibarettir.

Kitaplarındaki ifadeler gerçekten kendisine aitse, İbn Arabî'nin, uydurma kerametlerle şişirilmiş kurnaz bir geveze balon olduğunu kabul etmek gerekir. (Onu gözünde büyütenler ya laflarından habersiz olup hüsnüzanda bulunanlardır ya da muhakeme nimetinden yoksun garibanlardır. "**Akl**"ı hakem olmaktan çıkardığınızda insanları aldatmak çok kolay. "**Fethullah Gülen Hocaefendi Hazretleri**", **MİT**'i boşlayıp **CIA**'in emrine girmese ve şakirtlerinin çokluğuna güvenip birilerinin nasırına basmasaydı "**zamanın uçan kaçan İbn Arabî'si"** idi. Hâlâ da birileri için öyle. Adamın uçmasına, uçurulmasına bakma, sözleri "**istikamet**"ten ne haber veriyor, kendi şahsının, yakınlarının, grubunun, cemaatinin, partisinin, kavminin, ırkının, devletinin aleyhine de olsa **hakk**ı söyleyebiliyor mu, ona bak!)

Burada temel çelişki de şu: İbn Arabî'nin "aykırı" gevezelikleri (kendisi aldığı ilhamları yazdığını söylese de) başkaları açısından "ilham"ın kapsamına girmez,

onlar açısından ancak (akıllarını kullanarak okumaları gereken) "nazarî bilgi" olarak kıymet taşıyabilirler. (Akıllarını kullanmadan okuyan akılsızlar muhatabımız değil.)

O zaman da okurları, onun yazdıklarını (kendileri açısından ilham değil nazarî bilgi demek oldukları için) "vehimler" çöp sepetine atmak zorundalar. (Lafları hakkındaki kendi fetvası bunu gerektiriyor.)

(Benzer şekilde ***Kur'an***, Allahu Teala'nın Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve selleme **vahy**idir, fakat biz onu aklımızı kullanarak çalışıp öğrenme durumundayız, bize o ayrıca vahiy olarak gelmiyor.)

*

İmam Matüridî'nin ne söylediğine gelince..

O, dünya hayatına dair temel lüzumlu bilgilerin (ve bu arada dillerin) peygamberler tarafından öğretilmeden salt **akl**ın gözetiminde **deneme yanılma yoluyla** insanlar tarafından oluşturulmuş olamayacağını söylüyor.

Mesela insanlar bazıları zehirli olan sayısız bitkiler arasından hangilerinin yenilebileceğini ve ziraatinin yapılabileceğini o bitkileri tek tek deneyerek öğrenemezlerdi.

Şunun gibi: Büyük bir alışveriş merkezi düşünelim. İçinde yiyecekler de, ilaçlar da, zehirler de, zararlı kimyasallar da bulunsun.. Dünya hakkında hiçbir bilgisi bulunmayan (mesela uzaydan gelmiş) bir insan burada bütün bu nesneleri deneyerek tanıyamazdı. Deneme yanılma yoluyla birşeyleri tanımaya çalışırken telef olurdu.

Dünyadaki insanların durumu da budur. Hz. Adem a.s.'dan itibaren insanlar hayat için temel lüzumlu bilgileri peygamberlerin bildirmesiyle edinmişlerdir. Bu, sadece aklı kullanmakla yapılabilecek birşey değildi. Mesela filmlerde olduğu gibi

medeniyetten uzak bir ormanda kurtların arasında büyüyen (Büyüyebilirse tabiî) bir çocuğu düşünelim. Dünyadaki diğer çocuklar gibi bir **akl**a bahip olması onun bir dil üreterek konuşmasını (eşyaya isim vermesini) ve diğer insanlar gibi yaşamasını, tabiatı diğer insanlar gibi tanımasını ve ondan gereğince yararlanmasını tek başına sağlayamaz. Akıl burada tek başına yeterli olmaz.

İmam rh. a.'in söylemek istediğinin özü bu. Demirli anlayamamış, daha doğrusu yanlış anlamış.

Ancak yazısındaki hatalar bununla sınırlı değil. Neredeyse her cümlesi yanlış. Sözü uzatmamak için onlardan sarf-ı nazar ediyoruz.

AKIL VE NEFSANÎ DÜRTÜLER

Allahu Teala meleklere sadece akıl, hayvanlara sadece şehvet, insana ise ikisini birden vermiştir.

İnsan aklını kullandığında melekleşir, kullanmadığında hayvandan aşağı hale gelir. İnsanın dalalete düşmesi aklına uymasından değil, aklını kullanmayıp heva ve hevesine tabi olmasından kaynaklanır.

Eğer akla tabi olmakla sapıtmak mümkün olsaydı, meleklerden epeyce bir sapıtanın bulunması gerekirdi.

Ancak, günümüzde akıldan söz edenler genelde bununla heva ve heveslerini, nefsanî arzularının gereğini kastediyorlar.

Yani, nefsanî arzular, heva ve heves, akıl adını almış durumda.

CÜBBELİ AKILSIZLIK

Cübbeli Ahmet'in internet ortamında dolaşan sözlerini okuyunca, eskilerin "Akıllı düşman, akılsız dosttan yeğdir" şeklindeki sözünü hatırladım. (Bu şahıs, sonradan görme Kemalistliği ile akılsız dostluktan akılsız düşmanlığa doğru yol almaya başlamış durumda ya, neyse..)

Şöyle diyor Cübbeli:

> "Gökleri Allah'ın yok etmesini mümkün görmüyorlar. ***Kur'an***'da 'Allah her şeye kadirdir' diye ayet var. **İbn-i Sina, Farabî** cahil değil, allame-i cihan; ***Kur'an***'ı mı bilmeyecek? **Akıl** süzgecinden geçiriyor. İşi akla dayattığı için kafayı yemişler."

Gerçekte, İbn-i Sina ve Farabî'nin sorunu, meseleyi akıl süzgecinden geçirmeleri ve işi akla dayandırmaları değil, akıllarını düzgün kullanamamaları..

Her lafın başında "akıl kelimesini kullanmak" başka bir şey, "aklı kullanmak" başka bir şey..

*****

Ehl-i Sünnet Müslümanların büyük bir çoğunluğunun itikatta imam kabul ettikleri **İmam Matüridî**'nin görüşlerinin zamanla **Matüridîyye** adı altında bir mezhebe dönüştürülmüş olması tesadüf değildir..

Çünkü İmam Matüridî, İbn-i Sina ve Farabî gibi **Eski Yunan**'ı aşıp da kendi zamanlarına gelemeyen isimlerin aksine, dehasını açıkça ortaya koyan açıklamalarıyla çağının ötesine geçmiştir.

Akıl meselesini ele alış tarzı da böyledir.

Şu anda bile, “akıl” kelimesini dilinden düşürmeyen birçok kimsenin, İmam Matüridî’nin olağanüstü bir vukufla açıkladığı gerçekleri ancak bir ilkokul öğrencisi düzeyinde kavrayabilmiş oldukları görülmektedir.

Cübbeli gibi, akıl değirmenine Don Kişotvari hücuma kalkışanlar da bunlar arasında..

İmam Matüridî’nin şu ifadeleri, İbn Sina ve Farabî gibi isimlerin “akıl” namına yaptıkları akılsızlıkları veciz bir biçimde açıklamaktadır:

> “… tabiat **delillerle** *[oturup akıl yürütmekle]* değil, **göz’le** *[gözlem ve deneyle]* tanınır. Halbuki onun kıdemi [varlığının başlangıcının olmadığı, ezelden beri var olmaya devam ettiği iddiası ve bunun yanı sıra, varlığının böylece devam edip gideceği] **duyular dışı delillerle** ileri sürülmektedir *[Yani buradaki akıl yürütüş geçersizdir, vehim ve kuruntulara “akıl” adı verilmektedir]*.” (***Kitabü’t-Tevhîd***, çev. Bekir Topaloğlu, 7. b., İstanbul: İSAM, 2015, s. 59)

Şu sözler de İmam’a ait:

> “Yoktan [yokluktan] birşeyin meydana getirildiği bilinmemektedir” şeklinde görüş beyan eden kimse, ‘mevcud’u **duyu çerçevesinde farzeden** biridir. Halbuki bizzat bilgiler duyu dışında kaldığı gibi *[yani bilgi, zatı itibariyle kendi başına duyularla algılanan bir şey değildir]*, “Şu *[aklen]* mümkündür, bu mümkün değildir” biçiminde verilen bir hüküm de duyu haricindedir. (s. 63)

Burada bir parantez açalım.

Kâinatın mevcut haliyle devam edeceğini savunanlar da, akla değil, duyularına dayanarak hüküm vermiş bulunuyorlar. Ki çağdaş fizik çerçevesinde bu görüş geçerliliğini tamamen yitirmiş durumda.

Şayet söz konusu hüküm gerçekten akla dayansaydı, sonraki bilgiler çerçevesinde yanlış çıkması söz konusu olamazdı.

Aklen mümkün olmamayla **fiilen** mevcut olmamayı karıştırmamak gerekir. Mesela, dünyada insanın hiç ölmemesi aklen mümkündür, fakat fiilen mevcudiyeti görülmemektedir. Bir şeyin fiilen var olmaması başka bir şey, aklen mümkün olmaması başka birşeydir. Mesela kanatlı kaplan fiilen mevcut değildir, fakat varlığı aklen mümkündür. Allahu Teala'nın varlığı ise "aklen" vaciptir. İslam alimleri Allahu Teala için "Vacibü'l-Vücud (Mevcudiyeti Zorunlu Varlık) derken "şer'an" vacipten değil, "aklen" vacipten söz etmektedirler.

Buna karşılık ahiretin varlığı aklen vacip değildir, aklen mümkündür; bu yüzden ahiretle ilgili bilgi bizde, ne akıl ne de duyu (gözlem) ile oluşmaktadır. Bu bilgi bizde peygamberlere ait haber-i sadık ile oluşmaktadır. O haberin doğruluğuna ilişkin bilgi de yine, İmam'ın açıkladığı gibi, son tahlilde akılla oluşmaktadır.

*

İslam'ı akıl düşmanlığı yaparak savunmak kadar akılsızca bir iş olamaz.

Mesele, öncelikle, aklen **vacip** olanla **muhal** olanı ve aklen **mümkün** olanın bunlardan farkını anlamakla ilgili.

İkinci olarak da, bilginin oluşmasında **duyular**ın ve **doğru haber**in **akıl**la olan ilişkisini kavramak gerekiyor.

Mesela **akıl**, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, kanatlı kaplanın varlığının **mümkün** olduğunu söyler, fakat onun gerçekten var olup olmadığını sadece **duyular** gösterir. **Bu, aklın alanına girmez.**

Bazı bilgilere de ancak **doğru haber** sayesinde ulaşabiliriz. Ancak doğru haber, aklen **muhal** olanın varlığını bildirmez, bildiremez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

MEZHEB VE MEZHEPÇİLİK

AMELÎ MEZHEPLERİ TAKLİD İLE İTİKADÎ MEZHEPLERİ TAKLİD ARASINDAKİ ÖNEMLİ FARK

İslamî terminolojide "taklid", Said Ramazan el-Bûtî'nin ifadesiyle, şu anlama gelmektedir: *"Taklid, bir insanın sözüne, bu sözün doğruluğu hakkındaki delili bilmeksizin uymaktır."* (Said Ramazan el-Bûtî, ***Mezhepsizlik İslâm Şeriatını Tehdit Eden En Tehlikeli Bid'attir***, çev. Süleyman Çelik, İstanbul: Bedir Y., 2011, s. 106.)

Yine el-Bûtî'nin ifadesiyle, bir kimse ya delilleri bilir ve bu delillerden hüküm çıkarma yollarından haberdardır ve müctehid diye adlandırılır, ya da, taklid ehli (mukallid) olur, herhangi bir müctehidi taklid eder. Bir başka deyişle, müctehidin (kurmuş olduğu) mezhebine tâbi olur. (***A.y.***)

Bir kimse için ictihad mümkün değilse, yani müctehid olmanın şartlarını taşımıyorsa, onun için taklid caizdir, hatta yerine göre şarttır.

Ancak, bu caiz oluş, amelî mezhepler için söz konusudur, itikadî mezhepler söz konusu olduğunda durum değişmektedir.

el-Bûtî, konuyu şöyle açıklamaktadır:

> "Şunu bilmekte yarar var ki, bizim bu konudaki sözümüz *[taklidin meşruiyeti ve şart oluşu]* fer'î hükümlerle *[amelî konularla] alâkalıdır.* Dinin asıl ve esasıyla alâkalı itikadî hususlarda ise taklid caiz olmayıp bu hususta remâ vardır *[Burada remâ kelimesinin dizgi hatası olarak yer*

aldığı anlaşılmaktadır. Doğrusu icmâdır. Yani ulemanın ittifakı.] Bu ikisi arasında fark vardır. Şöyle ki itikadî hususlarda zannın yeri yoktur, bu hususlarda kat'ıyyet ve yakîn *[kesin bilgiye dayanan inanç]* gereklidir…. (Doğru ve kesin bir inanç ve kanaate, yani) yakîne ulaşabilmek ancak aklı kullanmak ve tek başına düşünüp araştırma yapmakla mümkündür.

> "Fer'î hükümlere gelince, Allah Teâlâ bu konuda bizlerin zanla *[yakînsiz, yani kesin bilgiye dayanan kanaat mevcut olmaksızın]* yaptığımız amellerini makbul, yani müctehidin ve araştırıcının zannını *[daha açık bir ifadeyle İmam-ı Azam gibi mezhep imamlarının kanaatlerini, ictihad mertebesine ulaşmamış bizler için],* gereğiyle amel edilmesi gereken şer'î bir amel saymıştır….*"*

> (Said Ramazan el-Bûtî, ***Mezhepsizlik İslâm Şeriatını Tehdit Eden En Tehlikeli Bid'attir***, s. 107, n. 1.)

Burada dikkat çeken noktalardan biri, bir Eş'arî olan el-Bûtî'nin akla yaptığı vurgudur.

"Yakîne (kesin bilgiye) ulaşabilmek ancak aklı kullanmak ve tek başına düşünüp araştırma yapmakla mümkündür" diyor.

Yani halka sözde dinin temel doğrularını öğretmeye çalışan birtakım cahillerin "Dinî konularda akla güvenilmez" vs. şeklindeki zırvalarının bir önemi yoktur.

Özellikle itikadî konularda herkes aklını kullanmak zorundadır. Hem de, tek başına.. Mesela (yine bir Eş'arî olan) İmam Gazzalî şöyle der:

> "Akıl deliline hiçbir şekilde muhalefet mümkün değildir." *(**Mustasfâ – İslâm Hukuk Metodolojisi**,* C. 2, çev. Yunus Apaydın, İstanbul: Klasik Y., 2006, s. 37.)

Bazı cahillere göre Eş'ar"ilik, Matüridiyye'nin aksine akla önem vermezmiş.

Halbuki İmam Eş'arî akılcı Mutezile'nin içinde yetişti, sonra hocası ile akıl/mantık eksenli bir tartışma yaparak onları terk etti.

İmam Eş'arî İslam tarihinde aklı en iyi kullanan isimlerdendir, dâhidir.

*

Doğal olarak, el-Bûtî'ye itiraz edenler de var.

El-Bûtî şöyle diyor:

> "Fakat Şeyh Nâsır [Nasıruddin el-Elbânî], Sayın Mahmud Mehdî ve Hayruddin Vanlı ile telifine iştirak ettiği kitabında, benim akide ile şer'i meseleleri, taklid yönünden birbirinden ayrı tutmakla hatalı olduğumu … ifade ediyor." (***A.g.e.***, s. 169.)

el-Bûtî, el-Elbânî'ye cevap sadedinde delillerini sıraladıktan sonra şöyle diyor:

> "Hâl böyle olunca, Allah Teâlâ'nın bizi kesin bir temele dayandırmakla yükümlü tuttuğu itikadî hususlarda taklidin caiz olmadığı ortaya çıkıyor. Çünkü taklid, ictihada güç yetirilememesi halinde söz konusu olur. İctihad da ancak, âyan beyan bilindiği gibi, zanna dayalı hususlarda caizdir. Allah Teâlâ'nın bizleri kesin kanaat sahibi olmakla mükellef tuttuğu dinin (itikadî) esaslarında, yukarıda da açıkladığımız gibi, zanna dayalı herhangi bir şey bulunmadığından ictihad yapılamaz; nerde kaldı ki taklid yapılsın.
>
> " 'Bir kimse itikadî esaslarla ilgili delilleri anlamayabilir, bu durumda taklide başvurması şarttır. Çünkü bu, kendisinden ictihad meydanına, yani bir sonuç almak için zannî deliller arasında muhakeme ve mukayese yapma meydanına dalmasının istenilmesi hâlinde doğru olur' diye bir şey söylenemez; aksine burada istenilen şey, bir kimsenin kat'î ve zarûrî delillerden, yani hem kendisinin, hem de idrak edilebilir şeylerle mükellef

diğer aklı başında kimselerin iştirak ettiği bedihî delillerden haberdar olmasıdır.

"Bu yüzden âlimler demişlerdir ki: '… İtikadî esaslarda taklitçi durumda olan bir kimse hakkında söylenebilecek en ehven söz, "günahkârdır" ifadesidir.'." (***A.g.e.***, s. 172.)

*

Mehmed Zahid Kotku rh. a. ise, konuyu şöyle açıklamaktadır:

"**Taklid**: Huccetsiz, delilsiz, tahkiksiz mücerred hüsn-ü zan sebebiyle, amelde, kavilde, itikadda başkalarına iktida ve taklid etmek caiz değildir ve **günah-ı kebair**dendir.

"Bazıları da **segâir**dendir *[küçük günahlardandır]* demişlerse de, **huccet ve burhana müstenit** olan amel ve itikada taklidî denmez. *[Mezhebinin delillerini bilmesi durumunda salt taklit ehli olmaktan kurtulur.]* Eğer bu gayr-ı taklid itikadda olursa, icmalen *[özet olarak]* olsun, nazar *[inceleme/araştırma]* ve istidlale *[delil getirme]* müracaatla **taklidden kurtulmak lazımdır**. Ehl-i sünnet ve'l-cemaat mezhebine göre mukallidin imanı her ne kadar sahih ise de, **itikadda mukallid olanların**, üzerine vacip olan nazar [teorik düşünce, akıl yürütme] ve istidlali [aklî ve naklî deliller getirme] terk etmelerinden dolayı, **günahkâr olduklarından şüphe edilemez**…."

(Mehmet Zahid Kotku, ***Mü'minlere Vaazlar 2: Günahlar***, İstanbul: Seha Neşriyat, s. 159.)

*

Konu, merhum Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî'nin (k. s.) ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı*** adlı eserinde ise şöyle yer almaktadır (Çev. A Kabakçı ve F. Günel, 7. b., İstanbul: Bedir Y., 1996, s. 37.):

> "Allah (c.c.)'ı ve Allah'ın sıfatlarını bilmek, ilimlerin en yücesi, en büyüğü, en faydalısı, en mükemmeli, en şereflisi, en parlağı, ruha en fazla tesir edenidir…. İşte bunun içindir ki bu ilmi, Peygamber (s.a.v.), ilmin başı olarak vasfetmiştir. Bu ilmi, **aklî ve naklî delilleri ile bilemeyen** bir kimsenin [başkalarını] **taklide** başvurmaktan [ve onlara uymaktan] başka çaresi yoktur. Taklid, **Mâtüridî mezhebine göre câizdir**. [Caiz olmak, farz veya vacip olmak anlamına gelmez.]
>
> "Mutezile ulemasına göre taklid câiz değildir. Hatta Ebu Haşim, taklid edenin kâfir olacağını söylemiştir. Şüphesiz ki doğru olan, bizim mezhebimizin görüşüdür. **Bununla beraber taklid yapan kimse günahkârdır**. [Bu nedenle, taklid için mutlak olarak caizdir denemez, **aklî ve naklî delilleri öğrenme imkânı bulamayan ya da durumu buna müsait olmayanlar** için caizdir.]
>
> "Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle bir hadîs-i şerîfin rivayet olunduğu ileri sürülmüştür: 'İhtiyarların dinini taklid edin.' Halbuki bu, **hadîs-i şerîf değildir**. Süfyân-ı Sevrî'nin sözüdür…."

*

Allame **Âliyyü'l-Kârî** ise konuyu şöyle açıklıyor:

> İnanç esaslarına ilâve edilen hususlardan biri de bir **delile dayanmadan taklid eden kişinin imanı** sahihtir. İmam Ebû Hanife, Süfyan-i Sevrî, Mâlik, Evzai, İmam Şafiî, İmam Ahmed ve **müctehidlerin umumu ile hadis âlimleri taklidçinin imanının sahih olduğunu, ancak delil bulmadığı için *günahkâr* olduğunu** söylemişledir. Belki bazıları bu

konuda **icmâ**dan da bahsetmişlerdir. **İmam Eş'arî**, *"Mukallidin (taklitçinin) mutlaka **akıl yolu ile** inanılacak hususları bilmesi lâzımdır"* diyor. Mûtezile'ye göre ise şüpheyi defetmek mümkün olacak şekilde her meseleyi akıl delâleti ile bilmedikçe bir kimse **mümin olamaz**.

[Alâeddin] Konevî demiştir ki; **Mutezile**, hasımları ile mücadele edip kendisine karşı öne sürülen bütün şüpheleri halledecek şekilde inanılması gereken hususları **aklî delillerle** bilmedikçe bir kimsenin mümin olmayacağına hükmetmişlerdir. Öyle ki, bu inanç esaslarından herhangi birini açıklamak ve ispat etmekten aciz kalırsa o kimsenin müslümanlığına hükmedilmez.

Eş'arî demiştir ki; *"İmanın sağlam olmasının şartı esasa ait meselelerin her birini **aklî delil ile** bilmek şarttır. O kadar var ki bu şart, o meselelerden her birini yalnız kalbi ile bilmesidir. Bu bildiklerini dili ile anlatması ve ifade etmesi şart değildir."* Eş'ari'ye göre, *"bu meseleleri kalbi ile bilmeyen her ne kadar mutlak [kâmil] mânada mümin değilse de kâfir de değildir. Çünkü bu kimsede küfre taban tabana zıt olan tasdik bulunmuştur. Ancak böyle bir kimse inanılacak hususlarda **nazar [akıl yürütme] ve istidlali [delil getirme] terk ettiği için Allah'a karşı günahkârdır**. Böyle bir kimse Allah katında diğer günahkârlar gibidir. Dilerse Allah böylelerini affeder ve Cennetine kor; dilerse günâhı kadar azap ettikten sonra yine Cennetine kor."*

Şüphe yoktur ki, bu düşünce Eş'arî'nin sözünün başında söylediğine aykırıdır. Öyle ki nazar ve istidlali **imanın sıhhatinin şartı** yapmıştır. Eğer bu söz ile imanın **kemalinin sıhhatinin şartı** kasdedilirse bu mesele de Cumhur'un görüşüne uygundur. …

Müminin inançları ile ilgili **delillere dayanması** ileride tasdik etme keyfiyetine ulaşmak içindir. Bir kimse daha önceden tasdik etmek suretiyle

maksada ulaşırsa istenen sonuç hâsıl olmuş olur. Zira bir fazilete ulaşıldığı zaman bu fazilete ulaştıran yolların bulunmamasına itibar edilmez. Bu meselenin gerçeği şudur: Şüphesiz Hz. Peygamber sallellahu aleyhi vesellem kendine iman eden kişiyi ve Allah tarafından getirdiği hükümleri tasdik eden kimseyi mümin saymış ve ona inançla ilgili meselelerde **aklî delilleri** öğretmekle meşgul olmamıştır. Hz. Peygamberin sahabîleri de böyle. **Aklî delil** olan şartı bulunmadığı için eğer bu iman olmasaydı bunlar iki işten biri ile uğraşmaları gerekecekti. Ya İslâm'ı kabul etmekten yüz çevireceklerdi, yahut onlara delilleri iyi bilen, münakaşaları iyi bilen maharetli kelâm ve münazara sanatını öğretecek birini başlarına dikerek onlara inançla ilgili meselelerin teferruatını ve inceliklerini öğretecek, dolayısiyle ancak bundan sonra kendilerinin mümin olduğuna hükmedilecekti. Sahabenin ve günümüze kadar onlar yerinde duran ilim adamlarının bu gibi muamelelerden kaçınmaları ve böyle bir tatbikatın bulunmayışı ile bu görüşü savunanların düşüncelerinin batıl olduğu ortaya çıkmıştır. Çünkü bu düşünce Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, O'nun sahâbîleri ve diğer müctehidlerin yaptıklarına aykırıdır.

Bizim mezhebimize [Matüridiyye] mensup âlimler arasında, **taklidçi**nin bir nevi bilgiden boş olmadığını söyleyenler de vardır. Zira taklid ile iman eden kişi yananda Hak dinini ve doğru yolu haber veren Hz. Peygamber'in haberinde doğru olduğu düşüncesi bulunmadan iman ve tasdik etmez. Halbuki tek kişinin verdiği haberin doğru olmaya da, yalan olmaya da ihtimali vardır. Ancak inanan kişi yanında bu haberin doğru olduğu düşüncesi hâsıl olur ve yalan ihtimali olması hatırına gelmezse ve [haber] gerçekten doğru olursa bu mukallid, âlim yerine, bilen kişi yerine konur. Çünkü bu kişi inancını az da olsa delil olabilecek bilgilere dayandırmıştır.

Fakat bir kimseye peygamberin daveti ulaşmamış olur da bir müslüman kendisini görüp onu dine davet eder ve bir peygamberin kendilerine Allah tarafından bir din getirdiğini haber verirse; kendilerini bu dine davet

ettiğini, elinde bazı mucizelerin ortaya çıktığını söyler de [dinleyen kişi] bu kişiyi tasdik ederse ve hiç düşünmeden ve tereddüt etmeden bu dine inanırsa işte bu, **bizimle [Matüridîlerle] Eş'arîler arasında ihtilâf bulunan taklidçi**dir.

Müslümanlar arasında doğup büyümüş şehirli, yahut köylü **akıl sahibi** gözü gören kişiler böyle değildir. **Onlar için nazar ve istidlale ihtiyaç ve lüzum vardır.** Eğer böyle bir kimse **nazar ve aklî delil** kullanmak suretiyle neticeye varmıyorsa işte bu husus da **bizimle Mutezile arasındaki ihtilaflı mesele**dir. Doğrusu, ilim adamlarının umumunun kabul ettiği görüştür. Zira iman, [delilsiz de olsa] mutlak tasdikten ibarettir. Bir kimse bir haberi verir de onu tasdik eden bulunursa bu habere inandı demek doğru olur. Yine sahâbîler muharebeler sonunda kılıç zoru ile fethedilen yabancı ülkelerdeki birbirinden görerek iman eden şehir halkının imanlarını kabul ederler ve bu şehirlerin halkını özellikle bazı hususlarda **delil istemeye sevk etmeyi de caiz görürlerdi**.

Bu ihtilâf dağ başında bulunup da bu âlem hakkında düşünmeyen, yaratıcısı hakkında asla düşünmeyen kimseler hakkında doğmuştur. Müslüman ülkelerde doğup büyüyen ve bu âlemin sanatlarını görüp Allah'ı noksan sıfatlardan berî kılan kimse ise **taklid sınırının dışında**dır. Nitekim bir Arap köylüsüne: "Allah'ı nasıl tanıdın?" diye sorulunca, şöyle cevap vermiş: "Devenin tersi devenin geçtiğine, ayak izleri bir yürüyenin varlığına delâlet eder de bu yüksek eyvanlar ve alçak merkez bir yaratıcının varlığına delâlet etmez mi?" cevabını vermiş. **Fakat taklidçi inancını, kendini imana davet edenin boynuna bir gerdanlık gibi asıp, *"Eğer bu din doğru ise doğrudur, batıl ise vebali günahı onun [beni imana davet edenin] boynuna aittir"* manasında bir düşünceye sahip olursa bu türlü taklidçi ittifakla mümin değildir.** Çünkü böyle bir kimse imanında **şüphe** içindedir.

Bir görüşe göre ise, bu âlemin yaratılmışlığı ve Allah Teâlâ'nın varlığı Allah Teâlâ hakkında gerekli olan ve olması mümkün olmayan meseleleri **delilleri ile birlikte bilmek her mükellefe farz-ı ayndır**. Dolayısıyla delile bakarak bilgi sahibi olmak farzdır, **taklid caiz değildir**. **İmam Razî ve Âmidî'nin tercih ettiği görüş de budur.** Burada delilden kasdedilen **icmalî delil**e bakmaktır. **Tafsilâtlı delil**e bakarak şüphesi bulunanların şüphesini gidermek, yol gösterilmek isteyenlere yol göstermek ise farz-ı kifayedir. …

(İmam-ı Âzam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şerh: Aliyyül Kârî, çev. Hüseyin S. Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., t. y., s. 384-8.)

*

Bunları, sözde Matüridî, özde ise "Kemalist Türkiyecilik üstü az kuru dindarlık" misyoneri olanların, reklamlarda Ehl-I Sünnet gösterip teslimatta işi Kemalist Türkiyeciliğe bağlayanların yalanlarına aldananlar iyi okumalıdır.

Tartışmalarda mezhebi delilini bilmeden savunmak mezhepçiliktir, fakat mezhebin delilini benimseyip savunmak mezhepçilik sayılmaz.

Özellikle itikad alanında mezhepten dolayı delil değil, delilden dolayı mezheb benimsenir.

İtikad alanında fanatic mezhepçilik yapan, bütün Selefîleri neyi savunduklarına bakmaksızın sırf Matüridî olmadıkları için suçlayanlar bu tutumlarıyla Ehl-I Sünnet'in dışına çıkmakta, imamlarını masum kabul eden Şia ile itikatta buluşmaktadırlar.

Allahu Teala'nın adını zikrediyor gibi "Matüridî de Matüridî" deyip durma, İmam Matüridî ne diyor, onu söyle!

İtikatta mezhepçilik değil nazar (akıl yürütme) ve istidlal (delil getirme) esastır.

İtikat alanında körü körüne mezhepçilik yapan, Ehl-i Sünnet nazarında günah olan taklid ile yetinenler, ehl-i bid'atın yöntemini benimsemiş olurlar.

*

Ehl-I Sünnet kavramının anlaşılması bakımından Şeyh Senûsî'nin şu ifadeleri de önem taşımaktadır:

> Neticede **[mezheb sahibi] müctehid imamların** Sünnet'le çelişen bazı sözlerinden dolayı Kitab ve Sünnet'e sarılmadıkları iddialarının, [onların] yaşantılarına tamamen ters ve doğruluktan son derece uzak iddialar olduğu bizce kesinleşmiştir.

Söz konusu çelişkiler farklı nedenlerden kaynaklanabilmektedir.

Bunlar arasında hadîsin müctehide ulaşmaması, ona göre hadîsin uydurma olması, ya da zayıf olması, yahut hadîsi unutması, veya hadîsi tam anlayamaması, veya hadîsin nesh edildiğini gösteren başka bir hadîsin bulunması, veyahut hadîsten farklı manalar çıkması gibi nedenler yer alabilmektedir.

Senusî sözlerini şöyle sürdürüyor:

> Taassubun hakkı görmekte kör ettiği bazı insanlar *"Kitab ve Sünnet yetmişiki firka arasında müşterektir. Biri hariç, diğer fırkalar ateştedirler.* **Hak fırka** *sadece* **dört mezhebten birine** *uyan fırkadır"* diye saçmalamışlardır. Biz kendilerine soruyoruz: İstisna ettiğiniz fırkanın [dört mezhebin] dışındaki insanlar Cehennem'de mi olacaklardır? Çünkü bu söz, Peygamber s.a.s.'in meşhur hadîsinde üstünlüklerini belirtmiş olduğu ilk üç asırda yaşayan Müslümanların [sahabe, tabiîn ve tebe-i tabiîn] ateşte olacaklarını ifade etmektedir. Çünkü onlar dört mezhepten herhangi birine uymamışlardır. Dolayısıyla onlar da, istisna edilen [ateşten kurtulan] fırkaya girmiyorlar. …

> Arapça'yı en güzel konuşan Resulullah'ın sözlerini tam zıddına nasıl hamlediyor bunlar? Resulullah s.a.s.'in apaçık sözlerinin tam aksini savunanlar imandan ne kadar uzaklar! Resulullah s.a.s. ümmetinin ayrılığa düşeceğini söylemiş, **hak fırka**yı ancak Kitab ve Sünnet'e sarılanlar olarak **tanım**lamıştır. Oysa onlar, Kitab ve Sünnet'e sarılan hak fırkanın ayrılığa düşeceğini [haktan sapacağını] iddia edip, hak fırkanın sadece dört mezhepten birine uyanlar olduğunu söylüyorlar. "La ilahe illallah" diyeni **tekfir** etmekten kaçınarak tevil etmek olmasa, bunları [Tevbe Suresi'nin 31'inci ayetindeki haham ve rahiplerini rabler edinen müşrik yahudi ve hristiyanlara benzemeleri yüzünden] tekfir etmemek için başka bir yol göremiyorum.

*Böyle söyleyenler, lafın ucunun nereye gittiğini idrak etmekten aciz bilgisiz kimseler oldukları için, "***Lazım-ı küfür değil, iltizamı küfür, küfürdür***" denilerek tekfir edilmezler.*

Fakat, böyle söyleyenlerden mesele kendilerine açıklanıp da taassupla inat edenlerin en azından **bid'atçi ve sapık** *oldukları kesindir.*

Ehl-i Sünnet iddiasıyla ortaya çıksalar da gerçekte **ehl-i bid'at***tirler.*

Şeyh sözlerini şöyle sürdürüyor:

> … Resulullah s.a.s. **fırka-i naciye yani "kurtulmuş" fırka**yı açıkça beyan etmiştir. Hadîsin metni şöyledir: *"Ümmetim yetmişüç fırkaya ayrılacaktır. Yetmişikisi ateşte, birisi de cennette olacaktır. O da* **cemaat** *olanıdır."* İmam Ahmed'in [farklı bir] rivayetine göre "**Benim ve ashabımın** şu an üzerinde bulunduğumuz **yol**da olanlardır" buyurmuştur. … Başka bir rivayette Resulullah s.a.s. sapık fırkayı şöyle tanımlamıştır: *"Dinini bırakıp cemaatten ayrılanlardır."*

(Şeyh Senûsî, ***İctihad ve Taklid Çerçevesinde Nassın Uygulanışı***, çev. Abdülhadi Timurtaş, İstanbul: İnsan Y., 1995, s. 14, 40-42.)

EHL-İ SÜNNET'E GÖRE MEZHEB MESELESİ

Günümüzün ilahiyatçı din tüccarlarının birçoğu, Ehl-i Sünnet ve Hanefîlik-Matüridîlik adına resmen laik şirk düzenini savunuyorlar.

Ehl-i Sünnet'ten olma, bunların elinde, müşriği bile **tekfir** etmeme, fakat "laik düzen" açısından tehdit kabul edilen "cihatçı" müslümanları ise "Böyle bir İslam yok, bunlar müslüman değil" diyerek tekfir etmeye dönüşüyor.

Sünnet'le alâkasız bir Ehl-i Sünnetçilik üretilmiş durumda. Sünnetsiz sünnet taraftarlığı.

*

Ehl-i Sünnet'ten olma, kısaca, Resulullah'ın (s.a.s.) sünnetine tâbi olmak ve Ashab-ı Güzîn'in yolundan gitmektir.

Said Ramazan el-Bûtî ***Selefiye*** adlı kitabında, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten olmanın ne anlama geldiğini genişçe izah ediyor.

Ancak bu, öncelikle **usûlüddîn**e ya da **fıkıh usûlü**ne uymayı ve **ictihadî** (selefin üzerinde ittifak etmediği, ihtilafa düştüğü) konularda kendi görüşünü ya da tâbi olduğu görüşü (mezhebi) **tek hak** anlayış olarak görmekten uzak durmayı, diğer *ictihad sahiplerini* **tekfir** etmemeyi gerektirmektedir.

*

İctihadın (ve mezhebin) **tek başına** delil olmadığını da bilmek gerekmektedir.

Gerçekte delil, mezhebin kendisi değil, ictihada (mezhebe) medar olan âyet ve hadîslerdir.

Kur'an ve Sünnet'tir.

İmam Pezdevî'nin ifade ettiği gibi, **"Şeriatın aslı Kitap ve Sünnet'tir. Bu *asılda kusur* etmek kimseye helâl olmaz."** (M. Ebu Zehra, ***Ebu Hanife***, çev. O. Keskioğlu, 5. b., Ankara, 2005, s. 266.)

el-Bûtî'nin ifadesiyle, *"Fıkhî fetvalardaki içtihatların kaynağı* ***nasslar*** *ve onların* ***zahirleri****nin delâlet ettiği anlamdır."* (***Selefiye: İslâmî bir Ekol/Mezheb Değil Zamansal Bir Aşamadır,*** çev. Vecihi Sönmez, İstanbul: Ehli Sünnet ve Cemaat Y., *2009,* s. 39.) (**Şeriat**'e karşı konumlandırılmış bir **batın ve irfan edebiyatı** İslam dışıdır, sapıklıktır.)

Bununla birlikte bir kimse, **aynı mezheb**den olan bir başka kimseye (evet, aynı mezhepten olan kişiye) kendi mezheb imamının görüşünü delil olarak getirebilir, fakat mesela bir Şafiî, Hanefî mezhebinden bir başkasına, "Bu böyle, çünkü İmam Şafiî şöyle demiştir" diyemez.

İmam Şafiî'nin dayandığı ayet ve hadîsi göstermek zorundadır.

*

Bir başka ifadeyle, ictihad (mezheb), **bizzat** hüccet (delil, kanıt) değildir.

Bunu el-Bûtî şöyle açıklamaktadır:

> "… Eğer selef'in yönelişleri ve **içtihat**ları bizzat hüccet olsaydı, o zamanlar **delil**e ve dayanılacak bir dayanağa ihtiyaç duyulmazdı. Çünkü **bizzat kendisi** delildir. Dolayısıyla bu birbirinden uzak, hatta birbirine zıt olan [farklı] görüşlerin hepsinin [delilinin olup olmamasına bakılmaksızın] **hak ve doğru** olması gerekirdi." (s. 38)

İctihad mertebesine ulaşmış bir âlimin gerekli çabayı gösterdikten sonra yaptığı ictihadın (ki içtihat, Şeriat'in genel ilkelerinden ve nasslardan hareketle yapılır) **hatalı bile olsa** "bir sevap" kazandırması başka birşey (isabetli olunca iki sevap kazandırır), her halükârda **hatasız (hak)** sayılması başka birşeydir.

İctihad mertebesine ulaşmamış (usûl-ü fıkıhta meleke kazanmamış) bir kimsenin nasslara bakıp kendince **yeni** ictihatlar yapmaya çalışması veya kafadan **“Bu bana göre böyle olmalıdır”** demesinin ise hiçbir değerinin olmadığı açıktır.

Usûl-ü fıkıhtan habersiz, selefin yöntemine aklı yetmediği için Hristiyanlar'ın **hermenötik ve tarihselcilik** gibi maymuncuk vazifesi gören modalarından artistik alıntılar yapan "entel" görünme meraklısı modernist şarlatanların uydurmalarının ise i'rabta hiç mahalli yoktur.

*

el-Bûtî şöyle demektedir:

> “… Herhangi bir meselede, ‘bu içtihadî bir meseledir’ sözümüzün anlamı, ‘hükmün **delilleri şaibe ve ihtimallerden** kurtulmuş değildir’ demektir. O amelî ve itikadî meselelerde yaygın olarak vardır.” (s. 77)

Bir başka deyişle, içtihatlar (mezhepler) gerçekte, çoğunlukla **kesin** bilgi oluşturmaz, ancak **zan** düzeyinde bilgi oluşturur (**Yetkin alimler arasında çtihadî bir konuda *icma/ittifak* gerçekleştiğinde onun doğruluğu kesindir**).

el-Bûtî’nin ifadesiyle, *“İçtihat çoğunlukla, sahibini **zan** derecesinin üstüne çıkarmaz; dolayısıyla müçtehit **hata**ya da düşebilir”*. (s. 61)

*

Ancak, ***tevatüren*** bilinen genel inanç esasları, farzların ve hükümlerin **apaçık** olanları, mesela beş vakit namazın farziyeti, güç yetirenlerin hac yapmalarının gerektiği ve mallarından zekât vermelerinin farz olduğu; faizin, zinanın, katlin, hırsızlığın ve içkinin haram olması gibi hususlar, içtihada konu olmaktan uzaktır.

Mecelle'deki tabirle "Mevrid-i nassta ictihada mesağ yoktur".

Tevatür, bir haberin yalan üzerine birleşmesi mümkün olmayan bir topluluk tarafından rivayet edilmesiyle oluşur.

Mesela biz İstiklâl Harbi yıllarında yaşamadık, ona şahit olmadık. Fakat onun varlığından şüphe edemeyiz. Çünkü bizden önceki kuşağın **topluca**, bizi aldatmak için bu konuda rivayetler uydurmaları, fotoğraflar ayarlamaları, filmler vs. çekmeleri, sahte belgeler oluşturmaları, kitaplar yazmaları mümkün değildir. Ancak tekil olaylar konusunda farklı rivayetler olabilir,

*

Senedi (rivayet zinciri) tevatür derecesine ulaşmayan ve **haber-i ahad** diye bilinen hadîsler ise, **sahih** (doğru) oldukları bilinse bile, **kesin** bir şekilde **şaibe ve ihtimallerden** kurtulamamaktadır.

O nedenle, bunları dikkate almayanların **fasık, asi ya da bid'atçi** oldukları söylenebilmekle birlikte, **tekfir** edilememektedirler. (***A.g.e.***, s. 61-63).

*

el-Bûtî'nin ifadesiyle, "[Tevatür derecesine ulaşmayan ahad] **Sahih** haberin durumu **katîlik ve kesinlik** derecesine ulaşmasa da, **zannîlik derecesinin en üst düzeyinde** bulunmaktadır". (s. 54)

Zayıf rivayetlere gelince.. el-Bûtî şöyle demektedir:

> "… Bu da kendi arasında birçok kısma ayrılmaktadır. Bunların hepsi tek bir hükmü içermektedir. O da, akaid ve sülûkî (amelî) konulara taalluk eden hükümlerde zayıf hadîse **itibar edilmediği**dir. Ancak [içtihadî konularda] **zayıf** hadîsi **kıyas**a tercih eden bazı kimseler de vardır. Bu da nazarî [teoride kalan] bir görüştür. Uygulama bunun aksine gerçekleşmektedir…. Fakat hadîs âlimlerinin çoğuna göre, fazâil (faziletler) ile ilgili amellere giren konularda, **çok zayıf olmaması** ve

râvinin hadîsin **sahih olduğuna inanmaması** şartı ile zayıf hadîslerle amel etmek caizdir.” (s. 56)

*

Evet, bunlar, **Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat**’ten olabilmek için dikkate alınması şart olan **usûl esasları**dır.

Görüldüğü gibi, Ehl-i Sünnet (Sünnîlik) yolu, **mezhep taassubundan** uzaktır.

Tarihselcilik budalalarının ve hermenötik "sallamacılar"ının hayalhanelerinden feyezan eden ***çağdaşlığa endeksli hurafelere*** benzemez.

Yerli milli "devletçilik mezhebi"nin palavralarına hiç itibar etmez.

Hüküm verirken kılı kırk yarar.

*

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat mezhebi, birilerinin boş kafasındaki cadde değil, Allah’ın Rasulü’nün (sallallahu aleyhi ve sellam) bildirdiği yoldur.

Şeriat yerine kanun adı verilen beşer hurafelerini savunan münafıklar, Ehl-i Sünnet’ten olmalarını geçtik, müslüman bile değildirler.

Allame **Âliyyü’l-Kârî,** Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ten olmayı şöyle açıklamaktadır:

> O (Resulullah s.a.s.), **Tirmizî ve diğerlerinin** rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte mealen şöyle buyurur:
>
> “İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Benim ümmetim ise **yetmiş üç fırka**ya ayrılacaktır. Bir fırka hariç, onların hepsi cehennemdedir.”
>
> Ashab-ı kiram: “O kurtulanlar kimlerdir?” diye sordular.

Hz. Peygamber s.a.s. “**Bana ve ashabıma uyanlardır”** diye buyurdu.

Ahmed bin Hanbel ve **Ebu Davud**’un Hz. Muaviye’den rivayet ettiği hadiste ise, “(Ümmetimin fırkalarının) yetmiş ikisi cehennemdedir, biri cennettedir. Cennette olanlar ehl-i sünnet ve’l-cemaattir” buyurmuştur. Yani **müslümanların çoğunluğunu teşkil eden büyük topluluk**tur. Muhammed Rasulullah’ın ümmetinin dalalet üzere birleşemeyeceğine dair hadis-i şerif de varid olmuştur. Diğer bir rivayette ise “Size gereken **İslam cemaatinin çoğunluğuna** uymaktır” diye buyurmuştur.

Burada bir açıklama yapmak faydalı olur.

İslam cemaatinin çoğunluğundan (sevad-ı azam) belirli bir belde ya da ülkedeki çoğunluk değil, bütün bir müslüman kitlenin çoğunluğunu anlamak gerekir**.**

Mesela, İran’da Şiîlerin çoğunlukta olmaları, orada yaşayanların Şiî olmalarını haklı hale getirmez.

Ya da **Türkiye**’de İslam ile Türk milliyetçiliğini, devletçiliğini ve “son kale Türkiye” edebiyatını birleştirmeye çalışanların çoğalması, bu düşünceyi savunmayı meşrulaştırmaya yetmez.

Çünkü bu tür anlayışlar, mesela Endonezya, Afganistan, Arap Yarımadası, Nijerya vs. gibi ülkelerdeki müslümanlar için hiçbir önem taşımaz.

Önemli olan, **bölge, ırk, devlet vs. farkı geçerli olmaksızın genel İslâm topluluğunun** çoğunluğudur. Bu çoğunluğun yanında mesela şimdilerde **Türkiye devletçiliği yapan eski İslamcıların** “yeni” anlayışı, azınlık bir **fırka** görüşünden ibarettir.

Allame **Âliyyü’l-Kârî** sözlerini şöyle sürdürüyor:

Süfyan rh. a.'den rivayet edilmiştir ki, "**Eğer dağ başında bir tek fakih bile bulunsa, o, cemaati temsil eder"**….

İbn-i Abbas r. a., "Allahu Teala, *Kur'an-ı Kerim*'i okuyup onunla amel eden kimseyi, dünyada sapıtmayacağını ve ahirette de kendisini şakîlerden kılmayacağını tekeffül etmiştir" dedi ve "**Kim benim hidayetime uyarsa o sapmaz ve bedbaht olmaz"** ayet-i celilesini okudu….

Bütün müslümanlara gerekli olan; daha önce geçen peygamberlerin akidelerine muvafık ve ***Kur'an-ı Kerim*** ile açıklananın aynı olan, peygamberler efendisi Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemin **sözüne (sünnete)** tâbi olmaktır. Şani yüce, noksan sıfatlardan münezzeh olan Allahu Teala kendi nefsine yemin ederek şöyle beyan buyurmuştur:

"**Rabbin hakkı için, onlar, aralarında çekiştikleri şeylerde seni [vefatından sonra şeriatini/sünnetini] hakem yapıp sonra da verdiğin hükümden nefisleri hiçbir darlık duymadan tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe, iman etmiş olmazlar**."

Allahu Teala bu ayet-i celile ile haber veriyor ki; **münafıklar** Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemden başkasının huzurunda **muhakemeleşmek** [İslam Şeriati yerine insanların koydukları yasalara uymak] isterler, Allah'ın ve Resulullah'ın hükmünden yüz çevirip şiddetle uzaklaşırlar….

Kim ki, Nebiyy-i Muhterem sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği ve ondan sabit olan hususların gayri ile din işlerinden bir şeye hüküm vermek ister ve bunun şeriatta güzel görüldüğünü, dolayısıyla Peygamber aleyhisselamın getirdiği (Kitab ve sünnet) ile ona **muhalif düşen** aklî meseleleri (akıl yürütmeleri) birleştireceğini zannederse, onun sapıklıktan nasibi vardır ve onun Hz. Peygamber'in getirdiği sünnete yükselmesi haramdır.

Peygamber s.a.s.'in sünneti de bize *Kur'an-ı Kerim*'in delalet ettiği hususları açıklamaktadır. … Bunun içindir ki, Kitab ve sünnete muhalif hareket edenleri, ihtilaf ve zorluklar içinde buluruz. Bilakis Allahu Teala, "**Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip ondan razı oldum"** buyuruyor. Biz dinimizin kemale ermesi için Kitab yani ***Kur'an*** ve hadis-i şeriften başka birşeye muhtaç değiliz.

(İmam-ı Azam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şerh: Aliyyü'l-Kârî, çev. Hüseyin S. Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., 1977, s. 12, 22-24, 28.)

DİN, DİNCİLİK, MEZHEB, MEZHEPÇİLİK

1. Mezheb, kelime anlamı itibariyle, “gidilen yol, tutulan çığır” demektir. Fıkıh terimi olarak ise, dindeki ihtilaflı meselelerde bir usul çerçevesinde benimsenilen görüşler bütününü ifade eder.
2. Mezhepler temel esaslarda birleşirler. Mesela, ***Kur’an***‘daki salat kelimesinin namazı ifade etmesi, namazın beş vakit olması, sabahın farzının iki rek’at olması, orucun Ramazan ayında tutulması gibi hususlarda mezhepler arasında farklılık bulunmaz.
3. “Ümmetimin ihtilafı rahmettir” hadisi çerçevesinde, halkın değil fakat müçtehitlerin bazı konularda ihtilaf etmiş olmaları, ümmet için bir rahmettir, bir genişliktir.
4. Bu ihtilaflar, müçtehitlerin belirli bir usul çerçevesinde yaptıkları araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşmalarından kaynaklanır. Mesela bir konuyla ilgili olarak Resulullah s.a.s.’den farklı rivayetler gelmiştir, bir müçtehit bunlardan birinin daha itimada şayan olduğu görüşüne varır. Diğer müçtehit ise öbür rivayetin daha güvenilir olduğu kanaatini taşır. Sonuçta her ikisinin de Sünnet’ten birier delili vardır. Hangisinin görüşünün daha doğru olduğu “kesin” olarak söylenemediği için, yine hadiste bildirildiği gibi, isabet eden müçtehidin iki, hataya düşenin bir sevap aldığı kabul edilir. Bunlar birbirlerini dalaletle ve sapıklıkla suçlamazlar. Dolayısıyla bunlar birbirlerine karşı mezhepçilik (daha doğrusu taassup) sergilemezler.
5. Ehl-i Sünnet ya da Sünnî mezheplerin durumu budur. Bir de bid’at, yani Sünnet’e aykırı mezhepler vardır ki, bunlar doğru, akla ve nakle dayanan bir usulü kabul etmezler, heva ve hevese dayanan yorumlarla ortaya çıkarlar.
6. Bid’at mezhepler, dinin tahrif edilmesi anlamına gelir. Dolayısıyla, bid’at mezheplere karşı çıkmak, İslam’ı korumak demektir.

7. Ehl-i Sünnet mezhepler ile bid’at mezhepleri aynı kefeye koymak, her ikisini de mezhepçiliğe karşı olma bahanesiyle mahkum etmek, “usul” noktasından bid’at icat etmek, bid’at bir mezhep türetmek demektir.

8. Bu tutumun bizzat kendisi, mezhepçiliğe karşı olma maskesi altında bid’at mezhepçilik yapmaktır.

9. Gerçekte müslümanlar için bir mezhebe tabi olma zorunluluğu yoktur. Ancak, kişi ilimde içtihat seviyesine ulaşamamışsa, ki bu son derece zordur, mevcut mezheplerden birine tabi olmayıp kendince bir kanaate ulaştığında, kendi şahsına özgü bir mezhep icat etmiş olur. Fakat, içtihat seviyesine ulaşmamış olduğu için, bu, hevaya dayalı bir mezhep olacaktır. Dolayısıyla, içtihat seviyesine ulaşmamış her müslümanın, içtihat seviyesine ulaşmış olduğu ulemanın geneli tarafından kabul edilmiş bulunan bir âlime mezhep anlamında tabi olması gerekir. Tarihte içtihat mertebesine ulaşmış birçok âlimin bile, kendisinden önceki mezhep imamlarına iktida ettikleri bilinmektedir.

10. Mezhepçilik karşıtlığıyla ortaya çıkanların da, kendi kafalarından “Benim dinim Sünnîlik değil, benim dinim İslam” şeklinde akla, mantığa ve “usul”e aykırı laflar söylemek, bu konuda kendince yeni bir mezhep icat edip mezhepçilik yapmak yerine, mezhepçilikten uzak durmanın ne anlama geldiği konusunda da müçtehitlere ve otorite âlimlere tabi olmaları gerekir. Ulema, bu konuda gerekli uyarıları yapmış bulunmaktadır.

11. Bid’at mezheplerin sorunu, aslında mezhepçilik yapıyor olmaları değildir. Dinî konularda usul’e ve dinin temel esaslarına aykırı bid’at görüşleri mezheb haline getirmiş olmalarıdır.

12. Bunu görmezden gelip, onların sorununu mezhepçilik adı verilen bir “davasına sahip çıkma” tavrına indirgemek, sonra da Sünnet ehline (ya da, İmam Pezdevî gibi isimlerin adlandırmasıyla “hak ehli”ne), “Mezhepçilik yapma, davana sahip çıkma!” diye öğüt vermek, batıla ve bid’atçiliğe hizmet etmektir. Sünnet ile bid’ate, hak ile batıla eşit mesafede durmaktır. Mezhepler konusunda “laik” bir tutumu benimsemek, “her mezhebe eşit mesafede” durma bid’atini icat etmek, dinin bizzat kendisini laikleştirmektir.

13. Mezhepçilik gibi, dincilik ve **İslamcılık** kavramları için de aynı durum geçerlidir. Mesela Hristiyanlar'ın sorunu dincilik yapıyor olmaları değildir. Hak dini benimsemiyor, hak dine cephe alıyor, "ed-Dîn düşmanlığı" yapıyor olmalarıdır. Dindar insan, tanım gereği, aynı zamanda dincidir. Batıl ve sapık dinleri savunanların kusuru da "dincilik" yapıyor olmaları değil, sapıklığı din olarak benimsemeleridir. Türkçü, Atatürkçü, akılcı, gerçekçi, Akpartici, ülkücü, devrimci, toplumcu, milliyetçi, cumhuriyetçi, halkçı, Kuva-yı Milliyeci, emekçi, barışçı, Saadetçi, fıkıhçı, maliyeci, eğitimci, tarihçi, sanatçı, saatçi, tamirci, çömlekçi, antikacı, kuyumcu, sanayici, fizikçi, kimyacı, denizci, havacı, ziraatçı, eczacı, dişçi, dahiliyeci, sporcu, edebiyatcı, gazeteci vs. olduklarını söyleyenlerin "dinci"lik hakkında konuşmaya hakları yoktur.

14. Mantıksız bir dincilik-dindarlık ayrımı üretilerek yapılan dincilik düşmanlığı ve karşıtlığı söylemi, dinin ve dindarlık düşmanlığının maskelenmiş halidir. Bir psikolojik savaş taktiğidir.

15. Emekçi olmadığını, fakat emekdar olduğunu, kinci olmadığını ama kindar olduğunu söyleyen biri, ne konuştuğunu bilmeden saçmalayan bir akıl yoksunudur. Ya da, su katılmamış bir sahtekârdır.

CAHİL MEZHEPÇİLİK

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’i savunmak, herşeyden önce, “Sünnet” ve “Cemaat” kavramları üzerinde sağlıklı bir düşünceye sahip olunmasını gerektiriyor.

Ayrıca, belirli bir sosyolojik grubun ismi olarak bu tâbirin nasıl ortaya çıktığının, tarihsel süreç içinde kimler tarafından hangi anlamlarda kullanıldığının gösterilmesi önem taşıyor.

Bundan daha önemli olan husus, Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat müdafaasının “Sünnet”i ve “Cemaat”i merkeze almak zorunda olmasıdır. Aksi takdirde Sünnet ve Cemaat unutulup, savunulan olarak geriye sadece “ehl”i kalabilir.

Bu ise, son tahlilde, o “ehl”in aşırı bir şekilde yüceltilmesine ve böylece “Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat” olmaktan çıkmak anlamına gelebilecek şekilde Şia gibi bir tavra sahip olunmasına yol açabilir.

Böyle bir aşırılık, geçmişte **İhlâs grubu** tarafından bir ölçüde sergilendi. Dikkatle incelendiğinde, **Mehmet Şevket Eygi**’nin tutumunun da yukarıda işaret edilen türden tutarsızlıklar içerdiği görülür.

*

Mezhep konusu, ifrat ve tefritin hüküm sürdüğü alanlardan birini oluşturuyor.

Bir tarafta, Osmanlı uygulamasını bile Ehl-i Sünnet’in bir rüknü gibi gören tuhaf Ehl-i Sünnetçiler var..

Diğer tarafta ise, son zamanların gözde sloganlarından “Mezhep taassusubundan kaçınalım” lafına sarılanlar..

Burada önemli olan, mezhepten neyi anladığımız.

Hak mezhepler arasındaki ihtilaflarda mezhep taassubu sergilemek cehalettir.

O yüzden İmam Şafiî rh. a., “Bizim görüşümüz doğru, fakat yanılıyor olma ihtimalimiz var. Muhataplarımızın görüşü yanlış, fakat isabet ediyor olmaları ihtimali var” demiştir.

Bunun nedeni, her iki tarafın da kendine göre delilinin bulunuyor oluşudur.

*

Bu tarz bir mezhep ihtilafı esasa ilişkin olmaz. Mesela namazın beş vakit olması, farzların rekat sayısı gibi hususlarda ihtilaf yaşanmaz. Bazen de ihtilaf lafzîdir. Mesela kurbana Şafiîler’in sünnet, Hanefîler’in vacip demesi gibi. Burada ihtilafın kökeni, Şafiîler’in vacip kavramını kullanmamalarından ibarettir.

Ancak, daha genel olarak düşünüldüğünde, batıl dediğimiz mezheplerin esasta ayrıldıkları, şer’î delilleri yok saydıkları ya da çarpıttıkları, böylece dini tahrif ettikleri görülür.

Mesela, **Şam’daki veya Hacıbektaş’taki herhangi bir kabrin ziyaret edilmesini hac olarak kabul edenlerin**, Ramazan orucu yerine **Muharrem orucunu** tutanların, “Bizim namazımız kılınmıştır” vs. diyenlerin, Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer gibi **Cennet’le müjdelenmiş ashabı tekfir** edenlerin din anlayışına mezhep adı vererek saygı duymak, gerçekte İslâm’a saygısızlıktır.

Bu, mezhep taassubundan kaçınmak değildir, hak ile batılı ayıramamak, hakta sebat edememektir.

Hz. Peygamber s.a.s., “Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır, siz bunlara karşı mezhep taassubu sergilemeyin” buyurmamıştır.

Tam aksine, kendisinin ve ashabının yolunu izlemeyi emretmiştir.

Şayet bunun adı taassub ise, yapacak birşey yoktur, bir müslüman mutaassıp olmak zorundadır.

*

Ancak, birçok yerde Ehl-i Sünnet kavramının içi boşaltılmıştır.

Dahası, içinin boşaltılmasıyla yetinilmemiş, bid'atle doldurulmuştur.

Merhum Abdürreşid İbrahim'in şu yazdıkları bunun bir örneğini oluşturuyor:

> Cickâr, Mançurya'ya 623 çakrım (kilometre) mesafade Çin hükümetinin büyük bir askerî merkezidir….(…)
>
> Müslümanlarda medrese namına şu bizim bulunduğumuz medrese var. O da on beş talebeden ibaret. İkinci mescit imamı ise **bed-mezhepmiş (kötü mezhepliymiş), cahilmiş** deyince ben merak ettim….
>
> Bu imam ile konuşmaya başladık…. Hiç olmazsa cehaletini itiraf ediyor…. (…)
>
> Ben Cickâr'da iki kere bayram namazı kıldım. Bir kere bu bed-mezhep imamla bayramı kıldık, zira o hesap ile amel edermiş. İki gün sonra da **ehl-i sünnet** ile kıldık. Ehl-i sünnetin bayram namazından da biraz malumat vereceğim: Bunlar bayram namazına giderken herkesin elinde bir ateş parçası bulunur. O da kokulu bir çıra, camiye girdikleri zaman herkes elindeki çırayı bir mangala diker, mescit, içinde adeta dumandan durulmaz hale gelir…. (…)
>
> Çin ulemasında "ahun" yahut "ahund" bir rütbedir…. (…)
>
> İşte biz bu kere Çin ülkesinde Cickâr beldesinde bayram namazı kıldıktan sonra iki talebe medresede tahsillerini tamamlamışlar. Yani on beş sene

medresede bulunmuşlar. Bizim huzurumuzda bu iki adama ahunluk payesi verildi….

Mutantan bir seccade serilir. Üstad efendi kıbleye arkasını vererek, seccade başında bir kürsüye oturur. Ahun olacak efendi seccadeye geçer, tam üstadın karşısına gelir, iki elini birleştirerek avucunu avucuna kapatarak ellerini ayak parmaklarına doğru uzatır, rüku eder…. bu suretle üç defa rüku eder….

Ben böyle, bir adam karşısında rükûun caiz olmadığını söyledimse de, **benim cehaletime saydılar….**

(Abdürreşid İbrahim, ***Âlem-i İslâm***, haz. Mehmed Paksu, 2. b., İstanbul: Nesil, 2013, s. 192-9.)

MEZHEB TAASSUBU

Yeni Şafak gazetesi yazarı **Hayrettin Karaman**, bir yazısında şunu söylüyordu:

> "**İran** onuncu hicrî asra kadar Sünnî Müslümanların yurdu idi, pek çok Sünnî İslam alimi o topraklarda yetişti ve bugün hala istifade edilen eserlerini orada yazdılar. Onuncu asırdan sonra Safevîler eliyle **Şîîleşen İran**, mezhebi dinin önüne geçirdi, Sünnîlere hayat hakkı tanımadı, zaman içinde yok olma noktasına getirdi. Ümmeti tefrikaya sevkeden, tahrip eden ve zayıflatan bu değişimin acı sonucunu **Nemse Kralı**'nın [Avusturya-Macaristan İmparatoru'nun] sefirinin [elçisinin] şu ifadesinden anlamak mümkündür: 'Eğer Safevîler olmasaydı biz de bugün Cezayirliler gibi ***Kur'an*** okuyor olacaktık'."

İran'ın Safevîler'den beri **mezhepçi** bir politika izlediği doğrudur.

Ancak, **Osmanlı** ile olan ilişkilerini salt mezhebî saiklere bağlamamak gerekir.

Osmanlı'yı Fatih dönemine kadar 150 yıl boyunca asıl arkadan vuranlar sünnî **Karamanoğulları** idi.

Osmanlı ne zaman Balkanlar'da sefere çıksa Karamanoğulları bunu fırsat bilip Osmanlı topraklarına saldırırlardı.

Osmanlı ile, şiî Safevîler'den önce sünnî **Timur** ile **Uzun Hasan** da savaşmıştı.

Uzun Hasan, **Venedikliler** ile Osmanlı'ya karşı diplomatik ilişki de kurmuştu.

Kısacası, Safevîler'in Osmanlı ile olan rekabetleri salt mezheplerine olan düşkünlüklerinden kaynaklanmıyor.

Evet, Safevîler **mezhepçilik** yapıyorlardı, fakat asıl dertleri başka topraklara ve halklara egemen olmaya çalışmaktan ibaretti.

Bugünkü konjonktürde ikide bir **İran**'ın şiîliğine vurguda bulunup Safevî hatırlatması yapmak ise, tersinden bir mezhepçiliğe karşılık geliyor.

Mevcut durumda İran kadar siz de mezhepçisiniz.

Daha doğrusu, **resmî ideoloji** bakımından müslüman olmayan (Müslüman değil; nerde kaldı ki sünnî olsun) **laik/dinsiz Türkiye**'nin politikaları için **Sünnîliği istismar** ediyorsunuz.

İran'ın durumu kötü, fakat sizinki daha kötü.

Farkında değilsiniz.

*

Yeni Şafak'ın bir diğer kendisinden habersiz yazar müsveddesi, **Ergun Yıldırım**.

Bununki tam bönlük..

Bir yazısında şu saçmasapan cümleyi kurmuştu:

> "Ne daha fazla **milliyetçilik**, ne daha fazla **tarihçilik** ne de daha fazla **İslamcılık**la bu sorunlardan çıkmamızı sağlayabilir."

Milliyetçilik, milliyet **olgu**sunu **değer**e dönüştürme hokkabazlığı ve aldatmacasıdır.

Burada sözü edilen tarihçilik ise geçmişi **ölçü** haline getirmek, şimdinin ve geleceğin kendi bağımsız varlığını yok saymaktır.

İslam ise, Allahu Teala'nın ilk insandan **Kıyamet'e kadar geçerli** olan çağlar, coğrafyalar, toplumlar, medeniyetler ve devletler üstü evrensel mesajıdır.

Sen nasıl milliyetçilik ve tarihçilik gibi **zırva**larla İslamcılığı aynı kefeye koyabiliyorsun, angut?

Milliyetçi Allahu Teala'yı unutup milletine/milliyetine çağıran, fiilen ona tapan bir putperesttir; **tarihçi(ci)**, geçmişin mirası hiç tükenmezmiş, kendisinin ayrı bir sorumluluğu yokmuş gibi tarihten sınırsız biçimde nemalanmak isteyen arsız bir mirasyedidir; **İslamcı** ise, Allahu Teala'nın dinine davet eder.

Bunları aynı kefeye koyabiliyorsan sen angut öküzün ta kendisisin!

*

Bu angut, yukarıya aldığımız cümlesinin ardından şunu söylüyor:

> "Dünyamıza gerekli olan daha fazla adalet, daha fazla ekonomik paylaşım ve daha fazla eşit katılım."

Peki, İslam bundan başka birşeyi mi istiyor?

Milliyetçi, milletini öne alır, başka milletlerle bırakın birşeyleri paylaşmayı, onların **varlığına** bile tahammül edemez. **Kimliklerini** yok saymak ister. Yok sayar. Peki İslam böyle midir?

Dünyada adalet, İslam'sız nasıl sağlanabilir?!

Bu akıl fakirinin sözlerinin devamı ise, bulduğu çarenin İslam değil, **demokrasi** olduğunu gösteriyor:

> Bütün insanlık tarihi boyunca ilk defa bu kadar fazla ortaklaşa hale gelen küremizde, artık daha fazla beraber düşünmek ve beraber insani olmak zorundayız. **Batı**, **demokrasi**yi sadece kendisi için değil, **Ortadoğu** için de kabul etmek ve hatta bunu desteklemek zorunda.

Çare, **demokrasi**ymiş.. Ve bu çare, Batı'nın elinde, tekelinde.. **Kurtarıcı**larımız Batılılar..

Reçete ise, onların **Eski Yunan**'dan devraldıkları demokrasi..

Böyle bir sömürge aydını kafası, böyle bir uşak zihniyet, böyle bir köle ruh, böyle bir manevî boşluk, tabiî ki **İslamcı** olamaz.

Senin demokrasi dediğin, **hak**tan yana olan azınlığı sırf azınlık oldukları için hiçe sayıp, çoğunluğun iltifatına mazhar olan **batılı** yüceltme davasından başka nedir?!

Demokratlık, İslam açısından son tahlilde sapıklıktır. Merhum Ali Haydar Efendi'nin ifadesiyle, onu kabul edip "d"sini bile ağzına almak, **küfür**dür.

Şu angut öküz ise, fiilen Allahu Teala ile Resulü'nün yerine koyduğu **Batı**'dan, Ortadoğu için demokrasi nimeti bekliyor.

*

Bu kafasız, yazısının devamında, Batılı efendilere yönelik demokrasi dilenciliğini bir tarafa bırakarak İslamcılık anlamına gelen ifadeler kullanıyor.

*"Biz Müslümanlar için **asıl olan inancımız**ın esasları"* diyerek söze başlamış.

Senin inancın, Batılılar'dan demokrasi dilenciliği yapmanı mı emrediyor?

Angutun ikinci cümlesi şöyle:

> "Tarihte yaşadığımız **işgaller** ve **travmaları** her zaman **unutarak** bu esaslar üzerine **yeni bir ruhla yeni bir dünya** kurmaya yöneliriz."

Demek istediği şu: *"Sayın Batılı efendilerimiz, topraklarımızı işgal etmiş, camilerimizi yakıp yıkmış, katliamlar düzenlemiş olabilirsiniz, ben bunları unutur öbür yanağımı da size çeviririm.. Vur efendim vur!"*

Bu değilse ne?

*

Bay angut sonra da işi getirip yine **mezhepçiliğe** bağlıyor, Batılı efendilerine, *"Bakın biz size karşı tavizsiz bir direniş ruhu sergileyen* ***Selefîler*** *gibi de değiliz, devrimden beri ABD'ye kafa tutan* ***şiî*** *İran gibi de olmayız, size uşaklığa razıyız"* mesajını veriyor.

Sözleri şöyle:

> Biz tarihimizin travmalarından değil zaferlerinden, imar ve ümranından ilham alan bir meşrebiz.(**Ehli Sünnet r**uhu budur). Bu meşrebi **vehhabilik selefiliği**nden de **İran Şiiliği**nden de farklı kılan budur.

Batı'nın bugünkü politikası, Müslümanlar arasındaki **mezhebî ihtilafları** ha bire körüklemekten ibaret..

Bu arada kendilerini de ikiyüzlü **demokrasi**leri ile İslam toplumları için kurtarıcı gibi gösterme kurnazlığı sergiliyorlar..

Bu köle ruhlu sömürge aydını angut ise, onlara, *"Biz* ***uslu çocuklarız,*** *sizin sevmediğiniz Selefîler ve İranlılar gibi olmayız, azat kabul etmez* ***uşak****larınızız"* mesajını veriyor.

*

Aynı yazıda bir taraftan *"Bütün insanlık tarihi boyunca ilk defa bu kadar fazla ortaklaşa hale gelen küremizde, artık daha fazla* ***beraber düşünmek*** *ve beraber insani olmak zorundayız"* diyor, böylece Yahudi'ye, Hristiyan'a, Budist'e, her tür müşriğe **zeytin dalı** uzatıyor, fakat Vehhabî ve Şiî müslümana **kin** kusuyor.

Onlarla "beraber düşünmek ve beraber insan olmak" gibi bir arzusu yok..

Tam aksine, Batılı efendilerinin önünde, demokrasi puthanesinin sunağı üstünde onları vahşi çığlıklar atarak kurban edip boğazlıyor.

Bir taraftan da pişkin bir yüz ifadesiyle sırıtarak göz ucuyla efendilerine bakıyor, aferinlerini bekliyor.

Bir de tutup buna "**Ehl-i Sünnet ruhu**" diyor. Zehir şişesinin üstüne "en hakiki saf bal" etiketini yapıştırma şerefsizliği sergiliyor.

Bu sahte ve **çakma Ehl-i Sünnet** ruhu, bu topraklarda Fethullah Gülen'le, Mücahit Ören'in dedesi gibilerle bitmeyecek, egzotik ve fantastik yeni mahsuller vermeye devam edecek gibi görünüyor.

ÂLİMLERİN KİTAPLARINDA HATALAR DA BULUNUR

Ancak bu hatalar, onların değerini inkâr etmeye yol açmamalıdır.

Bununla birlikte, onların asla hata yapmayacaklarını, her söylediklerinin mutlaka doğru olacağını düşünmek daha büyük bir hatadır.

Ayrıca, onların hatalarını bulanların da hataları olur. Bazen, hata olduğunu söylerken yanılıyor da olabilirler.

O yüzden, çok dikkatli ve ihtiyatlı olmak gerekir.

Hz. Ali r. a.'in şu sözünü hep aklımızda tutmamız gerekir: "Hakkı kişilere göre tanıma; hakkı tanı (bil), ehlini de bilirsin."

Yani "Şu hak ehlidir, o halde her söylediği doğrudur" şeklinde bir akıl yürütme ile hüküm verme, kişilerden bağımsız olarak hakkı öğren, ve kimin hak ehli olduğuna buna göre karar ver!

"Şu şahıs hak ehlidir, o halde her yaptığında bir hikmet vardır" şeklindeki bir düşünce batıldır, bu ancak peygamberler için söz konusu olabilir.

Rûdânî, ***Cem'u'l-fevâid*'de** Muâz bin Cebel r. a.'in şu sözünü nakletmektedir (***Büyük Hadis Külliyatı – Cem'u'l-fevâid***, çev. Naim Erdoğan, C. 3, İstanbul: İz Y., 2007, s. 431.):

> "Ardınızda fitneler olacaktır. O zaman mal çoğalacak *[türlü türlü eşya, araç gereç olacak]*, ***Kur'an*** açılacak, mü'min, münafık, erkek, kadın, köle, hür, küçük, büyük herkesin elinde ***Kur'an*** olacak.

Matbaanın icadı ve yaygınlaşmasından sonra bu mümkün olmuştur.

Ashab bu tür gelecekle ilgili (gaybe dair) sözleri kendi kafalarından söylemezler. Peygamber Efendimiz s.a.s.'den duyduklarını naklederler. Fakat bazen böyle, hadisi belki yanlış aktarırım korkusuyla kendi sözleri gibi söylerler.

Muaz r. a. sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "İçlerinden biri şöyle diyecek: 'Neden bana tâbi olmuyorlar? ***Kur'an*** okumama rağmen, yine de kimse bana uymadı. Ben onlara ***Kur'an***'dan başka birşey uydurmadıkça bana uymayacaklar.' Böyle bir kişinin **uydurduklarından sakının**! Zira onun ortaya attıkları **dalâlet ve sapıklık**tır.

Kendisine ait öğretisi, felsefesi, düşüncesi bulunduğunu göstermeye çalışan, yeni ve orijinal düşüncelere ve projelere sahip fikir, dava ve aksiyon adamı olarak ortaya çıkanların durumu genelde budur.

Tarihselci modernist soytarılar ile "İslam'ı güncelleme" hastalığına yakalanmış olan eyyamcılar taifesi de bu topluluğun demirbaş üyeleridirler.

Yolları dalalet ve sapıklıktır.

Değil bunlar, gerçekten âlım olan kişilerin bile sözlerine karşı dikkatlı olmak gerekir. O yüzden, Muaz r. a. sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "Sizi bilgili kimselerin ayaklarının sürçmesine karşı uyarıyorum. Çünkü **şeytan ilim sahiplerinin dili ile dalâlet ve sapıklığa davet** edecektir. Münafık da bazen doğru söz söyleyebilecektir."

Evet, âlimlerin yanılmazlığı ve masumiyeti diye birşey yoktur.

Büyük âlimlerden de gelse yanlışı reddetmedikçe, münafıktan da gelse doğruyu tasdik etmedikçe, sapıklığa düşmekten kurtulamazsın.

Bununla birlikte, birinin bazen doğruları söylemesi, onun gerçekten hak ehli olması anlamına gelmeyebilir. Münafık da olabilir.

Muaz r. a. şunu da söylüyor:

> “Sen bilgili kişinin **şöhret kazanmış sözlerinden kaçın** ki, o sözler seni kaydırıp yanıltmasın. Kim bilir belki o bilgili kişi bu sözlerinden döner. **Hak ne ise onu kabul et**, onun üzerinde ol, çünkü hakkın üzerinde nur vardır.”

Ölçün adamın ilmiyle meşhur olması, büyük âlim diye tanınması, ya da kitaplarının ve sözlerinin şöhreti, itibar kazanmışlığı ve yaygınlaşmışlığı olmasın.

Bediüzzaman Said-i Nursî, ***Muhâkemat***‘ta şöyle demektedir:

> **Üçüncü Mukaddime**
>
> **İsrâiliyatın (İsrailoğulları’nın aktardıkları hikayelerin) bir taifesi (kısmı) ve hikmet-i Yunaniyenin (Yunan felsefesinin) bir kısmı, daire-i İslâmiyete duhul etmeleriyle (İslamî eserlere girmeleriyle), din süsüyle görünerek, efkârı (fikirleri) ihtilâle verdiler (karıştırdılar)**. Şöyle ki:
>
> … Bundan sonra kavm-i Arap, sair akvamı (diğer milletleri) bel’ ettiği (yuttuğu) gibi, milel-i sairenin malûmatları (öteki milletlerin bilgileri) dahi Müslüman olmaya başladığından, muharrefe olan (değiştirilip bozulmuş) İsrailiyat ise, Vehb, (ile) Kâ’b gibi ulema-i ehl-i kitabın İslâmiyetlerinin (yahudi ve hristiyan alimlerinin müslüman olmaları) cihetiyle Arapların hazain-i hayalâtına (hayal hazinelerine) bir mecrâ ve menfez (bir kanal ve giriş yeri) bularak o efkâr-ı safiyeye (saf ve yalın düşüncelere) karıştılar. Hem sonra da ihtiram (saygı) dahi gördüler. Zira ulema-i ehl-i kitaptan İslâmiyete gelenler, İslâmiyet şerefiyle gayet celâlet ve tekemmül ettiklerinden (büyüyüp olgunlaştıklarından), malûmat-ı müzahrefe-i sabıkaları (eski bilgi çerçöp ve kalıntıları) makbule ve müselleme gibi

oldular (kabul gördüler ve doğrulukları kesinmiş gibi alındılar), reddedilmedi(ler). Çünkü İslâmiyetin usulüne musadim (çatışır halde) olmadığından, hikâyat (öyküler) gibi rivayet olunurken, ehemmiyetsizliği için (önemsizliğinden dolayı) tenkitsiz (eleştirilmeden) dinlenirlerdi. Fakat -hayfâ!- sonra hak olarak kabul edildiler, çok şübeh ve şükûkâta sebebiyet verdiler (şüphe ve kuşkulara neden oldular).

Hem de, vakta ki şu İsrailiyat, kitap ve sünnetin bazı imaatlarına (imalarına) merci (kaynak) ve bazı mefahimlerine (akla getirdiği şeylere) bir münasebetle me'haz (kaynak) olabilirlerdi-fakat âyât (ayetler) ve hadîsin (bizzat) mânâları değil. Belki, faraza (varsayalım ki) doğru olsalardı (oldukları durumda), mâsadak ve efradından olmaları (ayet ve hadîsleri doğrulayan hususlar olmaları) mümkün olduğundan, su-i ihtiyarlarıyla (fena seçimleriyle) başka bir me'hazı (kaynağı) bulmayan veya (ona) atf-ı nazar etmeyen (bakmayan) zahirperestler (yüzeysel bakışlılar), **bazı âyât ve ehâdîsi (hadisleri) o hikâyat-ı İsrailiyeye tatbik ederek (İsrailoğullarının aktardığı hikayelere uygulayarak) tefsir eylediler.**

Halbuki, Kur'ân'ı tefsir edecek, yine Kur'ân ve hadis-i sahihtir (sahih hadistir). Yoksa, ahkâmı mensuh (hükümleri geçersiz kılınmış) olduğu gibi, kasası (kıssaları, öyküleri) dahi muharrefe (bozulmuş) olan İncil ve Tevrat değildir.

Evet, mâsadakla (doğrulayan, uygun gelen şeylerle) mânâ ayrıdırlar. Halbuki, mâsadak olmaya mümkün olan şey, (asıl) mânâ yerine ikame olundu. Çok da imkânât vukuata karıştırıldı (olması mümkün olan fakat olup olmadığı bilinmeyen şey, gerçekten vuku bulmuş gibi kabul edildi).

Hem de, vaktâ hikmet-i Yunaniyeyi (Yunan felsefesi ve bilimi) Müslüman etmek için Me'mun'un asrında tercüme olundu. Fakat pek çok esâtîr ve

hurâfâtın (efsane ve hurafenin) menbaından (kaynağından) çıkan o hikmet, bir derece müteaffine (kokuşmuş) olduğundan, safiye (saf, bozulmamış) olan efkâr-ı Arabın (Arap fikirlerinin) içlerine tedahül ettiğinden (girdiğinden), bir derece efkârları karıştırdığı gibi, **tahkikten taklide bir yol açtı (hakikati doğrudan araştırıp öğrenmek yerine, birilerinin düşüncelerini olduğu gibi kabul etmeye sebep oldu).**

… şu hikmet ve İsrailiyat dahi, daire-i İslâmiyete duhulleriyle beraber, bazı nakkad-ı muhakkikîn-i İslâm (araştırmacı ve eleştirici müslümanlar) temyiz ve tasfiyelerine (ayrıştırıp saflaştırmaya) teşebbüs ettiler. Fakat-hayfâ!-tamamıyla muvaffak olamadılar.

İş bu kadar da kalmadı. Çünkü tefsir-i *Kur'ân*'a sarf-ı himmet (gayret) edildiği vakit, bazı ehl-i zahir (yüzeysel bakışlılar), *Kur'ân*'ın nakliyatını bazı İsrailiyata tatbik ve bir kısım akliyatını dahi hikmet-i mezbureye tevfik ettiler (Kur'an'da anlatılan olayları İsrailoğulları'nın hikayelerine ve Kur'an'daki aklî hususları Yunan düşüncesine uydurdular). Çünkü gördüler ki, Kur'ân mâkul ve menkule müştemildir (Kur'an'da hem aklî hem de naklî hususlar vardır). Hadis de öyle… Sonra kitap ve sünnetin bazı nakliyat-ı sâdıkalarıyla (doğru nakilleriyle) ve bazı muharref (bozulmuş) İsrailiyatın ortasında bir mutabakat (uygunluk) ve münasebet (ilişki) istinbat ettiler (buldular).

Hem de (*Kur'an* ve Sünnet'in) hakikî olan akliyatlarıyla mevhum (kuruntu kabilinden) ve mümevveh (sahte) olan şu hikmet arasında bir müşabehet (benzerlik) ve muvafakat (uygunluk) tevehhüm eylediklerinden (vehmettiklerinden), şu mutabakat ve müşabeheti kitap ve sünnetin mânâlarına tefsir (açıklama) ve maksatlarına beyan (açıklama) zannedip hükmeylediler.

Kellâ, sümme kellâ (hayır, sonra yine hayır)!… …

Evet, ifratla müsamahanın (aşırı gidilerek bu konuda hoş görünün) kapısı açıldı. Çürük şeyler o hakaik-i âliyeye (yüksek gerçeklere) karıştığından, ehl-i tefritle (aşırılığın tam karşı ucunda olanlar ile) insafsız olan ehl-i tenkit (eleştiriciler), gayet haksızlık olarak, şu çürük şeylerin yüzer misline olan hakaik-i âliye içinde (o çürük şeyleri) gördüklerinden **(yüce hakikatlerden de) ürktüler, nefret ettiler**. Hâşâ, lekedar ve kıymetsiz zannettiler. Acaba defineye hariçten girmiş bir silik para bulunsa veyahut bir bostanda başka yerden düşmüş olan çürük ve acı bir elma görünse, hak ve insaf mıdır ki, umum (bütün) defineyi kalp (sahte) ve umum elmaları acı zannedip vazgeçmekle lekedar edilsin? …

Altıncı Mukaddime

Meselâ, **tefsirde (Kur'an tefsirlerinde) mezkûr olan (konu edinilmiş olan) her bir emir/iş/şey, tefsirden olmak lâzım gelmez….**

Hem de âdât-ı müstemirredendir (devam edegelen âdetlerdendir) ki, kitab-ı vahidde (tek bir kitapta) ulûm-u kesire (pekçok ilim) tezahüm eder (biraraya gelir)…. Bu sırdan gaflet iledir ki, bir şeriat veya bir tefsir kitabında istitraden (yeri geldiği için laf arasında) derc olunmuş (yanlış olması muhtemel) bir meseleyi gören bir zahirperest (işin özünü ve esasını bırakan) veya mugalâtacı (demagoji düşkünü) bir adam der ki: "Şeriat ve tefsir böyle der." **Eğer (dine) dost olsa (dinî kitaplarda yazılı olan herşeyi dine ait gerçekler ve kesin doğrular kabul ettiği için) diyecek(tir ki): "Bunu kabul etmeyen Müslüman değildir." Şayet düşman olsa, o bahaneyle der: "Şeriat veya tefsir -hâşâ- yanlış."**
Ey ifrat ve tefrit sahipleri! Tefsir ve şeriat başkadır; tefsir ve şeriatte telif olunan kitap yine başkadır. Zira kitap daha geniştir. O dükkânda cevherden başka kıymetsiz şeyler dahi bulunur…. …

Bir gayr-ı müslim, yalnız mescide girmekle Müslüman olmasına kâfi olmadığı gibi, tefsirin veya şeriatın kitaplarına, hikmet (fen bilimleri, felsefe ve mantık) veya coğrafya veya tarih gibi bir fennin meselesi girmesiyle, tefsir veya şeriat olamaz. Hem de bir müfessir(in) (tefsircinin) veya fakih(in) (İslam hukukçusunun), mütehassıs (uzman) olmak şartıyla, (verdiği) hükmü yalnız nefs-i şeriat (şeriatin kendisinde) ve tefsirde hüccettir. Yoksa, tufeylî olarak izinsiz (biçimde, sağdan soldan alıntılarla yapılmış) tefsir, (ve de) şeriat kitaplarına (bu şekilde) girmiş emirlerde (işlerde, konularda, müfessirin ya da fakihin hükmü) hüccet (kanıt) değildir. **Zira (müfessir ya da fakih) onlarda tufeylî olabilir (uzman olmadığı, tam bilmediği halde konuşuyor olabilir)**. Nâkile (nakledene, aktarana) itab (kınama) yoktur (Dinin değil, kendisinden alıntı yapılan kaynağın suçlanması gerekir)….

BEŞİNCİ BÖLÜM:

ŞİÎLEŞEN SÜNNÎLİK

EHL-İ SÜNNET VE ŞİA

Sünnîlik ve Şiîlik/Alevîlik konusunda şu hususların gözönünde bulundurulması gerekir:

1. Bazılarına göre Alevîlik Türk Müslümanlığı, Sünnîlik ise Arap Müslümanlığı'dır. Alevîlik bazı Türkler'e özgü bir Müslümanlık yorumu olabilir, fakat Sünnîlik Arap Müslümanlığı değildir. İslâm, ırklar üstüdür ve Sünnîlik de, İslâm'ı bu şekilde ırklar üstü kabul etmek, **Şamanizm** gibi Türkler'in atalarının karışık inançları veya Araplar'ın atalarının putperestlikleriyle kirletmemektir.

2. Alevîlik (ve onun ilişkili olduğu Şiîlik) aslında bir tür **İran (Pers, Fars) İslâm** yorumudur. İranlılar'ın o devre göre süper güç olan Sasanî Devleti Hz. Ömer zamanında yıkılmıştır. Bu yüzden İranlılar Hz. Ömer'i sevmezler; nitekim Hz. Ömer'i namaz kılarken suikastle öldüren kişi de bir İranlıdır. Buna karşılık Hz. Ali, İran devleti yıkıldığında, onların son hükümdarı Yezdücerd'in esir olmuş iki kızını ayaktakımına düşmesinler diye alıp Hz. Hüseyin'le ve ashabın bir başka önemli genciyle evlendirmiştir. Bu yüzden İranlılar Hz. Ali ve Hz. Hüseyin'e özel sevgi duyarlar. Türkler'in Alevîleşmesi, İranlılaşmasından başka birşey değildir.

3. Şamanizm'i beğenmeyip terk eden atalarımızdan yüzlerce, hatta bin yıl sonra tutup ondan matah birşeymiş gibi bahsedenler, **Alevîlik'teki Şamanizm kalıntılarına** hayranlık duyanlar, İslâm'ı anlamaktan uzak kişilerdir.

4. Alevîlik **şahısçılık ve grupçuluktur** (Hz. Ali ve Hz. Hüseyin taraftarlığı, ehl-i beytçilik). Sünnîlik ise “ilkelere bağlılık”tır. Millî kelimesinin "millet"ten türemiş olması gibi, "sünnî" de "sünnet" kelimesinden türemiştir. Sünnîlik, Sünnet'e tâbi olmaktır ve ne Aliciliktir ne de Osmancılık vs.. Sünnîlik Ehl-i Beyt sevgisi ile Ehl-i Beytçiliği farklı görür. Sünnîlik Emevîcilik kadar, Alevîler'in savunduğu Ehl-i Beytçiliği de hatalı bulur.

5. Alevîler Hz. Hüseyin’in zulmen öldürülmüş olmasını sürekli hatırlar ve hatırlatır, fakat **Hz. Osman**’ın şehadetinin onunki kadar büyük bir haksızlık ve zulüm olduğunu kabul etmek istemezler. Hz. Hüseyin’in son tahlilde savaşmak üzere yola çıkmış olduğu kabul edilebilir. Kendisine saldırıldığı zaman da savaşmıştır. Bu da doğaldır. Hz. Hüseyin halife değildi, fakat halife olmak üzere yola çıkmıştı. Hz. Osman ise, zaten halifeydi. Kendisini öldürenleri çok daha önceden imha edebilirdi. İsteseydi hiçbiri elinden kurtulamazdı. Oysa onlara en küçük bir ceza bile vermemiştir. Öldürmek için evine girdiklerinde bile, ***Kur’an*** okumak dışında hiçbir şey yapmamış, kendisini savunmaya bile çalışmamıştır.

6. Şiîler Hz. Peygamber s.a.s.’in **Gadîr-i Hum** denilen yerde Hz. Ali’yi kendisine vâsi tayin ettiğini iddia ederler, fakat bunun böyle olması durumunda Hz. Peygamber’in (s.a.s.) neden vefatı öncesinde Medine’de aynı hususu tekrarlamadığını, imamet için yerine Hz. Ebu Bekir’i geçirdiğini açıklamaya yanaşmazlar. Şayet Hz. Ali vâsi olsaydı, ne ashab Hz. Ebu Bekir’in halifeliğine razı olur, ne de Hz. Ali buna karşı sessiz kalırdı. Hz. Ebu Bekir de hakkı olmayan birşeye tenezzül etmezdi.

7. Alevîler Hz. Muaviye’yi lanetler, fakat Hz. Hasan’ın onu **halife kabul edip biat** ettiğini, Hz. Hüseyin’in de bunu onayladığını akıllarına getirmek istemezler.

8. Şiîler Hz. Hüseyin’in Yezid’e biat etmeyiş nedeninin Ehl-i Beyt'in hilafet konusunda ayrıcalığı bulunduğu düşüncesinden değil, **Yezid'in içki içmesi, çalgı dinlemesi, maymun vs. beslemesi, açıkça günah işlemekten çekinmemesi** gibi

hususlardan kaynaklandığını anlamak istemezler. **Hz. Hüseyin İslâmî hükümler (Şeriat) için kıyam** etmiş iken, bunu kişisel ya da ailevî bir saltanat davası gibi görmeye ve göstermeye çalışırlar. Hz. Hüseyin'in Yezid'i eleştirdiği hususlarda onu tenkit etmek ise işlerine gelmez.

9. Zübeyr bin Avvam ve Talha bin Ubeydullah r. anhüma gibi zatların Hz. Ali'ye muhalefetinin nedeni Hz. Osman'ın katillerinin cezalandırılması konusunda herhangi bir adım atılmamış olmasıydı. Muaviye r.a. de Hz. Ali'ye olan muhalefetini bu husus üzerine bina etmişti. Halbuki Hz. Ali'nin o sırada bunu yapabilmesi mümkün değildi. Fakat otoritesini tesis etmesi durumunda Hz. Osman'ı öldürenleri cezasız bırakmayacağı da açık bir husustu. Hz. Ali'ye bu fırsatı vermek gerekiyordu. Ancak Hz. Ali'nin Hz. Osman'ın katilleri henüz cezalandırılmadan bütün valileri değiştirmek istemiş olması, özellikle Muaviye r.a.'in tepkisini çekmişti. Son tahlilde Hz. Ali haklı olmakla birlikte, ona muhalefet edenleri Şiîler gibi aşırı biçimde suçlamanın bir mantığı yoktur. **Hz. Hüseyin'in şehadetini 1400 yıldır unutmayanların, Hz. Osman'ın zulmen öldürülmesinin** hemen ardından insanların nasıl bir halet-i ruhiye içinde olacağını hiç düşünmemeleri tam bir tarafgirlik ve insafsızlıktır.

10. Alevîler Hz. Osman'ı akrabası olan Emevîler'i yanında tutmakla suçlar, fakat genelde herkesin bu şekilde hareket ettiğini unuturlar. **Hz. Osman'ın Emevîler'e olan yardımları kendi malındandı.** Herkes gibi onun da malını dilediği gibi harcama hürriyeti vardır. Hz. Osman'a yöneltilen eleştirilerden hiçbirinin inandırıcılığı yoktur. Yaşadıkları dönemde Hz. Ali'yi de, Hz. Osman'ı da eleştirenler olmuştur. Ehl-i Sünnet Hz. Ali aleyhindeki değerlendirmelerin hiçbirisine itibar etmezken, Şiî ve Alevîler Hz. Osman aleyhinde söylenen herşeyi yalan ve iftira demeden adeta havada kapmış, hatta bunlara nasıl ekleme yapabiliriz diye düşünmüşlerdir. Bununla da yetinmemişler, Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer de dahil olmak üzere, ashabın çok büyük bir çoğunluğuna dil uzatmayı adeta inançlarının bir parçası haline getirmişlerdir. Buna karşılık Ehl-i Sünnet, Hz.

Peygamber s.a.s.'in etrafındaki insanlar olmaları hasebiyle ashabın tümü hakkında saygılı bir dil kullanmayı, hiçbirisini kötülememeyi şiar edinmiştir.

11. Alevîler Hz. Muaviye'yi saltanat kurmakla suçlar, fakat hilafetin salt Hz. Ali ve soyunun elinde olması düşüncesinin de bir **hanedanlık** anlamına geldiğini unuturlar. Abbasîler'in de aynı şeyi yaptığını da hatırlamak istemezler. Hz. Hüseyin'in bir aile ya da kişisel saltanat davası ile değil, İslâm için hareket ettiğini unutur, bunu kişisel/ailevî bir mesele haline getirirler.

12. Hz. Osman'ın hoşgörü, yumuşaklık, merhamet ve meşhur "haya"sını istismar eden isyancılar, onu şehid etmekle, planladıklarının tam tersi bir sonuca yol açtılar, Emevî Devleti'nin kurulmasına zemin hazırladılar. Şayet Hz. Osman'ın öldürülmesinin yol açtığı infial yaşanmasaydı, Hz. Muaviye'nin halife olacak şekilde öne çıkması mümkün olmazdı. Buna karşılık, Hz. Hüseyin'i Kerbela'da sıkıştırıp savaşmak istemediği halde saldırıp öldürenler de, Emevî Devleti'ni güçlendirelim derken, yıkılışının önünü açtılar. Hz. Hüseyin'in şehadetinden sonra bu devlet ancak 70 yıl yaşayabildi. Onların yerini alan Abbasîler ise, varlıklarını, iyi kötü 770 yıl sürdürdüler.

EHL-İ SÜNNET'E GÖRE HİLAFET VE İMAMET

Mesele, Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî'nin (rh. a.) ***Ehli- Sünnet İtikadı*** adlı eserinde şu şekilde aktarılmaktadır:

> *"... Verilen* ***hükümleri infaz*** *etmek* [uygulamak] *,* ***hadleri ikame*** *etmek* [Şeriat'teki had denilen cezaları uygulamak]*,* ***sınırları korumak****,* ***ordu hazırlamak****,* [devlet olarak fakirlere dağıtmak üzere bütün zenginlerden, ister gönüllü versinler, isterse gönülsüz] *zekât almak, âsî, hırsız ve yol kesenleri yok etmek* [asayişi sağlayacak polis ve zabıta güçlerini kullanmak]*, Cuma ve bayram namazlarının kılınmasını temin etmek, insanlar arasındaki anlaşmazlıkları gidermek* [yargılamak]*, hukukî meselelerde şahitleri dinlemek* [ifade almak, mahkeme kurmak]*, bulûğ çağına ermiş sahipsiz kimseleri evlendirmek ve* [kâfirlerle yapılan savaşlarda alınan] *ganimetleri taksim etmek için Müslümanların muktedir* [aciz olmayan] *bir halifeye (din ve devlet adamına) şiddetle ihtiyaçları vardır.*
>
> *"Halifede aranan* ***şart****lar şunlardır: Müslüman olmak,* ***hür*** *olmak, mükellef olmak,* ***zâhir*** *(hayatta ve meydanda) olmak ve Kureyş kabîlesinden olmak. Hâşimî, masum ve zamanın en faziletlisi olması şart* ***değildir****. Halifenin, yukarıda zikredilen hususları mükemmel bir şekilde ifa edebilecek güç ve siyâsete sahip olması* ***şar****ttır."*
>
> (***Ehli- Sünnet İtikadı,*** çev. A. Kabakçı ve F. Günel, 7. b., İstanbul: Bedir Y., 1996, s. 85.)

"Zâhir (hayatta ve meydanda) olmak" şartı, dipnotla şu şekilde şerh edilmektedir: "*Halife hayatta ve* ***meydanda*** *olacaktır.* ***Gizli*** *bir kimse, '****sonra*** *meydana çıkacak' diye i'tikad edilen kimse halife olamaz.*"

Doğal olarak, Gümüşhanevî rh. a., yeni bir şey söylemiyor, öteden beri Ehl-i Sünnet ulemasının konuya ilişkin söylemiş olduklarını tekrarlıyor.

*

Bir de, **bir yandan Ehl-i Sünnet edebiyatı yapıp diğer yandan Ehl-i Sünnet'e aykırı fikirleri savunanlar** var.

Bu zamane "**müçtehit** taslakları"na (Daha doğrusu, İsmailiyye gibi sapık fırkaların**mukallid**lerine) göre, halifenin zâhir olması "şart" değildir. Gaib bir imama gıyapta biat edilebilir, hatta edilmelidir. Bunlar, bir yandan da Ehl-i Sünnet edebiyatı yapmakta, sağ gösterip sol vurmakta, kurt oldukları halde kuzu postuna bürünmekte, sapık fırkaların görüşlerini Ehl-i Sünnet'e aitmiş gibi göstererek şeytanî zehir kusmaktadırlar.

Yukarıya aldığımız metinde "Halifede aranan şartlar" denilirken şart kelimesi boşuna kullanılmıyor. **Şartların bulunmaması, halifenin mevcut olmaması anlamına gelmektedir.**

Bu şartlar çerçevesinde konuşmak gerekirse, ortaya çıkıp "Ben halifeyim" diyemeyen ve merhum Gümüşhanevî'nin ifadesiyle *"yukarıda zikredilen hususları mükemmel bir şekilde ifa edebilecek* ***güç*** *ve siyâsete sahip*" olmayan (yani şer'î hükümleri infaz edemeyen, şer'î had cezalarını ikame edemeyen, devletin sınırlarını koruyamayan, ordu / silahlı kuvvet hazırlayamayan, yol kesen eşkıyayı yok edemeyen) bir kimsenin "Ben halifeyim" diye ortaya çıkması boş bir şeydir.

Bazı âlimler, "*Halifenin Kureyş'ten olması sıhhat/sahihlik değil, evleviyet şartıdır*" demişlerdir. Böyle düşünülmese bile, bu şarta **Hâşimî olma** kaydı dahil bulunmadığı için, bundan, Şia'nın savunduğu şekilde Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'in nesline (seyyid ve şeriflere) bir ayrıcalık çıkmaz.

Halifenin "*zamanın en faziletlisi olması*" şartının bulunmayışı da, kendilerinin herkesten faziletli olduklarını ileri sürmek gibi bir "olgunluk" gösteren ya da öyle

olduklarını zanneden kimselerin iddialarının geçersizliğini göstermektedir (Normalde mutasavvıfların daha mütevazı olmaları beklenir ama, kimi zaman tam aksi durum yaşanmış, bazı mutasavvıflar kendilerinin böylesi makamlara daha lâyık olduklarını iddia etmişlerdir.)

Ehl-i Sünnet'ten olmayı önemseyenler için tekrar hatırlatalım (Önemsemeyen, kulak asmayanlar, bildikleri gibi inanmaya devam edebilirler): **Zâhir (görünür ve bilinir şekilde ortada) olmak, hilafet ya da imametin şartıdır. Gizli, gaib ya da sonradan ortaya çıkacağı varsayılan biri, asla halife değildir.**

Resulullah'ın (s.a.s.) halifesi olmak çocuk oyuncağı ve saklambaç oyunu haline getirilemez.

Zâhir olmayan bir halifeye biat çağrısı yapmak, sadece bilgisizlik ve düşüncesizlik değildir, aynı zamanda Ehl-i Sünnet itikadından yüz çevirip batıl fırkaların propagandasını yapmaktır.

“ZAMANIN İMAMI” HURAFESİNİ SAVUNMAK, EHL-İ SÜNNET İTİKADINI TERK EDİP EHL-İ BİD’AT OLMAK, ŞİÎLİĞİ BENİMSEMEKTİR

Zamanın imamı meselesini sürekli gündeme getiren isimlerden biri Mehmed Şevket Eygi’ydi.

Oysa, “Zamanın imamını bilmeyen, cahiliye ölümü ile ölür” şeklindeki söz, Ehl-i Sünnet’in **hadîs** kitaplarında (**sahih kaynaklarda**) yer almamaktadır.

Ancak, **Şiîler**’in kitaplarında bunun hadîs olarak rivayet edildiği görülmektedir.

Bu sözün bu haliyle **hadîs** olması biraz zor, çünkü Peygamber Efendimiz s.a.s. **cevâmiü’l-kelîm**dir, onun hadîsleri az sözle çok manayı ifade eder ve mantık hatası içermez.

Tek başına “**zamanın imamı**” ifadesi bile bir defa sorunlu.. Zamanın imamı olmaz, ümmet kendi içinden birini imam/halife olarak seçer. Yani, zamanın imamını bilme değil, biat yoluyla belirleme söz konusu..

Üçüncü olarak, “zamanın imamı” ifadesi **her zamanın mutlaka bir imamının** bulunması gerektiği ön kabulüne dayanmaktadır ki, bu ön kabul, **Buharî**, **Müslim** ve **Ebu Davud**’da yeralan sahih bir hadîse aykırıdır. (Hadîsi aşağıya almış bulunuyoruz.)

Dördüncü olarak, zamanın **imamları**ndan değil de **imam**ından söz edilmesi, günümüzdeki **parçalanmışlık** çerçevesinde herkesin cahiliye ölümü tehlikesi ile yüzyüze olduğu anlamına gelir.

Ancak, **sahih** kaynaklarda şu hadîs yeralmaktadır:

> “Her kim, imama itaatten bir el kadar ayrılırsa, Kıyamet gününde Allahu Teala (cc)’ya ameli hususunda, lehinde hiçbir hücceti olmayarak kavuşacaktır. Her kim de boynunda bey’at olmadığı halde ölürse, cahiliye ölümü ile ölmüş gibi olur.” (***Sahîh-i Müslim***, no. 1851.)

Ancak, ***Sahîh-i Müslim***’in şârihi **İmam Nevevî**, bu hadis-i şerifi *“Müminlerin **halifesi varken** ve meşru bir mazereti söz konusu değilken bey’at etmeyenler”* şeklinde şerh etmiştir.

Huzeyfe radıyallahu anh’in naklettiği şu hadîs, bu noktayı açık bir biçimde ortaya koyuyor:

> Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm’a halk hayırdan sorardı. Ben ise, bana da ulaşabilir korkusuyla, hep şerden sorardım. (Yine bir gün:) “Ey Allah’ın Resûlü! Biz Cahiliye devrinde şer içerisinde idik. Allah bize bu hayrı verdi. Bu hayırdan sonra tekrar şer var mı?” diye sordum. “Evet, var!” buyurdular.
>
> Ben tekrar: “Peki bu şerden sonra hayır var mı?” dedim. “Evet, var! Fakat onda dehan/duman da var” buyurdular. Ben: “Duman (dehan) da ne?” dedim. “Bir kavim var. Sünnetimden başka bir sünnet edinir; hidayetimden başka bir hidayet arar. Bazı işlerini iyi (marûf) bulursun, bazı işlerini kötü (münker) bulursun” buyurdular.
>
> Ben tekrar: “Bu hayırdan sonra başka bir şer kaldı mı?” diye sordum. “Evet! Cehennem kapısına çağıran davetçiler var. Kim onlara icabet ederek o kapıya doğru giderse, onlar bunu ateşe atarlar” buyurdular. Ben: “Ey Allah’ın Resûlü! Ben (o güne) ulaşırsam, bana ne emredersiniz?” dedim. “Müslümanların cemaatine ve imamlarına uy, onlardan ayrılma. İmam sırtına (zulmen) vursa, malını (haksızlıkla) alsa da onu dinle ve itaat et!” buyurdular. “O zaman ne (bir imam etrafında toplanıp Şeriat’i yeryüzünde hâkim kılan) cemaat ne de imam yoksa?” dedim. “O takdirde

> bütün **fırkaları** terk et (kaç)! Öyle ki, bir ağacın köküne dişlerinle tutunmuş bile olsan, ölüm sana gelinceye kadar o vaziyette kal!” buyurdular.
>
> **[Buharî** (Fiten 11, Menakıb 25); **Müslim** (İmaret 51, (1847); **Ebu Davud** (4244, 4245, 4246, 4247).]

İmam Gazalî, ***İhya***’nın “Uzlet” kitabında, hadîslerde geçen ***“cemaat” tabirinin, müslümanların çoğunluğunun tâbi olduğu imamın (halifenin) emri altındaki müslüman topluluğu*** *ifade ettiğini* açıklamaktadır. Aynı husûsu İmam Nevevî de vurgulamaktadır.

Bugün ülkemizde “cemaat” olarak adlandırılan oluşumların benzerlerine ise, diğer İslâm ülkelerinde doğru bir adlandırma ile **hizip** ya da **fırka** adı verilmektedir.

“**Gerçek şu ki, sizin bu ümmetiniz tek bir ümmettir**.” (Enbiya, 21/92; Mü’minun, 23/52.)

Mesele bununla da bitmemektedir.

Allame Aliyyü’l-Kârî, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***’nde, “imamın vasıfları”nı sayarken şöyle demektedir:

> “Devlet reisinin **mutlak ve kâmil** bir velayet [halkın velîsi/yöneticisi olma] ehlinden olması **şart**tır. Bu da, devlet reisinin müslüman, hür, erkek, akıl-baliğ, Allah’ın emir ve yasaklarına riayetkâr, sağlam ve keskin görüşlü, siyâsî [insanları idare etmeyi bilen], cesur ve kuvvetli olmasına; adaleti, kifayeti, şecaatıyla (şer’î) **hükümlerin infazına**, İslâm hududlarının [şer’î hadlerin/cezaların ya da devlet sınırlarının] **korunmasına**, mazlumun hakkının zalimden alınmasına, zulümlerin **önlenmesine** kâdir olması ile olur.”
>
> (İmam-ı Azam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şârih: Aliyyü’l-Kârî, çev. Hüseyin Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., t.y., s. 395.)

Görüldüğü gibi, halifenin/imamın, **Şeriat'i uygulayabilmesi** gerekmektedir. Bu, **şart**tır. Aslında, istenen bütün vasıflar, Şeriat'i uygulayabilmesi için lazım olan vasıflardır.

İmam/halife olduğu ileri sürülen kişi, Şeriat'i toplumda uygulayamadığı, **mazlumun hakkını zalimden** alamadığı (ki bu, mahkeme, asker ve polisle olur), zulümlerin önlenmesine **gücü yetmediği** zaman, onun imamlığı/halifeliği de söz konusu olamaz.

Nitekim Allame Aliyyü'l-Kârî şöyle demektedir:

> "Sonra imamın, düşmanlarından **korktuğu** ve zalimlerin istilasından **çekindiği** için **gizli bir yerde** bulunması doğru olmayıp, halkın önemli işleri için kendisine müracaat etmeleri ve onların işlerini yapması için **açık bir yerde** bulunması gerekir." (**A.g.e**., s. 393.)

Adam kendisini **halife** ilan ediyor, fakat ara ki bulasın..

İmam Nesefî ise şöyle demektedir:

> "Halifenin ortada bulunması, **saklanan** ya da ortaya çıkması beklenen bir kimse olmaması icab eder…. Yalnız halifenin **tam ve mutlak** bir velayete sahip olması ve halkı sevk ve idare kabiliyetine sahip olması gerekir. Bunun gibi halifenin, **kanunları tatbik** edebilecek, İslam memleketlerinin **sınırlarını koruyabilecek**, mazlumun hakkını zalimden alabilecek kudreti haiz olması şartı da vardır."
>
> (Sa'düddîn et-Taftâzânî, ***Şerhu'l-Akaid***, çev. Talha Hakan Alp, İstanbul: Rıhle Y., 2011, s. 287.)

Gelin görün ki, bizim naylon halifelerimiz değil bunları yapmak, kendilerini korumaktan bile **aciz**dir.

Evet, hepimiz aciziz.. Fakat bu acziyeti, **boş ve gülünç iddialarla** taçlandırmanın bir anlamı yoktur.

Allame Taftazanî, İmam Nesefî'nin yukarıdaki ifadelerini şerh ederken, **"Ehl-i Sünnet bu inançla Şia'dan, özellikle Şia'nın İmamiye kolundan ayrılmış bulunmaktadır"** (***A.y.***) demektedir.

Yine Allame Taftazanî, **"İmamlık makamından beklenen işler açısından bakıldığında imamın gizli olmasıyla hiç olmaması arasında bir fark bulunmamaktadır"** demektedir. (***A.g.e***., s. 288.)

Mertçe ortaya çıkıp, *"Burada Şeriat'in hükmü geçer. Bunu bu topraklarda uygulayacağım. Uygulamama karşı çıkanlarla ise, Hz. Ebubekir'in zekât vermeyenlerle savaştığı gibi savaşacağız.* ***Ya devlet başa, ya kuzgun leşe****!"* diyemeyen bir imamın **varlığı ile yokluğu birdir**.

Hatta, böylesi bir imamın, yani boş imamlık iddiasıyla ortaya çıkan birinin bulunmaması, hilafet kurumunun **gülünç** hale getirilmemesi bakımından daha iyidir.

ZAMANIN GİZLİ İMAMI SAFSATASI

Bilindiği gibi, bu ümmetin 73 fırkaya ayrılacağı, bunlardan sadece birinin kurtulacağı hadîs-i şerîf ile bildirilmiştir. Kurtulacak olanlar **Hz. Peygamber s.a.s.'in sünneti ve ashabının yolu** üzere olanlardır.

Dalaletteki fırkaların **Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat** ile her meselede ihtilaf halinde olduklarını düşünmemek gerekir. Kimisi kader, kimisi şefaat, kimisi kabir azabı, kimisi Allahu Teala'nın sıfatları, kimisi de **imamet/hilafet** gibi konularda Ehl-i Sünnet ile ihtilafa düşmüşlerdir.

Bu sapık fırkalardan birisi, **İmamiyye Şiası** içinde yer alan **İsmailiyye**'dir.

Şehristanî (ö. 548 h.), ***el-Milel ve'n-Nihal***'de, onlar hakkında şunları söylemektedir:

> Onlara göre arz hiçbir zaman zâhir ve belirli veya **bâtın ve mestur** (örtülü) olan, hayatta olup görevini yerine getiren bir imamdan hali kalmaz…
>
> Onların mezhebine göre, **zamanının imamını** bilmeden ölen kimse cahiliyyet üzere ölmüştür. Keza bir imama **biat etmeden** ölen kimse de yine cahiliyyet üzere ölmüştür.
>
> (Muhammed Abdülkerim eş-Şehristanî, ***İslam Mezhepleri***, çev. Mustafa Öz, İstanbul: Ensar, 2005, s. 192-193.)

Abdülkahir el-Bağdadî (ö. 429 h.), ***el-Fark beyne'l-Fırak*** adlı eserinde, Batıniyye'den olan İsmailîler'in **"zamanın sahibi olan imam"**a **gıyapta biat** aldıklarını belirtmektedir. (Abdülkahir el-Bağdadî, ***Mezhepler Arasındaki Farklar***, çev. Ethem Ruhi Fığlalı, 4. b., Ankara: TDV Y., 2007, s. 183.)

M. Ebu Zehra, İsmailîler hakkında şu bilgileri veriyor:

… bunlar, imamların **gizli-saklı** da olabileceğine ve ona **itaat etmenin yine vacip** olduğuna inanırlar. Yani, bu gizlilik onların imametine engel olmamaktadır….

Bunlara “Bâtınî” denilmesinin sebeplerinden bir tanesi de, bunların çoğu zamanlarda “İmam **gizli**dir” demiş olmasıdır….

İsmailîlerin … görüşleri üç temel üzerinde kurulmuştur….

1. **İlahi feyiz**, Allah’ın imamlara lütfettiği **marifet**in bir parçasıdır.

2. İmamın **açık ve bilinen bir kişi** olması gerekmez. **Gizli ve örtülü** bir kişi de olabilir. Bununla beraber, ona **itaat etmek vaciptir**….

3. İmam hiçbir insana karşı sorumlu değildir….

(Muhammed Ebu Zehra, ***İslam’da Siyasî, İtikadî ve Fıkhî Mezhepler Tarihi***, çev. Sıbğatullah Kaya, İstanbul: Birim Y., 1993, s. 61-62.)

Ehl-i Sünnet uleması arasında, Batınîler’in/İsmailîler’in bütün bu konularda **haktan sapmış** oldukları konusunda **ittifak** vardır. Öyle ki, sırf bunların imamet anlayışlarının Müslümanlar’ın itikadını bozmakta olduğunu gördükleri için, müteahhirîn uleması konuyu **itikad** kitaplarına almayı gerekli görmüşlerdir.

Günümüzde bazılarının bir yandan **İsmailî/Batınî grupların** dalaletten ibaret bu görüşlerini savundukları, diğer yandan da sözde Ehl-i Sünnet’i müdafaa davası güttükleri görülmektedir.

Bunların **takiyye** mi yaptıkları, veya Ehl-i Sünnet’in imamet/hilafet anlayışı konusunda koyu bir **bilgisizlik** içinde mi oldukları, ya da tutarlı ve mantıklı düşünmeyi başaramayacak kadar dağınık bir zihne mi sahip bulundukları, yahut hakkı kabul etmeyi gururlarına yediremedikleri için bile bile yanlışta **inat** mı ettikleri konusunda kesin birşey söylemek zordur. Aslında bu husus önemli de

değildir. Açık olan husus, imamet/hilafet konusunda Ehl-i Sünnet akidesini terk etmiş olan bu tür kimselerin Ehl-i Sünnet'i savunma adına ortaya attıkları fikirler konusunda dikkatli olmak gerektiğidir. Çünkü dalalet ehli fırkaların görüşlerini Ehl-i Sünnet'e aitmiş gibi gösterebilmektedirler.

MEHDÎLER YARIŞIYOR

.

Zaman gazetesinden Ali Ünal, 13 Mayıs 2013 tarihli "**Mehdîler Çarpışıyor**" başlıklı yazısında şunları söylüyordu:

> 60 vatlık ampul kapasitesine sahip ve bu kapasiteyi doldurmuş bir velî, "nûr"una mağlûbiyetle kendisini en büyük velî zannedebilir. 100 cm^3'lük bir kapasiteye sahip ve bu kapasiteyi dolduran bir ilim sahibi, kendisini en büyük âlim zannetme yanlışına düşebilir. Küçük bir ülkenin bir kralı bile, kendisini en büyük kral görebilir veya öyle görmek, öyle görülmek isteyebilir.
>
> ABD'deki mahut 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra ABD'de Hıristiyanî bir dergi, kapak konusu olarak George W. Bush'un Mesîh'in habercisi ve zemin hazırlayıcısı olduğu iddiasını işledi ve dergi, 300 milyon basılıp dağıtıldı. İslâm tarihinde Mehdîlik iddiasıyla çok kişi ortaya çıkmış, Şia'nın bir gün Mehdî olarak zuhur edecek gâip imam itikadı, bu mezhebin farklı kollarından hemen her birinin kendi rehberlerini veya rehber kabûl ettikleri kişileri ölmemiş, gaybete gitmiş ve bir gün ortaya çıkacak Mehdî olarak görmelerine yol açmıştır. Tasavvuf yolunda hemen her tarikatta o tarikatın mensupları, kendi şeyhlerini genellikle kutup, gavs, hattâ gavs-ı a'zam görme temayülünde olmuştur. Âhir Zaman, Mehdî'nin zuhur zamanı olarak görüldüğünden günümüzde çok sayıda Mehdî, hattâ Mesih iddiacısı vardır. Kendisini "vazifeli" bilen ve bir gün cemaat ve tarikat liderleri veya mürşidlerinin kendisine biat edeceği beklentisi içinde bir siyasî vardı. Bir gazeteci de, Arap dünyasında birinin gördüğü bir rüyayı, bir başka siyasînin "Hilâfet-i İslâmiye"ye zemin hazırlayıcı olduğu şeklinde yorumlamıştı. İran'da Ahmedinejad'ın kendisini Mehdî'ye zemin hazırlayan olarak gördüğünü, Türkiye'de mevcut İran'ı en fazla destekleyenlerden birinden

bizzat duymuştum. Evet, şeyhlerin, mürşidlerin, liderlerin tâbileri şer'î çizgiyi aşan muhabbet sebebiyle, onların etrafını alan menfaat grupları ise dalkavukluk yaparak, kendi mürşid veya liderlerine bu tür makamlar yakıştırıyor ve o insanların, bir hadis-i şerifte ifade buyrulduğu üzere, "boyunlarını kırıyorlar". Ehli tarafından tabir edilmesi gereken veya şeytanın aldattığı rüyalar da, bu tür iddialarda önemli rol oynuyor. Dinî salâbeti yüksek, avamdan ve kısmen yakından tanıdığım, şimdi merhum olmuş bulunan bir zat, rüyasında kendisini semâya çıkarıp, orada bir odaya aldıklarını, odada mahfaza içinde Mehdî'nin kılıcı bulunduğunu ve kılıca el attığında kendisine "Daha zamanı değil!" dediklerini gördüğünü anlatıp, "O kılıç bana ait değilse niye gösterildi, niye 'Daha zamanı değil!' açıklamasında bulunuldu?" derdi.

İslâm'da aslolan, şahısların ferd-i ferit olarak öne çıkması değil, kolektif şuur, ortak akıl, şahs-ı manevî ve bunun gerektirdiği istişaredir. Peygamber Efendimiz (sas), vahiyle müeyyet olduğu halde, Kur'ân'da da bizzat emredildiği üzere, hakkında vahiy olmayan, özellikle idarî işlerde daima istişarede bulunurdu. Hakkında Kâinat'ın Efendisi'nin "Benden sonra peygamber gelecek olsa o, Ömer olurdu!" buyurduğu Hz. Ömer Efendimiz'in (ra), halife seçildiğinde 17 yaşında bulunan Hz. Abdullah ibn Abbas'ı da dâhil ettiği geniş bir istişare kadrosu vardı.

Hz. Bediüzzaman'ın ifadesiyle "Büyüklerde büyüklüğün şe'ni tevazu, küçüklüğün alâmeti ise kibirdir." Yine, "İnsanda gururun kaynağı acz, tekebbürün kaynağı aşağılık duygusu"dur. En az yanılan, "Her sözüm, her yaptığım doğrudur." iddiası taşıyan değil, "Yaptığımız her şeyi doğrudur ümidiyle yapsak da, yaptığım hiçbir şeyin doğruluğu iddiasında asla bulunamam." diyebilendir. İbrahim Hakkı Hazretleri (ra), "Kendisini bütün insanlardan küçük görmeyene irşad vazifesi verilmez." der. Evet, omzunu bütün insanların ayakları altında görmeyen, sadece bir müddeîdir.

*

Bu sözler, içinde önemli doğruları barındırmakla birlikte, yanlışları da içeriyor.

Gerçekte, **nûruna mağlubiyet**le kendini en büyük velî zannetmek diye birşey olamaz. Bu, cehaletine mağlubiyetten başka birşey değildir.

Ahmed bin Hanbel rh. a., “Âlim, ilim öğrenmeyi bıraktığı anda cahildir” demektedir. “En büyük âlim” olduğunu zanneden bir kimse, **başkalarından birşey öğrenmeyi** artık düşünmeyeceği için, bu tarif çerçevesinde cahil kabul edilmeyi hak eder.

Değil en büyük âlim olmak, kimin sıradan bir âlim olmayı başarabildiği konusunda bile hüküm vermek her zaman kolay değildir. Ancak, farklı fikirleri dinlemeye tahammül edemeyen, tartışmalarında **şer’î delil** getirme ihtiyacı duymayan, salt “Ben böyle düşünüyorum” demeyi yeterli gören, **âlimliği kendisinden menkul** insanların cahil olduklarını anlamak zor değildir.

En azından, âlim ile cahil, ya da bu sıfatları kullanmaksızın konuşmak gerekirse, bir konuyu **ilim ekseninde** ele alanla bilgisizce tartışan arasındaki farkı biliyoruz: Birisi **delil**e dayanır, diğeri ise, salt **iddia**da bulunur. Müddeîdir.

*

Kutup, gavs vs. kavramlarına gelince, bu konuda herhangi bir şer’î delil mevcut değildir. İbn Haldun, kutup ve gavs inancının **Şi**a’nın **İsmailiyye** grubuna ait olduğunu ve **tasavvufçular**ın sonradan gelenlerinden bazılarının onlardan bu kavramları aldıklarını belirtmektedir. (**Ebdal** konusu bunun dışındadır. Konuyla ilgili hadîslerin hiçbirinin sahih olmadığını söyleyen âlimler bulunduğu gibi, sahih olduklarını, hatta manevî tevatür derecesine ulaştıklarını savunanlar da vardır.)

Rüyalar ise, esas itibariyle uydurulabilecek şeyler olmaları ve bir başkasının gerçekte ne gördüğünü bilmek mümkün olmadığı için, sadece göreni bağlar. Sahih

olması ve doğru yorumlanabilmesi durumunda gören için bilgi kaynağı olabilir, fakat başkasını **bağlayan bir delil** seviyesine yükselemez. Dinî meseleler rüyalar değil, şer'î deliller (Kitap, Sünnet, ulemanın icması, tâbi olunan müctehidin kıyası) üzerinden tartışılabilir. Keşif, rüya vs. şer'î delil değildir.

*

Yazarın, *"En az yanılan, 'Her sözüm, her yaptığım doğrudur.' iddiası taşıyan değil, 'Yaptığımız her şeyi doğrudur ümidiyle yapsak da,* ***yaptığım hiçbir şeyin doğruluğu*** *iddiasında asla bulunamam.' diyebilendir"* şeklindeki ifadesi ise, belki de, savunduklarının ve yaptıklarının doğruluğundan bir ölçüde şüphe duymasından kaynaklanmaktadır.

"İslâm'da aslolan, şahısların ***ferd-i ferit*** *olarak öne çıkması değil,* ***kolektif şuur, ortak akıl, şahs-ı manevî*** *ve bunun gerektirdiği* ***istişare****dir"* şeklindeki ifade ise, gerçekte kendi içinde çelişkilidir.

Çünkü, istişare, farklı düşünen fertlerin (yazarın ifadesiyle ferd-i feritlerin) varlığını gerektirir. İnsanların **büyük bilinen** birisinin ağzına baktıkları ya da "Uydum kalabalığa" diye düşündükleri bir yerde gerçek anlamda bir istişare ortamı oluşmaz.

Aslında, "İslâm'da aslolan, kolektif şuur, ortak akıl, şahs-ı manevî gibi sonradan uydurulmuş kavramlar değil, **hakka bağlılık** duygusudur" demek daha doğru olur. Hakka bağlılık duygusu olmayan insan, istişare ve müşavere ile hakkı bulma amacını da taşımaz.

Kolektif şuur, ortak akıl, şahs-ı manevî vs. türünden kavramlar gerçekte **totalitarizm**in önünü açar, istişare ortamının yok edilmesine hizmet eder. Bu ferd-i ferit aleyhtarlığı, pratikte sadece **tek bir** ferd-i feridin (liderin, cemaat önderinin, hocaefendi diye adlandırılanların vs.) önünün açılmasına yarar. Kolektif şuur ya da ortak akıl denilen şey, liderin (hocaefendinin) **arzusu ya da takdiri**nden ibarettir. Liderin kişisel kararları ortak akıl ya da kolektif şuur olarak tebcil edilir,

farklı düşünenler ise ayrı baş çeken ferd-i ferit olarak damgalanır. Böylece, ortada istişare diye birşey de gerçekte kalmaz.

Bunun böyle olduğunu anlamak için fazla bir araştırma yapmaya gerek yoktur. Yazarın, sadece kendi çevresine **nesnel** bir gözle bakmayı başarabilmesi, bu gerçeği anlamasını sağlayabilir.

İstişare ve müşavere ile, istişare görünümü altında görüşlerini **empoze** etme ve **sorumluluğu başkalarına yıkma** tavrı arasında fark vardır.

Günümüzde genelde, başkalarını **manipüle** etmenin ve zaten belli olan kararları başkalarına **kurnazca kabul ettirme**nin, "Bu kararı hepimiz birlikte aldık" diye düşündürmenin adı müşavere ve danışma olmaktadır.

Peygamber Efendimiz s.a.s.'in istişare ve müşavere uygulaması ise tamamen farklılık göstermektedir. Mesela, **Uhud Savaşı** sırasında gerçekte kendi fikri Medine'de kalıp şehri müdafaa etmek olduğu halde, önemli sayıda bir topluluğun meydan savaşı istemeleri yüzünden onların görüşünü kabul etmiştir. Ve bu yüzden, ciddi sıkıntılar yaşanmıştır. Böyle olduğu halde, savaşın ardından inen bir ayette yine müşavere emrinin verilmiş olması manidardır:

> "(O vakit) sen Allah'tan bir esirgeme sayesindedir ki onlara yumuşak davrandın. Eğer (bilfarz) kaba, katı yürekli olsaydın onlar etrafından her halde dağılıp gitmişlerdi bile. Artık onları bağışla (Allah'tan da) günahlarının yarlığanmasını iste. **İş hususunda onlarla müşavere et**. Bir kere de azmettin mi artık Allah'a güvenip dayan. Çünkü Allah kendisine güvenip dayananları sever." (Çantay meali, Ali İmran, 3/159)

Merhum Elmalılı, ayetin **tefsir**inde şöyle demektedir:

> "Esasen Peygamberimiz, Uhud olayının başlangıcında müşavere etmişti. Peygamber'imiz, Medine'den çıkılmaması tarafına meylettiği halde, onlar çıkılması **rey**inde bulunmuşlardı. Çıkılınca da olanlar oldu. Şu halde

bundan sonra Peygamber onlarla müşavereyi terk ederse, o müşavereden dolayı kalbinde bir üzüntü bulunduğuna **delalet ederdi**. Bunun için, bu olaydan sonra **müşavere emri açıkça belirtilmiştir** ki, Peygamber'in kalbinde bu olaydan böyle bir eser bulunmadığı ve **müşavere hususunda üzüntü caiz olmayıp**, tam bir emniyet ile hareket edilmesi gerektiği ve iyi niyetle vaki olan **ictihadî rey**den dolayı, sonunda hata ortaya çıksa bile, başında mesuliyet olmayacağı anlaşılmış olsun."

Elmalılı ayrıca şu hususlara dikkat çekmektedir:

"İslâm şurası (danışma kurulu)nın görevi, yalnız **kendi arzu ve isteklerini ifade eden reylerini** göstermek değil, olaylarda Allah'ın kullarının genel çıkarları açısından **hakkı araştırmak**la o konuda **aklî ve naklî deliller**den amel edilir olması gereken Allah'ın hükmünü tayin etmektir. Bu şekildedir ki ortaya çıkacak olan irade, tatbikte hiçbir kıymeti olmayan yalnız beşerî istekler değil, vaki'de gerçekleşecek olan ilâhî iradeyi temsil ve ona uyarak faydalı bir şekilde hüküm icra edebilir. Burada insan iradesinin hiç hükmü yok denemez. Fakat **ilmin iradeye tabi olması**yla, **iradenin ilme tabi olması** arasında büyük bir fark bulunduğunu unutmamak gerekir. Şu halde şûrâ, her şeyden önce, **ilmî bir fikir ile hakkı araştırmak** ve ilâhî iradenin tecellilerine uymak ve cüz'î iradelerini, kendi temennilerini ortaya çıkarmaya değil, Hakk'ın hükmünü açıklamak ve tayine sarf etmek gerekir. Yoksa ortada müşavere değil, çeşitli iradelerin çekişme ve mücadelesi cereyan eder ve bu münakaşa, hak ve hayır fikri ile Allah'ın hükmüne döndürülmedikçe çeşitli fırkaların çarpışması, batması gerekli olur.

"İşbu müşavere emrinin **vücub (farz)** mu, yoksa nedb (**mendub**) mi ifade ettiği hakkında âlimlerin ihtilafı vardır. İmam Şafiî hazretleri mendub olduğunu kabul etmişse de, **zahir olan farzdır**. Fakat tefsircilerin ve bilginlerin ittifakı vardır ki, Allah katından vahy inmiş olan hususlarda Peygamber'in ümmeti ile müşavere etmesi caiz değildi. Çünkü **nass**

karşısında rey ve kıyas batıldır; mevrid-i nass (nassın geldiği yer)de ictihada mesağ (izin, ruhsat) olmadığı malumdur. Nass olmayan hususlara gelince, her şeyde müşavere caiz midir, değil midir? Birçok bilginler ve tefsirciler işbu emrinin, **harbe mahsus** olduğu fikrindedir…. Fakat diğer âlimler ise, el-emr'in âmm **(genel) olduğu** ve ancak nass (kesin dinî delil)'ın geldiği hususlara tahsis edilmiş ve buna göre geri kalanlarda genel bir şekilde hüccet (delil) olarak kalmış olduğu fikrindedir. Gerçekte müşavere emri, harbe mahsus olmadığı gibi, buradaki de öyle olması gerekir…. Şu halde meselenin ruhu, **vahy**e mazhar olan Resulullah'ın **din** içinde **ictihad**la da görevli olup olmadığı meselesidir. Peygamber için ictihadı caiz görmeyenler, müşaverenin harp işi gibi **sırf dünya** ile ilgili olan hususlara ait olduğuna inanmışlardır.

"Halbuki Usul İlmi'nde sahih olan şudur ki, Resulullah vahyi bekler ve **vahy gelmeyen hususlarda rey ve ictihadı**yla amel ederdi. Ve bu ictihadda başlangıçta hata da düşünülebilir, ancak **hata olursa** vahy ile düzeltilir, devam etmezdi. Peygamber'in ictihadının, **diğer ictihadlardan farkı** bu idi. Yoksa Cenab-ı Allah "İçlerinden işin iç yüzünü araştırıp çıkaranlar, onun ne olduğunu bilirlerdi." (Nisâ, 4/83) diye **müctehid âlimler**i öğmüş ve "Ey akıl sahipleri ibret alın." (Haşr, 59/2) diye basiret kullanmak ile istibar (ibret alma) ve **kıyas**ı da emretmişken, basiret sahiplerinin efendisi olan, akıl ve zekası herkesin üstünde bulunan Resulullah'ın bu naslardan hariç olamayacağı açıktır. Şu halde Resulullah, vahy inmeyince ictihadla görevliydi. **İctihad ise mübahase (karşılıklı konuşma) ve münazara (ilmî tartışma) ile kuvvet bulacağı** için, vahyin gelmesinin dışında müşavere ile de görevli olmuştur. Rivayet edilmiştir ki işbu indiği zaman Resulullah şöyle buyurmuştur: "Biliniz ki, Allah ve Resulü müşavereden herhalde müstağnidirler ve fakat Allah Teâlâ bunu benim ümmetime bir rahmet kıldı. Onlardan her kim istişare ederse doğru yoldan mahrum kalmaz. Her kim de terk ederse hatadan kurtulmaz". Diğer

bir hadis-i şerifte de: "Müşavere eden bir toplum, herhalde işlerinin en doğrusuna muvaffak olur" buyurulmuştur.

"Bütün bunlardan anlaşılır ki, burada Peygamber'e hitap olarak gelen "veşâvirhüm" (onlarla müşavere et) emri, yukarda açıklandığı üzere, bir çok faydaları içermekle beraber, bunun sebebi ve asıl hikmeti, ümmetini öğretim ve terbiyesi için gelmiş olmasıdır. Şu halde Peygamber için müşavere **mendub** da olsa, ümmet için **vacib**tir. Nitekim diğer bir âyette "İşleri, aralarında danışma iledir" (Şûrâ, 42/38) buyurulmuştur."

Evet, merhum Elmalılı'nın da aktardığı gibi, bu ümmet için, "İşleri, aralarında **danışma** iledir" (Şûrâ, 42/38) buyurulmaktadır.

Kolektif şuurdan, ortak akıldan ve şahs-ı manevîden söz eden Ali Ünal'ın kendisine şu soruyu yöneltmesi gerekir: Bugün "kolektif" ve "ortak" hareketlerde işler **müşavere** ile mi götürülmektedir, yoksa, "**Efendimiz**, hocamız böyle istiyor, bunda bizim şimdi anlayamadığımız bir **hikmet** vardır. Bu hikmet ilerde anlaşılacaktır" şeklindeki akıl yürütmelere mi dayanmaktadır?

Bugün hangi "kolektif" ve "ortak" harekette **işler** gerçekten müşavere ile yürütülmektedir?

Bilen varsa beri gelsin.. Haber versin de herkes öğrensin..

Bu duruma "kolektif şuur" mu, yoksa "**kolektif şuursuzluk**" mu denir, düşünmeye değer.

Söz konusu olanın "**ortak akılsızlık**" değil de "ortak akıl" olduğundan nasıl emin olacağız?

Ayrıca, **kiminle istişare** edildiği sorusu da önem taşımaktadır.

Mesela Ali Ünal'ın da içinde bulunduğu grup, **Abant Platformu** ekseninde **kimler**le istişare etmektedir?

Eğer siz, farklı din mensupları arasındaki bir diyalog faaliyetinin nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda **İslâm âlimleri**yle değil de, **papaz ve hahamlar**la istişare ediyorsanız, bu istişarenin bir değeri olabilir mi?!

Tabiî bütün bunlar, işin **görünen** vechesi.. Bir de, birtakım grupların faaliyet gösterdikleri ülkelerin **siyasal otorite**leri, **güç odakları** ve **gizli servis**leriyle perde arkasında yürüttükleri, yürütmek zorunda kaldıkları "istişare"leri var ki, bunlar doğası gereği ülkelerin "**devlet sırrı**" olarak kalmaya mahkum.

Böylesi grupların **şahs-ı manevî**sinden bir hayır gelir mi?!

Evet, Bediüzzaman'ın çok kullandığı "şahs-ı manevî" kavramının çok fazla abartılmaması gerekir. Ne yazık ki bu kavram istismara çok açık..

Toplulukların fertlere, büyük grupların küçüklere galip gelmesi, "şahs-ı manevî" denilen sihirli mekanizmanın gücünden değil, belki daha kalabalık olanların "**maddî**" bakımdan daha baskın durumda olmalarından kaynaklanır. Yoksa, ayette belirtildiği gibi, bazen küçük topluluklar büyük topluluklara galip gelebilirler. Bugün İslam ülkeleri "**İslam Konferansı Teşkilatı**" adı altında bir birlik oluşturmuş durumdadır, fakat bunun "şahs-ı manevî"sinin esamisi bile okunmamaktadır. Aynı durum, "**Arap Birliği Teşkilatı**" için de geçerlidir. Bir hadîste ahir zamanda Müslümanlar'ın sayısının fazla olacağı, fakat kendilerinde **dünya sevgisi ve ölüm korkusu** bulunduğu için saman çöpü gibi kıymetsiz olacakları, düşmanları karşısında mağlup duruma düşecekleri ifade edilmektedir. Saman çöplerinin yığın yığın biraraya gelmesiyle oluşan "şahs-ı manevî"den birşey hasıl olmamaktadır.

HZ. HÜSEYİN R. A. VE ÜSTAD KADİR MISIROĞLU

Rıhle Dergisi'nin 12. sayısında Kadir Mısıroğlu ile yapılmış önemli ve ilginç bir mülakat var. Her ne kadar söz konusu röportaj çok değerli bilgiler içeriyorsa da, Üstad'ın şu ifadelerinin tartışılmayı hakettiği görülüyor:

> "**Alevî propagandası** boğmuş bizi... Hz. Hüseyin'e kaç kişi diyor: 'Gitme, orası fitne yeri. Hele şu kundaktaki çocuğunu götürme yahu, neslimizi mi bitireceksin?' Alevîlere sorarsan, rüya görmüş de Peygamber ona rüyada emretmiş." (***Rıhle***, Sayı: 12, Nisan-Haziran 2011, s. 102.)

Alevî propagandasının bizi boğmuş olduğu tespiti büyük ölçüde doğruysa da, Hz. Hüseyin'le ilgili ifadelerin iyi araştırılması ve düşünülmesi gerekiyor. Herşeyden önce, Hz. Hüseyin'in Peygamber Efendimiz s.a.s.'i rüyada görmesi rivayeti salt Alevîlere mal edilebilecek birşey değildir. Bu rivayet, mesela İbnü'l-Esîr'in Türkçe'ye ***İslâm Tarihi*** adıyla tercüme edilen "***el-Kâmil fi't-Tarih***" adlı eserinde mevcuttur. Hz. Hüseyin, İbni Abbas r.a.'in muhalefeti ve vazgeçirme çabaları karşısında, Resulullah'ı (s.a.s.) rüyasında gördüğünü ve gitmek zorunda olduğunu söylemiştir. Onun, Peygamber Efendimiz s.a.s.'i rüyasında görmüş olması da doğaldır. Fasık bir insan olsaydı, bu rivayetin uydurma olduğunu düşünebilirdik.

Üstad Mısıroğlu, bu konuda Hz. Hüseyin'i tenkid edenlerin ilki değil.. Geçmişte, Hz. Hüseyin'i bağî kabul edenler bile olmuş.. **İbn Haldun** gibi isimler ise, Hz. Hüseyin'in kendisinin hilafete liyakati konusundaki içtihadının isabetli olduğunu, vasıflarının kendisinin zannettiğinden de üstün bulunduğunu, bununla birlikte muvaffakiyeti konusundaki içtihadının yanlış olduğunu, şartları iyi hesap edemediğini ileri sürmektedirler. Ancak, İbn Haldun'a göre, muvaffakiyeti konusundaki içtihadı dinî değil dünyevî bir hata anlamına geldiği için, bununla günahkâr olduğu söylenemez.

Burada özellikle dikkat etmemiz gereken husus şu: Bugün bizler söz konusu olayı değerlendirirken, mevcut mezhep ihtilaflarının etkisi altında kalıyoruz. Sözü edilen Alevî propagandası bizi sadece onların tezini kabul yönünde etkilemiyor, bazen, onların bakış açılarının yanlışlığına odaklanarak, Hz. Hüseyin'i, onların savundukları çerçevede değerlendirme ve böylece yanlış anlama durumuna da düşüyoruz. Bunun sonucu olarak, farkında olmadan, sanki Hz. Hüseyin Alevîlerin ona izafe ettikleri düşüncelerin sahibiymiş gibi bir yanılgıya kapılıyoruz. Herşeyden önce Hz. Hüseyin'in Yezid'e muhalefeti, kendisinin Hz. Peygamber'in torunu olmasından ve hilafetin kendi ailesine ait bir miras olduğunu düşünmesinden ileri gelmiyordu. O, Yezid'in fasık olduğunu, günah işlemekten çekinmediğini, haram ve helaller konusunda hassasiyetinin bulunmadığını biliyordu. Peygamber Efendimiz s.a.s.'in vefatının üzerinden henüz kısa bir süre geçmişken, hilafet makamına böyle birinin geçmiş olması, acı verici bir durumdu. O gün, ashabdan hayatta kalan fazla kimse de yoktu. Onlar da, Peygamber Efendimiz s.a.s.'in sağlığında çocuk olan kimselerdi: Hz. Hüseyin, Abdullah ibni Abbas, Abdullah ibni Zübeyr ve Abdullah ibni Ömer r. anhüm... O gün, Yezid'e muhalefet edebilecek konumda olan tek kişi Hz. Hüseyin'di..

Şimdi düşünelim: Hz. Hüseyin o gün, Yezid'in fısk u fücuru karşısında, başarısız olacağı mülahazasıyla hiç sesini çıkarmayıp Mekke ya da Medine'de otursa sonuç ne olurdu?.. Evet, Kerbela olayı yaşanmazdı, ama, ondan sonra hiçbir fasık yöneticiye en küçük bir eleştiride bulunma imkânı da kalmazdı. O gün bir başkası muhalefet etmiş olsaydı, insanlar şöyle derlerdi: Hz. Peygamber s.a.s.'in torunu, Hz. Ali ile Hz. Fatıma'nın oğlu Hüseyin dururken sana ne oluyor?.. Daha sonraki dönemlerde de benzer değerlendirmeler yapılırdı.

Evet, Hz. Hüseyin, dünyevî açıdan başarısız oldu, hunharca katledildi. Fakat, bu olayla birlikte, Yezid'in meşruiyeti de son buldu. Bundan sonra o ancak kaba kuvvet sayesinde hüküm sürebildi. Emevî sülalesinin bundan sonraki hakimiyetinin 80 yılı bile bulmamış olmasının nedeni de bu meşruiyet eksikliğidir.

Ancak bu, bizi, Alevîlerde olduğu gibi, hilafetin Hz. Ali’nin soyuna ait olduğu düşüncesine ve abartılı bir Ehl-i Beytçiliğe götürmemeli ve ayrıca başta Hz. Muaviye olmak üzere bütün Emevîler’i kötülemeye sevk etmemelidir. Hz. Hüseyin, Ehl-i Beyt için veya şahsı için değil, İslâm için harekete geçmiştir. Bugünkü Hz. Hüseyincilerin anlamadığı ya da anlamak istemediği de budur. Onların elinde Hz. Hüseyin’in şahsı kalmış, davası (İslam) ise terk edilmiştir. Yezid gibi içki içip çalgı çalarak, kadın-erkek karışık oynayarak Hz. Hüseyincilik yapmak, gerçekte Yezid’in safında yer almaktır.

*

İmam Şatıbî, *el-İ’tisam*‘da, (çev. Doç. Dr. Ahmet Yaman) şöyle demektedir:

> (Hadîste kıyamet alâmeti olarak geçen) Ümmetin sonunun evvelini lanetlemesine gelince, âlimlerin bildirdiklerinden açıkça anlıyoruz ki bazı sapık fırkalardan bunu yapanlar vardır. Şiîlerden Kâmiliyye fırkası, halifeliğin Hz. Ali’ye verilmeyişinden dolayı ashabın kâfir olduğunu söylemiş, hakkını arayıp almadığı için de Hz. Ali’yi kâfir saymışlardır.
>
> Ümmetin evvelini kötülemede işi küfür ithamına vardırmayanlar, sebebe bağlı olarak değerlendirilir. Bu kabil saygısızlıklar (ve hükümleri) kitaplarda mevcuttur, Onlar bunu sahip oldukları kötü kanaat ve görüşlerden dolayı yapmışlar ve benzeri kötü ve çirkin anlayışlarını bunun üzerine bina etmişlerdir. Bundan dolayı bid’at ehli fırkalardan sayılmışlardır.
>
> Mus’ab b. Zübeyrî ve İbn Nâfı’ şu olayı anlatmışlardır:
>
> Harun Reşid (Hz. Peygamber’in) Mescidine girip, namaz kıldı. Sonra Allah Rasûlü’nün kabrine gelerek selam verdi. Daha sonra İmam Mâlik’in meclisine varıp “Esselâmü Aleyküm ve Rahmetullah” deyip İmam Mâlik’e:

– “Hz. Peygamber’in ashabına/arkadaşlarına söven kimseye ganimetten hak/pay var mıdır?” sorusunu sordu.

İmam Mâlik şöyle cevap verdi:

– Hayır! Böyle bir kişinin saygınlık ve sevindirilmek hakkı yoktur. Harun Reşid bu cevap üzerine:

– Bunu neye dayanarak söylüyorsun? dedi. Mâlik:

– Yüce Allah Kur’an’da: *“…Onlarla (ashab ile) kâfirleri öfkelendirmek için…”* buyurmuştur. (Fetih, 29) Yüce Allah’ın böyle buyurduğu ashab’ı her kim ayıplarsa o kâfirdir. Kâfır’in ganimette hakkı yoktur.

İmam Mâlik bir defasında da aynı konuda Haşr suresi 8. ayetini ve bunun devamı olan üç ayeti delil olarak göstermiştir. Bu ayetlerin ilki şöyle başlıyor:

“(Allah’ın verdiği bu ganimet malları,) yurtlarından ve mallarından uzaklaştırılmış olan, Allah’tan bir lütuf ve rıza dileyen, Allah’ın dinine ve Peygamber’ine yardım eden fakir muhacirlerindir.”

Mâlik, “Onlar Hz. Peygamber’le birlikte hicret eden Rasûlullah’ın ashabı ve onlara yardım edenlerdir” diyor.

Bu ayetlerin sonuncusu şöyledir:

“Bunların (ashabın) arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla…” (Haşir, 10)

Bunların dışındakilerin ganimette hakkı yoktur. (Bazı sapık) fırkaların ileri gelenlerinin bu manada (ümmetin evveline lanet etme manasında) işleri çoktur.

ALTINCI BÖLÜM:

SELEFÎLİK: SELEFİN İZİNDE…

EHL-İ SÜNNET VE SELEFÎLİK

Said Ramazan el-Bûtî, Selefîlik adı altında ortaya çıkanların yanlış görüşleriyle mücadele için müstakil kitap yazmış bir isim.

Selefiye adlı kitabında Selefîlik konusunu tartışırken, öncelikle, Müslümanlar arasında ortaya çıkan "fırkalara/gruplara bölünme olgusu" çerçevesinde "hak olan fırka"nın özelliğine dikkat çekiyor.

Doğal olarak, bunu yaparken **şer'î delil**e dayanmaya çalışıyor.

Bu delil ise, hemen herkesin bildiği bir hadîs-i şerîf:

> Bizleri davet ettiği şey, aklımızla, gidişatımızla selef'e tabi olmak, [onların] **nassları anlama yöntemleri**ne bağlanmak, **Selef'in [tamamının] veya büyük bir kısmının ittifak ettikleri** itikad ve ahlâk esaslarına tabi olmak; sapıkların, cahillerin ortaya attığı **bid'atlerden yüz çevirmek**tir.
>
> Bu husus, **Tirmizî**, **İbn Mace** ve **Ebu Davud**'un çeşitli varyantlarla merfu olarak rivayet ettikleri sahih hadîste Resulullah s.a.s.'in bizlere olan vasiyetidir: *"İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar; benim ümmetim de* ***yetmiş üç fırkaya*** *ayrılacaktır. Bir fırka dışında hepsi cehennemliktir."*
>
> "Ey Allah'ın Resulü, onlar kimlerdir?" dediklerinde, "***Benim ve ashabımın yolundan gidenlerdir***" buyurdu.

(***Selefiye: İslâmî bir Ekol/Mezheb Değil Zamansal Bir Aşamadır***, çev. Vecihi Sönmez, İstanbul: Ehli Sünnet ve Cemaat Y., 2009, s. 9)

Aktarılan hadîs, **Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat**'in temel özelliğini de ortaya koymaktadır: **Peygamber Efendimiz s.a.s.**'in ve **ashab**ının yolundan gitmek.

Aynı zamanda bu hadîs, **gerçek anlamda tabi olunması gereken selefin ashabdan (Peygamber Efendimiz s.a.s.'i görenlerden) ibaret olduğunu** da ortaya koymaktadır.

Tabiîn ve tebe-i tabiîn (ashabı görenler ile onları görenleri görenler) ise, bir başka hadîste "**hayırlı**" topluluklar olarak nitelendirilmişlerdir.

Onların hayırlı oluşları da, aslında, ashabı daha iyi tanımaları ve onlara daha iyi tabi olmalarından kaynaklanmaktadır.

Peygamber Efendimiz s.a.s. ve ashabı, yolundan gidilmesi, örnek alınması gereken **tek** topluluktur; ve **onların yolundan gidenler, onlara tabi olanlar fırka-yı naciye**dir, yani kurtuluşa eren topluluk.

İşte bunlar, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat durumundadır.

*

Bu noktada el-Bûtî, ashabın yolundan gitmenin, ancak onların **Kitap ve Sünnet'i anlama yöntemleri**ne, bir başka deyişle dinî ilimlerin ashab tarafından benimsenmiş olan **usûl ilkelerine** uymakla mümkün olabileceğine dikkat çekmektedir:

> "Onlara tabi olmamızı gerekli ve **vacip** kılan bu husus, salt Allah'ın Kitabı ve Resulallah'ın (s.a.s.) sünnetine tabi olmakla gerçekleşmez; selef-i salihînin Kitab ve Sünneti ***anlamak*** için **uyguladıkları metod**a uymakla ancak gerçekleşir….

> “Selefe uymak, onların her konuştuklarına veya her yaptıklarına **harfiyyen** uymak değildir. Çünkü onlar kendileri de bunu yapmamışlar. Onlara uyma ***nass***lara getirdikleri **yorum ilkeleri**ne, **içtihat esasları**na, **genel hüküm ve prensipler**e uymakla olur.
>
> “Bu kural ve esaslara uymak, onlardan sonra gelen bütün Müslümanlara **vacip**tir.” (s. 9-10)

İşte İmam Matüridî ile İmam Eş'arî'yi (rh. a.) Ehl-i Sünnet'in (Sünnet ehlinin) imamları kabul etmemizin nedeni, onların **"selefin yöntemini"** benimsemiş olmalarıdır.

Selefin ortaya koymuş olduğu yorum ilkelerine, içtihat esaslarına, Şeriat'in genel hüküm ve prensiplerine uymuş olmalarıdır.

*

el-Bûtî, aktardığımız ifadeleri, **Selefî** olduklarını söyleyenleri uyarmak için yazıyor, ancak, **Türkiye**’nin şartları dikkate alındığında, bu uyarıları, ülkemizdeki Selefî olduklarını söyleyenlerden ziyade, **Kitap** ve Sünnet’i doğru dürüst bilmeyen **cahil Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat savunucularının** dinlemeye ihtiyaçlarının bulunduğu görülüyor.

Çünkü, genelde bunların ne “**nasslara getirilen yorum ilkeleri**”nden, ne “**içtihat esasları**”ndan, ne de Şeriat'e ait “**genel hüküm ve prensipler**”den haberleri var.

el-Bûtî, “**Selefe uymak**, onların her konuştuklarına ve her yaptıklarına **harfiyyen uymak değildir**” derken, bunlar için Ehl-i Sünnet’ten olmak, mesela İmam Matüridî'nin eserlerini okumadan birilerinin "Matüridîlik şudur" şeklindeki doğru mu yanlış mı olduğu belli olmayan rivayetlerine körü körüne ve harfiyyen uymaktan ibarettir.

*

Ancak, bunda da **samimi, dürüst ve tutarlı** davranmıyorlar.

Çünkü, İmam Matüridî rh. a. gibi âlimlerin yazdıklarını **anlama ve anlatma** çabası içinde değiller.

Onların isminin arkasına saklanarak, İslam'ı **bugünün müstekbirlerinin** (küresel güçler ile yerel müttefiklerinin) heva ve hevesine göre çarpıtma, ve dini onların (Şeriat'e aykırı) dünyevî emellerine hizmet eder hale getirme gayesi güdüyorlar.

Küresel güçler ile, Şeriat'i (Allahu Teala'nın emir ve yasaklarının yürürlükte olmasını) **açıkça tehlike ilan ederek küfrünü açıklayan** bölgesel güçlerin maskeli ve hilekâr hizmetçileri olarak Ehl-i Sünnet kavramını **istismar** ediyorlar.

*

Said Ramazan el-Bûtî'nin Selefîlik konusundaki yaklaşımının, ülkemizdeki bazı **sözde Ehl-i Sünnet savunucusu** zır cahillerin tutumlarının aksine makul ve dengeli olduğu görülmektedir.

Bunun nedeni, el-Bûtî'nin konuyu bilerek, **ilmî usûl**e bağlı kalarak tartışıyor olmasıdır.

Ülkemizdekilerin ise, istisnalar bir yana bırakılırsa, cehalet ve taassuplarını, riya ve inatçılıklarını Ehl-i Sünnet'i savunma maskesi altında sürdürdükleri görülmektedir.

el-Bûtî'nin Selefî olduklarını söyleyenlere yönelik temel eleştirisini, usûl-ü fıkıh çerçevesinde normal kabul edilmesi gereken **ictihadî ihtilaflar**a tahammülsüzlük göstermeleri oluşturmaktadır.

Şöyle demektedir:

> … Zira bu metotta birçok görüş ve yöntemler mevcuttur. Bazı görüşlerde seleften sadır olan ahkâm ve fer'î hükümler üzerinde **ittifak** edilmiş,

> bundan bid’at ehli ve sapkın cahiller yüz çevirmiştir. [Selefin **ittifak ettiği** görüş ve yöntemlerden yüz çevirenler bid'atçidir, yanlış yoldadır.]
>
> Diğer farklı bir görüş olarak muhalefet anlamında ele alındığında ise, [onlar,] üzerinde âlim ve müçtehitlerin **ihtilaf** ettiği, farklı değerlendirmelerin bulunduğu, **kesinlik ifade etmeyen zanna** dayalı görüşlerden müteşekkildir. İçeriğinde **zan ve ihtimal** bulunan bu metodun usul ve kaidelerindeki ihtilaflar olumlu bir ihtilaf çeşidi olup sahiplerini fısk ve dalalete sürüklemez…. [Salih selefin ihtilaf ettiği hususlarda onlardan herhangi bir kesimin görüşünü benimsemek bid'atçilik anlamına gelmez.]
>
> Selefiyye’nin kendisini tarif ettiği ve muhaliflerini ise dalalet ve fasıklıkla nitelediği görüşlerinin tümü veya bir kısmı incelendiğinde şu kanaate varılacaktır: Bütün bu görüşler **ictihadî** olup, muhalefet içermektedir….[İctihadî olmaları, **kesin** olmayıp **zannî** olmaları anlamına gelmektedir. Bu yüzden muhaliflerini **kesin** biçimde (hakkı terk etme, haktan sapma anlamında) hatalı olmakla suçlayamazlar. Yanlış içtihatta bulunmakla suçlayabilirler.]
>
> Selefiyye’nin perde arkasından kendilerini **tek** hak ve doğru mezhep olarak ileri sürmelerinin onların bir kuruntusu olduğunu anlamak pek zor değildir….
>
> Bu geniş kapsamlı tefekkürle izah olunan gerçekler, **Selefiyyenin önde gelen simalarından birinin de** eserinde beyan edip kabullendiği bir düşüncedir. (s. 219-220)

Buradan anlaşılabileceği gibi, el-Bûtî’nin Selefî olduklarını söyleyenlere yönelik tepkisi, onların **tümden yanlış kanaatlere sahip olduklarını savunmasından ileri gelmiyor, ictihad konusu olan (yani farklı düşünmeye imkân veren) bazı mevzularda muhataplarını dalalet ve bid’atçilik ile suçlamalarından** kaynaklanıyor.

Ayrıca, **bütün** Selefîler'in bu hatayı sergilediklerini de iddia etmiyor. "Selefiyyenin önde gelen simalarından birinin" kendisi gibi düşündüğünü belirtiyor.

Buna bağlı olarak **el-Bûtî, Selefî olduklarını söyleyenlerin, görüşlerini terk etmelerini de istemiyor.**

*****

Şayet bunu yapmış olsaydı, Selefîler'i tenkid ettiği "**farklı ictihatlara tahammülsüzlük bağnazlığı**" hatasına kendisi de düşmüş olurdu.

Bizdeki Selefîlik düşmanları ise Selefîlere, değil farklı bir görüşü savunma, yaşama hakkı bile tanımak istemiyorlar.

Nerdeyse "Bunları kıtır kıtır keselim, İstiklal Mahkemeleri kurup asalım" diyecekler.

el-Bûtî şöyle diyor:

> Sözün özü, kendi görüş ve içtihatlarıyla ikna olan bu kardeşlerimizin kendi **görüşlerini bırakmalarını istemiyoruz**.
>
> Çünkü buna muktedir de değiliz [Ehl-i Sünnet'in usûlü çerçevesinde buna yetkimiz, böyle bir hakkımız yok].
>
> **Şayet bu içtihatlarını *Şeriat'e uygun görerek* [delile dayalı olarak] öne sürmüşlerse [bu konuda vicdanen mutmainseler], onlar dahi bu görüşleri değiştirme istidadına [hakkına] sahip olamazlar**.
>
> Aksine bu görüşlerine **sadık kalıp müdafaa etmek** ve karşıt görüşleri reddetmek **zorundadırlar**.
>
> Ancak onlara şunu hatırlatmak istiyorum.

İçtihat ettikleri bu görüşlerini **hak dinin [doğruluğu *kesin*] gerçek [tek] tezahürleri olarak öne sürmesinler** .[Yani İmam Şafiî rh. a.
gibi konuşsunlar: "Bizim görüşümüz/içtihadımız doğrudur, fakat yanlış olması **ihtimali** var; muhataplarımızın görüşü yanlıştır, fakat doğru olması ihtimali var."]

Bu görüşlerden [ki içtihadî niteliktedir, zanna dayanmaktadır, selefin ittifak ettiği hususlardan değildir] yüz çevirenleri de küfür, şirk ve dalaletle itham etmesinler.

Çünkü onların bu [kendi] görüşleri [ancak] birer içtihat konusu olarak alındığı gibi, [başka] müslümanların bu ve benzeri konularda onları irşad eden [farklı] içtihatlar yapmalarının da onlar için **caiz** olduğunu unutmasınlar. (s. 222-223)

Bunlar, dengeli ve makul eleştiriler..

Ancak, Türkiye'de Selefîler'e yöneltilen eleştirilerin, genelde, tam da el-Bûtî'nin Selefî olduklarını söyleyenlerde gördüğü hataları içerdiği bilinmektedir.

Sözde Ehl-i Sünnet davası güden bu zır cahil tipler, el-Bûtî'nin aksine, Selefîleri, Ehl-i Sünnet şemsiyesi altına gelmesi gereken **sapıklar** olarak nitelendirebilmektedirler.

*

Böylece, el-Bûtî'nin Selefîler'de gördüğü hatayı tersinden üretmekte ve eleştirdikleri **Selefîler'den daha kötü bir duruma düşmektedirler.**

Bu, farklı fikre/içtihada tahammülsüz, selefin üzerinde ittifak ettiği kesin gerçekler ile zannî doğruları ayırmaktan aciz fanatikler, her ne kadar lafta Ehl-i Sünnet'i savunma davası güdüyor olsalar da, bu tutumlarıyla gerçekte **Ehl-i Sünnet anlayışını terk** etmektedirler.

Evet, el-Bûtî'nin Selefîler'e (hepsine değil) yöneltiği eleştirilerin esasını, **ictihadî çoğulculuğu** kabul etmeyip **hakkı kendi tekellerinde görmeleri** ve muhataplarını **ictihadî hususlarda bile** dalaletle suçlayabilmeleri oluşturmaktadır.

Tekrar edelim, Türkiye'de bunu yapanların Selefîler'i aşırı biçimde eleştirenler olduğu görülüyor.

*

Bu yüzden el-Bûtî, eserinde Selefîlerin müşahhas görüşlerini değerlendirme konusu yapmadığını söylemekte, **"… o zaman [yazdığım bu kitapta] Selefiyye'nin birçok konuda serdettiği görüşleri kabul etmem ve onların görüşlerini desteklemem söz konusu olacaktı"** demektedir (s. 217).

Böyledir.

Bugün Selefîlerin dile getirdiği kimi gerçekler ile onlara savaş açan sahtekârların zırvalarına baktığımızda, Selefiîlerin birçok sözüne hak vermek zorunda kalıyoruz.

el-Bûtî şu ifadeleri de kullanmaktadır:

> … Bu kapıları kapatmanın anlamı bu mezhep mensuplarını ikna oldukları [doğruluğuna kanaat getirdikleri] mezhebî **içtihat ve görüşlerinden vazgeçirmek** anlamında değil, bilakis onları şeriatın usûl ve kaidelerine göre doğru içtihatlar yapmaya yönlendirmek [usûl çerçevesinde beliren kat'î doğrular ile zannî doğrular arasındaki farkı anlamalarını sağlamak] içindir.
>
> Ben şahsen bu mezhebin **ilme ve delillere dayalı** birçok görüşünü alıp, sahip çıkıp müdafaa etmişimdir. [İlme ve delile dayandıkları zaman da görüşleri ya kat'î/kesin doğru olurlar ya da zannî doğru, veya bizim açımızdan, doğru olması ihtimali bulunan bir yanlış.. Kesin doğrular zaten ihtilaf ve muhalefet kabul etmez. Zannî doğru oldukları zaman da, farklı deliller çerçevesinde bizim zannımız farklı olabilir, fakat kendî zannî

görüşümüzü onlara dayatma hakkımız olamaz. Bu durumda onların zannî görüşünü benimsemesek bile, onların kendi görüşlerini savunabilme, farklı içtihada tabi olabilme haklarını müdafaa etmek durumundayızdır. Bu onları savunma değildir, Ehl-i Sünnet'in usûlünü savunma ve mezheben Ehl-i Sünnet olmadır.] (s. 212)

Bizdeki zır cahiller ya da fanatikler ise, Selefîlik düşmanlığını neredeyse bir **iman esası** haline getirmiş durumdalar.

Onlar aleyhindeki **iftiraları bile hemen sahiplenebilmektedirler**.

Çünkü Ehl-i Sünnet'in usûlü değilse de Hegelist **"zamanın ruhu"** ve küresel küfür güçleri nezdinde akredite ve himayeye mazhar olan yeni trend, Selefîliğin şamar oğlanı kabul edilmesini emrediyor.

Ve bu emir karşısında "emir kulu" haline gelmenin dünyevî cazibesi, menfaatperestlikten başka ilke tanımayan kişisel ve ulusal **çıkar** düşkünlerini ayartıyor.

Sahte ve içi boş Ehl-i Sünnet edebiyatı ise, vicdanları üzerinde narkoz etkisi göstererek onun tümden hissiz ve duyarsız hale gelmesine hizmet ediyor.

*****

Şunu da unutmamak gerekir: Nakşbendî tarikatinin en büyük isimlerinden zülcenaheyn **Halid-i Bağdadî k. s., itikaden selefî idi.**

Usûl-ü fıkıh çerçevesinde normal kabul edilmesi gereken ictihadî ihtilaflara (mezhep farklılıklarına) tahammülsüzlük gösteren Selefîlere de**,** güya Ehl-i Sünnet davası güdüp insanları körlemesine **taklid**e çağıran ve Matüridî ya da Eş'arî olmamayı sapıtmış olmakla eşdeğer sayma **"sapıklığı" sergileyen "derin" fosillerin zırvalarına** da itibar etmemek gerekir.

Bu tür konularda, heva ve hevese, cehaletten ya da “derin görev”den kaynaklanan hurafe, bağnazlık, fanatizm ve körü körüne tarafgirliğe değil, İslamî ilimlerin “**usûl**“üne tabi olmak gerekir.

Kafası yosun tutmuş dinozor zır cahillerin propaganda tekniği çerçevesinde tekrarlayarak insanların bilinçaltına yerleştirmeye çalıştıkları sapıklıklara değil.

*

Bir de, **Tayyip Erdoğan** gibi, kendi görüşlerini “hak dinin gerçek tezahürleri”, yani İslam’ın ta kendisi olarak gösteren, buna karşılık mezhepleri yerin dibine batıran, insanları bunları terk etmeye çağıran âhir zaman alâmetleri var.

Türkiye’deki sözde Ehl-i Sünnet davası güden “derin kukla ve piyon” tipler ise, el-Bûtî’nin aksine, Selefîleri, Ehl-i Sünnet şemsiyesi altına gelmesi gereken **sapıklar** olarak nitelendirebilmektedirler.

Ve bunun, “laik devletlerine olan derin bağlılıklarından” ve “derin görevleri”nden kaynaklandığı biliniyor.

Bunlar, zırvaları için herhangi bir delil getiremedikleri için, ihlas gibi dinî kavramları kullanmaktan, böylesi bir **din istismarı** yapmaktan da geri kalmamaktadırlar.

Kendi yanlışlarına kılıf uydurmak için “Ameller niyetlere göredir” diye “kerameti kendinden menkul iyi niyet” edebiyatı yapmaktadırlar.

Muhalifleri söz konusu olduğunda ise, onların ifadelerinin doğru ya da yanlış olması hususunu tartışmak yerine konuyu başka bir zemine kaydırmaya, “Bakalım bu insanların ihlası var mı acaba?” diye şüphe uyandırmaya çalışmaktadırlar.

Çünkü, tetikçiliğini yaptıkları derin münafık çeteleri ve vesvesesine kulak verdikleri Şeytan, onlara böyle yol göstermektedir.

Evet, bu "derin" cehalet ve sapıklık, aslında hakkı savunma derdinde değil..

Bunlarınki hubb-u Ali değil, buğz-u Muaviye..

Yanlış da olsa, **Batı'nın İslamcılık düşmanlığı ile uyumlu bir "paralel din" icat** etmek zorunda olduklarını düşünüyorlar.

İslamcılığa düşman bir "Batı" patentli "paralel İslam".. Paralel din..

Bu **paralel din**e de "yerlilik ve millilik" etiketi yapıştırıyorlar.

Bu Ehl-i Sünnet maskeli şeytanlaşmış sapıklara karşı teyakkuzda olunması şarttır.

*

Sinsi İngilizî Ehl-i Sünnetçilik, ve ilhamını ondan alan yerli-milli Ehl-i Sünnetçilik, İslam'ı içerden bozma ve yozlaştırma hareketidir.

Arap dünyasında ölçüsüz Selefîler, Türkiye'de ise zır (ya da hınzır) cahil "devletçi, yerli-milli" Ehl-i Sünnetçiler baş belası..

Bir de tarihselci modernist soytarılar ve onların izinden giderek "Ben ne Sünnî, ne de Şiîyim, benim derdim İslam" diyerek "mezhepsiz İslam mezhebi" üreten ne yaptığından habersiz (veya öyle görünen) ahir zaman alâmetleri var.

*****

Gerek emperyalistler, gerekse İslam dünyasındaki laik (siyasal dinsiz) rejimler (diktatörlükler), Müslümanlar arasındaki mezheb ihtilaflarını körüklemekte, onların enerjilerini birbirleriyle mücadele için harcamalarını sağlamaya çalışmaktadırlar.

Böylece Müslümanlar, asıl düşmanlarını unutmakta ve o düşmanlarla mücadele için zaman bulamamaktadırlar.

Mesela İngilizler bunu sömürgeleri olan İslam ülkelerinde başarılı bir şekilde uygulamış durumdalar. Merhum Abdürreşid İbrahim Hindistan hakkında şu bilgiyi veriyor:

> "Kalküta müslümanları arasında ayrılık, değişik **pekçok mezhepler, körü körüne taassup** üzülecek bir haldir…. Şiîlerin çeşidi: İmamiye, İsmailiye, İsnâ Aşeriye ve sair hepsinden birer nümune olup bunları daha çok ayırmak için, **İngiltere hükümetinden para akmakta** olduğunu, senelik on bin ruble bedelinde Kalküta'da yayınlanan ***Hablü'l-Metin*** gazetesinin de hizmetinin geçmekte olduğunu güvenilir adamların ağzından dinledim. Yazık, yüz binlerce yazık, İranlı kardeşlerimize. Hindistan müslümanlarını aydınlatacakları yerde **kirli paralar karşılığında** iğfal ediyorlar."
>
> *(Abdürreşid İbrahim,* ***Âlem-i İslâm,*** haz. Mehmed Paksu, 2. b., İstanbul: Nesil, 2013, s. 699.)
>
> "Hindistan'da mezheplerin bu derece çeşitli olması tabiîdir ki, İngilizlerin de siyasetlerini okşar. İngilizler bu hallerden memnun oluyorlar. Mezhep namına birbirlerini boğazlamakta olan Hindlilerin çekişmelerinden, hükümet büyük istifade temin etmektedir…. **Mezhep mensuplarının ekser ileri gelenleri, taassubu derecesine göre hükümet tarafından nakdî yardım dahi görüyorlar**…." (***A.g.e.***, s. 781.)
>
> "… Hindistan'da **İngilizlerin paralarının kuvvetiyle meydana gelmiş yeni yeni mezhepler** pek çok olup, hepsinden birer nümune de Bombay'da bulunur." (***A.g.e.***, s. 704.)

*****

Sadece İngilizler değil, onları "çağdaş uygarlık düzeyi" konusunda örnek alan, gizli servislerini bu Batılı devletlere kurdurtan ve başlangıçta gizli servis (istihbarat teşkilatı) mensuplarının yabancı devletlerden maaş almasına bile izin veren

birtakım halkı müslüman **laik (siyasal dinsiz)** devletler de mezhepler konusunda aynı oyunu oynuyorlar.

Birilerine Ehl-i Sünnet'i sözümona savunma görevi veriyorlar, kendisini zamanın İmam-ı Azam'ı zanneden bir başkasının önüne (kendilerinin kurdurdukları) paravan vakıfları aracalığıyla para döküyorlar, öbürüne İbn Arabî meddahlığı yaptırıyorlar, bir diğerine en yaman tasavvuf fedailiği görevi veriyorlar.

Velakin cümlesi de devletçilik yapıyor. Ortak noktaları lafı döndürüp dolaştırıp mevcut rejimi yuvarlak ifadelerle sempatik göstermeleri.

Bazısı açıkça "yüzeysel devlet"in (derin olmayanın) ve hükümetin peşine düşüyor. Bazısı da hükümete laf söylemekle birlikte "devlet"i teğet geçiyor.

Hatta savunan bile çıkıyor.

İngilizler Türkiye'yi Hindistan gibi işgal etmediler, fakat nasıl oluyorsa, oradaki politikaları burada da aynen uygulanıyor.

Arada şöyle bir fark var. Hindistan'da bazıları açıktan açığa İngilizler'le işbirliği yapar ve onların zihniyetini savunurken, Türkiye'de bu "çağdaşlık, uygarlık" gibi kelimelerin ardına saklanmış.

Çağdaşlık ve uygarlıktan kasıtları İngilizîlik.

*

Birisi çıkıyor "Matüridî mezhebindenim (İmam Matüridî gibi inanıyorum)" diyor, fakat İmam Matüridî'nin neyi savunduğundan habersiz.

Birçok konuda, mesela akıl meselesinde, onun görüşlerinin tam aksini savunuyor.

Öbürü "Ben Selefîyim, selefin izindeyim" diyor, selefin görüşlerini tam bilmiyor.

Bunlar arasında, hak yolda olma bakımından ne fark vardır?!

İkisi de bilgisiz taklitçi.

Ancak, bu ikisinden Selefîyim diyenin daha mantıklı ve tutarlı davrandığını kabul etmek gerekir.

Çünkü, madem İmam Matüridî'nin neyi savunduğunu bilmiyorsun, "Ben İmam'ın neyi savunduğundan habersizim ama, Matüridî mezhebindenim" demek yerine "^Ben Rasulullah s.a.s.'in itikadını olduğu gibi benimsiyorum" demek daha mantıklı olur.

İtikatta bilgisizce taklit günahken, bilen insanları kendisinin bilmediği birşeye davet eden bilgisiz "derin" cahillerin delilsiz ve akılsız zevzeklik ve boş gevezeliklerini faydalı öğüt zannedenlere ne demek gerekir, düşünmeli..

SAİD RAMAZAN EL-BÛTÎ VE SELEFÎLİK

Said Ramazan el-Bûtî, **Selefiye** adlı kitabında Selefîlik konusunu tartışırken, öncelikle Müslümanlar arasında ortaya çıkan fırkalara bölünme olgusu çerçevesinde hak olan fırkanın özelliğine dikkat çekiyor.

Doğal olarak, bunu yaparken **şer'î delil**e dayanmaya çalışıyor. Bu delil ise, hemen herkesin bildiği bir hadîs-i şerîf:

> Bizleri davet ettiği şey, aklımızla, gidişatımızla selef'e tabi olmak, [onların] **nassları anlama yöntemleri**ne bağlanmak, Selef'in [tamamının] veya büyük bir kısmının ittifak ettikleri itikad ve ahlâk esaslarına tabi olmak; sapıkların, cahillerin ortaya attığı **bid'atlerden yüz çevirmek**tir. Bu husus, **Tirmizî**, **İbn Mace** ve **Ebu Davud**'un çeşitli varyantlarla merfu olarak rivayet ettikleri sahih hadîste Resulullah s.a.s.'in bizlere olan vasiyetidir: " 'İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar; benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bir fırka dışında hepsi cehennemliktir.' 'Ey Allah'ın Resulü, onlar kimlerdir?' dediklerinde, 'Benim ve ashabımın yolundan gidenlerdir' buyurdu."
>
> (Said Ramazan el-Bûtî, ***Selefiye: İslâmî bir Ekol/Mezheb Değil Zamansal Bir Aşamadır***, çev. Vecihi Sönmez, İstanbul: Ehli Sünnet ve Cemaat Y., 2009, s. 9.)

Bu hadîs, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in temel özelliğini de ortaya koymaktadır: Peygamber Efendimiz s.a.s.'in ve ashabının yolundan gidenler.

Aynı zamanda bu **hadîs, gerçek anlamda tabi olunması gereken selefin ashabdan ibaret olduğunu da ortaya koymaktadır. Tabiîn ve tebe-i tabiîn ise, bir başka hadîste "hayırlı" topluluklar olarak nitelendirilmişlerdir.** Onların

hayırlı oluşları da, aslında, ashabı daha iyi tanımaları ve onlara daha iyi tabi olmalarından kaynaklanmaktadır.

Peygamber Efendimiz s.a.s. ve ashabı, yolundan gidilmesi, örnek alınması gereken tek topluluktur; ve onların yolundan gidenler fırka-yı naciyedir, yani kurtuluşa eren topluluk. İşte bunlar, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat durumundadır.

Bu noktada el-Bûtî, **ashabın yolundan gitmenin, ancak onların Kitap ve Sünnet'i anlama yöntemlerine, bir başka deyişle dinî ilimlerin ashab tarafından benimsenmiş olan usûl ilkelerine uymakla mümkün olabileceğine** dikkat çekmektedir:

> Onlara tabi olmamızı gerekli ve vacip kılan bu husus, salt Allah'ın Kitabı ve Resulallah'ın (s.a.s.) sünnetine tabi olmakla gerçekleşmez; selef-i salihînin Kitab ve Sünneti anlamak için **uyguladıkları metod**a uymakla ancak gerçekleşir….
>
> Selefe uymak, onların her konuştuklarına veya her yaptıklarına **harfiyyen** uymak değildir. Çünkü onlar kendileri de bunu yapmamışlar. Onlara uyma nasslara getirdikleri **yorum ilkeleri**ne, **içtihat esasları**na, **genel hüküm ve prensipler**e uymakla olur.
>
> Bu kural ve esaslara uymak, onlardan sonra gelen bütün Müslümanlara vaciptir. (s. 9-10)

el-Bûtî, bu ifadeleri, **Selefî** olduklarını söyleyenleri uyarmak için yazıyor, ancak, **Türkiye**'nin şartları dikkate alındığında, bu uyarıları, ülkemizdeki Selefî olduklarını söyleyenlerden ziyade, **Kitap ve Sünnet'i doğru dürüst bilmeyen cahil Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat savunucularının** dinlemeye ihtiyaçlarının bulunduğu görülüyor.

Çünkü, genelde **bunların ne "nasslara getirilen yorum ilkeleri"nden, ne "içtihat esasları"ndan, ne de "genel hüküm ve prensipler"den haberleri var.**

el-Bûtî, “Selefe uymak, onların her konuştuklarına ve her yaptıklarına **harfiyyen uymak değildir**” derken, bunlar için Ehl-i Sünnet’ten olmak, mesela “Ömer Nasuhi Bilmen hocanın her dediğini ve yaptığını körü körüne savunmak”tır.

Ancak, bunda da **samimi, dürüst ve tutarlı davranmıyorlar**. Çünkü, gerçekte Ömer Nasuhi Bilmen hoca ya da Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi gibi âlimlerin yazdıklarını anlama ve anlatma çabası içinde değiller; **bu isimlerin arkasına saklanarak, kafadan atma fetvalar verme ayrıcalığını elde etmeye çalışıyorlar.**

Mesela böylesi tiplere, Ömer Nasuhi Bilmen hocanın **İbn Teymiyye ve İbnü’l-Arabî** gibi isimler hakkındaki (şahsen tamamen katıldığım) tespitlerini aktardığınızda, lâl ü ebkem kesiliyor, “**İslâm protestanlığı**, reformistler, İslamcılar, modernistler vs.” diye **alâkasız bir gürültü koparıyor, şamata çıkararak konuyu değiştiriyorlar.**

Siz onlara, *“Nedir bu yaptığınız? **İslam’ın katolikleri** mi olmak istiyorsunuz? İşkembeden din icat eden papazlar gibi **kafadan atma fetvalar** verip, okumadığınız âlimlerin isimlerini işin içine katarak uydurmalarınızı insanlara yutturmaya mı çalışıyorsunuz?”* demiyorsunuz. Sadece, **bilgisizsiniz** (Arapça tabirle cahilsiniz) demekle yetiniyorsunuz.

*

Ancak, “ene”si şişmiş bu tipler, bunu **hakaret** olarak algılıyor, size akıl veriyorlar. “Öyle olmaz” diyorlar.. Ya nasıl olurmuş?. Şöyle olurmuş, vatandaşa şu şekilde hitap etmeniz gerekiyormuş: “Muhterem efendim, zatıaliniz şöyle yazmış ya da şöyle buyurmuştunuz. Acizane bendeniz (köleniz) bunun yanlış olduğu kanaatindeyim. Lütfen şu şu hususları gözönünde bulundurunuz. En derin hürmetlerimi arzeder, çok değerli vakitlerinizi aldığım için afvımı istirham ederim.”

Vatandaş da, uygun görürse, **lütfedip** sizi afvedermiş.

Mesela öyle tipler var ki (misal Mehmet Şevket Eygi), **kafadan atma bir hilafet teorisi ortaya atıyor, bunun yanlışlığını Ehl-i Sünnet kelâmcılarının en önde gelenlerinden yaptığınız iktibaslarla ortaya koyuyorsunuz, bana mısın bile demiyor.**

Şimdi, başa dönelim: Böyleleri için, el-Bûtî'nin genel hatlarını ortaya koyduğu anlayış çerçevesinde, **selefin yolundan gidenler**, onların **yöntem**ini izleyenler, bir başka deyişle, ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat denilebilir mi?..

BÖYLE KONUŞANA ARTIK SELEFÎ YA DA VEHHABÎ DİYORLAR

Çalgı Dinlemek ve Çalgı Meclisinde Oturmaktan Hoşlanmak:

Bunların her biri ayrı ayrı günahtır.

Bazı ulema bunları kebairden [büyük günahlardan] saymışlardır. Çalgı dinlemek günahtır. Çalgı meclisinde oturmak fısktır. Fasıklık alâmetidir. [Fısk, aşikâre ve alenî günah işlemektir. Kendi başına çalgı dinlemek salt günahken, böyle bir mecliste oturmak ayrıca fısktır.]

'Bunlarla telezzüz [lezzet ve keyif almayı] eğer **helal itikad edilirse, küfürdür**.' Bu, hadis-i şerif mealidir."

(Mehmed Zahid Kotku, ***Mü'minlere Vaazlar 2: Günahlar***, 3. b., İstanbul: Seha Neşriyat, t.y., s. 129.)

*

Enbiya, Evliya ve Kâbe *Hakkı İçin* Diye Cenab-ı Hakk'a Dua Etmek:

Mekruhtur.

Zira hiçbir mahluk, ister enbiya ister evliya olsun, Allahu Teala üzerinde hiçbir **hakkı** yoktur ki, onu yâd ederek dua etsin. Amma '[Ya Rabbi] zatın hakkı için' veya 'enbiya, evliya veya Kâbe hürmetine' demek suretiyle dua etmek caizdir....

(***A.g.e.,*** s. 255.)

NİETZSCHE'Cİ SELEFÎLİK DÜŞMANI

Yeni Şafak yazarı Yusuf Kaplan'ın İslamî duyarlılığı yok değil, var; iyi niyetli olduğunu da düşünebiliriz.

Bununla birlikte, Bu heyecanlı arkadaş, meselelere **toptancı** yaklaşıyor, bu yüzden de ciddi hatalar yapıyor.

Mesela, **Selefîlik** konusunda yazdıkları..

Said Ramazan el-Butî'nin ***Selefiye*** adlı kitabını okusa, bu konuda daha aklı başında şeyler yazma imkânına kavuşabilir.

Fakat, onu okumaz.. Çünkü, bu tür kitapları okumak **Heidegger'li, Kierkegaard'lı, Nietzsche'li** artistik cümleler kurma imkânı vermez.

TDV İslâm Ansiklopedisi'nin Selefîlik maddesini okusa yine bakışında kısmi de olsa düzelme yaşanabilir, fakat onu da okumaz.

*

Türkiye'de yaygın olan tarikat **Nakşbendiyye**'dir..

Ve Nakşbendiyye'nin bu topraklarda bu ölçüde yayılmasını sağlayan zat Zülcenaheyn **Halid-i Bağdadî** rh. a.'tir.

O, ***Mektubat***'ında **"itikatta selefî"** olduğunu söyler..

Mektuplarını derleyip kitaplaştırmış olan zat da (ki halifesi ve yeğenidir) bunu vurgulamaktadır.

İmam Gazalî de "***İnançta Hassas Ölçüler***" adıyla Türkçe'ye tercüme edilen muhtasar fakat çok değerli kitabında selef mezhebini över.

*

Tabiî bu selefîlik, günümüzün **mücessime**ye kaçan ve **Eş'arîlik ile Matüridîliği** düşman sayan sözde selefîliğinden farklıdır.

Yusuf Kaplan gibilerin şunu anlaması gerekiyor, Selefîliği toptancı bir bakış açısıyla reddetmeleri çok büyük bir hatadır.

Selefîlik yekpare birşey değildir.

Aynı durum Ehl-i Sünnet diye adlandırılan camia için de geçerlidir. İçlerinden birçoğu aslında **ehl-i bid'at**tir.

Bakıyorsunuz adam **İmam Matüridî**'yi dilinden düşürmüyor, fakat savunduğu şeyler, onun mezhebinin tam zıddı.. (Buna bazı ***Yeni Şafak*** yazarları da dahil.)

Bu beyzadeler İmam'ın ***Kitabü't-Tevhîd***'ini oturup okurlar mı? Okumazlar.

Okumazlar, fakat işkembelerinden uydurdukları bir Matüridîliği İmam'a izafe ederler. (***Yeni Şafak*** yazarları **Hasan Öztürk** ile **İsmail Kılıçarslan** bunu yaptılar.)

Fethullah Gülen cemaatini şimdi şeytanî bir örgüt ilan edenlerin, Erdoğan onlara savaş açmadan önce onları Ehl-i Sünnet'in en iyi temsilcisi saydıklarını unutmadık.

*

İrfan denilen şeye gelince..

Tasavvufî gelenek ve irfan adına ortaya atılan sözler de yekpare değil..

Nasıl **sapık itikadî ve amelî mezhepler** varsa, **sapık tasavvuf** anlayışları, tarikatlar ve cemaatler de söz konusudur.

Seçkin âlimlerden (ki aynı zamanda Nakşbendî şeyhlerindendir) **Şah Veliyyullah Dihlevî**, ***Hüccetullahi'l-Baliğa***'da, "Babam, İslam'daki en büyük sapmalar tasavvuf yolundan ortaya çıkmıştır demişti" demektedir.

Dolayısıyla, toptancı bir Selefîlik düşmanlığı ve toptancı bir (içi boş) irfan edebiyatı ve de Ehl-i Sünnetçilik, aslında o kadar isabetli bir tavır değildir.

KÜLTÜR (CULTURE) MÜSLÜMANLIĞI EKSİKTİ BİR

Yeni Şafak maskeli balosu efradından Prof. Ergun Yıldırım'ın bir yazısının başlığı şöyleydi: "Kültürel tekfircilik: Anlama düşen Selefî bombalar".

Okuyup öyle devam edelim..

> **Kültür** anlamdır. **Dil, sanat ve anlatım**lar aracılığıyla insanları ve toplumları anlamlandırır. Menkıbeler, hikayeler, **mitoloji**ler, şiirler, **şarkılar ve türküler** hep bunun için var. **Terry Eagleton**, önemli bir kültür teorisyeni. İnsan tabiatı pancar tarlası değil, ancak yine de bir tarla gibi işlenmesi gerekir diyor. Bunu sağlayan kültürdür. Zaten kültür ekip biçmek demektir. Fakat kültür tabiattan ruhani olana kaydıkça insanı **anlamlandırma (efsunlama/büyüleme)** yönü de öne çıkar.
>
> Kültür doğadan ayrışarak ve onu yeniden üreterek oluşur. İnsan kendisini içine katar. Toplumlar, **muhayyile**leriyle meydana getirirler onu. Ancak Eagleton'ın de dediği gibi doğal olandan **tinsel** olana doğru da yol alır. İslam kültürü de budur. Kuran ve sünnetten **ilham** alır. **Dönemin örf ve gelenekleri**nden yararlanarak oluşur. İslam ümmetinin tarihi yolculuğunda ve medeniyet serüveninde geliştirdiği bir yaşam felsefesi. Büyük çevre kültürler, İslamın yeniden yapılandırdığı, ürettiği, yorumladığı ve kendisiyle en azından uyumlu hale getirdiği bir yapıya dönüşürler. Pers kültürü, Türk Kültürü ve Arap kültürü İslamlaşır. **Nevruz** bunun en iyi örneklerinden biridir. Hz. Ali ile hz. Fatmanın evlilik tarihi, Adem ve Havvanın karşılaştığı gün, Hz. Yunus'un balığın karnından çıktığı gün olarak **yorumlanır ve İslamlaşır**. Müslümanlar da o bölgesel tarihi geleneği kendi anlam dünyalarını yerleştirmiş olurlar.

İslam ümmetinin sosyolojik muhayyilesinde gelişen anlamlar, Müslümanların gündelik hayatına çok şey katar. Onlara **değerler, standartlar, eğlenceler, dayanışmalar** sağlar. Kahramanlık, zafer, mücadele, yardımlaşma gibi değerler verir. Özellikle ortak ümmet muhayyilesinde yer alarak kolektif kimliğini inşa eder. Her Müslüman ortak kültürel anlam dizgesi içinde birbirine tanış olurlar. Ortak dünyada, büyük dünyada beraber olma bilinci taşırlar. Güven duygusunun geniş toplumsal bağlamıdır bu.

Battal Gazi, Saru Saltuk , Ebu Müslim El Horasani cenklerini konu alan menkıbeler ve hatta Hz. Ali Cenkleri Müslüman toplumun cihat ve mücadele bilincini canlı tutar. Bu menkıbelerin anlatım, dil, kurmaca yapısı ile toplum bir estetik duygusu da kazanır. Tarihsel bilincin devamlılığı bunlar üzerinden sağlanır. Leyla ve Mecnun hikayesi yüzlerce versiyonu ile gerçek olmayan bir hikayeyi millet ve ümmet bilincine kazır. Araplar, Farslar, Türkler, Kürtler hepsi de Leyla ve Mecnun hikayesinde, Yusuf ve Züleyha, Aslı ve Kerem hikayelerinde aşkı, sevgiyi, namusu, sadakati öğrenirler. Bu kültürün anlam güzelliğinden yudumlarlar. Beşeri aşkın ilahi olanla bağlantısı ve beraberliğini kavrarlar. Ruh ve madde, güzellik ve sadakat, dünya ve ahiret, ilahi aşk ve beşeri aşk beraberdir. Edebiyatın kültür dünyası ile ebediyete kanatlanırız.

Dini geceler de bu kültür medeniyetinin bir parçası. Miraç gecesinde miraca çıkarız, kadir gecesiyle Allah'ın yeryüzüne konuşmasıyla hemhal oluruz, beraat gecesiyle Allah'ın affetme büyüklüğüne sığınırız, Regaip ile "güneş insanıyla" müjdeleniriz. Müslüman toplum bu gecelerle şenlenir, duygulanır, sevinir, ağlar. Ruhsal arınmalar yaşar. Dünyanın ürettiği anlamsızlıklara karşı kendisini yeniden anlamlandırır.

Bu geceler şiirlerimizle, hikayelerimizle, minyatürümüzle, hatlarımızla sanatın ve güzelliğin onlarca ufkuna bürünür. Şairlerimiz, edebiyatçılarımız

ve sanatçılarımız ümmet bilincimizin bu kolektif canlanışını güzelleştirirler. Ümmet coğrafyasının kavimler, diller, tarihler ve mezheplerle farklılaşan gerçekliği yeniden ortak bir anlam içinde inşa edilir. Hepimiz aynı gecelerin anlam ruhunda yıkanırız. Yeniden tazeleniriz. Kur'an ve Sünnet, kendisini müminlere yeni idraklerle sunar.

İslam medeniyetinin bu büyük geleneğin anlam varlığına karşı çıkanlar **kültür tekfircileri**dir. Bunlar **iki yüzyıldır** sahnedeler. Batı kültürüne meydan açmak için bizim kültürümüzü inkar ediyorlar. Menkıbelerimizi, gazavetnamelerimizi, divanlarımızı, mevlitlerimizi, Muhammediyelerimizi küçümsüyorlar. **İlerlemeci tarih anlayışı ve pozitivizm**le bunları hizaya çekiyorlar. Bunları karikatürize ediyorlar. Oysa bunlardan kopan her birey, her grup ve her toplum batı kültürüne koşuyor. Onun anlam dünyasına yerleşiyor. İslamın anlam dünyasından çıkıyor. Bu da anlamını kaybetmektir. Maymunlaşmaktır. Kültür tekfircileri yine iş başında. Anlamlarımızı bombalıyorlar. İŞİD tekfircileri evleri ve camileri bombalarken bunlar da anlam dünyamızı bombalıyorlar. Batılı modern kültüre gedikler açıyorlar. Kültür surlarımızın gedikleridir bunlar. Ancak nafile! Ebedi inancın ebedi kültürü, her zaman edebiyatımızla, musikimizle, mimarimizle ve hayır gecelerimizle ebediyete kanatlanmaya devam edecek.

*

Yazarın temel hatası, **seküler, İslam'a yabancı** bir mevziden meseleye bakıyor olması..

İşin kötü tarafı, bunun farkında değil..

Kılavuzun **Terry Eagleton** olunca İslam'ı ne kadar doğru anlayabilir, yorumlayabilirsin?

Sonra, böylesi çok önemli bir konu "**kültür**" kavramı ekseninde mi analiz edilir ya da çözümlenir?

İslam'ın kendi **kavramsal çerçevesini, ıstılahatını, terminolojisini, paradigmasını** bir tarafa bırakıp seküler sosyal bilimlerin birkaç yüzyıllık "kültür" icadı ile (ve de sekülerliğin **usûlü/yöntemi** ile) yol almaya çalışırsan nereye gidersin?

*

İslam itikadının, fıkhının (anlam/a dünyasının), geleneğinin, düşünce evreninin en temel kavramlarından biri "**bid'at**"tir.

Yazarın yukarıdaki türrehatı çerçevesinde ise bid'at buhar olup **anlam**ını yitirmektedir.

*

Yazar, *"Pers kültürü, Türk Kültürü ve Arap kültürü İslamlaşır. **Nevruz** bunun en iyi örneklerinden biridir"* diyor.

TDV İslâm Ansiklopedisi'nin "Bayram" maddesinde ise şunu görüyoruz:

> … Medine'ye **hicret** ettikten sonra, bura sakinlerinin İran'dan alınma **Nevruz** ve Mihricân [21 Eylül] bayramlarını kutladıklarını gören **Hz. Peygamber**, *"Allah sizin için o iki günü daha hayırlı iki günle, kurban ve ramazan bayramlarıyla değiştirmiştir"* (*Müsned*, III, 103, 235, 250; Ebû Dâvûd, "Ṣalât", 245; Nesâî, "Salâtü'l-ʿîdeyn", 1) meâlindeki hadisiyle **İran menşeli bu iki bayramın kutlanmasını yasaklamıştır**.

Bay Ergun'a bakılacak olursa, Nevruz'u kutlamakla İran kültürü karşısında teslim bayrağını çekmiş olmuyorsunuz, onu **İslamlaştırıyorsunuz**..

Fakat, **Resulullah s.a.s.** bunu anlayamamış..

Kültür tekfirciliği yapmış..

Çünkü, **Terry Eagleton**'u okuyup irşad olma fırsatı ve imkânına kavuşamamış.. (Yani Ergun gibilerin lafından çıkan "**anlam**" bu.. Şimdi Faruk Beşer gibiler kafalarını ters mantıkla çalıştırıp "Sen Allah'ın Resulü ile alay mı ediyorsun?" diye içlerinden geçirebilirler.. Hayır, Ergun efendiyle alay ediyorum, onun gibilerin kafasının ya da kafasızlığının çalışma biçimine dikkat çekiyorum. Şunu da ekleyelim, Ergun'un fotoğrafına bakınca insan onun "mecusi bıyığı"nı da İslamlaştırma işine soyunmuş olduğu izlenimine kapılabilir. "Resulullah s.a.s. bunu da yasakladı" diyerek kültürel tekfircilik yapmak yanlış olur, değil mi Ergun?!)

Kısacası, Ergun efendi gibi "**selefî olmayanlar**"ın kafası(zlığı)na göre, *"Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir"* ayet-i kerîmesi (Haşr, 59/7) ile amel etmek, kültür tekfirciliği..

Evet, müfrit **Selefîler**'in çok ciddi hataları var..

Fakat, onların alan ve mevzi kazanmalarının en temel sebebi, Ergun gibilerin "okumuş cahil müslümanlığı" ne yazık ki..

*

Ergun'un türrehatına dair söylenecek çok şey var da, içimden yazmak gelmiyor..

Bu insanların hangi bir hatasını düzelteceksin, bilmem ki!..

Hangi birine yetişeceksin!..

İBN ARABÎ, EHL-İ SÜNNET İTİKADI VE SELEFÎLİK

Şu ifadeler, ***Millî Gazete*** yazarı M. Şevket Eygi'ye ait:

> "Şu anda Türkiye'de 200'e yakın Kur'an tercümesi, meâli ve tefsiri bulunmaktadır. Bunların büyük kısmı, icazetli müfessir olma ehliyet ve liyakatine sahip olmayan ehliyetsiz kimseler tarafından para kazanmak için çalakalem tasnif edilmiştir. Bazısında çok vahim hatâlar bulunmaktadır. İslam bunlardan öğrenilmez derken gerçeği mi söylüyorum, yoksa hatâ mı ediyorum?" (***Millî Gazete***, 3 Temmuz 2011)

Bu konuda hata ettiği söylenemez. Bu ifadeler elbette doğru. Ancak, aşağıdaki sözler hem yanlıştır hem de kendi içinde çelişkilidir:

> "Şeyh-i Ekber Muhyiddin Arabî hakkında söylediklerin yanlıştır diyorsunuz. Onu tenkit edenler olmuştur ama medh eden ulemanın, fukahanın, sülehanın, evliyaullahın sayısı itiraz edenlerden yüz kat fazladır. Onun, medar-ı itiraz olan sözlerinin hepsi müevveldir. Ali Şeriatî'yi tenkit etmen yanlıştır buyurmuşsunuz. Kuzum Naşit Nuh beyefendi, insaf buyurunuz, Allahü Teala için 'O gerçek bir Janus'tur' diyen birini bir Müslüman olarak tenkit etmeyeyim de ne yapayım? Bir mü'min kemal sıfatlarla sıfatlı ve noksan sıfatlardan münezzeh Rabbülâlemîn'i iki yüzlü bir Roma putuna benzetebilir mi? Hem de benzetmeyi yaparken gerçek kelimesini kullanıyor. Te'vili ve müdafaası yok."

Buradaki, *"Onu tenkit edenler olmuştur ama medh eden ulemanın, fukahanın, sülehanın, evliyaullahın sayısı itiraz edenlerden yüz kat fazladır"* şeklindeki iddianın yanlış olduğu açık..

Nasıl yüz kat?..

Şayet İbn Arabî'yi savunanlar, yerenlerden hiç değilse birkaç kat fazla olsaydı, "yüz kat fazla" iddiası için, "Üstad kesretten kinaye olarak böyle söylüyor" denilebilirdi. Fakat, gerçekte, İbn Arabî'nin aleyhine fetva veren alimlerin sayısı, lehinde verenlerden fazladır.

Nitekim bu, ***TDV İslâm Ansiklopedisi***'nde yer alan "İbnü'l-Arabî" maddesinde rakamlarıyla gösterilmektedir.

*

İkinci olarak, İbn Arabî ile Ali Şeriati'ye karşı yaklaşımlarında bir çelişki var. Şeriati'ye yönelttiği eleştirisinde elbette haklı, fakat aynı mantıkla İbn Arabî'yi de mahkum etmesi gerekirdi. Çünkü, onun sözleri de tevil kabul eden cinsten değil. Nitekim, merhum Ömer Nasuhi Bilmen Hoca, bu gerçeği şöyle ifade etmektedir:

> "Muhyiddin-i Arabî'ye gelince, bunun ilme fadlen muktedir bir şahsiyet olduğu inkâr edilemez ve ahirete ne vechile gittiği de bilinemez. Fakat, bir kısım sözleri vardır ki, bunlar dinî mikyasa muhaliftir, bunların bir kısmı, sahibinin fıskını, icmaya muhalefetini; diğer bir kısmı da **iman dairesinden büsbütün çıkmasını müstelzimdir**. Muhyiddin'in kitaplarında, bahusus ***Fusûsu'l-Hikem***'inde bu gibi birçok sözlere tesadüf olunuyor, Firavun'un imanına, cehennem azabının adem-i devamına kail bulunuyor, âbide mabudiyet (kula tanrılık), mahlûka halıkiyet (yaratılmışa yaratıcılık) sıfatını izafe ediyor, **bütün ecza-i kâinata (evrenin parçalarına) birer hıssa-i ulûhiyet (tanrılık hissesi) ayırarak onlara karşı yapılacak ibadetlerin Allah'a ibadet olacağını iddia ediyor**, daha **birçok sözler var ki, hiçbir vechile tevcih ve tevili kabil bulunmamakta**. Eğer bu sözler de bütün dinî esaslara, lisan kanunlarına, kadim Sofiyye hazeratının nezih, perhizkârane sözlerine muhalif olmalarına rağmen **tevil edilirse artık cihanda batıl hiçbir söz kalmamak ve hiçbir batıl akide bulunmamak icap eder**. Bunun neticesinde sözler, maksatlara, hakikatlere delâlet

hassasından mahrum kalır. Hâsılı bu sözler sarihtir (açıktır), bunları tevile çalışmak zaittir (gereksizdir), bunlar bir vecd ve sekir hâlinde söylenmiş şeyler de değildir. Çünkü, kitaplarda yazılmış, bunların ibkasına (yerleşip karar kılmasına) kailleri (söyleyenleri) tarafından çalışılmıştır. Bu sözler, masum halkın temiz akidelerini bozuyor, bir kısım kimseleri ilhada (küfre) sevk ediyor, evamir ve nevahîye (emir ve yasaklara) itaat kalmıyor, kendilerinde birer rububiyet hıssası (tanrılık payı) görerek **birer firavun kesiliyorlar**. Bu hâl ise hem ferdin, hem cemiyetin saadetine, intizamına muhaliftir."

(Ömer Nasuhi Bilmen, ***Büyük Tefsir Tarihi***, II, İstanbul: Bilmen Yayınevi, 1973, s. 507-510.)

Bu ifadeler bana ait değil.. Ömer Nasuhi Bilmen Hoca'ya ait..

Şevket Eygi, aynı yazısında şunları da söylüyor:

"İcazetli ulemanın, fukahanın, **Ömer Nasuhi Bilmen'lerin, …, Şeyhülislam Mustafa Sabri'lerin, … ve benzeri muteber ve siqa ulemanın görüşlerini yazan yanılmaz**."

Peki niçin aynı konuda Ömer Nasuhi Bilmen ve Mustafa Sabri Efendi gibi âlimlerin sözlerine kulak vermiyor?..

Bir yazıya bu kadar çok çelişki fazla değil mi?!..

Ancak, Eygi, yanlışlarını ve çelişkilerini son hızla sürdürmeye kararlı görünüyor. Yukarıdaki ifadelerinin devamı şöyle:

"Evet Şeyhülislam Mustafa Sabri merhum bir konuda Muhyiddin Arabî'yi tenkit etmiş ama bu tenkit onun Şeyh-i Ekberliğine gölge düşürmez, çünkü te'vili ve açıklaması vardır."

Eygi, bu ifadeleriyle bir yandan, İbn Arabî'nin sözlerinin tevil kabul etmediğini söyleyen merhum Ömer Nasuhi Bilmen Hoca'ya, **kendi tavsiyesinin aksine, muhalefet** ediyor, diğer yandan da, Mustafa Sabri Efendi'nin İbn Arabî ile ilgili eleştirilerini basite indirgiyor.

*

Herşeyden önce, Mustafa Sabri Efendi'nin İbn Arabî ile ilgili tenkitleri "bir konu" ile sınırlı değildir.

Birincisi, Mustafa Sabri Efendi, İbn Arabî gibi mutasavvıfların vahdet-i vücud anlayışını çok sert ifadelerle reddetmekte, onların görüşlerinin "batıl" olduğunu açıkça belirtmektedir. (Bkz. Şeyhulislam Mustafa Sabri Efendi, ***Şeyhulislam Mustafa Sabri Efendi'nin Mısır Uleması ile İlmî Münakaşaları***, çev. İbrahim Sabri, haz. Osman Erdem, İstanbul: Gül Neşriyat, 2005.)

İkincisi, Mustafa Sabri Efendi, İbn Arabî'nin "kader" anlayışını ayrıntılı bir şekilde tartışmakta ve yanlış olduğunu ortaya koymaktadır. (Bkz. Şeyhu'l-İslâm Mustafa Sabri Efendi, ***İnsan ve Kader (Mevkifu'l-Beşer Tahte Sultani'l-Kader)***, çev. İsa Doğan, İstanbul: Kültür Basın Yayın Birliği, 1989, s. 353-372.)

Üçüncüsü, Mustafa Sabri Efendi, İbn Arabî'nin cehennemle ilgili görüşlerinin batıl olduğunu da ayrıntılı bir şekilde göstermektedir. (Bkz. Şeyhu'l-İslâm Mustafa Sabri Efendi, ***Musa Carullah Bigiyef'e Reddiye***, İstanbul: Bedir Yayınları, 1998.)

*

Öte yandan, Eygi'nin, **İbn Arabî'ye yönelik "tevilci" yaklaşımını eleştirdiği kesimler karşısında bırakmasının**, kendisini bilmeden de olsa "çifte standart" sergilemeye yönelttiğini fark etmesi gerekiyor.

Dinî ilimlerin "usûl"üne aykırı teviller ile "usûl" açısından suçlanamayacak olan tutumları da ayırmak gerekiyor.

Mesela, Eş'arîlik ve Matüridîlik, ehl-i Sünnet itikadî mezhepler olmakla birlikte, itikaden selefî olduğunu söyleyen birinin yanlış yolda olduğunu veya ehl-i Sünnet'in dışında kaldığını ileri sürmek doğru olmaz.

Şayet selefîlik adı altında inandıklarında ***Kur'an*** ve Sünnet'e aykırılık varsa durum değişir.

Bir kimsenin, henüz Eş'arîlik ve Matüridîliğin ortaya çıkmadığı bir dönemde İmam-ı Azam'ın dikte ettirdiği ***Fıkh-ı Ekber*** kitabı çerçevesinde bir itikada sahip olması ve bunu selefîlik olarak görmesi mümkündür. Selefîliği İbn Teymiyyecilik veya Vehhabîlik olarak anlamamak gerekir.

*

Öte yandan, bugün Eş'arî ve Matüridî olduklarını söyleyenlerin, konunun uzmanları dışında, bu ikisi arasındaki farkları bilmedikleri görülmektedir. Eş'arî olduğunu söyleyen birinin belirli bir itikadî konuda Matüridiyye'nin görüşünü savunması veya tersinin olması durumuna sıkça rastlanmaktadır.

İki asır önce Nakşbendiyye tarikatını Hindistan'dan Irak, Suriye, Anadolu ve Kafkaslar'a taşımış olan **Halid-i Bağdadî** hazretleri de (ki medrese tahsili görüp icazet almış bir alimdir) **itikaden selefî** idi. Bir mektubunda şöyle demektedir:

> "Bu miskin kulun mezhebi seleflerin mezhebi, Sıddıkiyye olan tarikatı da, sahabe ve tabiin büyüklerinin yolu olduğundan, onların yasakladıkları şeylere dalmak [kader, irade vs. konularını tartışmak] ona zor gelir."
>
> (Esad Sahib, ***Mektubat-ı Mevlâna Halid***, haz. Dilaver Selvi ve Kemal Yıldız, İstanbul: Umran Yayınları, 1993, s. 138.)

Yine, Halid-i Bağdadî hazretlerinin mektuplarını biraraya getirmiş olan yeğeni ve Nakşî şeyhi Esad Sahib, eserde yer alan son mektubun yazılmış bulunduğu zat (Allame Muhammed Emin Süveydî) hakkında şu bilgiyi vermektedir:

> "Kendisi itikadda selefî, mezhebde Şafiî, meşrebte Nakşibendî ve Halidî idi." (***A.g.e.***, s. 315.)

Ancak, Eş'arîliğin ve Matüridîliğin, gerçekte selefin mezhebini bid'at fırkalara karşı savunma çabaları sonucunda ortaya çıktığını gözardı etmemek gerekir.

SELEFÎLİK BÖYLE Mİ TARTIŞILIR?

İslâmî konuları ele alırken İslâmî ilimlerin “**usûl**“üne riayet etmek şarttır.

Bu usûl, merhum Said Ramazan el-Bûtî’nin ifade ettiği gibi, Ehl-i Sünnet’ten olmanın esasını teşkil eder. Ehl-i Sünnet’ten olmak, her konuda tıpatıp aynı düşünmek değil, kanaatlerini bu usûl çerçevesinde oluşturmak demektir.

İslamî konularda şablonlar ve sloganlarla düşünmeyi bırakmak gerekiyor.

Ayrıca, “**tribünlere oynama**” tavrı içine girmekten kaçınmak şarttır.

Belirli bir grubun, hareketin, cemaatin, camianın, teşkilatın vs. içinde bulunuyorsanız ya da onların yayın organlarında yazıyorsanız ve bu yüzden de **içinde yer aldığınız oluşumun “hassasiyetlerini okşayan”** ifadeler kullanıyorsanız, hakikate sadık kalamazsanız.

Daha geniş açıdan bakıldığında, **bugünün dünyasında en büyük cemaat, grup ya da klikler, modern devletlerdir**. İçinde yaşadığınız devletin “hassasiyet”lerini gözetiyorsanız, hakka ve hakikate bağlı kalmanız beklenemez.

Bu noktada, Türkiye’deki **Selefîlik ve Vehhabîlik** gibi konulardaki tartışmaların bir turnusol kâğıdı işlevi gördüğünü söylemek mümkündür.

Türkiye’de Selefîlik ve Vehhabîlik aleyhtarlığı yapmak kolaydır. **“Derin” güçlerin** hoşuna da gider. Çünkü bu, bir yandan onların istediği türden bir **“yerlilik, millilik”** anlamına geldiği gibi, diğer yandan da, **“radikal”** kabul edilen dinî yorumlara uzak durmayı tazammun eder.

Ancak, **Ehl-i Sünnet** bir müslümanın bu tür konulardaki tavrı “usûl”e dayanmak zorundadır. Şayet hareket noktası **devletçilik, yerlilik, ecdatçılık vs.** ise, akıl

yürütüş sonucunda ulaşılan sonuçlar doğru olsa bile, yöntem yanlış olduğu için, dinî açıdan bir değeri bulunmaz.

Bu yüzden, Selefîlik ve Vehhabîlik gibi konuları tartışırken "**devletçi kodları"** (ki devletçilik, **"makro grupçuluk/hizipçilik"** olarak nitelendirilebilir) bir yana bırakmak şarttır.

Ancak, İslamcı yazarların konuyu tartışma biçimine baktığımızda, söz konusu **kodlar**ın acayip şekilde "sırıttığını" görmekteyiz.

Mesela, Yusuf Kaplan..

Laiklik ve Kemalizm gibi konulardaki tutumunu takdir ettiğimiz Kaplan'ın, konu Selefîlik olunca "ölçüsüzlük" sergilediğini görüyoruz.

Bir yazısında şöyle diyordu:

> Şunu çok iyi biliyor Batılılar: **…**
>
> İşte bu nedenle, daha önce de dikkat çektiğim gibi, **İslâm'ı hadım etmek için paralel dinler icat ediyorlar:**
>
> Bir yandan Vehhâbîlik ve Selefîlik üzerinden hâricî mantığına dayalı, şiddete sürükledikleri bir paralel din icat etmek ve islâm eşittir terörizm denklemi kurarak **hem dünyayı İslâm'dan nefret ettirmek hem de İslâm dünyasını İslâm'dan uzaklaştırmak istiyorlar.**
>
> Öte yandan da **protestanlaştırılmış, ruhu yok edilmiş**, haksızlıklara, zorbalıklara itiraz etme imkânları bitirilmiş,**ehlîleştirilmiş, dize getirilmiş, kısacası fosilleştirilmiş bir İslâm icat etme savaşı veriyorlar.** …
>
> **Bir uçta Vehhâbilik, Neo-selefîlik ve hâricî mantığı, diğer uçta da Kadıyanîlik, FETÖ gibi sapkın oluşumlarla Müslüman toplumları birbirine düşürerek Müslümanların topyekûn ayağa kalkmalarını**

sağlayacak ana İslâmî omurgaya ölümcül bir darbe vurma, böylelikle İslâm'ı içerden dönüştürme, fosilleştirme, dize getirme ve nihâî olarak **İslâm dünyasından gelecek büyük bir medeniyet meydan okumasını daha doğmadan boğma savaşı veriyor Batılılar!**

(http://www.yenisafak.com/yazarlar/yusufkaplan/insanligin-en-buyuk-sorunu-bati-saldirisi-ve-zihinleri-istilsi-2034216)

Bu bakış açısı, birkaç açıdan sorunlu..

Hoşumuza gitmeyen her hareketi Batı ile ilişkilendirmek, Batı'nın uşağı olarak görmek kolaydır.. Fakat, mesela **Afganistan**'daki bir Taliban mensubunun, hilafeti ve İslamî kurumları ortadan kaldırmış, Şeriat'e karşı laikliği benimsemiş, Batı medeniyetini kendisine ölçü ve hedef belirlemiş, AB adlı hristiyan birliğine katılmayı devlet politikası haline getirmiş, bir hristiyan askerî gücü demek olan **NATO** içinde yer almış bir Türkiye'ye nasıl bakacağını da hesaba katmanız gerekir. "Herşey Türkiye'yi durdurmak için yapılıyor, son kale Türkiye vs." tarzı yazılar döşenerek "devletçi"leri mutlu eden Yusuf Kaplan gibi düşünmeyeceği kesindir.

Aslında bu konuda söylenecek çok şey var, fakat girmeyelim.

Ben-merkezcilik ya da etno-sentrizm, en son ihtiyacımız olan şeydir.

Tabiî, derdimiz hak ve hakikat ise.. Destekçi bulmak, alkış almaksa derdimiz, hamaset en iyi çaredir.

*

Kategorik bir bakış açısı ile, Selefî ve Vehhabî olarak görülen herkesi aynı sepete doldurup "tu kaka" ilan etmek, aslında Ehl-i Sünnet olmaktan çıkmak anlamına gelir. Çünkü karşımızda her konuda aynı düşünen **homojen** bir kitle yok. Bu insanların içinde itikadı düzgün, abid ve mücahid insanlar da bulunabilir, tevessülü

ve adabına uygun bir kabir ziyaretini bile küfür olarak nitelendirenler de… Aralarında salihler de bulunabilir, türbe yapmayı günah işlemek değil de küfre sapmak olarak gören ölçüsüz tekfirciler de..

Ancak, bu ayrımı yapmadan, söz konusu kitleyi ceffelkalem toptan "Batı'nın güdümündeki" bir topluluk olarak nitelendirmek, yani küfrün ileri karakolu saymak, aslında "tekfir"den farksız, belki de daha acımasız bir suçlamadır.

Ehl-i Sünnet yolunu savunmak, bu değildir.. Ehl-i Sünnet'i savunmak, "**usûl**"e riayet etmek ve "**delil**" ile konuşmakla mümkün olabilir. Adil ve insaflı olmakla…

Şimdi sorsanız, **Fethullah Gülen ve FETÖ**'cüler de, kendilerini Ehl-i Sünnet ve Matüridî olarak tanıtırlar, tanıtmaktadırlar.. Fakat onlardan söz ederken, sadece o kitle ya da grubun adını veriyor, "Matüridîler" veya "Ehl-i Sünnet Müslümanlar" diyerek bütün bir kitleyi mahkum eden ifadeler kullanmıyorsunuz. Aynı özeni, Selefîler, Şiîler ve Vehhabîler vs. söz konusu olunca da aslında göstermek zorundasınız..

Tutarlı olmalısınız..

Allahu Teala ***Kur'an-ı Kerîm***'de Yahudiler'in olumsuz özelliklerinden bahsederken "**onların çoğu**" kaydını getirir. Bir istisna payı bırakılır.

Evet, "usûl"e riayet etmek ve "delil"li konuşmak önemlidir.

*

Benzer şekilde, aynı gazetede yazan Mahmut Erol Kılıç'ın da, **Mevlana**'yı bahane ederek bir yazısında Neo-selefî dediği bir kesime vurduğunu görüyoruz.

O da şablonlar ve sloganlarla düşünüyor, ve "devletçi" bir tutum içinde..

Şunları da yazmış:

> Mollalıksa esas olan Molla Hüdavendigar'dır bizim Mollamız, Molla Fenari'dir bizim Mollamız. Basit anlatımdan anlıyorsan eğer sana o zaman basit bir soru. İbn Arabi, Mevlânâ, Hafız, Sadi, Davud Kayseri, Molla Fenari, İbn Kemal, Taşköprülüzade, Katip Çelebi hangi mezhepten idiler? Bir bak sen de o mezhebi tut. Bu ayarda bir Vahhabi ve bu ayarda bir Şirazi alim adı söyleyebilir misin?. O mezheplerden bunlar çıkmaz. Tevhid'i zevketmemiş kimseden tevhid sırrı zuhur etmez. Onlar farktadırlar ve bu yüzden hep tefrika üzre olacaklardır. Dinde böyle olan siyasette de böyledir. Bizim ise Birlik'e ihtiyacımız var. Ne demiş Hazreti Mevlânâ; "Biz Birleştirmeye Geldik Ayırmaya Değil".

Evet, İbn Arabi hangi mezhepten idi?

Şu satırlar, Prof. Dr. Süleyman Uludağ'a ait:

> "İbn Arabî, Davud-i Zahirî tarafından kurulan ve Endülüslü İbn Hazm tarafından geliştirilen **Zahiri mezhebi**ne bağlanmıştı. Bunun için ibadette Zâhiri, itikadda (tasavvufta) Bâtınî idi denilmiştir. **Ameldeki mezhebi** Zahirî olan ve kıyası reddeden İbn Arabî'nin **itikaddaki mezhebi** ne Eş'arilikti ne de Maturidilik. Bu hususta o, **selef** akaidini benimsemiş ve bu çerçevede ehl-i sünnet ve'l-cemaat mezhebine sâdık kalmıştı."

Demek ki İbn Arabî, amel sahasında, yani fıkıhta, "**dört mezheb**"ten birine bağlı değildi.

Tasavvufta ise, "müteşerrî" değil, "**batınî**" idi. Daha doğrusu bazı ifadelerinde Şeriatçıdır, bazılarında batınî..

İtikaddaki mezhebi ise, ne Eş'arîlik'miş, ne de Matüridîlik..

Neymiş?

Selef akaidi imiş.. Yani Selefî imiş..

Sorun şurada.. Diğer Selefîler, özellikle de Vehhabîler, İbn Arabî'yi selefî kabul etmiyorlar..

İtirazları mantıklı, çünkü hem batınî, hem selefî olamazsınız, zıtlar biraraya gelmez.. Aynı şekilde, hem batınî, hem ehl-i Sünnet olamazsınız..

*

Ancak, Türkiye'deki **Nakşbendî** grupların hemen hemen tamamının pîri olan **Halid-i Bağdadî** k.s., kendisinin itikadda **selefî** olduğunu, fakat kaza ve kader konularını tartışmak zorunda kalınca Eş'arî kelamcılara uyduğunu, ***Mektubat***'ında dile getirmektedir. Yeğeni Nakşbendi şeyhi Esad Sahib de, onun itikaden selefî olduğunu yazmaktadır. Burada çelişki yok, çünkü Halid-i Bağdadî k.s. müteşerrîdir, batınî değildir.

Şimdi, Yusuf Kaplan'a soralım: İbn Abidin'in şeyhi Halid-i Bağdadî, selefî olmakla Batılılar'ın oyununa mı gelmişti.. Onu, sahip olduğu ilim ve vicdanî kanaatleri değil de, Batılı ajanlar mı selefî olmaya ikna etmişti?..

Buradan alacağımız ders şudur: Toptancı olmamak, "usûl"e ve "delil"e dayalı düşünmek zorundayız.

Ve, İslamî konuları "devletçi"liğin ipoteğinden kurtarmak gerekiyor.

Bu "devletçilik", dolaylı olarak sizi Batı'nın oyuncağı haline getirmeye adaydır.. Çünkü, ne yazık ki devletiniz, Batı bloğuna derin bağlarla bağlı..

Bağlı olmasaydı bile, "usûl" gereği "devletçi" refleks sergilemekten uzak durmanız gerekmektedir.

BİR YUSUF MASALI

Heyecanlı yazar kardeşimiz Yusuf Kaplan, iyi bilmediği konulardaki slogan düzeyinde kalan birikimiyle şunları yazmış:

> İslâm dünyasını bekleyen iki büyük tehlike var: Şia'nın etki ve nüfuz alanının alabildiğine genişle/til/mesi ve Selefilerin önünün açılması.
>
> Burada ana hedef: Sünnî omurganın çökertilmesi ve makro ölçekte İslâm dünyasının, mikro ölçekte ise Müslüman toplumların tam ortadan ikiye yarılması, Müslüman toplumların birbirine düşürülmesi ve böylelikle İslâm'ın yürüyüşünün durdurulması!
>
> Lübnan'da, Irak'ta, Körfez ülkelerinde 'terör havası estiren' Şia'nın ve Libya, Tunus, Cezayir gibi ülkelerle, Balkanlar, Kafkaslar, Afrika ve Türkî cumhuriyetlerde Selefilerin önünün açılmasının özel hedefi ise, Türkiye'nin yürüyüşünün durdurulması ve vurulması.
>
> İslâm dünyasının omurgasını oluşturan Ehl-i Sünnet omurganın iki ana bileşeni Eş'arilik ile Maturidiliğe büyük darbe indirilmesi…
>
> TEK SIĞINAĞIMIZ VE UMUT KAYNAĞIMIZ: TASAVVUFÎ HAREKETLER
>
> Gerek Şia, gerekse Selefilik üzerinden gerçekleştirilen küresel saldırının tek panzehiri, tasavvufî hareketlerdir.
>
> Tasavvufî hareketler, Ehl-i Sünnet omurga'nın korunmasının ve yeniden-kurulmasının tek kaynağı, İslâm dünyasının parçalanması önleyecek tek sigortası.

> Tasavvufî hareketlerin aynı zamanda, hem fikrî hem sanatsal hem de herkese ruh üfleyici hayat atılımlarının da yegane adresi olduğunu iyi idrak etmemiz ve geleceğimizi kendi ellerimize alacak kalıcı ve uzun vadeli stratejiler geliştirmemiz gerekiyor.
>
> http://yenisafak.com.tr/yazarlar/YusufKaplan/iki-buyuk-puskullu-bel%C3%A2-selefiler-ve-sia/51418

*

Kaplan'ın bakış açısındaki sorunlar bir tane değil, birkaç tane…

Birincisi: Sorunu döndürüp dolaştırıp "Türkiye'nin yürüyüşü"ne getirmesi, hareket noktasının İslâmî duyarlılıkla bir ilgisinin olmadığını gösteriyor.

Mesele, **laik ve Kemalist** Türkiye Cumhuriyeti ile Vehhâbî Suudi Arabistan'ın ve Humeynici İran'ın "yürüyüşleri"nin yarıştırılması ise, bir Türkçü'nün/ırkçının, bir Kemalist'in ya da bir "devletçi"nin (faşistin), "Türkiye'nin yürüyüşü" için dertlenmesi, anlaşılmayacak bir şey değildir.

Fakat mesele, İslâm'ın doğru anlaşılıp yayılması ise, konuyu bu üç devletin yürüyüşleri çerçevesinde ele almanın bir anlamı yoktur.

Kaplan'ın bakış açısındaki ikinci sorun şurada: Türkiye Cumhuriyeti ile Eş'arîlik ve Matüridîliği özdeş hale getiriyor.

Ne yazık ki, Türkiye'nin din politikasının temelinde **laiklik** yer alıyor, Eş'arîlik ya da Matüridîlik değil..

Kaplan'ın, Eş'arîlik ve Matüridîlik hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediği anlaşılıyor.

Mesela, Eş'arîlik ve Matüridîliğin hemen hemen bütün temel kitapları, **Nevruz**'u kutlamanın, Nevruz kutlamalarına katılmanın caiz olmadığını beyan eder.

Ama bizim ülkemizde bu, asla söylenmez. **Diyanet**, her konuda hutbe verir de, bu konuda hutbe okumaz.

Bu Diyanet, sizce, mezheben ne kadar Eş'arî ya da Matüridîdir? Ne kadar Ehl-i Sünnet'tir?..

Aslında Diyanet'in **"resmî" mezhebi, "Devletçilik"tir**, Eş'arîlik ya da Matüridîlik değil.

Bu yüzden, her Nevruz kutlamasında boy gösteren **"devlet büyükleri" rahatsız olmasın diye** susar.. Onların keyfine göre hutbeler hazırlar.

Bu yüzden, ülkemizde bir kimse çıkıp Nevruz'un hükmü hakkında bir şey söylese, hemen **selefî ya da Vehhabî** olmakla suçlanır.

*

Diğer konularda da durum budur. Mesela **kabirler/türbeler** konusunda Eş'arî ve Matüridî yaklaşımı ile selefî yaklaşım arasında çok fazla bir fark yoktur. Ama bu, bilinmez.

O yüzden, ülkemizde, Ehl-i Sünnet adına akıllarınca selefîliğe savaş açanların, selefîlik karşıtlığını abartmaları nispetinde Ehl-i Sünnet yolundan saptıkları görülmektedir.

Evet, Kaplan, "İslâm dünyasının omurgasını oluşturan Ehl-i Sünnet omurganın iki ana bileşeni Eş'arilik ile Maturidiliğe büyük darbe indirilmesi"nden söz ederken, duygulara hitap etme bakımından başarılı bir taktik uygulamış oluyor, fakat hakikat nokta-i nazarından bakıldığında, nerede durduğunun farkında olmayan bir insan görüntüsü veriyor.

*

Üçüncü olarak, Kaplan'ın "Gerek Şia, gerekse Selefilik üzerinden gerçekleştirilen küresel saldırının tek panzehiri, tasavvufî hareketlerdir" şeklindeki sözleri de, yaşadığı dünyadan habersiz olduğunu gösteriyor.

Ne yazık ki, "**küresel saldırı**"nın bir ayağını bozuk ya da sapık tasavvufî hareketler oluşturuyor.

Mesela, Amerikalılar'ın ve İngilizler'in ilginç bir **İbn Arabî** tutkusu var.. Neden acaba?

Kaplan'ın, "Tasavvufî hareketler, Ehl-i Sünnet omurga'nın korunmasının ve yeniden-kurulmasının tek kaynağı, İslâm dünyasının parçalanması önleyecek tek sigortası" şeklindeki sözü de, yanlış..

Tasavvufî hareketler, Ehl-i Sünnet omurgayı koruyabilecek hareketler değildir, Ehl-i Sünnet omurga tarafından sahih çizgide tutulması gereken hareketlerdir.

*

Senin o çok eleştirdiğin **Cemaat ya da "paralel yapı"**, özü itibariyle tasavvufî bir harekettir. Selefîliğe de, Şiîliğe de sonuna kadar karşıdır; temel referansı tasavvuf kültürüdür.

Ne söylediğinin, ne yazdığının farkında mısın, Yusuf?..

Haydar Baş mesela, bir tasavvufî hareketin başında, acaba Ehl-i Sünnet'le ilişki düzeyi nedir?

*

Türkiye'deki sorun şu: Cumhuriyet kurulduğunda, tasavvufî hareketler, eski devletin ya da eski rejimin taraftarı durumundaydılar. Yeni rejime karşı tek isyanın **Şeyh Said** liderliğinde gerçekleştirilmiş olması tesadüf değildir.

Bugün ise, aradan geçen 91 yıllık süreç içinde, devlet, tasavvufî hareketleri ya da tarikatları **içerden ele geçirmiş ya da denetimi/kontrolü altına almış** durumdadır. Onların söylemlerini, faaliyetlerini vs. belirlemekte, onları kimi zaman kullanmaktadır.

Bu yüzden, günümüzde tarikatlar, devlet tarafından, İslamî duyarlılığı bulunan insanların **kontrol altında tutulması için bir araç** olarak görülüyor.

“Madem ki bu insanlar, dinî birtakım faaliyetler içinde olacaklar, o halde, farklı arayışlar içine girmesinler, bizim kontrolümüzde bulunan yapılara eklemlensinler” diye düşünüyorlar. Temel strateji bu.

Söz konusu yapılara eklemlenenler, görünüşte tasavvufî bir hareketin içinde yer almış olsalar da, gerçekte, devlet tarafından kontrol edilen bir **“yarı resmî” yapıda** rol üstlenmiş oluyorlar.

Bu yapılar içinde yer alanlar, bir zaman sonra, işlerin **“kitaplarda anlatıldığı gibi olmadığını”** anladıklarında, ya dışlanmamak için susuyor, riyakârlık yoluna sapıyorlar, ya da, dışlanıyorlar.

TÜRBE MESELESİ

"O mezarını, lâhdini yapma işi taşla, tahtayla,
kilimle, keçeyle olmaz.…
"Mezara türbe yapmak, üstüne kubbe kurmak,
mâna sahiplerine makbul değildir.
"Bir bak da gör, diri iken atlaslara bürünen kişinin aklını
o ipekler, o atlaslar hiç fazlalaştırır,
onun reyine isabet verir mi?"

Mesnevî'den

Türbeler konusunda hadislerin zahirinden hareket ederek tekfirci bir çizgiye kaymak yanlış olduğu gibi, ulemanın belirli konularda verdiği cevaz fetvasının sınırlarını zorlayan bir anlayışı savunmak da doğru değildir.

Bu noktada türbelere karşı çıkanlarla savunanların karşılıklı aşırılık sergiledikleri görülmektedir.

Ehl-i Sünnet'ten olmak demek, Sünnet'e uymayı hedeflemek demektir.

Ahir zamanla ilgili hadislerde böyle bir uyarı var. Sünnetin bid'at, bid'atin sünnet gibi tutulacağı bildiriliyor.

Bizdeki mezarların kime ait olduğunu gösteren mezar taşlarındaki isimlerle yetinilmemiş, bir mezarlık edebiyatı geliştirilmiş, artı bir de, mezar mimarisi ile insanların yaşarkenki statüleri vs. mezara yansıtılmış. Gerek var mı? Bu, en azından israf değil mi? Ve israf haram değil mi?

Öte yandan, Vehhabîler'in uygulamasında hadîslere herhangi bir aykırılık bulunmadığı görülüyor. Burada Vehhabîlere yöneltilebilecek tek suçlama, onların, kendileri gibi düşünmeyenleri tekfir etmeleri (şayet ediyorlarsa) olabilir. Ancak, onları eleştirenler konuyu öyle sunuyorlar ki, sanki Vehhabilerin uygulaması sünnete aykırı, kendilerininki uygun.. Bu, hatayı ahlâksızlıkla büyütmek demek oluyor.

!

İmam Muhammed, ***Siyer-i Kebir***'de şöyle diyor:

> "... Hazreti Aişe'nin yukarıdaki beyitlerle sözleri söylemesinin sebebi, gurbette ölümüne teessürlerini açığa vurmak ve (kardeşinin) kabirini ziyaret etmede mazeretini beyan etmek içindir. Çünkü 'Kabirleri ziyaret eden kadınlara Allah lanet etsin' hadisinin zahiri kadınların kabirleri ziyaretlerini menediyor. Hadis her ne kadar tevil edilmişse de Hz. Aişe zahirinin lafzından korku ve hayasından dolayı bu sözleri söylemiştir." (Evs Yayınları, s. 233.)

Görüldüğü gibi İmam Muhammed rh. a., hadisin zahirine riayeti olumlu görüyor.

Burada yanlış olan, hadisin zahirine olan riayetin ihtiyata daha muvafık olduğunu kabul etmek değil, tevili çerçevesinde amel edenleri küfür veya fıskla itham etmek olabilir.

Yoksa, ihtiyaten zahirine riayet her halükârda daha iyidir.

*

Ebubekir Sifil, Mayıs 2012'de ***Millî Gazete***'de yayınlanan "Kabirler Üzerine Türbe Yapmak" başlıklı yazısında şöyle diyordu:

> "Efendimiz (s.a.v)'den, kabirlerin kireçlenmemesi, yükseltilmemesi ve üzerine bina yapılmaması konusunda nakledilen birçok rivayet vardır. Bu rivayetlerin zahirini esas alanlar,..."

Bu tür ifadelerin zaten zahiri esas alınmaz mı?!..

Sifil'in sözlerinin devamı şöyle:

> "Gerçekten de ilgili rivayetlerin zahiri esas alındığında Ümmet'in asırlardan beri yaptığı uygulama hadislerle çatışma teşkil etmekte, dolayısıyla ortaya, Ümmet'in bilerek, isteyerek, amden, kasten hadise/Sünnet'e muhalefet ettiği gibi bir sonuç çıkmaktadır."

Burada yapılan genelleme (Ümmet'in asırlardan beri yaptığı uygulama olduğu genellemesi) doğru mu?!

En azından Vehhabîler'in farklı bir uygulamada bulunması, onlar da ümmetin kapsamına girdiğine göre, söz konusu uygulamanın bütün bir ümmete mal edilmesinin yanlış olduğunu göstermez mi?!

Kaldı ki bu, Vehhabîler dışındaki bütün İslam toplumları için de "ümmetin uygulaması" olarak gösterilemez. Çünkü Anadolu'da, türbenin bulunmadığı pekçok müslüman mezarlığı mevcut. O mezarlıklarda meşayih ve ulema da medfun.

Dolayısıyla, burada ümmetin uygulamasından değil, ümmetin içinden cüz'î bir kesimin uygulamasından söz etmek doğru olmaz mı?!

*

Bir sultan ya da padişah için gereksiz yere türbe inşa edildiğinde, ona engel olmaya kimin gücü yeter ki?! Burada belki bir alim çıkıp dil ile nehy-i münkerde bulunabilir, ama genellikle insanlar en fazla kalpleriyle buğzedebilirler. Eleştirenin başı belaya girer. Yıkmaya ise kimse cesaret edemez, gücü de yetmez.

Şimdi mesela bir Diyanet vaizi Anıtkabir'i eleştirse, en önce Diyanet'in üst düzey görevlilerini karşısında bulur. Yani birşeyin vukuu, onun bütün ümmet tarafından onaylanması ya da onaylanmış olması anlamına gelmez.

Üzerinde doğru dürüst bir yükselti olmayan pekçok müslüman mezarı bulunduğuna göre, asıl bunları ümmetin uygulaması olarak görmek daha isabetli olmaz mı?!

Ayrıca, "herhangi bir hadisin hüccet olması için senedinin sahih olması yetmez; aynı zamanda 'ma'mulun bih' olması da gerekir" şeklindeki söz de, buradaki duruma uygun düşmüyor. Çünkü, mevzubahis hadislerin tümden terk edilmiş, hiç uygulanmıyor olması söz konusu değil. Nitekim ez-Zehebî, el-Hâkim'in bu ta'liline itiraz etmiş.

Sifil'in son değerlendirmeleri illetin yerine hikmeti ikame eden bir anlayışı yansıtıyor. Diyor ki:

> "İçinde bulunduğumuz zaman diliminde, birey ve toplumların kabirdekilerle irtibatının önem arz ettiğini kimse inkâr edemez. Modern hayatta Müslüman birey ve toplum, kendisini, toprağın üstündeki hayattan daha çok toprağın altındaki hayatla Rabbine yakın hissediyor. Zira toprağın üstündeki hayat insanı Allah'tan uzaklaştırırken, toprağın altındaki hayat kişiyi Allah'a yaklaştırıyor. Bir büyük velinin, bir amil âlimin, bir salih kişinin, bu dine hizmet etmiş bir tarihî şahsiyetin kabrini ziyaret etmenin ruhta oluşturacağı tedai, belki onlarca va'z-u nasihattan daha tesirli olur. Hepimiz bunu bir şekilde tecrübe etmişizdir. Dolayısıyla bunu garipsemek de, inkâr etmek de mümkün değil."

Bu ifadeler kanaatimce iki açıdan sorunlu. Birincisi, hikmeti, illetin bizzat kendisinde de bulmak gerekir.

Hükümlerde hikmet aramak yanlış değil, fakat illeti geçersiz kılan bir hikmet arayışı doğru olamaz.

İkincisi, salihlerin mezarlarını ziyaretin etkisiyle ruhta oluşan tedai, gerçekte, onların mezarlarının basit veya görkemli türbe şeklinde olmasıyla ilgisizdir. Bu, ruhsal bir etkileşimdir. Aslında gerek Orta Asya'daki, gerekse Anadolu'daki birçok meşayih mezarı türbeli değil. Mesela Hacı Bayram-ı Velî'nin hocası Şeyh Hamid-i Velî'nin kabri, Aksaray ilindeki kabristanda yer alan basit bir mezar.

*

Sifil'in şu ifadeleri de, ulemanın türbemsi yapılara cevaz verirken gözettikleri gayelerin (gölgelenmeyi, rahat ***Kur'an*** okumayı sağlama) dışında yer alıyor:

> "Öyleyse Allah ve Resulü'nün sevdiği, tarihimize silinmez izler bırakmış, İslamlığa ve insanlığa utulmaz hizmetler yapmış büyük zatların kabirlerinin kaybolması onlar için değil, ama bizim için büyük kayıp olacaktır. Kabirlerinin üzerine türbe yaparak onları öldükten sonra dahi hayatımıza aktif olarak katmanın, öldükten sonra dahi onların örnekliğinden, önderliğinden istifade etmenin, özellikle bizi sürekli ahireti olmayan bir dünya gayyasına çeken bu modern tuğyan ortamında çok farklı bir önem arz ettiği izahtan varestedir."

Aslında, Allah ve Resulü'nün sevdiği değil de, sevdiğini zannettiğimiz kişilerden söz etmek daha doğru olur. Ashabdan böyleleri varsa da, onlar hakkında hadis olduğu için bunu söyleyebiliyoruz.

Mümtaz şahsiyetlerin kabirlerinin korunmasında fayda var elbette, ama onlardan istifadeyi türbe vs. şartına bağlamak acaba ne kadar doğru olur?

Sedd-i zerayi açısından bakıldığında, ortaya çıkan hurafelerden ve yanlış uygulamalardan dolayı, bu muhtemel istifadenin (daha doğrusu istifadeye imkân verme ihtimalinin) önem arzetmediği söylenemez mi?

Malumdur ki, def-i mefasid, celb-i menafiden evladır.

*

Ahmed Cevdet Paşa, Vehabbiler'in, İbn Teymiyye ve İbn Kayyım'ın "günah" dedikleri hususları "şirk ve küfür" olarak nitelendirerek aşırılık sergilediklerini söylüyor. Buna karşı, tersinden bir aşırılığa savrulup, hadislerin bizzat kendisiyle çelişen ve ulemanın birtakım mülahazalarla verdikleri cevazın sınırlarını taşan bir sahiplenmeye savrulmak doğru olur mu?!

Üstelik, ulemanın türbe vs. konusunda verdikleri fetvalar, bir emir değil, bir cevaz. Yani türbe yapılmadığında ortada ne haram söz konusu, ne de mekruh.

Ama türbe yapıldığında ortaya bir sürü şüphe çıkıyor. Evet, ulemanın fetva verirken gözettikleri hususları önemsemek gerekebilir, ama o sınırı aşacak yorumları ve uygulamaları savunmak yanlış olur.

*

Kaldı ki, türbelerden ulemanın beklediği faydalar bugün genellikle söz konusu değil. Kimi durumlarda buralar ya müze haline gelmiş, ya da kapalı.

Bu mesele o hale gelmiş ki, günümüzde artık türbeleri vs. yıkmak mümkün değil bile belki denilebilir. Çok zor. Elbette Cumhuriyet'in ilk yıllarında farklı mülahazalarla yıkanlar olmuştur. Ama bugün artık bu yapılabilir olmaktan çıkmış. İslam açısından bakıldığında, mücadele edilecek, yıkılacak o kadar çok şey var ki, buna sıra da gelmez. Ama, hiç değilse, zihnimizde, bunun yanlış olduğuna, bir aşırılık (israf) niteliği taşıdığına ve hadislerle açıkça çeliştiğine dair bir kanaat bulunsun.

Sizce şimdi bu toplumda, yaşayanlardan kimlerin, öldükleri zaman mezarı türbe haline getirilmelidir?

Mesela **Erbakan**'a türbe yapılmamasından bir zarar gelmedi. Ama yapılmış olsaydı, sevenlerinin tepkisi yüzünden kimse yıkmaya kalkışamazdı. Ona türbe

yapılması aslında bir fayda da getirmezdi. Menderes ve **Özal**'a türbemsi yapılar inşa edilmesi de, aslında hiç de iyi olmadı. **Menderes**'in mezarı basit bir kabir olarak kalsaydı, o mütevazi mezarı ziyaret ettiğimizde, yaşadığı zulmü çok daha iyi hisseder, onun dramını kalbimizin derinliğinde bulurduk.

Şimdi düşünelim:

Allahu Teala'nın huzurunda, Resulü'nün s.a.s. hadislerini olduğu gibi alıp uygulayan, veya en azından, uygulayamasa bile, onlara aykırı uygulamaları haram veya mekruh olarak görmeye devam edenler mi kendilerini daha rahat savunabilirler, yoksa, "Hadisler böyleydi ama sonradan bunlar yapıldı, biz de onayladık, bize bu uygulama faydalı göründü" diyenler mi?

*

Hanefî ulemasının kabirler konusunda hadîslerin zahirine aykırı görünen fetvalarındaki amaçlar göz ardı edilmemelidir.

Yani, ***Kur'an*** okunması için gölgelik vs. yapılmasına cevaz verildiğinde, bunu bir adım öteye götürüp, ***Kur'an*** okunmasa bile mezarın üzerine gölgelik yapılmasında hiçbir mahzur yoktur sonucuna varmak hatalı olur.

Ayrıca, salt **caiz görülen şeyi, "zımnen" müstehap gibi görmeye de başlamamak gerekir**.

Vehhabîlerin aşırılıklarına odaklanarak yapacağımız **tepkisel değerlendirmeler**, farkında olmadan bizi de **karşı aşırılığa** sürükleyebilir.

Hak mezheplerin müçtehitlerini özel kılanın da bu olduğunu, **muhataplarının ne söylediğini umursamadan** kendi usulleri çerçevesinde içtihatta bulunduklarını, vardıkları sonuçların, **onlara muhalif olanların görüşleriyle çakışması veya zıtlaşmasını önemsemediklerini** dikkate almak gerekir.

*

Şia'nın tutumu daha da tuhaf.. Düpedüz mantıksızlığın destanını yazıyorlar.

Rasulullah s.a.s.'in hanımı, müminlerin annesi Hz. Aişe validemize (yani analarına), Rasulullah s.a.s.'in en yakın sahabileri Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman'a düşmanlık ederler, fakat birtakım türbeler, yani taş ve toprak için savaşmayı helal görürler.

Allah Celle Celahühû akıl fikir versin!

Temmuz 2015'te İran lideri Ayetullah Ali Hamaney'in yüksek askeri danışmanı Tümgeneral Yahya Rahim Safevi, IŞİD'in Şiiler için kutsal sayılan türbelere yaklaşması durumunda doğrudan savaşa girecekleri uyarısında bulunduklarını açıklamıştı.

*

Gümüşhanevî rh. a.'in ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı*** kitabında yazdığı gibi, türbeler, en çirkin on bid'at arasında yer alır:

> Ölü yemeği yapmak ve yemek, kabir üzerine mum yakmak, gelin ve cenaze önünde âşikâre zikir yapmak, **kabir üzerine bina yapmak, o binayı süslemek ve orada yatmak**.
>
> (Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî, ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı***, çev. A. Kabakçı ve F. Günel, İstanbul: Bedir Y., 2011, s. 179-80, dn. 201.)

Türbeleri savunmak, bidat olmadığını iddia etmek, Ehl-i Sünnet'e karşı ehl-i bidatın safında yer almaktır.

Birilerini kabirlerin üstüne **türbe** yaptıkları için sapıklığa nisbet etmekle, türbeleri yıktıkları için nisbet etmek arasında da tavır bakımından fark yoktur. Ancak, şu da bir gerçek ki, türbeleri yıkanlar, onların yıkılmasının caiz, hatta gerekli olduğunu

gösteren hadis okuyabilmekte, fakat türbe yapanlar, türbe yapılmasını caiz kılan herhangi bir hadis gösterememektedir. Eğriye eğri, doğruya doğru..

Ayrıca, türbelere sahip çıkanlar bunu seküler nitelikteki "kültür" sevdası ile yapmaktadırlar; karşı çıkanların hassasiyeti ise dinîdir. Bir toplumun "kültür"üne sahip çıkması doğal karşılanabilir, fakat bunu dini tahrif noktasına taşımadan yapmak gerekir. Mesela adam, kendi yaşadığı konağı "kültür"üne göre inşa edebilir, ama caminin ortasına kabir yapmak olmaz. Türkiye'de de bunun örnekleri var. Mesela Darende'de Somuncu Baba'ya atfedilen kabir -ki gerçekte Aksaray'da Ervah Kabristanı'nda bulunuyor, Darende'deki kabir Somuncu Baba'nın oğluna ait-, caminin içinde yer alıyor ve cemaatin kalabalık olduğu zamanlarda bu kabre doğru namaz kılınıyor. Oysa bu caiz değildir. Hiç değilse o sandukanın duvarla çevrilmesi gerekirdi.

*

Mehmed Zahid Kotku rh. a., konuyla ilgili olarak şunları söylüyor:

> **Mezarların Üzerini Bina Gibi Yaptırmak; Kabri Kireç ve Harçla Yapmak**:
>
> Caiz değildir, israftır, yazıktır.
>
> Belki bu paralar hayır ve hasenata, fakir ve fukaraya, ilim cemiyetlerine teberru edilse daha güzel olur. Çünkü o yapılan mezar ve binanın ölüye hiçbir faydası yoktur. Ölmeden kabir yeri almak ve onu hazırlamak da caiz değildir.
>
> **Mezar Taşlarına Yazı Yazmak, Mezarların ve Mezar Taşlarının Üzerine Basmak**:
>
> Caiz değildir. Mezartaşına ancak mevtanın adını yazmak kâfidir.

Allahu Teala'nın isimlerinden veya **Kur'an**'dan birşey yazmak veya 'La ilahe illallah' veya 'Hüve'l-bakî' gibi yazıları yazmak doğru değildir.

Sonra bir gün bunların ayaklar altında çiğneneceğini unutmamak lazımdır.

(Mehmed Zahid Kotku, ***Mü'minlere Vaazlar 2: Günahlar***, 3. b., İstanbul: Seha Neşriyat, t.y., s. 255-256.)

Merhum Abdurreşid İbrahim de şöyle diyor:

"… Bizim müslümanlarda mezar taşlarına taabbüd dahi bu gibi dalaletin öncesi ve cehaletin neticesi olduğunu göz önüne alacak olursak, şeytanın insanoğlunu saptırmak için tutmuş olduğu yolların sayısız olduğu kanaatine varırız.

"Bugün İstanbul'un etrafında bulunan **mezar taşları** vaktiyle hasbeten lillah sokaklara döşenmiş olsaydı, ebediyen ecir ve sevapları o merhumların ruhlarına ulaştığı gibi, o kadar **Allah'ın kelamı ayaklar altında** çiğnenmezdi. Hele meşhur kimselerin **mezarlarının üzerinde bulunan kubbeler** bedeline birer cadde imar olunur ve merhumun günahlarına da ufak bir perde olurdu. Fakat bunları anlatmak çok müşkil bir hale gelmiş. Bundan beş-on sene önce bunları soyup soğana çeviren Kaptan Paşa kubbesi daha şimdiden hacılar için bir ziyaretgâh oldu. Herkes de hoş görüyor."

(Abdürreşid İbrahim, ***Âlem-i İslâm,*** haz. Mehmed Paksu, 2. b., İstanbul: Nesil, 2013, s. 781.)

*

Bugün Türkiye'de türbeler gibi konularda kim doğruları söylese hemen sözde Ehl-i Sünnetçi birileri yaygarayı koparıyor, Vehhabîlik ithamında bulunuyorlar.

Aynı şey, İngiliz Hindistanı'nda da yapılmış.

Abdürreşid İbrahim şöyle bir örnek veriyor:

> "… Mevlevî Abdülhayy, Sıddık Hasan gibi dâhiler de yine medrese ve Hindistan'da yetişmişlerdir. Sıddık Hasan hakkında bazı ithamlar yaygın ise de, o ithamlar İslamiyette pek eski hastalıktan başka birşey değildir.
>
> "Sıddık Hasan bir Vahhabî olmaktan ziyade, gayet takva ve şeriat ve fıkıhta geniş bilgisi olan bir müslümandır. Vahhabîlikle ithama sebep, **mezar taşlarına tapınmayı men etmesi** ve birçok İslam hakikatlerini tam bir serbestlik içinde söylemesidir.
>
> "Ben kendim Hasan Sıddık'ın büyük adam olduğunu birçok cihetten kanaat etmişimdir. Ezcümle ilim sahasında kendisinin en büyük rakibi olan Mevlevi Abdülhayy el-Kenevî'nin vefat haberini aldığı zaman üzüntüsünden dili tutulmuş, üç gün evine kapanmış, ailesinden kimseyi odasına kabul etmemiş. Dermiş: 'Hindistan'ın ufuklarını zulmetler kapladı. Abdülhayy ölmedi. Hindistan öldü. Keşke ben daha önce öleydim. Benim yaşım kemâli bulmuştu' diyerek bir hafta adeta belahet halinde kalmış….
>
> "… Rahmetlinin eserlerine hakkıyla vakıf olanlar, zannederim, takdir ederler. Milletine olan hizmeti katiyen inkâr olunamaz. En büyük fazilet ve meziyeti de, **hapishanede vefat** etmesidir. **İngilizler kıymetini takdir etmedikçe bu gibi adamı hapsetmezler.**" (***A.g.e***., s. 754-5.)

Bizim yerli-milli Ehl-i Sünnet edebiyatçılarımız da her önüne geleni Vahhabîlik'le ilişkilendirmeyi marifet zannediyor.

Fakat Ehl-i Sünnet ya da sufî diye bağırlarına bastıkları kişiler de İngiliz uşaklığı yapıyor.

Misal, **Mehmet Şevket Eygi**.. ***Millî Gazete*** bu adamın zırvalarını o ölünceye kadar, yaklaşık 30 yıl yayınlayıp durdu..

Habuki adam İngilizler'in beşinci koluymuş gibi İngiliz görgüsünün, terbiyesinin, eğitiminin, demokrasisinin mükemmelliğini anlattı durdu, ömrü Eton Koleji'nin zikriyle geçti..

Hatta **Prens Charles**'ın müslüman olduğu yalanı ile, İngiliz gizli servisinin bile parmak ısıracağı kadar maharetle İngilizperestlik yaptı.

Ve ona kimse dur demedi. Tam aksine onunla beraber Vehhabîler'e, Selefîler'e küfrettiler.

Bu saçmalık, İngiliz çağdaş uygarlık düzeyinin yerli-mill acentasının da hoşuna gidiyordu. Keyifle sırıtarak izliyordu.

*

Abdurreşid İbrahim şunu da anlatıyor:

> "… Bir gün Ömer Guhar Camiine gelmiştim. Muallim Sahib de bir yabancı adamla beraber orada bulunuyordu. Selamlaştıktan sonra, biz Muallim Sahib ile biraz konuştuk, ben de gazete havadislerini sordum. Bazı malumat aldım. Biz Muallim Sahib'le konuşmakta iken, orada bulunan yabancı herif bir münasebetle söze girerek, 'Sünnîlerle Şiîler arasında bazı hallolunmamış meseleler vardır. İmamet meselesinde, 'Gadir vasiyetinde' misafir sahibin (efendinin) fikrini (söylerse) dinlerdik,' falan gibi münasebetsizce söz söyledi. (…)
>
> "… Muallim Sahib'le ikimiz kalmıştık…. Bana dedi: 'Mevlevi Sahib, fevkalade memnun oldum….. (Bunun) **Maksadı devamlı Sünnîlerle Şiîleri birbirine düşürmek ve aramıza fitne sokmaktır. Daha doğrusu, bu adam doğrudan doğruya hükümetin bir hafiyesidir**

> **(ajanıdır).** Herkesi tehdit eder, bilhassa bizim ulemaya çok çirkin muamelede bulunur. Biz bu gibi meselede biraz itiraz edecek olsak, hemen 'Hükümeti tahkir ediyorsunuz' gibi sözlerle bizi tehdit eder…."
>
> (***A.g.e***., s. 772-5.)

2011 veya 2012 senesiydi, bana da biri okur sıfatıyla e-mail gönderip, **Hz. Ali - Hz. Muaviye** ihtilafının içyüzünü ve durumunu benden öğrenmek istediğini yazmıştı.

Bizdeki "derin"lerin İngiliz efendilerinden bir farkı yok.

Ancak, bu meseleleri tartıştırmak, kurcalatıp gündemin başat konularından biri haline getirmek için adam bulmakta zorlanmıyorlar.

Mesela bunlardan biri, tasavvuf profesörü **Mahmut Erol Kılıç**'tı. Bu tür hizmetlerinin karşılığını da büyükelçilik vs. ile aldı.

Ama bu iş burada bitmeyecek, hizmetlerinin karşılığını ahirette de görecektir.

*

Hz. Peygamber s.a.s.'in kabrinin durumuna gelince..

İddia edilenin aksine Hz. Peygamber s.a.s.'in türbesi yok.

Onun kabrinin duvar içine alınmış olmasının nedeni de, Rudanî'nin ***Cem'u'l-Fevaid***'inde / ***Büyük Hadis Külliyatı***'nda namaz bahislerinde yer alan bir rivayette belirtildiği gibi, O'nun kabrinin bir tür namazgâh haline getirilmesinin önüne geçilmek istenmesidir.

Dolayısıyla, Vehhabîler'in ellerinden gelse Hz. Peygamber'in s.a.s. türbesini de yıkacakları şeklindeki iddia boş bir iftiradan başka birşey değildir. Çünkü orada yıkılması gereken bir türbe yok.

Ellerinden gelse oradaki türbeyi yıkacaklarmışmış.. Sanki isteseler Hz. Peygamber s.a.s.'in kabrinin etrafındaki duvarları yıkmaları çok zor. Aksine, o duvarlar yıkılmış olsa tekrar yapmak gerekir; insanlardan cahil olanların kabre tapınırcasına perestişte bulunmamaları için..

Atatürk'le ilgili "**Türbeyi yıkarsanız ordularımı gönderirim**" şeklindeki rivayet de, bir psikolojik savaş aracı kara propaganda ürününden başka birşey değildir. Nasıl gönderiyorsun ki, arada Suriye'de Fransızlar ve Irak'ta İngilizler var.. Hatay'ı bile güç bela alabilmişsin, Kerkük'ü İngiliz'e terk etmek zorunda kalmışsın..

Sonra, o kadar "çağdaş devrim" yapan bir kişi, Hz. Peygamber s.a.s.'in olmayan türbesinin derdine mi düşer?!..